A DOKUMENTUMOT ELEKTRONIKUS ALÁÍRÁSSAL LÁTTA EL:
e-SZIGNO

MAGYAR KÖZLÖNY

182. szám

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2019. november 15., péntek

Tartalomjegyzék

2019. évi LXXV. törvény	A Genfben, 1949. év szeptember hó 19. napján kelt közúti közlekedési Egyezmény, a Genfben, 1949. év szeptember hó 19-én kelt közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyv, a Genfben, 1950. év szeptember hó 16-án kelt, az 1949. szeptember hó 19-én Genfben aláírt közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő európai Megállapodás, a Genfben, 1955. év december hó 16-án kelt, az 1949. évi közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és az 1949. évi közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő, az 1950. szeptember 16-án kötött európai Megállapodás módosítása tárgyában létrejött, a közúti munkálatok jelzéséről szóló Megállapodás, valamint a Genfben, 1957. év december hó 13. napján kelt, az útjelzésekre vonatkozó európai Egyezmény kihirdetéséről	7428
2019. évi LXXVI. törvény	A Magyarország Kormánya és Georgia Kormánya között a katasztrófák esetén történő együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról szóló egyezmény kihirdetéséről	7536
2019. évi LXXVII. törvény	A Magyarország Kormánya és a Szerb Köztársaság Kormánya között a Magyarországon és a Szerb Köztársaságban kiállított, államilag elismert bizonyítványok és oklevelek, továbbá a tudományos fokozatot tanúsító okiratok kölcsönös elismeréséről szóló Egyezmény kihirdetéséről	7547
39/2019. (XI. 15.) BM rendelet	Az idegenrendészeti szerv által fenntartott, a menekültügyi őrizet végrehajtására szolgáló intézményre, a befogadó állomásra és a közösségi szállásra, valamint a rendőrség által fenntartott, az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtására szolgáló őrzött szállásra vonatkozó közegészségügyi követelményekről, a közegészségügyi ellenőrzésekről, valamint az egészségügyi államigazgatási szervvel való együttműködés rendjéről	7550
25/2019. (XI. 15.) EMMI rendelet	A Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottságról	7560
32/2019. (XI. 15.) AB határozat	Az Állami Számvevőszék megállapításai alapján indult végrehajtási jellegű közigazgatási cselekmények jogszerűségének bíróságok általi felülvizsgálatára vonatkozó alkotmányos követelmény megállapításáról	7564

II. Törvények

2019. évi LXXV. törvény a Genfben, 1949. év szeptember hó 19. napján kelt közúti közlekedési Egyezmény, a Genfben, 1949. év szeptember hó 19-én kelt közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyv, a Genfben, 1950. év szeptember hó 16-án kelt, az 1949. szeptember hó 19-én Genfben aláírt közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő európai Megállapodás, a Genfben, 1955. év december hó 16-án kelt, az 1949. évi közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és az 1949. évi közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő, az 1950. szeptember 16-án kötött európai Megállapodás módosítása tárgyában létrejött, a közúti munkálatok jelzéséről szóló Megállapodás, valamint a Genfben, 1957. év december hó 13. napján kelt, az útjelzésekre vonatkozó európai Egyezmény kihirdetéséről*

(a Genfben, 1949. év szeptember hó 19. napján kelt közúti közlekedési Egyezmény, a Genfben, 1949. év szeptember hó 19-én kelt közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyv, a Genfben, 1950. év szeptember hó 16-án kelt, az 1949. szeptember hó 19-én Genfben aláírt közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő európai Megállapodás, a Genfben, 1955. év december hó 16-án kelt, az 1949. évi közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és az 1949. évi közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő az 1950. szeptember 16-án kötött európai Megállapodás módosítása tárgyában létrejött, a közúti munkálatok jelzéséről szóló Megállapodás, valamint a Genfben, 1957. év december hó 13. napján kelt, az útjelzésekre vonatkozó európai Egyezmény Magyarországra nézve nemzetközi jogi szempontból 1962. július 30-ától hatályosak azon részes államokkal szemben, amelyek nem részesei a Bécsben, 1968. november 8-án aláírt Közúti Közlekedési Egyezménynek)

1. A közúti közlekedésre vonatkozó Egyezmény kihirdetése

1. § Az Országgyűlés a Genfben, 1949. év szeptember 19. napján kelt, a közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt (a továbbiakban: Genfi Közúti Egyezmény) e törvénnyel kihirdeti.

2. § (1) A Genfi Közúti Egyezmény hivatalos magyar nyelvű fordítását az 1. melléklet tartalmazza.
(2) A Genfi Közúti Egyezmény hiteles angol nyelvű szövegét a 2. melléklet tartalmazza.

2. A közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyv kihirdetése

3. § Az Országgyűlés a Genfben, 1949. év szeptember 19-én kelt, a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) e törvénnyel kihirdeti.

4. § (1) A Jegyzőkönyv hivatalos magyar nyelvű fordítását a 3. melléklet tartalmazza.
(2) A Jegyzőkönyv hiteles angol nyelvű szövegét a 4. melléklet tartalmazza.

3. Az 1949. szeptember 19-én Genfben aláírt közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő európai Megállapodás kihirdetése

5. § Az Országgyűlés a Genfben, 1950. év szeptember 16-án kelt, az 1949. szeptember 19-én Genfben aláírt közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő európai Megállapodást (a továbbiakban: kiegészítő Megállapodás) e törvénnyel kihirdeti.

6. § (1) A kiegészítő Megállapodás hivatalos magyar nyelvű fordítását az 5. melléklet tartalmazza.
(2) A kiegészítő Megállapodás hiteles angol nyelvű szövegét a 6. melléklet tartalmazza.

* A törvényt az Országgyűlés a 2019. november 5-i ülésnapján fogadta el.

4. Az 1949. évi közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és az 1949. évi közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő 1950. szeptember 16-án kötött európai Megállapodás módosítása tárgyában létrejött, a közúti munkálatok jelzéséről szóló Megállapodás kihirdetése

7. § Az Országgyűlés a Genfben, 1955. év december 16-án kelt, az 1949. évi közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és az 1949. évi közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő 1950. szeptember 16-án kötött európai Megállapodás módosítása tárgyában létrejött, a közúti munkálatok jelzéséről szóló Megállapodást (a továbbiakban: módosító Megállapodás) e törvénnyel kihirdeti.

8. § (1) A módosító Megállapodás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 7. melléklet tartalmazza.
(2) A módosító Megállapodás hiteles angol nyelvű szövegét a 8. melléklet tartalmazza.

5. Az útjelzésekre vonatkozó európai Egyezmény kihirdetése

9. § Az Országgyűlés a Genfben, 1957. év december 13-án kelt, az útjelzésekre vonatkozó európai Egyezményt (a továbbiakban: Genfi Útjelzési Egyezmény) e törvénnyel kihirdeti.

10. § (1) Genfi Útjelzési Egyezmény hivatalos magyar nyelvű fordítását a 9. melléklet tartalmazza.
(2) A Genfi Útjelzési Egyezmény hiteles angol nyelvű szövegét a 10. melléklet tartalmazza.

6. Záró rendelkezések

11. § Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

12. § E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a közlekedésért felelős miniszter és a közlekedésrendészetért felelős miniszter gondoskodik.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSRE VONATKOZÓ EGYEZMÉNY
(Genf, 1949. szeptember 19.)

A Szerződő Államok attól az óhajtól vezéreltetve, hogy egységes szabályok felállításával a nemzetközi közúti közlekedés fejlődését elősegítsék és biztonságossá tegyék, a következő rendelkezésekben állapodtak meg:

I. FEJEZET
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Cikk

1. A Szerződő Államok – fenntartva teljes egészében a közútjaik használatára vonatkozó szabályalkotás jogát – megegyeznek abban, hogy közútjaikat a nemzetközi közúti közlekedésre a jelen Egyezményben megállapított feltételek mellett használják.
2. A Szerződő Államok a jelen Egyezmény rendelkezései által biztosított kedvezményeket nem kötelesek a területükön – megszakítás nélkül – egy évnél hosszabb idő óta tartózkodó gépjárművek, pótkocsik vagy járművezetők részére is megadni.

2. Cikk

1. A jelen Egyezmény függelékeit az Egyezmény szerves részének kell tekinteni, az Államok mégis az Egyezmény aláírásakor, megerősítésekor, vagy a hozzá való csatlakozáskor, illetve a későbbiek során bármikor kijelenthetik, hogy az Egyezmény alkalmazásából az 1-es és 2-es számú függeléket kizárják.
2. Bármelyik Szerződő Állam bármikor bejelentheti az Egyesült Nemzetek Főtitkárának, hogy az Egyezmény alkalmazásából általa a jelen cikk 1. pontja alapján kizárt 1-es és 2-es számú függeléket a bejelentés időpontjától kezdve magára nézve kötelezőnek ismeri el.

3. Cikk

1. Azokat az intézkedéseket, amelyeknek életbeléptetésére nézve az összes Szerződő Államok, illetve közülük egyesek megegyeztek, vagy a jövőben megegyeznek avégből, hogy – a vám, a rendőrségi, az egészségügyi vagy egyéb alakiságok egyszerűsítésével – a nemzetközi közúti közlekedést megkönnyítsék, úgy kell tekinteni, hogy a jelen Egyezmény célkitűzésével megegyeznek.
2. a) Valamennyi Szerződő Állam biztosíték letétbehelyezését követelheti azon behozatali vámok vagy illetékek kiegyenlítésének fedezetéül, amelyeket – ilyen biztosíték hiányában – a nemzetközi közlekedésben résztvevő gépjárművek behozatala alkalmával szedni szoktak.
   b) A jelen cikk alkalmazása szempontjából a Szerződő Államoknak el kell fogadniuk a saját területükön működő olyan szervezet jótállását, amely tagja valamely nemzetközi egyesületnek, ha ez a gépjárműre érvényes nemzetközi vámokmányt (mint pl.: a határátlépési carnet) bocsátott ki.
3. A Szerződő Államok a jelen Egyezmény rendelkezéseinek végrehajtása céljából mindent elkövetnek, hogy az ugyanazon nemzetközi útvonalon, egymás szomszédságában levő vámirodák és vámőrsök nyitvatartási idejét összehangolják.

4. Cikk

1. A jelen Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából:
   A „nemzetközi közlekedés" kifejezés felöleli mindazt a közlekedést, amely legalább egy országhatár átlépésével bonyolódik le;
   a „közút" kifejezés magában foglal minden közhasználatú utat, amely a járműközlekedés számára nyitva áll;
   az „úttest" kifejezés a közútnak azt a részét jelenti, amelyen rendes körülmények között a járművek közlekedése lebonyolódik;
   a „forgalmi sáv" kifejezés az úttestnek azt az osztott részét jelenti, amely elég széles ahhoz, hogy rajta egy járműsor közlekedjék;
   a „vezető" kifejezés felöleli mindazon személyek körét, akik valamely jármű irányítását végzik, ideértve a kerékpárosokat, valamint a közúton az igavonó, málhás, nyerges, vagy csoportosan hajtott állatok hajtóit, illetve azokat, akik ezekre az állatokra ténylegesen felügyelnek;
   a „gépjármű" kifejezésen az összes gépi szerkezettel ellátott és a közúton önerejéből közlekedő járművet kell érteni, amely rendes körülmények között személyek vagy áruk szállítására szolgál, kivéve ha sínen közlekedik, vagy elektromos vezetékhez kötötték. Az 1-es számú függelékhez csatlakozott összes Államok ebből a meghatározásból kizárják azokat a segédmotoros kerékpárokat, amelyek jellemzőit az említett függelék határozza meg;
   a „nyerges vontató" kifejezésen – elsőtengely nélküli pótkocsi által követett – olyan gépjárműveket kell érteni, amelyekhez a pótkocsi olyan módon van hozzákapcsolva, hogy egyik része a vontató járművön nyugszik, a pótkocsi és rakománya súlyának jelentős részét a vontató viseli. Az ilyen pótkocsinak „félpótkocsi" a neve;
   a „pótkocsi" kifejezésen mindazok a járművek értendők, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy gépjárműhöz kapcsolják;
   a „kerékpár" kifejezésen értendők mindazok a kerékpárok, amelyeket nem láttak el motorhajtású szerkezettel. Az 1-es számú függelékhez csatlakozott összes Államok e meghatározás alá vonják azokat a segédmotoros kerékpárokat, amelyek jellemzőit az említett függelék írja körül;
   a jármű „összsúlya" kifejezés az útrakészen álló jármű és rakományának együttes súlyát jelenti, beleértve egyidejűleg a vezető és az összes többi szállított személy súlyát;
   a „hasznos terhelés" az a súly, amelyet a járművet nyilvántartó ország illetékes hatósága legnagyobb terhelésként megengedett;
   a jármű „megengedett legnagyobb összsúlya" kifejezés az útrakész állapotban levő jármű és a legnagyobb terhelés együttes súlyát jelenti.

5. Cikk

A jelen Egyezményt nem szabad olyképpen értelmezni, mintha ez megengedné személyek ellenszolgáltatásért történő fuvarozását, vagy az árufuvarozást, kivéve a járműveken utazók személypoggyászát; a fentieket úgy kell érteni, hogy ezek a kérdések, valamint azok, amelyeket a jelen Egyezmény nem szabályozott, a hazai törvényhozás hatáskörében maradnak azzal a megszorítással, hogy az idevágó egyéb nemzetközi egyezményeket és megállapodásokat alkalmazni kell.

II. FEJEZET
A KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS SZABÁLYAI

6. Cikk

A Szerződő Államok mindegyikének meg kell tennie a megfelelő intézkedéseket a jelen fejezetben előírt szabályok megtartásának biztosítása érdekében.

7. Cikk

Minden vezetőnek, gyalogosnak és egyéb személynek, aki a közutat igénybe veszi, olyan magatartást kell tanúsítania, hogy ezáltal a forgalomban veszélyt vagy zavart ne idézzen elő. Kerülnie kell a károkozást a személyekben, illetőleg a köz- és magánvagyonban.

8. Cikk

1. Minden önállóan haladó járművet vagy összekapcsolt szerelvényt vezetővel kell ellátni.
2. Az igavonó, málhás vagy nyerges állatoknak vezetőjének, a haszonállatnak hajtójának kell lenni, kivéve a rendkívüli útszakaszokat, amelyeket a belépési pontokon meg kell jelölni.
3. A járműoszlopokat, illetve állatcsordákat annyi vezetővel kell ellátni, amennyit a hazai jogszabályok előírnak.
4. A járműoszlopokat szükség esetén kisebb szakaszokra kell bontani és az egymást követő szakaszok között a zavartalan közlekedés biztosításához elegendő hosszúságú térközt kell tartani. Ez a rendelkezés nem alkalmazható olyan vidékeken, ahol nomád törzsek szoktak vándorolni.
5. A vezetők mindenkor kötelesek járművük, illetőleg állataik feletti uralmukat megőrizni. A közút többi használójának biztonsága érdekében a feléjük való közeledés alkalmával kellő elővigyázatosságot kell tanúsítaniuk.

9. Cikk

1. Azonos irányban haladó járművek a közút ugyanazon oldalán kötelesek haladni; a hajtási oldalnak egy országon belül valamennyi közúton egységesnek kell lennie. Az egységes hajtási oldal megállapítása a hazai jogszabályalkotás hatáskörébe tartozik.
2. Általános szabályként és mindazon esetekben, amikor a 7. Cikk rendelkezései előírják, valamennyi járművezető köteles:
   a) kétforgalmú sávú úttesten, amely kétirányú közlekedésre szolgál, járművét a menetirány szerinti oldalon tartani;
   b) kettőnél több forgalmi sávú úttesten, járművét a menetiránya szerinti oldalon levő és az útszegélyhez legközelebb eső forgalmi sávon tartani.
3. Az állatokat – a hazai jogszabályalkotásnak megfelelő módon – az útszegélyhez lehető legközelebb kell hajtani.

10. Cikk

A járművek vezetői mindenkor kötelesek járművük sebessége feletti uralmukat megtartani és ésszerűen, óvatosan vezetni. Le kell lassítaniuk, vagy meg kell állniuk, valahányszor a körülmények ezt megkövetelik különösen akkor, ha a látási viszonyok nem jók.

11. Cikk

1. A vezetőknek szembejövőkkel találkozáskor, illetőleg amikor őket megelőzik, a menetirányuknak megfelelő forgalmi sávon, amennyire csak lehet, le kell húzódniuk az úttest szélére. A járművek és állatok előzésének – attól függően, hogy a kérdéses országban melyik oldalra előírt hajtás van – tőlük jobbra vagy balra kell lebonyolódnia. E szabályok alkalmazása azonban nem kötelező a villamosokra, közúti vasutakra, valamint egyes hegyi utakra.

2. Járművek vagy hajtott állatok közeledésekor minden vezető köteles:
   a) járművel vagy hajtott állatokkal való találkozáskor elhaladásuk biztosítására elegendő helyet hagyni;
   b) amikor valamely jármű őt megelőzni készül, a menetiránynak megfelelő oldalon – amennyire csak lehet – az úttest szélére húzódni és sebességének növelésétől tartózkodni.
3. Minden előzni szándékozó vezetőnek meg kell bizonyosodnia, hogy erre elegendő térköz áll rendelkezésére, s az előre-látási viszonyok az előzést veszélytelenül megengedik. Előzés után köteles járművét – attól függően, hogy az illető országban melyik oldalra előírt hajtás van – jobbra, illetőleg balra visszavezetni, de csak azután, miután meggyőződött, hogy ezt a megelőzött jármű, gyalogos, vagy állat zavarása nélkül megteheti.

12. Cikk

1. A vezetőknek, ha útelágazáshoz, útkereszteződéshez, úttorkolathoz vagy vasúti átjáróhoz érnek, különös elővigyázatosságot kell tanúsítaniuk, hogy a balesetet elkerüljék.
2. Bizonyos utak vagy útszakaszok kereszteződésénél áthaladási elsőbbséget lehet biztosítani. Ezt az elsőbbséget közúti jelzések elhelyezésével teszik észlelhetővé. Minden vezető, aki ilyen elsőbbséggel bíró utat, vagy útszakaszt megközelít, az azon haladó vezetőknek áthaladási elsőbbséget köteles biztosítani.
3. A 2-es számú függeléknek – útkereszteződéseknél az áthaladási elsőbbségre vonatkozó – azon rendelkezéseit, amelyeket a jelen cikk 2. pontja nem érint, az említett függeléket alkalmazó Államoknak figyelembe kell venniük.
4. Minden vezető, mielőtt ráhajtana valamely közútra, köteles:
   a) meggyőződni arról, hogy ezt a műveletet a közút többi használójának veszélyeztetése nélkül megteheti;
   b) szándékát világosan jelezni;
   c) az úttest – menetirányának megfelelő – szegélyéhez lehető legjobban lehúzódni, ha ugyanazon oldalra kanyarodással szándékozik az utat elhagyni;
   d) a lehető legjobban az úttest középvonalához húzódni, ha az ellenkező oldalra kanyarodással akarja az utat elhagyni, kivéve a 16. Cikk 2. pontjában szabályozott esetet;
   e) a szembejövő forgalmat semmi esetre sem akadályozni.

13. Cikk

1. Amikor a járműveket, vagy állatokat a közúton megállítják – ha azok nem állhatnak a közúton kívül – az útszegélyhez annyira közel kell félreállítani, amennyire csak lehetséges. A vezetők járműveiket, illetőleg állataikat csak akkor hagyhatják el, ha a balesetek elkerülése érdekében megtették a szükséges óvintézkedéseket.
2. Járművek vagy állatok nem tartózkodhatnak ott, ahol veszélyt vagy zavart idézhetnek elő, nevezetesen két út kereszteződésénél, útkanyarulatban, emelkedő csúcsán, illetőleg ezek közelében.

14. Cikk

Minden szükséges óvintézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy a jármű rakománya kár vagy veszély okozójává ne válhasson.

15. Cikk

1. Napnyugta után és éjszaka, vagy amikor a légköri viszonyok megkövetelik, a közúton levő minden járműnek, illetve összekapcsolt járműegységnek legalább egy előre irányított fehér és legalább egy hátra irányított piros fényforrással kell rendelkeznie.
   Ha a járművet – a kerékpárt és az oldalkocsi nélküli motorkerékpárt kivéve – elől csupán egy fehér fényforrással szerelték fel, ennek a szembejövő járművek felé eső oldalon kell lennie.
   Azokban az országokban, ahol elől két fehér fényforrás az előírás, ezeket a jármű jobb és bal oldalán kell elhelyezni.
   A piros fényt olyan fényforrás szolgáltathatja, amely különáll attól a világító testtől, amely a fehér fényt, illetőleg fényeket adja, vagy pedig – amikor a jármű csekély hossza és berendezései lehetővé teszik – ugyanaz a fényforrás is szolgáltathatja.
2. A járművön sohasem lehet előreirányított piros, illetőleg hátrairányított fehér fény és arra elől piros, hátul fehér fényvisszaverő szerkezet sem szerelhető. Ez a tilalom nem vonatkozik a hátramenet fehér vagy sárga fényforrásaira, ha a járművet nyilvántartó ország hazai szabályai ilyen fények használatát megengedik.
3. A fényforrásoknak és fényvisszaverő szerkezeteknek a jármű jelenlétét a közút többi használói felé hatásosan jelezniük kell.

4. Valamennyi Szerződő Állam, illetőleg ezek alárendelt szerve – azzal a feltétellel, hogy minden intézkedést megtesz a közlekedés biztonsága megszokott feltételeinek biztosítására – a jelen cikk rendelkezései alól kiveheti:
   a) a különleges célokat szolgáló vagy különleges körülmények között használatos járműveket;
   b) bizonyos különleges alakú vagy fajtájú járműveket;
   c) azokat a járműveket, amelyek kielégítő megvilágítású közúton várakoznak.

16. Cikk

1. A jelen fejezet rendelkezéseit a trolibuszokra is alkalmazni kell.
2. a) A kerékpárosak a kerékpárutakon kötelesek közlekedni, ha őket erre külön jelzőtábla hívja fel, vagy ha a hazai szabályzat részükre azt kötelezővé teszi;
   b) a kerékpárosok egy sorba kötelesek széthúzódni, minden olyan esetben, amikor a forgalom feltételei ezt megkövetelik és – a hazai szabályzat által előírt kivételes eseteket leszámítva – az úttesten kettőnél több sorban sohasem haladhatnak;
   c) kerékpárosoknak tilos magukat járművel vontattatni;
   d) a 12. Cikk 4. pontjának d) bekezdésében előírt szabályt a kerékpárosokra olyan országokban, ahol a hazai szabályzat erre nézve másként rendelkezik, nem kell alkalmazni.

III. FEJEZET
JELEK ÉS JELZÉSEK

17. Cikk

1. A jelzési rendszer egyöntetűségének biztosítása céljából – amennyire csak lehetséges – kizárólag csak az összes Szerződő Állam által elfogadott jeleket és jelzéseket kell a szóban forgó Állam közútjain elhelyezni. Ha egyes új jelzések alkalmazásának szüksége merül fel, ezeket – alakjukra és színükre – valamint az esetleg alkalmazott jelképek természetére nézve – bele kell illeszteni abba a jelzési rendszerbe, amely ebben az Államban érvényben van.
2. Az előírásos jelzések számát a feltétlenül szükséges mennyiségre kell korlátozni. Jelzések csak olyan helyeken alkalmazhatók, ahol ez elkerülhetetlenül szükséges.
3. A veszélyt jelző táblákat az akadályoktól elegendő távolságra kell elhelyezni, hogy ezekre az úthasználókat hatékonyan figyelmeztesse.
4. Az előírásos jelzésen tilos minden olyan – tárgyától és jellegétől elütő – felirat alkalmazása, amely csökkenti láthatóságát, vagy megváltoztatja jellegét.
5. Minden olyan tábla vagy felirat alkalmazása tilos, amely az előírásos jelzésekkel való összetévesztésre ad lehetőséget, vagy ezek olvashatóságát megnehezíti.

IV. FEJEZET
GÉPJÁRMŰVEKRE ÉS PÓTKOCSIKRA ALKALMAZANDÓ ELŐÍRÁSOK A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN

18. Cikk

1. Abból a célból, hogy a jelen Egyezmény előnyeiben részesüljön, minden gépjárművet valamely Szerződő Államnak vagy valamelyik alárendelt szervének – törvényhozásának megfelelően – nyilvántartásba kell vennie.
2. A kérelmező részére vagy az illetékes hatóság, vagy pedig egy erre feljogosított egyesület nyilvántartási igazolványt állít ki, amelynek tartalmaznia kell legalább a rendszámot, vagyis a nyilvántartási számot, a jármű gyártójának nevét, vagy cégét, a gyártási számot vagy a gyártás szériaszámát, az első forgalombahelyezés időpontját, valamint az említett igazolvány kérelmezőjének teljes nevét és állandó lakóhelyét.
3. A fenti feltételek mellett kibocsátott nyilvántartási igazolványokat tartalmuk bizonyítékául valamennyi Szerződő Államban mindaddig el kell fogadni, amíg az ellenkezője be nem bizonyosodik.

19. Cikk

1. Minden gépjárműnek, legalább a hátulján táblára vagy magára a járműre írva, viselnie kell az illetékes hatóság által adott rendszámot. Ha a gépjármű egy vagy több pótkocsit vontat, a pótkocsinak, illetőleg a leghátulsó pótkocsinak a vonógépjármű rendszámát, vagy saját rendszámát kell viselnie.
2. A rendszám összetételét és elhelyezésének módját a 3. számú függelék határozza meg.

20. Cikk

1. A rendszámon kívül minden gépjárműnek hátulján táblára vagy magára a gépjárműre írva, viselnie kell a gépjármű nyilvántartásbavételi helyére utaló megkülönböztető jelzést. Ez a jelzés vagy az Államnak, vagy a nyilvántartásbavétel szempontjából valamely külön önálló egységet képező területnek a megjelölése. Ha a gépjármű egy vagy több pótkocsit vontat, a pótkocsi, illetőleg az utolsó pótkocsi hátulján a megkülönböztető jelzést meg kell ismételni.
2. A megkülönböztető jelzés összetételét és elhelyezésének módját a 4. számú függelék határozza meg.

21. Cikk

Minden gépjárműnek és minden pótkocsinak viselnie kell az 5. számú függelékben meghatározott azonossági jeleket.

22. Cikk

1. A gépjárműveknek és pótkocsijaiknak jó üzemállapotban levőknek és olyanoknak kell lenniük, hogy üzemeltetésük során a vezetőkre, a gépjármű utasaira és a közút többi használójára nézve veszélyt ne idézhessenek elő, s a köz- és magánvagyonban se tehessenek kárt.
2. Ezeken felül, a gépjárműveknek, a pótkocsiknak s felszereléseiknek meg kell felelniük a 6. számú függelék előírásainak és vezetőik ennek a függeléknek előírásait kötelesek megtartani.
3. A jelen cikk rendelkezéseit a trolibuszokra is alkalmazni kell.

23. Cikk

1. A Szerződő Államnak vagy helyi hatóságainak közútjain forgalomba bocsátott járművek méreteit és legnagyobb összsúlyát a hazai törvényhozás állapítja meg. A Szerződő Államok által a regionális egyezményekben – vagy ilyen egyezmény hiányában, valamely Szerződő Állam által – kijelölt bizonyos közutakon a megengedett méreteket és a legnagyobb összsúlyt a 7. számú függelék írja elő.
2. A jelen cikk rendelkezéseit a trolibuszokra is alkalmazni kell.

V. FEJEZET
GÉPJÁRMŰVEZETŐK A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN

24. Cikk

1. Mindegyik Szerződő Állam a területére belépő valamennyi gépjárművezetőt, aki megfelel a 8. számú függelékben előírt feltételeknek, s akinek a részére – miután erre való alkalmasságát egy másik Szerződő Állam vagy valamely igazgatási egységének illetékes hatósága vagy az illetékes hatóság által feljogosított egyesület megállapította – érvényes vezetői engedélyt bocsátott ki, felhatalmazza arra, hogy közútjain további vizsga letétele nélkül a 9. és 10. számú függelékben meghatározott kategóriájú gépjárművet, illetőleg gépjárműveket vezethesse.
2. A Szerződő Állam a területére lépő gépjárművezetőtől mégis megkövetelheti, hogy rendelkezzék a 10. számú függelékben meghatározott mintának megfelelő nemzetközi gépjárművezetői engedéllyel, különösen akkor, ha olyan gépjárművezetőről van szó, aki olyan országból jött ahol hazai, gépjárművezetői engedély nem kötelező, vagy ha a kibocsátott hazai gépjárművezetői engedély a 9. számú függelékben előírt mintának nem felel meg.
3. A nemzetközi gépjárművezetői engedélyt a Szerződő Államoknak, vagy valamely igazgatási egységnek illetékes hatósága vagy e hatóság által felhatalmazott egyesület bocsátja ki és látja el a hatóság, illetőleg az Egyesület pecsétjével vagy bélyegzőjével, miután a gépjárművezető erre való alkalmasságáról bizonyságot tett. Ez feljogosítja, hogy további vizsga nélkül és valamennyi Szerződő Államban azokat a kategóriájú gépjárműveket vezethesse, amelyekre az engedélyt kibocsátották.
4. Mind a hazai, mind a nemzetközi gépjárművezetői engedélyek használatának joga megvonható, ha nyilvánvaló, hogy a kibocsátáshoz előírt feltételek már nem állnak fenn.

5. A Szerződő Állam vagy alárendelt szerve a gépjárművezetőtől a fent említett gépjárművezetői engedély használatának jogát csak abban az esetben vonhatja vissza, ha ez utóbbi a hazai közlekedési szabályzatba ütköző olyan szabálytalanságot követett el, amely az említett Szerződő Állam törvényhozása szerint a gépjárművezetői engedély visszavonásával jár. Ilyen esetben a Szerződő Állam vagy annak azon alárendelt szerve, amely az engedély használatának jogát visszavonta, az engedélyt visszatarthatja és megőrizheti annak a határidőnek leteltéig, amely időre a gépjárművezetőtől az engedélyt visszavonták, vagy addig az időpontig, míg ez utóbbi e Szerződő Állam területét el nem hagyja, feltéve, hogy elutazása megelőzi az említett határidő leteltét. Az Állam vagy alárendelt szerve az ilyen módon történt visszavonásról az engedélybe bejegyzést tehet, és az engedélyt kibocsátó hatósággal a gépjárművezető nevét és címét közölheti.
6. A jelen Egyezmény hatálybalépésétől számított öt év tartamára azokat a gépjárművezetőket, akik a gépjárműközlekedésre vonatkozó, Párizsban, 1926. április 4-én aláírt nemzetközi Egyezmény előírásai, vagy az amerikai államok egymásközti gépjárműközlekedésének szabályozására vonatkozó, 1943. december 15-én Washingtonban aláírásra megnyitott Egyezmény rendelkezései folytán vehetnek részt a nemzetközi forgalomban és a fenti egyezmények által előírt okmányok birtokában vannak, úgy kell tekinteni, hogy megfelelnek a jelen cikk által előírt feltételeknek.

25. Cikk

A Szerződő Államok kötelezik magukat, hogy kölcsönösen megadják egymásnak a szükséges felvilágosításokat azoknak a hazai, vagy nemzetközi gépjárművezetői engedéllyel bíró személyeknek azonosításához, akiket valamilyen közlekedési szabály megszegése miatt büntetőjogi felelősség terhel. Hasonlóképpen megadják a szükséges felvilágosításokat minden súlyos balesetet okozó gépjármű tulajdonosának vagy annak a személynek azonosításához, akinek nevén a gépjárművet nyilvántartották.

VI. FEJEZET
A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN RÉSZT VEVŐ KERÉKPÁROKRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

26. Cikk

A kerékpárokat a következő felszerelésekkel kell ellátni:

a) legalább egy hatásos fékkel;
b) csengőből álló olyan figyelmeztető hangjelzőkészülékkel, amely alkalmas arra, hogy kellő távolságból hallható legyen; más hangjelzőkészülék nem alkalmazható;
c) napnyugta után és éjszaka, vagy amikor a körülmények megkövetelik, előreirányított fehér vagy sárga fényforrással, valamint hátrairányított vörös fénnyel vagy fényvisszaverő szerkezettel.

VII. FEJEZET
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

27. Cikk

1. A jelen Egyezmény 1949. december 31-ig aláírás céljára nyitva áll az Egyesült Nemzetek Tagállamai, valamint mindazon Államok részére, amelyek meghívást kaptak az 1949-ben, Genfben tartott Közúti Közlekedési és Gépjárműközlekedési Konferenciára.
2. A jelen Egyezményt meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál helyezik letétbe.
3. 1950. január 1-től a jelen cikk 1. pontjában említett azok az Államok, amelyek nem írták alá a jelen Egyezményt, valamint a Gazdasági és Szociális Tanács határozata által megjelölt többi Államok a jelen Egyezményhez csatlakozhatnak. Hasonlóképpen nyitva áll csatlakozásra az Egyezmény minden olyan gyámság alatt álló Terület részére, amelynek igazgatását az Egyesült Nemzetekre bízták.
4. A csatlakozás a csatlakozási okmánynak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál való letétbehelyezése útján történik.

28. Cikk

1. Az aláírás, megerősítés, az Egyezményhez való csatlakozás alkalmával – vagy azt követőleg bármikor – mindegyik állam az Egyesült Nemzetek Főtitkárához intézett értesítésével bejelentheti, hogy jelen Egyezmény rendelkezéseit mindazokon a területeken alkalmazza, amely területek külügyi szolgálatát ellátja. E rendelkezések az értesítésben felsorolt területen vagy területeken az értesítésnek a Főtitkár részéről történő kézhezvételt követő 30. napon lépnek hatályba, illetőleg – ha az Egyezmény ekkor még nem lépett hatályba – annak hatálybalépésekor.
2. Amennyiben a körülmények azt megengedik, valamennyi Szerződő Állam kötelezi magát, hogy a legrövidebb időn belül intézkedik az iránt, hogy jelen Egyezmény alkalmazásra kerüljön azokon a területeken, amelyeknek külügyi szolgálatát ellátja, hacsak e területek kormányhatóságainak hozzájárulása alkotmányjogi szempontból nincs feltételként kimondva.
3. Mindazok az Államok, amelyek a jelen cikk 1. pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően jelen Egyezménynek valamely olyan területen való alkalmazását jelentették be, amely terület külügyeit ellátják, bármikor bejelenthetik a Főtitkárnak, hogy ez az Egyezmény az értesítésben megjelölt területen érvényét veszti. Az Egyezmény a szóbanforgó területre nézve a bejelentés napját követő egy év múlva veszti érvényességét.

29. Cikk

Jelen Egyezmény az ötödik megerősítő vagy csatlakozást bejelentő okirat letételétől számított harmincadik napon lép hatályba. Valamennyi megerősítő vagy csatlakozó Államra nézve az Egyezmény a megerősítő vagy csatlakozó okirat letételétől számított harmincadik napon lép hatályba.

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára jelen Egyezmény hatálybalépésének napját valamennyi aláíró vagy ahhoz csatlakozó Állammal közli, valamint értesíti mindazokat az Államokat, amelyeket meghívtak az Egyesült Nemzetek Közúti Közlekedési és Gépjárműközlekedési Konferenciáján való részvételre.

30. Cikk

Ez az Egyezmény hatálytalanítja és helyettesíti a Szerződő Felek között a Párizsban, 1926. évi április hó 24-én aláírt Nemzetközi Egyezményt a gépjárműközlekedésről, valamint az ugyanakkor aláírt Nemzetközi Egyezményt a közúti közlekedésről, továbbá a Washingtonban, 1943. évi december hó 15-én aláírásra megnyitott Egyezményt az amerikai államok közötti gépjárműforgalom szabályozása tárgyában.

31. Cikk

1. Valamely Szerződő Állam által a jelen Egyezménnyel kapcsolatban javasolt bármely módosítást az Egyesült Nemzetek Főtitkárához kell eljuttatni, aki a javasolt módosítás szövegét valamennyi Szerződő Államnak azzal küldi meg, hogy négy hónapon belül közöljék vele:
   a) kívánják-e, hogy a javasolt módosítás tanulmányozása céljából konferenciát hívjanak egybe;
   b) azon a véleményen vannak-e, hogy a javasolt módosítást konferencia egybehívása nélkül fogadják el;
   c) azon a véleményen vannak-e, hogy a javasolt módosítást konferencia egybehívása nélkül vessék el.

   A javasolt módosítást a Főtitkárnak a Szerződő Államokon kívül azoknak az Államoknak is meg kell küldenie, amelyeket az Egyesült Nemzetek Közúti Közlekedési és Gépjárműközlekedési Konferenciájára való részvételre meghívtak.
2. A Főtitkárnak a javasolt módosítás tanulmányozása céljából akkor kell a Szerződő Államokat konferenciára egybehívnia, ha a konferencia egybehívását:
   a) a Szerződő Államok legalább egynegyede kéri, amennyiben a javasolt módosítás nem a függelékekre, hanem az Egyezmény egyéb részeire vonatkozik;
   b) a Szerződő Államoknak legalább egyharmada kéri, amennyiben a javasolt módosítás valamelyik függelékre vonatkozik, kivéve az 1. és 2. számú függeléket;
   c) a javasolt módosítással érintett függelékkel kötelezett Államoknak legalább egyharmada kéri, amennyiben az 1. és 2. számú függelékről van szó.

   A Főtitkárnak a Szerződő Államokon kívül azokat az Államokat is meg kell hívnia, amelyeket az Egyesült Nemzetek Közúti Közlekedési és Gépjárműközlekedési Konferenciáján való részvételre annak idején meghívtak, vagy amelyeknek részvételét a Gazdasági és Szociális Tanács célszerűnek tartja.

   Nem kerülnek alkalmazásra e rendelkezések akkor, ha az Egyezményre vonatkozó valamely módosítást a jelen cikk 5. pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően fogadtak el.

3. A jelen Egyezményre vonatkozó minden olyan módosító javaslatot, amelyet a konferencia kétharmad szótöbbséggel elfogadott, elfogadás céljából valamennyi Szerződő Állammal közölni kell. Az 1. és 2. számú függelékre vonatkozó módosítások kivételével minden, az Egyezményre vonatkozó módosítás a Szerződő Államok kétharmada által történő elfogadást követő kilencvenedik napon lép hatályba valamennyi Szerződő Államra nézve, kivéve azokat az Államokat, amelyek a hatálybalépés előtt kijelentik, hogy azt nem fogadják el.
   Az 1. és 2. számú függelékre vonatkozó valamennyi módosítás hatálybalépéséhez a módosított függelékben kötelezett országok kétharmad többségének szavazata szükséges.
4. Az 1. és 2. számú függelékre vonatkozó módosítások kivételével az Egyezményt érintő módosító javaslat elfogadásakor a konferencia kétharmad szótöbbséggel kimondhatja, hogy a szóban levő módosítás olyan jellegű, hogy mindazok a Szerződő Államok, amelyek kijelentik, hogy azt nem fogadják el és amelyek azt a módosítás hatálybaléptetését követő tizenkét hónap múlva sem fogadják el, e határidő lejártakor megszűnnek az Egyezmény részesei lenni.
5. Abban az esetben, ha a Szerződő Államoknak legalább kétharmada a jelen cikk 1. pontjának b) bekezdése értelmében arról értesíti a Főtitkárt, hogy az indítványozott módosítást konferencia egybehívása nélkül is hajlandó elfogadni, erről a Főtitkár valamennyi Szerződő Államnak értesítést küld. A módosítás valamennyi Szerződő Államra nézve ettől az értesítéstől számított kilencvenedik napon válik hatályossá, kivéve azokat az Államokat, amelyek ezen határidőn belül bejelentik a Főtitkárnak, hogy a módosítást elvetik.
6. Ami az 1. és 2. számú függelékre vonatkozó módosító indítványokat és azokat a módosításokat illeti, amelyekre nézve, a jelen cikk 4. pontja nem tesz említést, az eredeti rendelkezések maradnak hatályban mindazokra a Szerződő Államokra nézve, amelyek bejelentést tesznek, vagy amelyek elvetik a módosító indítványt.
7. Az a Szerződő Állam, amely a jelen cikk 3. pontja értelmében tesz bejelentést, vagy amely a javasolt módosítást a jelen cikk 5. pontjának rendelkezései értelmében veti el, nyilatkozatát, illetőleg a javaslat elvetését a Főtitkárhoz intézett bejelentéssel bármikor visszavonhatja. Erre az Államra nézve a módosítás a Főtitkárhoz intézett értesítés kézhezvételével válik hatályossá.

32. Cikk

Jelen Egyezményt az Egyesült Nemzetek Főtitkárához intézett és egy évvel előzetesen közölt bejelentéssel lehet felmondani. A Főtitkár a felmondást valamennyi aláíró és csatlakozó Állammal közli. Az egy éves határidő lejártakor az Egyezmény a felmondó Szerződő Államra nézve érvényét veszti.

33. Cikk

A jelen Egyezmény magyarázatával vagy alkalmazásával kapcsolatban két vagy több Szerződő Állam között keletkezett véleményeltéréseket, amelyeket a felek tárgyalással vagy más egyeztetéssel rendezni nem tudnak, az érdekelt Szerződő Államok valamelyikének kérelmére döntés végett a Nemzetközi Bíróság elé lehet terjeszteni.

34. Cikk

A jelen Egyezmény egyetlen rendelkezését sem szabad olyannak tekinteni, mintha az valamely Szerződő Államot megakadályozna abban, hogy az Állam külső vagy belső biztonsága érdekében általa szükségesnek tartott állapot követelményeinek korlátjain belül az Egyesült Nemzetek alapokmánya rendelkezéseivel összeegyeztethető intézkedéseket foganatosítson.

35. Cikk

1. A 29. Cikkben és a 31. Cikk 1., 3. és 5. pontjában, valamint 32. Cikkben említett hivatalos bejelentéseken felül a Főtitkár a 27. Cikk 1. pontjában említett Államokkal a következőket közli:
   a) azokat a nyilatkozatokat, amelyekkel a Szerződő Államok a 2. Cikk 1. pontjának megfelelően kimondják azt, hogy az 1. számú függeléket, a 2. számú függeléket, vagy egyiket sem veszik figyelembe az Egyezmény alkalmazásánál;
   b) azokat a nyilatkozatokat, amelyekkel valamely Szerződő Állam a 2. Cikk 2. pontja értelmében azt az elhatározását jelenti be, hogy kötelezi magát az 1. számú függelék, a 2. számú függelék, vagy mindkettő alkalmazására;
   c) a 27. Cikk értelmében történt aláírásokat, megerősítéseket és csatlakozásokat;
   d) a 28. Cikk végrehajtásaképpen történt bejelentéseket az Egyezmény területi alkalmazásáról;
   e) azokat a nyilatkozatokat, amelyekkel az Államok a 31. Cikk 3. pontja értelmében elfogadják az Egyezményre vonatkozó módosító indítványokat;

f) az Államok által a Főtitkárhoz a 31. Cikk 5. pontja értelmében bejelentett azt a tényt, hogy az Egyezményt módosító javaslatokat elvetik;
g) az Egyezmény módosításainak hatálybalépési időpontját a 31. Cikk 3. és 5. pontjaiban foglaltak értelmében;
h) azt az időpontot, amikor valamely Állam a 31. Cikk 4. pontja értelmében megszűnik az Egyezmény részese lenni;
i) módosító javaslat elvetésének visszavonását a 31. Cikk 7. pontja értelmében;
j) az Egyezményt módosító javaslatokban érdekelt Államok jegyzékét;
k) az Egyezmény felmondását a 32. Cikk értelmében;
l) annak bejelentését, hogy az Egyezmény a 28. Cikk 3. pontja értelmében valamely területre nézve elvesztette hatályát;
m) az egyes Államok által a 4. számú függelék 3. pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően a megkülönböztető betűjelzésekről szóló bejelentéseket.

2. A jelen Egyezmény eredeti példányát a Főtitkárnál kell letétbe helyezni, aki a megfelelően hitelesített példányokat a 27. Cikk 1. pontjában említett Államoknak tartozik megküldeni.
3. A Főtitkár felhatalmazást nyert jelen Egyezménynek a hatálybalépéskor való bejegyzésére.

Ennek hiteléül alulírott küldöttek, jó és megfelelő formában elismert felhatalmazásuk bemutatása után, jelen Egyezményt aláírásukkal látták el.

Készült Genfben, egy példányban, angol és francia nyelven, azonos hitelű szöveggel, 1949. év szeptember hó 19. napján.

(Aláírások)

1. számú függelék

A KERÉKPÁROK ÉS GÉPJÁRMŰVEK MEGHATÁROZÁSÁRA VONATKOZÓ KIEGÉSZÍTŐ RENDELKEZÉSEK

A legfeljebb 50 cm3 (3,05 köbhüvelyk) hengerűrtartalmú, belső égésű segédmotorral ellátott kerékpárokat nem kell gépjárműveknek tekinteni, feltéve, hogy felépítésükre nézve megőrzik szokványos kerékpárjellegüket.

2. számú függelék

ÁTHALADÁSI ELSŐBBSÉG

1. Amikor két jármű egyszerre ér olyan közutak kereszteződéséhez, amelyek közül egyik sem élvez a másikkal szemben elsőbbséget, azokban az országokban, ahol jobboldali hajtás van a balfelől érkező, – azokban az országokban, ahol baloldali hajtás van a jobbfelől érkező – jármű köteles a másiknak az áthaladást átengedni.
2. A villamosok és közúti vasutak elsőbbsége azonban fennáll.

3. számú függelék

JÁRMŰVEK RENDSZÁMA A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN

1. Valamennyi jármű rendszámának vagy számokból, vagy számokból és betűkből kell állnia. A számoknak arab számjegyeknek kell lenniük, olyanoknak, amilyenek az Egyesült Nemzetek okmányain használatosak; a betűknek latin betűknek kell lenniük. Mégis megengedett más számok és betűk alkalmazása, de ilyen esetben ezeket a fent említett számokkal és betűkkel meg kell ismételni.
2. A számnak nappal, világos időben 20 m (65 láb) távolságból olvashatónak kell lennie.
3. Ha a rendszámot külön táblára teszik ki, ezt a táblát megközelítőleg függőleges és a jármű saját hosszirányú szimmetriasíkjára merőleges helyzetben kell rögzíteni. Amikor a rendszámot magára a járműre rögzítik vagy festik, ennek a jármű hátsó része függőleges, vagy megközelítőleg függőleges felületén kell lennie.
4. A hátsó rendszámot olyan módon kell kivilágítani, ahogyan a 6. számú függelék előírja.

4. számú függelék

A JÁRMŰVEK MEGKÜLÖNBÖZTETŐ JELZÉSE A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN

1. A megkülönböztető jelzésnek egytől háromig terjedő latin nagybetűből kell állnia. A betűk magasságának legalább nyolcvan mm-t (3,1 hüvelyk) és vonalvastagságuknak legalább 10 mm-t (0,4 hüvelyk) kell kitennie. A betűket fehér alapra fekete színnel kell olyan ellipszis alakban festeni, amelynek főtengelye vízszintes.

2. Ha a megkülönböztető jelzés három betűből áll, az ellipszis méretei: szélessége legalább 240 mm (9,4 hüvelyk), magassága legalább 145 mm (5,7 hüvelyk). Ezek a méretek szélességben 175 mm-re (6,9 hüvelyk), magasságban 115 mm-re (4,5 hüvelyk) csökkenthetők, ha a jelzés háromnál kevesebb betűből áll.
   Ami a motorkerékpárok megkülönböztető jelzéseit illeti, az ellipszis méretei – ha a jelzés egy, két vagy három betűből áll – szélességben 175 mm-re (6,9 hüvelyk), magasságban 115 mm-re (4,5 hüvelyk) csökkenthetők.
3. A különböző Államok és területek megkülönböztető jelzései a következők:
   Afrikai helységek és tartományok ..... E
   Algéria ..... DZ
   Amerikai Egyesült Államok ..... USA
   Andorra ..... AND
   Argentina ..... RA
   Ausztrália ..... AUS
   Ausztria ..... A
   Barbados ..... BDS
   Belgium ..... B
   Botswana ..... RB
   Brazília ..... BR
   Bulgária ..... BG
   Burma ..... BUR
   Canada ..... CDN
   Ceylon CL
   Chile ..... RCH
   Ciprus ..... CY
   Costa Rica ..... CR
   Csehszlovákia ..... CS
   Dahomey ..... DY
   Dánia ..... DK
   Dél-Afrika ..... ZA
   Dominikai Köztársaság ..... DOM
   Ecuador ..... EC
   Egyesült Arab Köztársaság ..... ET
   Egyesült Királyság ..... GB
      Aden ..... ADN
      Alderney ..... GBA
      Bahamák ..... BS
      British Honduras ..... BH
      Brunei ..... BRU
      Guernsey-sziget ..... GBG
      Gibraltár ..... GBZ
      Jersey ..... GBJ
      Hong Kong ..... HK
      Mauritius ..... MS
      Szudán ..... SD
      Seychelles ..... SY
      Dél-Rodézia ..... SR
      Province Wellesley ..... SS
   Elefántcsontpart CI
   Finnország ..... SF
   Francia tengerentúli területek ..... F
   Franciaország ..... F
   Fülöp-szigetek ..... PI
   Gambia ..... WAG
   Ghána ..... GH
   Görögország ..... GR

Guatemala ..... GCA
Haiti ..... RH
Hollandia ..... NL
Surinam ..... SME
Holland Antillák ..... NA
India ..... IND
Indonézia ..... RI
Irán ..... IR
Írország ..... IRL
Izland ..... IS
Izrael IL
Jamaica ..... JA
Japán ..... J
Jordánia ..... HKJ
Jugoszlávia ..... YU
Kambodzsa ..... K
Kenya ..... EAK
Kína ..... RC
Kongó (Brazzaville) ..... RCB
Kongó (Dem. Rep. of) ..... CGO
Közép-Afrikai Köztársaság ..... RCA
Laosz ..... LAO
Lengyelország ..... PL
Lesotho ..... LS
Libanon ..... RL
Luxembourg L
Madagaszkár ..... RM
Magyarország ..... H
Malawi ..... MW
Malaysia ..... PTM
Mali ..... RMM
Málta ..... M
Marokkó ..... MA
Mexikó ..... MEX
Monaco ..... MC
Nicaragua ..... NIC
Niger ..... NIG
Nigéria ..... WAN
Norvégia ..... N
Nyugat-Szamoa ..... WS
Olaszország I
Pakisztán ..... PAK
Paraguay ..... PY
Peru ..... PE
Portugália ..... P
Románia ..... R
Ruanda ..... RWA
San Marino ..... RSM
Senegal ..... SN
Sierra Leone ..... WAL
Spanyolország ..... E
Svájc ..... CH
Svédország ..... S
Szingapúr ..... SGP

Szíria ..... SYR
Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége ..... SU
Tanganyika ..... EAT
Tanzániai Egyesült Köztársaság
Thaiföld ..... T
Togo ..... TG
Törökország ..... TR
Trinidad és Tobago ..... TT
Tunézia ..... TN
Uganda ..... EAU
Új-Zéland ..... NZ
Uruguay ..... U
Vatikán V
Venezuela ..... YV
Vietnámi Szocialista Köztársaság ..... VN
Windward-szigetek
Grenada ..... WG
St. Lucia ..... WL
St. Vincent ..... WV
Zambia ..... RNR
Zanzibár ..... EAZ

Minden Állam – amennyiben előzőleg nem tette meg – az Egyezmény aláírásának illetve megerősítésének, vagy a hozzá való csatlakozásának időpontjában az általa választott megkülönböztető betűket, a Főtitkárnál bejegyeztetni köteles.

4. Abban az esetben, ha a megkülönböztető jelzést külön táblán tüntetik fel, ezt a táblát megközelítőleg függőlegesen és a jármű saját hosszirányú szimmetriasíkjára merőleges helyzetben kell rögzíteni. Amikor a megkülönböztető jelzést magára a járműre rögzítik vagy festik, ennek a jármű hátsó része függőleges vagy megközelítőleg függőleges felületén kell lennie.

5. számú függelék

JÁRMŰVEK AZONOSSÁGI JELEI A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN

1. Az azonossági jelek magukba kell, hogy foglalják:
   a) Gépjárműveknél:
      i) A jármű gyártójának nevét vagy márkáját;
      ii) az alvázon vagy – alváz hiányában – a kocsiszekrényen a gyártó gyártási-, vagy szériaszámát;
      iii) a motoron – ha a gyártó ilyen számot alkalmazott – a motor gyártási számát;
   b) pótkocsiknál vagy az i) és ii) alatt felsorolt jeleket, vagy az illetékes hatóság által, a pótkocsik részére kiadott azonossági jelet.
2. A fent említett jeleket olyan helyekre kell elhelyezni, hogy hozzáférhetők és könnyen olvashatók legyenek; ezen felül olyanoknak kell lenniük, hogy ezeket nehezen lehessen megváltoztatni vagy eltüntetni.

6. számú függelék

GÉPJÁRMŰVEK ÉS PÓTKOCSIK FELSZERELÉSEIRE VONATKOZÓ MŰSZAKI FELTÉTELEK A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN

I. Fékezés

a) Gépjárművek fékezése az oldalkocsis vagy szóló motorkerékpárok kivételével

Minden gépjárművet olyan fékekkel kell felszerelni, amelyek – függetlenül a terheléstől és emelkedőtől vagy lejtőtől, amelyen a jármű éppen van – lehetővé teszik a mozgó jármű feletti uralmat, annak biztos, gyors és hatásos megállítását.

A fékezést két olyan szerkezettel lehessen eszközölni, hogy bármelyik meghibásodása esetén a másik képes legyen a járművet kellő távolságon belül megállítani.

Ebben a függelékben az egyik szerkezetnek „üzemi fék”, a másiknak „rögzítő fék” a neve.

A rögzítőféknek olyannak kell lennie, hogy egy tisztán mechanikus működésű szerkezet segítségével befékezve tudjon maradni még a vezető távollétében is.

A szerkezetek bármelyike által fékezett kerekekre gyakorolt fékhatásnak a hosszirányú szimmetriatengelyhez képest egyenlően kell eloszolniuk.

A fékező felületeknek állandóan összeköttetésben kell lenniük a kerekekkel a szétválás lehetősége nélkül, kivéve azt a pillanatnyi szétválasztást, amely tengelykapcsolás, a sebességváltás, vagy egy szabadon futó kerék bekapcsolása miatt történik.

Legalább az egyik szerkezetnek a kerekekre közvetlenül ráerősített fékező felületre vagy egy meghibásodásra nem érzékeny közbeeső darabra kell hatnia.

b) Pótkocsik fékezése

Minden pótkocsira, amelynek megengedett legnagyobb összsúlya a 750 kg-ot (1650 fontot) meghaladja, legalább egy olyan fékszerkezetet kell szerelni, amely a jármű hosszanti szimmetriasíkjával részarányosan elosztott kerekekre s a kerekek számának legalább a felére hat.

Az előző bekezdés rendelkezései azonban azokra a pótkocsikra is alkalmazandók, amelyeknek megengedett legnagyobb összsúlya nem haladja ugyan meg a 750 kg-ot (1650 fontot), de a vontató jármű önsúlyának felénél több.

A fékszerkezetnek annál a pótkocsinál, amelynek megengedett legnagyobb összsúlya meghaladja a 3500 kg-ot (7700 fontot), olyannak kell lennie, hogy a vonójárműtől vezérelve lehessen működésbe hozni; ha a pótkocsi megengedett legnagyobb összsúlya nem haladja meg a 3500 kg-ot (7700 fontot), fékberendezése működésbe hozható a vonójármű és a pótkocsi közeledése által (ráfutófék).

A fékszerkezetnek olyannak kell lennie, hogy a lekapcsolt pótkocsit befékezze.

Minden fékkel felszerelt pótkocsit olyan szerkezettel kell ellátni, amely a kapcsolat szétszakadása esetén önműködően biztosítja megállítását. Ezt a rendelkezést nem kell alkalmazni sem azokra a kétkerekű táborozó pótkocsikra, sem azokra a poggyász-szállító könnyű pótkocsikra, amelyeknek súlya a 750 kg-ot (1650 font) meghaladja, feltéve, hogy ezeket a pótkocsikat a főösszeköttetésen felül láncból vagy drótkötélből álló másodlagos összeköttetéssel látták el.

c) Nyerges járművek és járműkombinációk fékezése

i) Nyerges járművek

Az a) pont rendelkezéseit kell alkalmazni minden nyerges járműre. A félpótkocsit – abban az esetben, ha megengedett legnagyobb összsúlya a 750 kg-ot (1650 fontot) meghaladja –, legalább egy olyan fékszerkezettel kell ellátni, amelyet a vontatójármű üzemi fékjének vezérlése működtet.

A félpótkocsi fékszerkezetének egyébként olyannak kell lennie, hogy lekapcsolt állapotban a kerekeket befékezze.

A hazai szabályzat előírhatja, hogy minden fékkel ellátott félpótkocsit olyan fékszerkezettel szereljenek fel, amely a kapcsolat szétszakadása esetén önműködően biztosítja megállítását.

ii) Járműkombinációk

Minden járműkombinációt, amely egy gépjárműből és egy vagy több pótkocsiból áll, olyan fékekkel kell felszerelni, amelyek – függetlenül a terheléstől és az emelkedőtől vagy lejtőtől, amelyen a jármű éppen van – lehetővé teszik a mozgó jármű feletti uralmat, annak biztos, gyors és hatásos megállítását.

d) Oldalkocsis vagy szóló motorkerékpárok fékezése

Minden motorkerékpárt el kell látni két – kézzel vagy lábbal működtethető – olyan fékszerkezettel, amelyek lehetővé teszik a mozgó jármű feletti uralmat, s annak biztos, gyors és hatásos megállítását.

II. Világítás

a) Az oldalkocsis és szóló motorkerékpár kivételével minden gépjárműre, amelynek óránkénti sebessége sík úton meghaladhatja a 20 km-t (12 mérföldet), elöl fel kell szerelni legalább két fehér vagy sárga fényű olyan országúti fényszórót, amely éjszaka tiszta időben a jármű előtti utat legalább 100 m (325 láb) távolságon hatásosan képes megvilágítani.

b) Az oldalkocsis és szóló motorkerékpár kivételével minden gépjárműre, amelynek óránkénti sebessége sík úton meghaladhatja a 20 km-t (12 mérföldet), elöl fel kell szerelni két fehér vagy sárga fényű olyan tompított fényszórót, amely szükség esetén, éjszaka tiszta időben a jármű előtti utat legalább 30 m (100 láb) távolságon

hatásosan képes megvilágítani anélkül, hogy a közút többi használóját – bármilyen legyen is a hajtási irány – vakítaná.

A tompított fényszóró használata az országúti fényszóró helyett azokban az esetekben kötelező, amikor ez – azért, hogy a közút többi használóját ne vakítsa – szükséges.

c) Minden oldalkocsis vagy szóló motorkerékpárt fel kell szerelni legalább egy – az a) és b) bekezdés feltételeinek megfelelő – országúti és tompított fényszóróval. E kötelezettség alól mégis felmenthetők a legfeljebb 50 cm3 (3,05 köbhüvelyk) hengerűrtartalmú motorral felszerelt motorkerékpárok.

d) A szóló motorkerékpár kivételével minden gépjárművet elöl fel kell szerelni két fehér fényű városi lámpával. Ezeknek a lámpáknak éjszaka, tiszta időben a jármű elejétől 150 m (500 láb) távolságról látszaniuk kell anélkül, hogy az út többi használóját vakítanák.

A világítófelületnek a jármű hosszirányú szimmetria-síkjától legtávolabb eső pontjához a lehető legközelebb kell lennie, de a jármű szélességének legkülsőbb pontjától mindenképpen 400 mm-nél (16 hüvelyknél) közelebb.

A városi lámpát éjszaka mindazon esetekben égetni kell, mikor ezeknek a lámpáknak használata kötelező, még a tompított fényszóróval egyidejűleg is abban az esetben, ha a tompított fényszóró világítófelülete nem esik legalább 400 mm-re (16 hüvelykre) a jármű szélességének a legkülsőbb pontjától.

e) Minden gépjárművet, illetőleg valamely járműkombináció végére kapcsolt pótkocsit hátul fel kell szerelni legalább egy olyan vörös lámpával, amely éjszaka, tiszta időben 150 m (500 láb) távolságról látható.

f) Minden gépjármű, vagy pótkocsi hátulján levő rendszámot éjszaka meg kell olyan módon világítani, hogy tiszta időben a jármű hátuljától legalább 20 m (65 láb) távolságból olvasható legyen.

g) A hátsó vörös lámpának, illetőleg lámpáknak és a hátsó rendszámtábla lámpájának a városi lámpák, tompított fényszórók vagy országút fényszórók bármelyikével egyidejűleg ki kell gyulladniuk.

h) A szóló motorkerékpár kivételével minden gépjárművet fel kell szerelni két, lehetőleg nem háromszög alakú vörös fényvisszaverő prizmával, amelyet jármű hátulján kétoldalt egyformán kell elhelyezni. E fényvisszaverő prizmák külső szélének a jármű szélességének legkülsőbb pontjához a lehető legközelebb kell esnie, de mindenképpen közelebb, mint 400 mm (16 hüvelyk). Ezek a fényvisszaverő prizmák elhelyezhetők a hátsó vörös lámpákban is, ha az utóbbiak megfelelnek a fenti feltételeknek. Ezeknek a fényvisszaverő prizmáknak éjszaka, tiszta időben – ha két országúti fényszóró megvilágította – legalább 100 m (325 láb) távolságból látszaniuk kell.

i) Minden szóló motorkerékpárt fel kell szerelni egy lehetőleg nem háromszög alakú olyan vörös fényvisszaverő prizmával, amelyet a jármű hátulján – vagy a hátsó vörös lámpában, vagy azon kívül – kell elhelyezni, s amelynek láthatósága tekintetében meg kell felelni a fenti h) bekezdésben előírt feltételeknek.

j) Minden pótkocsit és nyerges járművet fel kell szerelni két, lehetőleg háromszög alakú vörös fényvisszaverő prizmával, amelyeket a jármű hátulján kétoldalt részarányosan kell elhelyezni. Ezeknek a fényvisszaverő prizmáknak éjszaka, tiszta időben – ha két országúti fényszóró megvilágította – legalább 100 m (325 láb) távolságból látszaniuk kell.

Ha a fényvisszaverő prizma háromszög alakú, ennek olyan egyenlőoldalú háromszögnek kell lennie, amelynek egyik oldala legalább 150 mm (6 hüvelyk) s amelynek egyik csúcsa fölfelé néz. A háromszög vízszintes oldala legkülsőbb szélének a jármű szélességének legkülsőbb pontjához a lehető legközelebb kell esnie, de mindenképpen közelebb, mint 400 mm (16 hüvelyk).

k) Motorkerékpár kivételével minden gépjárművet, illetőleg minden járműkombináció végére kapcsolt pótkocsit, a hátulján fel kell szerelni legalább egy piros vagy narancssárga színű féklámpával. Ennek a lámpának akkor kell kigyúlnia, amikor a gépjármű üzemi fékje működésbe lép. Ha a féklámpa piros színű, fényerejének felül kell múlnia a hátsó vörös lámpáét abban az esetben, ha ezzel együtt, vagy ugyanabban a lámpatestben helyezték el. A féklámpa a pótkocsikra és félpótkocsikra nem kötelező, ha ezek mérete olyan, hogy a vonójármű féklámpája hátulról látható marad.

l) Ha valamely gépjárműre irányjelzőkészülékeket szereltek, ezeknek az alábbi típusok valamelyikéhez kell tartozniuk:

i) Mozgókaros, a jármű mindkét oldalán kicsapódó fajtájú, amely a kar vízszintes helyzetében folyamatos narancsszínű fényt ad.

ii) Merev rögzítésű, villogó narancsszínű fényt ad s a jármű mindkét oldalán az oldalfalakra helyezték el.

iii) Merev rögzítésű, a jármű mindkét oldalának első és hátsó szélén helyezték el, előre fehér vagy narancs, hátra narancs vagy piros villogó fényt ad.

m) Az irányjelzőkészülék kivételével semmilyen lámpa nem villoghat.

n) Ha valamely járműnek több azonos rendeltetésű lámpája van, ezeknek azonos színűeknek kell lenniük és az oldalkocsis motorkerékpárok kivételével a lámpákat kettőnként részarányosan kell a hosszirányú szimmetriasíkhoz képest elhelyezni.

o) Ugyanabba a világító szerkezetbe több lámpa helyezhető el, feltéve hogy ezek közül a lámpák közül mindegyik megfelel a rá vonatkozó fenti rendelkezéseknek.

III. Egyéb rendelkezések

a) Kormánykészülék

Minden gépjárművet fel kell szerelni egy szilárd kormánykészülékkel, amely a könnyű, gyors és biztos fordulást lehetővé teszi.

b) Visszapillantó tükör

Minden gépjárművet fel kell szerelni legalább egy kielégítő méretű, olyan módon elhelyezett visszapillantó tükörrel, amely a vezető számára lehetővé teszi, hogy üléséből szemmel tarthassa a jármű mögötti utat. Ez a rendelkezés azonban nem kötelező az oldalkocsis vagy szóló motorkerékpárokra.

c) Figyelmeztető hangjelző

Minden gépjárművet fel kell szerelni legalább egy kielégítő hangerejű figyelmeztető hangjelzőkészülékkel; csengők, gongok, harangok, valamint szirénák és egyéb éles hangú készülékek használata tilos.

d) Ablaktörlő

Minden szélvédőüveggel ellátott gépjárművet fel kell szerelni legalább egy olyan ablaktörlővel, amelynek működtetése nem veszi igénybe a vezető állandó beavatkozását. Ez azonban nem kötelező az oldalkocsis vagy szóló motorkerékpárokra.

e) Szélvédőüveg

A szélvédőüvegeknek tartós anyagúaknak, tökéletesen átlátszóknak és olyanoknak kell lenniük, hogy törés esetén ne képezzenek éles szilánkokat. A rajta keresztül látott tárgyak ne látszanak eltorzultaknak.

f) Hátramenetszerkezet

Minden gépjárművet – ha a gépjármű önsúlya meghaladja a 400 kg-ot (900 fontot) – fel kell szerelni egy, a vezető üléséből működtethető hátramenet-szerkezettel.

g) Kipufogótompító szerkezet

A túl erős vagy szokatlan motorzaj elkerülése végett minden gépjárművet állandóan fel kell szerelni hangtompító szerkezettel, amelynek olyannak kell lennie, hogy működését a vezető menet közben ne kapcsolhassa ki.

h) Abroncsok

A gépjárműveknek és pótkocsijainak kerekeit légtömlős, vagy rugalmasság tekintetében ezzel egyenértékű egyéb rendszerű abroncsokkal kell felszerelni.

i) A járműnek lejtőn való elindulását meggátló szerkezet

Miden gépjárművet, amelynek megengedett legnagyobb összsúlya a 3500 kg-ot (7700 fontot) meghaladja – amikor olyan ország hegyvidékein közlekedik, ahol a hazai szabályzat előírja –, el kell látni olyan szerkezettel – mint pl. ék, vagy támasztó –, amely a jármű előre vagy hátra történő mozgását megakadályozza.

j) Általános rendelkezések

i) A gépjármű gépi berendezései és hozzátartozó készülékei, amennyire csak lehet olyanok legyenek, hogy ne képezzék tűzveszély vagy robbanás kockázatát, ártalmas gázok, kellemetlen bűzök vagy zörejek kibocsátására se adjanak lehetőséget és összeütközés esetén se legyenek veszélyforrások.

ii) Minden gépjárműnek olyan szerkesztésűnek kell lennie, hogy a vezető látómezeje előre, jobbra, balra kielégítő legyen és biztosan vezethessen.

iii) A fékezésre és a világításra vonatkozó előírásokat nem kell azokra a rokkantkocsikra alkalmazni, amelyeket a fékezés és világítás tekintetében a nyilvántartó ország rendelkezéseinek megfelelően szereltek fel. A jelen bekezdés alkalmazása szempontjából a „rokkantkocsi" kifejezés olyan önmeghajtású járművet jelent, amelynek önsúlya nem haladja meg a 300 kg-ot (700 fontot), amelynek óránkénti sebessége nem lépi túl a 30 km-t (19 mérföldet) és amelyet valamely betegségben vagy testi fogyatkozásban szenvedő személy használatára terveztek és szerkesztettek (nem egyszerűen csak hozzáalakítottak) s amelyet rendes körülmények között ilyen személy használ.

IV. Járműkombinációk

a) A „kapcsolt járműkombináció" egy vonójárműből s egy vagy két pótkocsiból állhat. A nyerges járművet követheti egy pótkocsi, de ha a nyerges járművet személyek szállítására használják, a pótkocsinak nem lehet egynél több tengelye és e pótkocsi személyek szállítására nem használható.

b) Minden Szerződő Állam mégis bejelentheti, hogy csak egy pótkocsit engedélyez a vonójármű után, s hogy nyerges jármű után egyet sem engedélyez. Bejelentheti azt is, hogy személyszállításra nyerges jármű alkalmazását nem engedélyezi.

V. Átmeneti rendelkezések

Az I., II. rész és a III. rész e) pontja a jelen Egyezmény hatályba léptetésétől számított kétévi határidő leteltével válik alkalmazhatóvá azokra a gépjárművekre, amelyeket ez időpont után helyeztek első ízben forgalomba s ezek pótkocsijaira. Ez a haladék öt évre szól azokra a gépjárművekre, amelyeknek első forgalombahelyezése megelőzi a fent említett kétévi határidő lejártát, hasonlóképpen a pótkocsikra is.

E haladék ideje alatt a következő rendelkezések alkalmazandók:

a) Minden gépjárművet el kell látni vagy két egymástól független fékrendszerrel, vagy egy olyan fékrendszerrel, amely két egymástól független vezérlés által működik és amelynek egyike – még akkor is, ha a másik meghibásodik – működjék, s mind az egyik, mind a másik rendszer legyen kielégítő hatású és gyors működésű.

b) Minden szólóban közlekedő gépjárművön napnyugta után az éjszaka tartamára meg kell gyújtani elöl legalább két fehér lámpát, egyiket jobbra, másikat balra helyezve és hátul egy vörös lámpát.
A kétkerekű oldalkocsi nélküli motorkerékpároknál azonban az első lámpák száma egy lámpára csökkenthető.

c) Minden gépjárművet egy vagy több olyan világítóberendezéssel is el kell látni, amely az utat előre, kellő távolságra, hatásosan megvilágítja, hacsak a fent előírt fehér lámpák ennek a feltételnek nem felelnek meg.
Ha a jármű óránkénti 30 km-es (19 mérföldes) sebességnél többre képes, az említett távolság nem lehet 100 m-nél (325 láb) kisebb.

d) Azokat a világítókészülékeket, amelyek vakítást idézhetnek elő, úgy kell szerkeszteni, hogy lehetővé tegyék a vakítás kiküszöbölését a közút többi igénybevevőjével való találkozáskor, vagy mindazokban az esetekben, amikor ennek megakadályozása célszerű. A vakítás kiküszöbölése olyan legyen, hogy mégis hagyjon elegendő fényerőt arra, hogy a közutat 25 m (80 láb) távolságig hatásosan bevilágítsa.

e) Ami az első világítást illeti, a pótkocsis gépjárművek ugyanazon szabályok alá esnek, mint a szóló gépjárművek; a hátsó vörös világítást a pótkocsi hátuljára kell szerelni.

ELŐÍRÁSOK

7. számú függelék

JÁRMŰVEK MÉRETEI ÉS SÚLYA A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN

1. Ezt a függeléket a 23. Cikkben említett feltételekben kijelölt közutakra kell alkalmazni.
2. Ezeken az utakon a megengedett legnagyobb méretek és súlyok, üresen vagy rakottan – azzal a kikötéssel, hogy egy jármű sem szállíthat olyan rakományt, amely meghaladja a nyilvántartó ország illetékes szerve által megengedhető legnagyobb összsúlyként meghatározott súlyt –, a következők:

		Méter	Láb
a)	Teljes szélesség	2,50	8,20
b)	Teljes magasság	3,80	12,50
c)	Teljes hosszúság:		
	Kéttengelyű teherautók	10,00	33,00
	Kéttengelyű személyszállító járművek	11,00	36,00
	Három-, vagy többtengelyű járművek	11,00	36,00
	Nyerges járművek	14,00	46,00
	Egy pótkocsis járműkombináció[1]	18,00	59,00
	Két pótkocsis járműkombináció[2]	22,00	72,00
d)	Megengedett legnagyobb összsúly:		

[1] A 6. számú függelék járműkombinációkra vonatkozó IV. részét a jelen függelék tárgyát képező járműkombinációkra is alkalmazni kell.
[2] A 6. számú függelék járműkombinációkra vonatkozó IV. részét a jelen függelék tárgyát képező járműkombinációkra is alkalmazni kell.

		Tonna	Font
i)	A legjobban megterhelt tengelyen[3]	8,00	17,60
ii)	A legjobban megterhelt olyan kettős tengelyen, amelynél a csoporttengely két tengelye közti távolság 1,00 méter (40 hüvelyk) vagy ennél több és kevesebb mint 2,00 méter (7 láb)	14,50	32,00

iii) Járműnek, nyerges járműnek, vagy egyéb járműkombinációnak:

A szóló jármű, nyerges jármű vagy minden más járműkombináció két szélső tengelyének métertávolsága	A szóló jármű, nyerges jármű vagy minden más járműkombináció megengedett legnagyobb összsúlya tonnában
1-től kevesebb mint 2-ig	14,50
2-től kevesebb mint 3-ig	15,00
3-tól kevesebb mint 4-ig	16,25
4-től kevesebb mint 5-ig	17,50
5-től kevesebb mint 6-ig	18,75
6-tól kevesebb mint 7-ig	20,00
7-től kevesebb mint 8-ig	21,25
8-tól kevesebb mint 9-ig	22,50
9-től kevesebb mint 10-ig	23,75
10-től kevesebb mint 11-ig	25,00
11-től kevesebb mint 12-ig	26,25
12-től kevesebb mint 13-ig	27,50
13-tól kevesebb mint 14-ig	28,75
14-től kevesebb mint 15-ig	30,00
15-től kevesebb mint 16-ig	31,25
16-tól kevesebb mint 17-ig	32,50
17-től kevesebb mint 18-ig	33,75
18-tól kevesebb mint 19-ig	35,00
19-től kevesebb mint 20-ig	36,25

A szóló jármű, nyerges jármű vagy minden más járműkombináció két szélső tengelyének távolsága lábban	A szóló jármű, nyerges jármű vagy minden más járműkombináció megengedett legnagyobb összsúlya fontban
3-tól kevesebb mint 7-ig	32,00
7-től kevesebb mint 8-ig	32,480
8-tól kevesebb mint 9-ig	33,320
9-től kevesebb mint 10-ig	34,160
10-től kevesebb mint 11-ig	35,000
11-től kevesebb mint 12-ig	35,840
12-től kevesebb mint 13-ig	36,680
13-tól kevesebb mint 14-ig	37,520
14-től kevesebb mint 15-ig	38,360
15-től kevesebb mint 16-ig	39,200
16-tól kevesebb mint 17-ig	40,040
17-től kevesebb mint 18-ig	40,880
18-tól kevesebb mint 19-ig	41,720
19-től kevesebb mint 20-ig	42,560
20-tól kevesebb mint 21-ig	43,400
21-től kevesebb mint 22-ig	44,240
22-től kevesebb mint 23-ig	45,080

[3] A tengelynyomás úgy határozandó meg, mint a kerekek által az útra átvitt összes teher; a kerekek közepei belefoglalhatók két, egymástól 1m (40 hüvelyk) távolságra eső – a kocsi hossztengelyére merőlegesen állított, s az egész kocsiszélességig kinyúló – függőleges sík közé.

23-tól kevesebb mint 24-ig	45,920
24-től kevesebb mint 25-ig	46,760
25-től kevesebb mint 26-ig	47,600
26-tól kevesebb mint 27-ig	48,440
27-től kevesebb mint 28-ig	49,280
28-tól kevesebb mint 29-ig	50,120
29-től kevesebb mint 30-ig	50,960
30-tól kevesebb mint 31-ig	51,800
31-től kevesebb mint 32-ig	52,640
32-től kevesebb mint 33-ig	53,480
33-tól kevesebb mint 34-ig	54,320
34-től kevesebb mint 35-ig	55,160
35-től kevesebb mint 36-ig	56,000
36-tól kevesebb mint 37-ig	56,840
37-től kevesebb mint 38-ig	57,680
38-tól kevesebb mint 39-ig	58,520
39-től kevesebb mint 40-ig	59,360
40-től kevesebb mint 41-ig	60,200
41-től kevesebb mint 42-ig	61,040
42-től kevesebb mint 43-ig	61,880
43-tól kevesebb mint 44-ig	62,720
44-től kevesebb mint 45-ig	63,560
45-től kevesebb mint 46-ig	64,400
46-tól kevesebb mint 47-ig	65,240
47-től kevesebb mint 48-ig	66,080
48-tól kevesebb mint 49-ig	66,920
49-től kevesebb mint 50-ig	67,760
50-től kevesebb mint 51-ig	68,600
51-től kevesebb mint 52-ig	69,440
52-től kevesebb mint 53-ig	70,280
53-tól kevesebb mint 54-ig	71,120
54-től kevesebb mint 55-ig	71,960
55-től kevesebb mint 56-ig	72,800
56-tól kevesebb mint 57-ig	73,640
57-től kevesebb mint 58-ig	74,480
58-tól kevesebb mint 59-ig	75,320
59-től kevesebb mint 60-ig	76,160
60-tól kevesebb mint 61-ig	77,000
61-től kevesebb mint 62-ig	77,840
62-től kevesebb mint 63-ig	78,680
63-tól kevesebb mint 64-ig	79,520
64-től kevesebb mint 65-ig	80,360

iv) Ha a nemzetközi forgalomban részt vevő járművek megengedett legnagyobb összsúlya tekintetében eltérés mutatkoznék aszerint, hogy ezeket az iii) alpont táblázatában méteregységben, vagy lábban és fontban fejezték ki, a táblázat azon részének számait kell alkalmazni, amely a magasabb megengedett legnagyobb összsúlyt engedélyezi.

3. A Szerződő Államok körzeti megállapodásokat köthetnek, amelyekben magasabb, megengedett legnagyobb összsúlyokat rögzíthetnek le, mint a jegyzék számértékei. Mégis ajánlatos, hogy a legjobban terhelt tengelyre megengedett legnagyobb súly ne haladja meg a 13 tonnát (28,660 fontot).

4. Minden Szerződő Államnak, amikor kijelöli azokat a közutakat, amelyekre ezt a függeléket alkalmazni kell, ismertetnie kell az említett utakon a közlekedés számára átmenetileg megengedett méreteket, illetve legnagyobb súlyokat:
   a) ha ezeken akár olyan kompok, olyan alagutak, akár pedig olyan hidak vannak, amelyek nem engedik meg a jelen függelékben ismertetett méretű és engedélyezett súlyú járművek áthaladását;
   b) ha ez utak jellege és műszaki feltételei elégtelenek ahhoz, hogy az említett áthaladást lehetővé tegyék.
5. Azon járművek vagy kapcsolt járműkombinációk részére, amelyek a fent rögzített méret- vagy maximális súlykorlátozásokat túllépik, minden Szerződő Állam, illetve ez Államok minden alárendelt szerve különleges forgalmi engedélyeket bocsáthat ki.
6. Minden Szerződő Állam vagy az Állam alárendelt szerve egy bizonyos időtartamra korlátozhatja, vagy megtilthatja olyan utakon gépjárművek közlekedését, amelyeket a jelen függelék alkalmazása szempontjából kijelölt, illetőleg megszorításokat alkalmazhat a járművek súlyát illetően azon járművekre nézve, amelyek ilyen úton közlekednek, ha az út megrongálódás, nagy eső, havazás, olvadás, vagy egyéb kedvezőtlen légköri viszonyok miatt a rendes körülmények között megengedett súlyú járművektől súlyos károkat szenvedne.

8. számú függelék

A NEMZETKÖZI FORGALOMBAN RÉSZTVEVŐ GÉPJÁRMŰVEZETŐKRE MEGSZABOTT FELTÉTELEK

A megengedett legkisebb életkor valamely gépjármű vezetéséhez – az Egyezmény 24. Cikkében előírt feltételeket figyelembe véve – tizennyolc év.

Mégis minden Szerződő Állam vagy alárendelt szerve elismerheti érvényességét azoknak a vezetői engedélyeknek, amelyeket egy másik Szerződő Állam a motorkerékpárok és betegkocsik tizennyolc évnél fiatalabb korú vezetői részére bocsátott ki.

9. számú függelék

A VEZETŐI ENGEDÉLY MINTÁJA

Mérete: 74×105 mm

Színe: rózsaszínű

1. Az engedély a kibocsátó Állam által előírt nyelven vagy nyelveken szövegezendő meg.
2. Az okmány címe, „VEZETŐI ENGEDÉLY", a fenti 1. pontban előírt nyelven, vagy nyelveken fejezendő ki, amely után francia nyelvű fordítása következik: „Permis de conduire."
3. A kézírásos bejegyzések latin betűkkel, vagy úgynevezett angol írással írandók (vagy legalább megismétlendők).
4. Az engedélyt kibocsátó ország illetékes hatóságai által tett esetleges kiegészítő bejegyzések a nemzetközi forgalmat nem érintik.

5. A 4. számú függelékben meghatározott megkülönböztető jelzésnek az ovális részben szerepelnie kell.

Külső oldal

Az engedélyt kibocsátó ország illetékes hatóságainak bejegyzéseire fenntartott hely, ideértve az időszakos megújításokra vonatkozókat is.		Az ország neve Hatóság bélyegzője vagy pecsétje VEZETŐI ENGEDÉLY

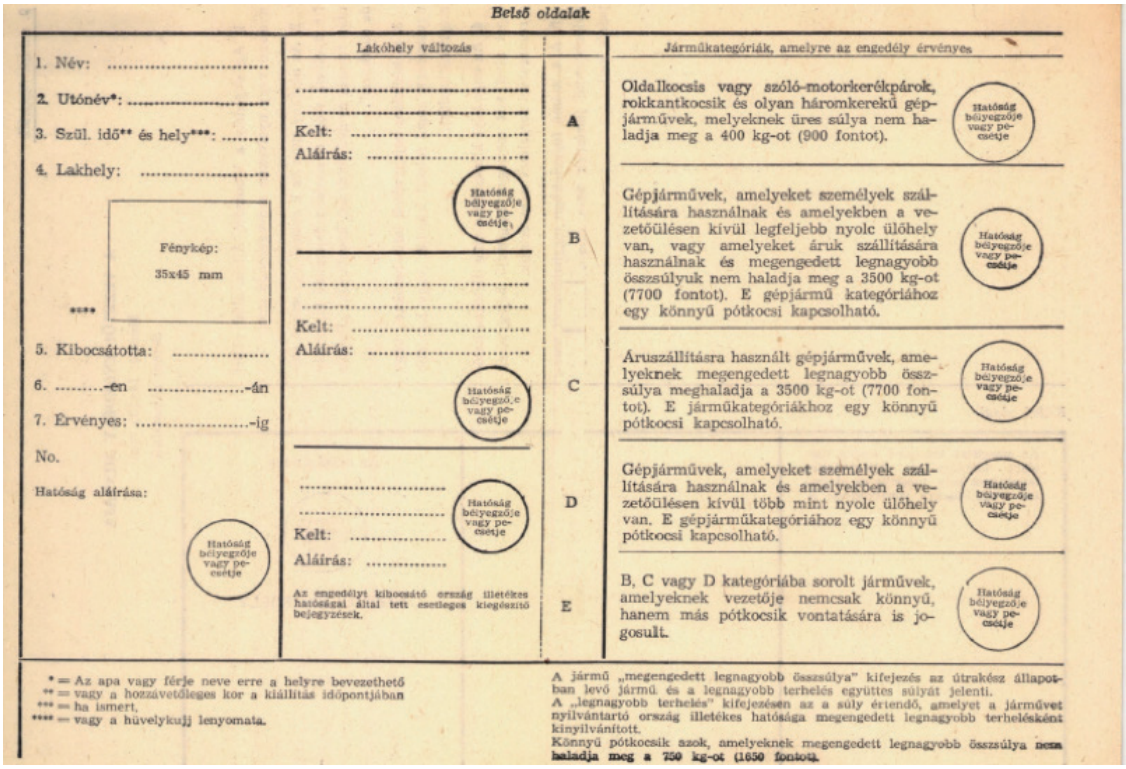

Belső oldalak

1. Név: .....
2. Utónév*: .....
3. Szül. idő** és hely***: .....
4. Lakhely: .....

Fénykép: 35x45 mm

****

5. Kibocsátotta: .....
6. .....-én .....-án
7. Érvényes: .....-ig

No.

Hatóság aláírása:

Hatóság bélyegzője vagy pecsétje

Lakóhely változás

.....
.....
Kelt: .....
Aláírás: .....

Hatóság bélyegzője vagy pecsétje

.....
.....
Kelt: .....
Aláírás: .....

Hatóság bélyegzője vagy pecsétje

.....
.....
Kelt: .....
Aláírás: .....

Hatóság bélyegzője vagy pecsétje

Az engedélyt kibocsátó ország illetékes hatóságai által tett esetleges kiegészítő bejegyzések.

Járműkategóriák, amelyre az engedély érvényes

A	Oldalkocsis vagy szóló-motorkerékpárok, rokkantkocsik és olyan háromkerekű gépjárművek, melyeknek üres súlya nem haladja meg a 400 kg-ot (900 fontot).	Hatóság bélyegzője vagy pecsétje
B	Gépjárművek, amelyeket személyek szállítására használnak és amelyekben a vezetőülésen kívül legfeljebb nyolc ülőhely van, vagy amelyeket áruk szállítására használnak és megengedett legnagyobb összsúlyuk nem haladja meg a 3500 kg-ot (7700 fontot). E gépjármű kategóriához egy könnyű pótkocsi kapcsolható.	Hatóság bélyegzője vagy pecsétje
C	Áruszállításra használt gépjárművek, amelyeknek megengedett legnagyobb összsúlya meghaladja a 3500 kg-ot (7700 fontot). E járműkategóriákhoz egy könnyű pótkocsi kapcsolható.	Hatóság bélyegzője vagy pecsétje
D	Gépjárművek, amelyeket személyek szállítására használnak és amelyekben a vezetőülésen kívül több mint nyolc ülőhely van. E gépjárműkategóriához egy könnyű pótkocsi kapcsolható.	Hatóság bélyegzője vagy pecsétje
E	B, C vagy D kategóriába sorolt járművek, amelyeknek vezetője nemcsak könnyű, hanem más pótkocsik vontatására is jogosult.	Hatóság bélyegzője vagy pecsétje

* = Az apa vagy férje neve erre a helyre bevezethető
** = vagy a hozzávetőleges kor a kiállítás időpontjában
*** = ha ismert,
**** = vagy a hüvelykujj lenyomata.

A jármű „megengedett legnagyobb összsúlya" kifejezés az útrakész állapotban levő jármű és a legnagyobb terhelés együttes súlyát jelenti.
A „legnagyobb terhelés" kifejezésen az a súly értendő, amelyet a járművet nyilvántartó ország illetékes hatósága megengedett legnagyobb terhelésként kinyilvánított.
Könnyű pótkocsik azok, amelyeknek megengedett legnagyobb összsúlya nem haladja meg a 750 kg-ot (1650 fontot).

10. számú függelék

NEMZETKÖZI VEZETŐI ENGEDÉLY MINTÁJA

Mérete: 105×148 mm
Színei:
Borítólapja: szürke
Lapjai: fehérek
Az 1. és 2. oldal hazai nyelven, vagy nyelveken szövegezendő meg.
Az utolsó oldal teljes egészében franciául szövegezendő.
A pótlapok az utolsó oldal I. részének szövegét ismétlik meg más nyelveken. Ezeket a következő nyelveken kell megszövegezni.

a) Az engedélyt kibocsátó hatóság által előírt nyelven vagy nyelveken;
b) Az Egyesült Nemzetek hivatalos nyelvein;
c) Az engedélyt kibocsátó állam választására bízott legfeljebb hat másik nyelven.

Az engedély különböző nyelvű hivatalos fordítása a Kormányok által közlendő az Egyesült Nemzetek Főtitkárával (mindegyik a rá vonatkozó nyelven).
A kézírásos bejegyzések mindig latin betűkkel írandók vagy úgynevezett angol folyóírással.

1. oldal

(Borítólap)

(Az ország neve)

Nemzetközi gépjárműforgalom

NEMZETKÖZI VEZETŐI ENGEDÉLY

Az 1949. szeptember 19-i közúti közlekedésre
vonatkozó Egyezmény

.....
Kibocsátották: ..... -ban
..... -án

Hatóság bélyegzője
vagy pecsétje

A hatóság aláírása vagy bélyegzője vagy a hatóság által felhatalmazott társaság
aláírása vagy bélyegzője

(Fedőlap hátulja)

A jelen engedély valamennyi szerződő Állam területén érvényes - az engedélyt kiállító Szerződő Állam területét kivéve - a kibocsátás napjától számított egy éven belül az utolsó oldalon megjelölt kategóriába, vagy kategóriákba tartozó járművek vezetésére.

(A Szerződő Államok tetszés szerinti felsorolására fenntartott hely)

Magától értetődően a jelen engedély semmi szín alatt nem menti fel tulajdonosát az alól a kötelezettség alól, hogy abban az államban, ahol éppen van, vagy közlekedik, teljes mértékben alkalmazkodjék azokhoz az érvényes törvényekhez és szabályokhoz, amelyek valamely foglalkozás megkezdésére vagy gyakorlására vonatkoznak.

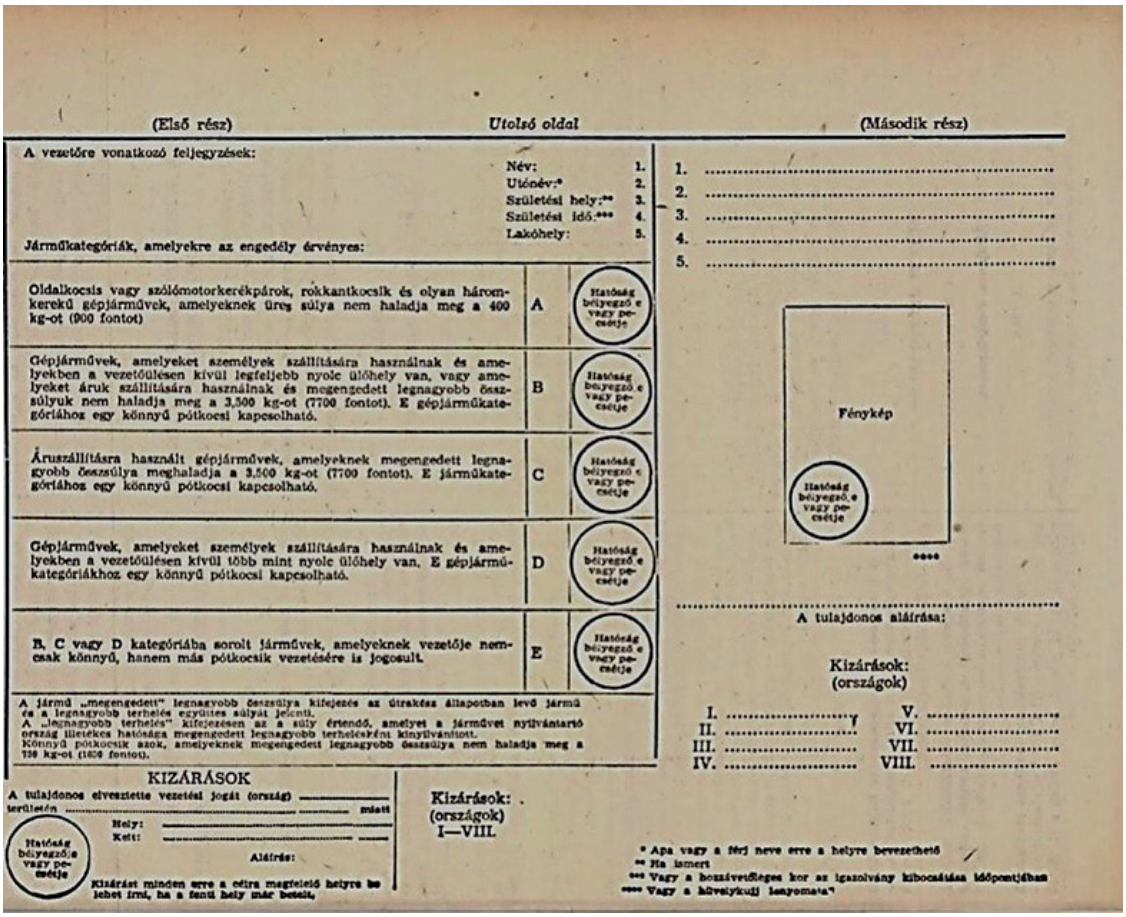

(Első rész) *Utolsó oldal* (Második rész)

A vezetőre vonatkozó feljegyzések:

Név: 1.
Utónév:* 2.
Születési hely:** 3.
Születési idő:*** 4.
Lakóhely: 5.

Járműkategóriák, amelyekre az engedély érvényes:

Oldalkocsis vagy szólómotorkerékpárok, rokkantkocsik és olyan háromkerekű gépjárművek, amelyeknek üres súlya nem haladja meg a 400 kg-ot (900 fontot)	A	Hatóság bélyegző e vagy pecsétje
Gépjárművek, amelyeket személyek szállítására használnak és amelyekben a vezetőülésen kívül legfeljebb nyolc ülőhely van, vagy amelyeket áruk szállítására használnak és megengedett legnagyobb összsúlyuk nem haladja meg a 3,500 kg-ot (7700 fontot). E gépjárműkategóriához egy könnyű pótkocsi kapcsolható.	B	Hatóság bélyegző e vagy pecsétje
Áruszállításra használt gépjárművek, amelyeknek megengedett legnagyobb összsúlya meghaladja a 3,500 kg-ot (7700 fontot). E járműkategóriához egy könnyű pótkocsi kapcsolható.	C	Hatóság bélyegző e vagy pecsétje
Gépjárművek, amelyeket személyek szállítására használnak és amelyekben a vezetőülésen kívül több mint nyolc ülőhely van. E gépjárműkategóriákhoz egy könnyű pótkocsi kapcsolható.	D	Hatóság bélyegző e vagy pecsétje
B, C vagy D kategóriába sorolt járművek, amelyeknek vezetője nemcsak könnyű, hanem más pótkocsik vezetésére is jogosult.	E	Hatóság bélyegző e vagy pecsétje

A jármű „megengedett" legnagyobb összsúlya kifejezés az útrakész állapotban levő jármű és a legnagyobb terhelés együttes súlyát jelenti.
A „legnagyobb terhelés" kifejezésen az a súly értendő, amelyet a járművet nyilvántartó ország illetékes hatósága megengedett legnagyobb terhelésként kinyilvánított.
Könnyű pótkocsik azok, amelyeknek megengedett legnagyobb összsúlya nem haladja meg a 750 kg-ot (1650 fontot).

KIZÁRÁSOK

A tulajdonos elvesztette vezetési jogát (ország) ..... területén ..... miatt

Hely: .....
Kelt: .....

Aláírás:

Hatóság bélyegzője vagy pecsétje

Kizárást minden erre a célra megfelelő helyre be lehet írni, ha a fenti hely már betelt.

Kizárások: (országok) I—VIII.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....

Fénykép

Hatóság bélyegző e vagy pecsétje

****

.....
A tulajdonos aláírása:

Kizárások: (országok)

I. ..... V. .....
II. ..... VI. .....
III. ..... VII. .....
IV. ..... VIII. .....

* Apa vagy a férj neve erre a helyre bevezethető
** Ha ismert
*** Vagy a hozzávetőleges kor az igazolvány kibocsátása időpontjában
**** Vagy a hüvelykujj lenyomata

A Magyar Népköztársaság az Egyezményhez az alábbi fenntartással csatlakozott:
A Magyar Népköztársaság az Egyezmény 33. Cikkének rendelkezéseit magára nézve nem tekinti kötelezőnek.

2. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

CONVENTION ON ROAD TRAFFIC

(Geneva, 19 September 1949)

The Contracting States, desirous of promoting the development and safety of international road traffic by establishing certain uniform rules, have agreed upon the following provisions:

CHAPTER I.
GENERAL PROVISIONS

Article 1

1. While reserving its jurisdiction over the use of its own roads, each Contracting State agrees to the use of its roads for international traffic under the conditions set out in this Convention.
2. No Contracting State shall be required to extend the benefit of the provisions of this Convention to any motor vehicle or trailer, or to any driver having remained within its territory for a continuous period exceeding one year.

Article 2

1. The Annexes to this Convention shall be considered as integral parts of the Convention; it being understood, however, that any State may on signature or ratification of, or accession to, the Convention, or at any time thereafter, by declaration exclude Annexes 1 and 2 from its application of the Convention.
2. Any Contracting State may at any time give notice to the Secretary-General of the United Nations that it will be bound, as from the date of the said notification, by Annexes 1 and 2 as excluded under the terms of paragraph 1 of this Article.

Article 3

1. Measures which all the Contracting States or certain of them may have agreed, or shall in the future agree, to put into effect with a view to facilitating international road traffic by simplifying customs, police, health or other requirements will be regarded as being in conformity with the object of this Convention.
2. (a) A bond or other form of security guaranteeing payment of any import duties and import taxes which would, in the absence of such security, be chargeable on the importation of any motor vehicle admitted to international traffic may be required by any Contracting State;
   (b) A Contracting State shall accept for the purposes of this Article the guarantee of an organization established in its own territory affiliated to an international association which has issued a valid international customs pass for the motor vehicle (such as a carnet de passages en douane).
3. For the fulfilment of the requirements provided for in this Convention the Contracting States will endeavour to keep open during the same hours customs offices and posts next to each other on the same international road.

Article 4

1. For the purpose of this Convention the following expressions shall have the meanings hereby assigned to them:
   "International traffic" means any traffic which crosses at least one frontier;
   "Road" means any way open to the public for the circulation of vehicles;
   "Carriageway" means that portion of a road normally used by vehicular traffic;
   "Lane" means any one of the parts into which the carriageway is divisible, each sufficient in width for one moving line of vehicles;
   "Driver" means any person who drives a vehicle, including cycles, or guides draught, pack or saddle animals or herds or flocks on a road, or who is in actual physical control of the same;
   "Motor vehicle" means any self-propelled vehicle normally used for the transport of persons or goods upon a road, other than vehicles running on rails or connected to electric conductors. Any State bound by Annex 1 shall exclude from this definition cycles fitted with an auxiliary engine of the type described in that Annex;
   "Articulated vehicle" means any motor vehicle with a trailer having no front axle and so attached that part of the trailer is superimposed upon the motor vehicle and a substantial part of the weight of the trailer and of its load is borne by the motor vehicle. Such a trailer shall be called a "semi-trailer";

"Trailer" means any vehicle designed to be drawn by a motor vehicle;
"Cycle" means any cycle not self-propelled. Any State bound by Annex 1 shall include in this definition cycles fitted with an auxiliary engine of the type described in that Annex;
"Laden weight" of a vehicle means the weight of the vehicle and its load when the vehicle is stationary and ready for the road, and shall include the weight of the driver and of any other persons carried for the time being;
"Maximum load" means the weight of the load declared permissible by the competent authority of the country of registration of the vehicle; "Permissible maximum weight" of a vehicle means the weight of the vehicle and its maximum load when the vehicle is ready for the road.
"Permissible maximum weight" of a vehicle means the weight of the vehicle and its maximum load when the vehicle is ready for the road.

Article 5

This Convention is not to be taken as authorizing the carriage of persons for hire or reward or the carriage of goods other than the personal baggage of the occupants of the vehicle; it being understood that these matters and all other matters not provided for in this Convention remain within the competence of domestic legislation, subject to the application of other relevant international conventions or agreements.

CHAPTER II.
RULES OF THE ROAD

Article 6

Each Contracting State shall take appropriate measures to ensure the observance of the rules set out in this Chapter.

Article 7

Every driver, pedestrian or other road user shall conduct himself in such a way as not to endanger or obstruct traffic; he shall avoid all behaviour that might cause damage to persons, or public or private property.

Article 8

1. Every vehicle or combination of vehicles proceeding as a unit shall have a driver.
2. Draught, pack or saddle animals shall have a driver, and cattle shall be accompanied, except in special areas which shall be marked at the points of entry.
3. Convoys of vehicles and animals shall have the number of drivers prescribed by domestic regulations.
4. Convoys shall, if necessary, be divided into sections of moderate length, and be sufficiently spaced out for the convenience of traffic. This provision does not apply to regions where migration of nomads occurs.
5. Drivers shall at all times be able to control their vehicles or guide their animals. When approaching other road users, they shall take such precautions as may be required for the safety of the latter.

Article 9

1. All vehicular traffic proceeding in the same direction on any road shall keep to the same side of the road, which shall be uniform in each country for all roads. Domestic regulations concerning one-way traffic shall not be affected.
2. As a general rule and whenever the provisions of Article 7 so require, every driver shall:
   (a) on two-lane carriageways intended for two-way traffic, keep his vehicle in the lane appropriate to the direction in which he is travelling;
   (b) on carriageways with more than two lanes, keep his vehicle in the lane nearest to the edge of the carriageway appropriate to the direction in which he is travelling.
3. Animals shall be kept as near as possible to the edge of the road in accordance with domestic regulations.

Article 10

The driver of a vehicle shall at all times have its speed under control and shall drive in a reasonable and prudent manner. He shall slow down or stop whenever circumstances so require, and particularly when visibility is not good.

Article 11

1. Drivers when meeting or being overtaken shall keep as close as practicable to the edge of the carriageway on the side appropriate to the direction in which they are travelling. In overtaking, a driver shall pass on the left or the right of the overtaken vehicle or animal according to the rule observed in the country concerned. These rules shall not necessarily apply in the case of tramcars, trains on roads, and certain mountain roads.
2. On the approach of any vehicle or accompanied animal, drivers shall:
   (a) when meeting, leave sufficient space for the vehicle or accompanied animal coming from the opposite direction;
   (b) when being overtaken, keep as close as practicable to the appropriate edge of the carriageway and not accelerate.
3. Drivers intending to overtake shall make sure that there is sufficient room and sufficient visibility ahead to permit overtaking without danger. After overtaking they shall bring their vehicles back to the right or left hand side according to the rule observed in the country concerned, but only after making sure that this will not inconvenience the vehicle, pedestrian or animal overtaken.

Article 12

1. Every driver approaching a fork, crossroads, road junction or level-crossing shall take special precautions to avoid accidents.
2. Priority of passage may be accorded at intersections on certain roads or sections of road. Such priority shall be marked by signs and every driver approaching such a road or section of road shall be bound to yield the right of way to drivers travelling along it.
3. The provisions of Annex 2 regarding the priority of passage at intersections not covered by paragraph 2 of this Article shall be applied by the States bound by the said Annex.
4. Every driver before starting to turn into a road shall:
   (a) Make sure that he can do so without danger to other road users;
   (b) Give adequate notice of his intention to turn;
   (c) Move over as far as practicable to the edge of the carriageway on the side appropriate to the direction in which he is travelling if he wishes to turn off the road on that side;
   (d) Move as near as practicable towards the middle of the carriageway if he wishes to leave the road and turn to the other side, except as provided for in paragraph 2 of Article 16;
   (e) In no case hamper the traffic coming from the opposite direction.

Article 13

1. Stationary vehicles or animals shall be kept off the carriageway if feasible, or, if not, as close as practicable to the edge of the carriageway. Drivers shall not leave vehicles or animals until they have taken all necessary precautions to avoid an accident.
2. Vehicles and animals shall not be left waiting where they are likely to cause danger or obstruction, and in particular at or near a road intersection, a bend or the top of a hill.

Article 14

All necessary precautions shall be taken to ensure that the load of a vehicle shall not be a cause of damage or danger.

Article 15

1. From nightfall and during the night, or when atmospheric conditions render it necessary, every vehicle or combination of vehicles on a road shall show at least one white light in front and at least one red light in the rear.
   When a vehicle, other than a cycle or a motorcycle without sidecar, is provided with only one white light in front, this shall be placed on the side nearest to traffic coming from the opposite direction.
   In countries where two white front lights are obligatory, such lights shall be placed one on the right and one on the left of the vehicle.
   The red light may be produced either by a device distinct from that which produces the white light or lights in front or by the same device when the vehicle is short enough and so arranged as to permit this.

2. In no case shall a vehicle have a red light or a red reflector directed to the front or a white light or a white reflector directed to the rear. This provision shall not apply to a white or yellow reversing light in cases where the domestic legislation of the country of registration of the vehicle permits such lights.
3. Lights and reflex reflectors shall be such as to ensure that the vehicle is clearly indicated to other road users.
4. Any Contracting State or subdivision thereof may, provided that all measures are taken to guarantee normal conditions of safety, exempt from certain provisions of this Article.
   (a) Vehicles used for special purposes or under special conditions;
   (b) Vehicles of special shape and kind;
   (c) Stationary vehicles on adequately lighted roads.

Article 16

1. The provisions of this Chapter shall apply to trolley-buses.
2. (a) Cyclists shall use cycle tracks where there is an obligation to do so indicated by an appropriate sign, or where such obligation is imposed by domestic regulations;
   (b) Cyclists shall proceed in single file where circumstances so require and, except in special cases provided for in domestic regulations, shall never proceed more than two abreast on the carriageway;
   (c) Cyclists shall not be towed by vehicles;
   (d) The provisions of paragraph 4(d) of Article 12 shall not apply to cyclists where domestic regulations provide

CHAPTER III.
SIGNS AND SIGNALS

Article 17

1. With a view to ensuring a homogeneous system, the road signs and signals adopted in each Contracting State shall, as far as possible, be the only ones to be placed on the roads of that State. Should it be necessary to introduce any new sign, the shape, colour and type of symbol employed shall conform with the system in use in that State.
2. The number of approved signs shall be limited to such as may be strictly necessary. They shall be placed only at points where they are essential.
3. The danger signs shall be placed at a sufficient distance from the object indicated to give road users adequate warning.
4. The affixing to an approved sign of any notice not related to the purpose of such sign and liable to obscure it or to interfere with its character shall be prohibited.
5. All boards and notices which might be confused with the approved signs or make them more difficult to read shall be prohibited.

CHAPTER IV.
PROVISIONS APPLICABLE TO MOTOR VEHICLES AND TRAILERS IN INTERNATIONAL TRAFFIC

Article 18

1. In order to be entitled to the benefits of this Convention, a motor vehicle shall be registered by a Contracting State or subdivision thereof in the manner prescribed by its legislation.
2. A registration certificate containing at least the serial number, known as the registration number, the name or the trade mark of the maker of the vehicle, the maker's identification or serial number, the date of first registration and the full name and permanent place of residence of the applicant for the said certificate shall be issued either by the competent authority or by an association duly empowered to do so.
3. This certificate shall be accepted by all Contracting States as prima facie evidence of the information entered thereon.

Article 19

1. Every motor vehicle shall display at least at the back on a special plate or on the vehicle itself, a registration number issued or allotted by the competent authority. In the case of a motor vehicle drawing one or more trailers the single trailer or the last trailer shall display the registration number of the drawing vehicle or its own registered number.
2. The composition of the registration number and the manner in which it is displayed shall be as set out in Annex 3.

Article 20

1. Every motor vehicle shall in addition to the registration number display at the back, inscribed on a plate or on the vehicle itself, the distinguishing sign of the place of registration of this vehicle. This sign shall indicate either a State or a territory which constitutes a distinct unit from the point of view of registration. In the case of a motor vehicle drawing one or more trailers this sign shall also be displayed at the back of the single trailer or of the last trailer.
2. The composition of the distinguishing sign and the manner in which it is displayed shall be as set out in Annex 4.

Article 21

Every motor vehicle and trailer shall carry the identification marks set out in Annex 5.

Article 22

1. Every motor vehicle and trailer shall be in good working order and in such safe mechanical condition as not to endanger the driver, other occupants of the vehicle or any person upon the road, or cause damage to public or private property.
2. In addition, every motor vehicle, or trailer, and its equipment shall conform to the provisions of Annex 6 and the driver of every motor vehicle shall observe the rules set out therein.
3. The provisions of this Article shall apply to trolley-buses.

Article 23

1. The maximum dimensions and weights of vehicles permitted to travel on the roads of each Contracting State or subdivision thereof shall be matters for domestic legislation. On certain roads designated by States Parties to regional agreements or, in the absence of such agreements, by a Contracting State, the permissible maximum dimensions and weights shall be those set out in Annex 7.
2. The provisions of this Article shall apply to trolleybuses.

CHAPTER V.
DRIVERS OF MOTOR VEHICLES IN INTERNATIONAL TRAFFIC

Article 24

1. Each Contracting State shall allow any driver admitted to its territory who fulfils the conditions which are set out in Annex 8 and who holds a valid driving permit issued to him, after he has given proof of his competence, by the competent authority of another Contracting State or subdivision thereof, or by an Association duly empowered by such authority, to drive on its roads without further examination motor vehicles of the category or categories defined in Annexes 9 and 10 for which the permit has been issued.
2. A Contracting State may however require that any driver admitted to its territory shall carry an international driving permit conforming to the model contained in Annex 10, especially in the case of a driver coming from a country where a domestic driving permit is not required or where the domestic permit issued to him does not conform to the model contained in Annex 9.
3. The international driving permit shall, after the driver has given proof of his competence, be delivered by the competent authority of a Contracting State or subdivision thereof, or by a duly authorised Association, and sealed or stamped by such authority or Association. The holder shall be entitled to drive in all Contracting States without further examination motor vehicles coming within the categories for which the permit has been issued.
4. The right to use the domestic as well as the international driving permit may be refused if it is evident that the conditions of issue are no longer fulfilled.

5. A Contracting State or a subdivision thereof may withdraw from the driver the right to use either of the abovementioned permits only if the driver has committed a driving offence of such a nature as would entail the forfeiture of his driving permit under the legislation and regulations of that Contracting State. In such an event, the Contracting State or subdivision thereof withdrawing the use of the permit may withdraw and retain the permit until the period of the withdrawal of use expires or until the holder leaves the territory of that Contracting State, whichever is the earlier, and may record such withdrawal of use on the permit and communicate the name and address of the driver to the authority which issued the permit.
6. During a period of five years beginning with the entry into force of this Convention, any driver admitted to international traffic under the provisions of the International Convention relative to Motor Traffic signed at Paris on 24 April 1926, or of the Convention on the Regulation of Inter-American Automotive Traffic opened for signature at Washington on 15 December 1943, and holding the documents required thereunder, shall be considered as fulfilling the requirements of this Article.

Article 25

The Contracting States undertake to communicate to each other such information as will enable them to establish the identity of persons holding domestic or international driving permits when they are liable to proceedings for a driving offence. They further undertake to make known the information required to establish the identity of the owner or the person in whose name a foreign vehicle which has been involved in a serious accident is registered.

CHAPTER VI.
PROVISIONS APPLICABLE TO CYCLES IN INTERNATIONAL TRAFFIC

Article 26

Every cycle shall be equipped with:

(a) at least one efficient brake;
(b) an audible warning device consisting of a bell, to the exclusion of any other audible warning device, capable of being heard at a reasonable distance;
(c) a white or yellow light in front and a red light or a red reflex reflector in the rear from nightfall and during the night or when atmospheric conditions render it necessary.

CHAPTER VII.
FINAL PROVISIONS

Article 27

1. This Convention shall be open, until 31 December 1949, for signature by all States Members of the United Nations and by every State invited to attend the United Nations Conference on Road and Motor Transport held at Geneva in 1949.
2. This Convention shall be ratified and the instruments of ratification deposited with the Secretary-General of the United Nations.
3. From 1 January 1950, this Convention shall be open for accession by those of the States referred to in paragraph 1 of this Article which have not signed this Convention and by any other State which the Economic and Social Council may by resolution declare to be eligible. It shall also be open for accession on behalf of any Trust Territory of which the United Nations is the administering authority.
4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 28

1. Any State may, at the time of signature, ratification or accession, or at any time thereafter, declare, by notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, that the provisions of this Convention will be applicable to all or any of the territories for the international relations of which it is responsible. These provisions shall become applicable in the territories named in the notification thirty days after the date of receipt of such notification by the Secretary-General or, if the Convention has not entered into force at that time, then upon the date of its entry into force.

2. Each Contracting State, when circumstances permit, undertakes to take as soon as possible the necessary steps in order to extend the application of this Convention to the territories for the international relations of which it is responsible, subject, where necessary for constitutional reasons, to the consent of the governments of such territories.
3. Any State which has made a declaration under paragraph 1 of this Article applying this Convention to any territory for the international relations of which it is responsible may at any time thereafter declare by notification given to the Secretary-General that the Convention shall cease to apply to any territory named in the notification and the Convention shall, after the expiration of one year from the date of the notification, cease to apply to such territory.

Article 29

This Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of the deposit of the fifth instrument of ratification or accession. This Convention shall enter into force for each State ratifying or acceding after that date on the thirtieth day after the deposit of its instrument of ratification or accession. The Secretary-General of the United Nations shall notify each of the signatory or acceding States and every other state invited to attend the United Nations Conference on Road and Motor Transport of the date on which this Convention enters into force.

Article 30

This Convention shall terminate and replace, in relations between the Contracting States, the International Convention relative to Motor Traffic and the International Convention relative to Road Traffic signed at Paris on 24 April 1926, and the Convention on the Regulation of Inter-American Automotive Traffic opened for signature at Washington on 15 December 1943.

Article 31

1. Any amendment to this Convention may be proposed by any Contracting State. The text of such proposed amendment shall be communicated to the Secretary-General of the United Nations who shall transmit it to each Contracting State with a request that such State reply within four months stating whether it:
   (a) Desires that a conference be convened to consider the proposed amendment; or
   (b) Favours the acceptance of the proposed amendment without a conference; or
   (c) Favours the rejection of the proposed amendment without a conference.

   The proposed amendment shall also be transmitted by the Secretary-General to all States, other than Contracting States, invited to attend the United Nations Conference on Road and Motor Transport.
2. The Secretary-General shall convene a conference of the Contracting States to consider the proposed amendment, if the convening of a conference is requested:
   (a) by at least one-quarter of the Contracting States in the case of a proposed amendment to any part of the Convention other than the Annexes;
   (b) by at least one-third of the Contracting States in the case of a proposed amendment to an Annex other than Annexes 1 and 2;
   (c) in the case of Annexes 1 and 2 by at least one-third of the States bound by the Annex to which an amendment has been proposed. The Secretary-General shall invite to the Conference such States, other than Contracting States, invited to attend the United Nations Conference on Road and Motor Transport or whose participation would, in the opinion of the Economic and Social Council, be desirable. The provisions of this paragraph shall not apply in cases where an amendment to the Convention has been adopted in accordance with paragraph 5 of this Article.
3. Any amendment to this Convention which shall be adopted by a two-thirds majority vote of a conference shall be communicated to all Contracting States for acceptance. Ninety days after its acceptance by two-thirds of the Contracting States each amendment to the Convention, except for those to Annexes 1 and 2, shall enter into force for all the Contracting States except those which, before it enters into force, make a declaration that they do not adopt the amendment. For the entry into force of any amendment to Annexes 1 and 2 the majority shall be two-thirds of the States bound by the amended Annex.
4. The Conference may by a two-thirds majority vote determine at the time of the adoption of an amendment to this Convention, except for those to Annexes 1 and 2, that the amendment is of such a nature that any Contracting State which has made a declaration that it does not accept the amendment and which then does not accept the amendment within a period of twelve months after the amendment enters into force shall, upon the expiration of this period, cease to be a party to the Convention.

5. In the event of a two-thirds majority of the Contracting States informing the Secretary-General pursuant to paragraph 1(b) of this Article that they favour the acceptance of the amendment without a conference, notification of their decision shall be communicated by the Secretary-General to all the Contracting States. The amendment shall upon the expiration of ninety days from the date of such notification become effective as regards all the Contracting States except those States which notify the Secretary-General that they object to such an amendment within that period.
6. As regards amendments to Annexes 1 and 2, and any amendment not within the scope of paragraph 4 of this Article, the existing provisions shall remain in force in respect of any Contracting State which has made a declaration or lodged an objection with respect to such an amendment.
7. A Contracting State which has made a declaration in accordance with the provisions of paragraph 3 of this Article, or has lodged an objection in accordance with the provisions of paragraph 5 of this Article to an amendment, may withdraw such declaration or objection at any time by notification addressed to the Secretary-General. The amendment shall be effective as regards that State upon receipt of such notification by the Secretary-General.

Article 32

This Convention may be denounced by means of one year's notice given to the Secretary-General of the United Nations, who shall notify each signatory or acceding State thereof. After the expiration of this period the Convention shall cease to be in force as regards the Contracting State which denounces it.

Article 33

Any dispute between any two or more Contracting States concerning the interpretation or application of this Convention, which the Parties are unable to settle by negotiation or by another mode of settlement, may be referred by written application from any of the Contracting States concerned to the International Court of Justice for decision.

Article 34

Nothing in this Convention shall be deemed to prevent a Contracting State from taking action compatible with the provisions of the Charter of the United Nations and limited to the exigencies of the situation which it considers necessary for its external or internal security.

Article 35

1. The Secretary-General shall, in addition to the notifications provided for in Article 29, paragraphs 1, 3 and 5 of Article 31 and Article 32, notify the States referred to in paragraph 1 of Article 27 of the following:
   (a) Declarations by Contracting, States that they exclude Annex 1, Annex 2, or both of them, from the application of the Convention in accordance with paragraph 1 of Article 2;
   (b) Declarations by Contracting States that they shall be bound by Annex 1, Annex 2, or both of them, in accordance with paragraph 2 of Article 2;
   (c) Signatures, ratifications and accessions in accordance with Article 27;
   (d) Notifications with regard to the territorial application of the Convention in accordance with Article 28;
   (e) Declarations whereby States accept amendments to the Convention in accordance with paragraph 3 of Article 31;
   (f) Objections to amendments to the Convention communicated by States to the Secretary-General in accordance with paragraph 5 of Article 31;
   (g) The date of entry into force of amendments to the Convention in accordance with paragraphs 3 and 5 of Article 31;
   (h) The date on which a State has ceased to be a Party to the Convention, in accordance with paragraph 4 of Article 31;
   (i) Withdrawals of objections to an amendment in accordance with paragraph 7 of Article 31;
   (j) The list of States bound by any amendment to the Convention;
   (k) Denunciations of the Convention in accordance with Article 32;
   (l) Declarations that the Convention has ceased to apply to a territory in accordance with paragraph 3 of Article 28;
   (m) Notifications with respect to distinctive letters made by States in accordance with the provisions of paragraph 3 of Annex 4.

2. The original of this Convention shall be deposited with the Secretary-General who will transmit certified copies thereof to the States referred to in paragraph 1 of Article 27.
3. The Secretary-General is authorized to register this Convention upon its entry into force.
IN WITNESS WHEREOF the undersigned representatives, after having communicated their full powers, found to be in good and due form, have signed this Convention.

DONE at Geneva, in a single copy, in the English and French languages, both texts authentic, this nineteenth day of September, one thousand nine hundred and forty-nine.

(Signatures)

ANNEX 1.
ADDITIONAL PROVISION CONCERNING DEFINITIONS OF MOTOR VEHICLE AND CYCLE

Cycles fitted with an auxiliary internal combustion engine having a maximum cylinder capacity of 50 cm3 (3.05 cu. in.) shall not be considered as motor vehicles, provided that they retain all the normal characteristics of cycles with respect to their structure.

ANNEX 2.
PRIORITY OF PASSAGE

1. When any two vehicles are simultaneously approaching a road intersection by roads of which one does not enjoy priority over the other, the vehicle approaching from the left in countries where the direction of traffic is on the right, and from the right in countries where the direction of traffic is on the left, shall yield the right of way to the other vehicle.
2. The right of priority shall not necessarily apply in the case of tramcars and trains on roads.

ANNEX 3.
REGISTRATION NUMBER OF VEHICLES IN INTERNATIONAL TRAFFIC

1. The registration number of a vehicle shall consist either of figures or of figures and letters. The figures shall be in Arabic numerals as used in United Nations documents and the letters in Latin characters. When other numerals or characters are used, they shall be repeated in the numerals or characters of the types mentioned above.
2. The number shall be legible in normal daylight at a distance of 20 m. (65 feet).
3. When the registration number is displayed on a special plate, this plate shall be fixed in a vertical or nearly vertical position and in a plane perpendicular to the longitudinal axis of the vehicle itself. When the number is fixed to or painted on the vehicle itself, this shall be done on a vertical or nearly vertical surface at the back of the vehicle.
4. The rear registration number shall be illuminated as prescribed in Annex 6.

ANNEX 4.
DISTINGUISHING SIGN OF VEHICLES IN INTERNATIONAL TRAFFIC

1. The distinguishing sign shall be composed of one to three letters in capital Latin characters. The letters shall have a minimum height of 80 mm. (3.1 in.) and their strokes a width of 10 mm. (0.4 in.). The letters shall be painted in black on a white ground of elliptical form with the major axis horizontal.
2. If the distinguishing sign is composed of three letters, the dimensions of the ellipse shall be at least 240 mm. (9.4 in.) in width and 145 mm. (5.7 in.) in height. The dimensions may be reduced to 175 mm. (6.9 in.) in width and 115 mm. (4.5 in.) in height if the sign carries less than three letters.
3. As regards the distinguishing signs for motorcycles, the dimensions of the ellipse, whether the sign is composed of one, two or three letters, may be reduced to 175 mm. (6.9 in.) in width and 115 mm. (4.5 in.) in height. 3. The distinctive letters for the different States and territories are as follows:

Andorra .....AND
Algeria .....DZ
Argentina .....RA
Australia .....AUS

Austria ..... A
Barbados ..... BDS
Belgium ..... B
Botswana ..... RB
Brazil ..... BR
Bulgaria ..... BG
Burma ..... BUR
Cambodia ..... K
Canada ..... CDN
Central African Republic ..... RCA
Ceylon CL
Chile ..... RCH
China ..... RC
Congo (Brazzaville) ..... RCB
Congo (Dem. Rep. of) ..... CGO
Costa Rica ..... CR
Cyprus ..... CY
Czechoslovakia ..... CS
Dahomey ..... DY
Denmark ..... DK
Dominican Republic ..... DOM
Ecuador ..... EC
Finland ..... SF
France ..... F
French Overseas Territories ..... F
Gambia ..... WAG
Ghana ..... GH
Greece ..... GR
Guatemala ..... GCA
Haiti ..... RH
Holy See V
Hungary ..... H
Iceland ..... IS
India ..... IND
Indonesia ..... RI
Iran ..... IR
Ireland ..... IRL
Israel IL
Italy I
Ivory Cost CI
Jamaica ..... JA
Japan ..... J
Jordan ..... HKJ
Kenya ..... EAK
Laos ..... LAO
Lebanon ..... RL
Lesotho ..... LS
Luxembourg L
Madagascar ..... RM
Malawi ..... MW
Malaysia ..... PTM
Mali ..... RMM
Malta ..... M
Mexico ..... MEX

Monaco ..... MC
Morocco ..... MA
Netherlands ..... NL
    Surinam ..... SME
    Netherlands Antilles ..... NA
New Zealand ..... NZ
Nicaragua ..... NIC
Niger ..... NIG
Nigeria ..... WAN
Norway ..... N
Pakistan ..... PAK
Paraguay ..... PY
Peru ..... PE
Philippines ..... PI
Poland ..... PL
Portugal ..... P
Romania ..... R
Rwanda ..... RWA
San Marino ..... RSM
Senegal ..... SN
Sierra Leone ..... WAL
Singapore ..... SGP
South Africa ..... ZA
Spain ..... E
African localities and provinces ..... E
Sweden ..... S
Switzerland ..... CH
Syria ..... SYR
Thailand ..... T
Togo ..... TG
Trinidad and Tobago ..... TT
Tunisia ..... TN
Turkey ..... TR
Uganda ..... EAU
Union of Soviet Socialist Republics ..... SU
United Arab Republic ..... ET
United Kingdom ..... GB
    Aden ..... AND
    Alderney ..... GBA
    Bahamas ..... BS
    British Honduras ..... BH
    Brunei ..... BRU
    Guernsey ..... GBG
    Gibraltar ..... GBZ
    Jersey ..... GBJ
    Hong Kong ..... HK
    Mauritius ..... MS
    Province Wellesley ..... SS
    Seychelles ..... SY
    Southern Rhodesia ..... SR
    Swaziland ..... SD

Windward Islands
Grenada ..... WG
St. Lucia ..... WL
St. Vincent ..... WV
United Republic of Tanzania
Tanganyika ..... EAT
Zanzibar ..... EAZ
United States of America ..... USA
Uruguay ..... U
Venezuela ..... YV
Viet-Nam (Republic of) ..... VN
Western Samoa ..... WS
Yugoslavia ..... YU
Zambia ..... RNR

Any State which has not already done so shall on signature or ratification of, or accession to, this Convention, notify the Secretary-General of the distinctive letters selected by that State.

4. When the distinguishing sign is carried on a special plate this plate shall be fixed in a vertical or nearly vertical position and in a plane perpendicular to the longitudinal axis of the vehicle itself. When the sign is fixed to or painted on the vehicle itself, this shall be done on a vertical or nearly vertical surface at the back of the vehicle.

ANNEX 5.

IDENTIFICATION MARKS OF VEHICLES IN INTERNATIONAL TRAFFIC

1. The identification marks shall comprise:
   (a) In the case of a motor vehicle:
      (i) The name or the trade mark of the maker of the vehicle,
      (ii) On the chassis or, in the absence of a chassis, on the body, the maker's identification or serial number,
      (iii) On the engine, the maker's engine number if such a number is placed thereon by the maker,
   (b) In the case of a trailer, either the information referred to in (i) and (ii) above or an identification mark issued for the trailer by the competent authority.
2. The marks mentioned above shall be placed in accessible positions and shall be in a form easily legible and not capable of being easily removed or altered.

ANNEX 6.

TECHNICAL CONDITIONS CONCERNING THE EQUIPMENT OF MOTOR VEHICLES AND TRAILERS IN INTERNATIONAL TRAFFIC

I. BRAKING

(a) Braking of motor vehicles other than motor cycles with or without sidecars

Every motor vehicle shall be equipped with brakes capable of controlling the movement of and of stopping the vehicle in an efficient, safe and rapid way under any conditions of loading on any up or down gradient on which the vehicle is operated.

The braking shall be operated by means of two devices so constructed that, in the event of failure of one of the braking devices, the other shall be capable of stopping the vehicle within a reasonable distance.

For the purpose of this Annex, one of these braking devices will be called the "service brake" and the other one the "parking brake".

The parking brake shall be capable of being secured, even in the absence of the driver, by direct mechanical action.

Either means of operation shall be capable of applying braking force to wheels symmetrically placed on each side of the longitudinal axis of the vehicle.

The braking surfaces shall always be connected with the wheels of the vehicle in such a way that it is not possible to disconnect them otherwise than momentarily by means of a clutch, gear box or free wheel.

One at least of the braking devices shall be capable of acting on braking surfaces directly attached to the wheels of the vehicle or attached through parts not liable to failure.

(b) Braking of trailers

Every trailer having a permissible maximum weight exceeding 750 kg. (1,650 lbs.) shall be equipped with at least one braking device acting on wheels placed symmetrically on each side of the longitudinal axis of the vehicle and acting on at least half the number of wheels.

The provisions of the preceding paragraph shall be required, however, in respect of trailers if the permissible maximum weight does not exceed 750 kg. (1,650 lbs.) but exceeds one-half of the unladen weight of the drawing vehicle.

The braking device of trailers with a permissible maximum weight exceeding 3,500 kg. (7,700 lbs.) shall be capable of being operated by applying the service brake from the drawing vehicle. When the permissible maximum weight of the trailer does not exceed 3,500 kg. (7,700 lbs.) its braking device may be brought into action merely by the trailer moving upon the drawing vehicle (overrun braking).

The braking device of the trailer shall be capable of preventing the rotation of the wheels when the trailer is uncoupled.

Any trailer equipped with a brake shall be fitted with a device capable of automatically stopping the trailer if it becomes detached whilst in motion. This provision shall not apply to two-wheeled camping trailers or light luggage trailers whose weight exceeds 750 kg. (1,650 lbs.) provided that they are equipped in addition to the main attachment with a secondary attachment which may be a chain or a wire rope.

(c) Braking of articulated vehicles and combinations of motor vehicles and trailers

(i) Articulated vehicles The provisions of paragraph (a) of this Part shall apply to every articulated vehicle. A semi-trailer having a permissible maximum weight exceeding 750 kg. (1,650 lbs.) shall be equipped with at least one braking device capable of being operated by applying the service brake from the drawing vehicle.

The braking device of the semi-trailer shall, in addition, be capable of preventing the rotation of the wheels when the semi-trailer is uncoupled.

When required by domestic regulations a semi-trailer equipped with a brake shall be fitted with a device capable of stopping automatically the semi-trailer if it becomes detached whilst in motion.

(ii) Combinations of motor vehicles and trailers Every combination of a motor vehicle and one or more trailers shall be equipped with brakes capable of controlling the movement of and of stopping the combination in an efficient, safe and rapid way under any conditions of loading on any up or down gradient on which it is operated.

(d) Braking of motor cycles with or without sidecars

Every motor cycle shall be equipped with two braking devices which may be operated by hand or foot, capable of controlling the movement of and of stopping the motor cycle in an efficient, safe and rapid way.

II. LIGHTING

(a) Every motor vehicle other than a motor cycle with or without sidecar and capable of exceeding 20 km. (12 miles) per hour on the level shall be equipped with at least two white or yellow driving lights, fitted in front, capable of adequately illuminating the road for a distance of 100 m. (325 feet) in front of the vehicle at night time in clear weather.

(b) Every motor vehicle other than a motor cycle with or without sidecar and capable of exceeding 20 km. (12 miles) per hour on the level shall be equipped with two white or yellow passing lights fitted at the front of the vehicle and capable when necessary of adequately illuminating the road at right in clear weather in front of the vehicle for a distance of 30 m. (100 feet) without causing glare or dazzle to other road users whatever the direction of the traffic may be.

Passing lights shall be used instead of driving lights in all cases when the use of lights causing no dazzle or glare is necessary or compulsory.

(c) Every motor cycle with or without sidecar shall have at least one driving light and one passing light conforming to the provisions of (a) and (b) of this Part. However, motor cycles with an engine of a maximum cylinder capacity of 50 cm.3(3.05 cu. in.) may be excluded from this obligation.

(d) Every motor vehicle other than a motor cycle without sidecar shall be equipped with two white position (side) lights at the front. These lights shall be clearly visible at night time in clear weather at a distance of 150 m. (500 feet) from the front of the vehicle without causing any glare or dazzle to other road users.

The part of the illuminating surface of these lights from the longitudinal axis of the vehicle shall be as near as possible to and in no case further than 400 mm. (16 in.) from the extreme outer edges of the vehicle. Position

(side) lights shall be shown at night time in all cases when the use of such lights is compulsory and at the same time as the passing lights if no part of the illuminating surface of the lamps of the passing lights is within 400 mm. (16 in.) of the extreme outer edges of the vehicle.

(e) Every motor vehicle and every trailer at the end of a combination of vehicles shall be equipped at the rear with at least one red light visible at night time in clear weather at a distance of 150 m. (500 feet) from the rear of the vehicle.

(f) The registration number displayed at the rear of a motor vehicle or a trailer shall be capable of illumination at night time in such a manner that it can be read in clear weather at a distance of 20 m. (65 feet) from the rear.

(g) The red rear light or lights and the light for the rear registration number shall be shown at the same time as any of the following: position (side) lights, passing lights or driving lights.

(h) Every motor vehicle other than a motor cycle without sidecar shall be equipped with two red reflex reflectors preferably of other than triangular form, fitted symmetrically at the rear and on opposite sides of the vehicle. The outer edges of each of these reflectors must be as near as possible to and in no case further than 400 mm. (16 in.) from the outer edges of the vehicle. These reflectors may be incorporated in the rear red lamps if these lamps comply with the above requirements. These reflectors shall be visible at night time in clear weather from a distance of at least 100 m. (325 feet) when illuminated by means of two driving lights.

(i) Every motor cycle without sidecar shall be equipped with a red reflex reflector preferably of other than triangular form, fitted at the rear of the vehicle, either incorporated in, or separate from, the rear red lamp and shall comply with the conditions of visibility mentioned under paragraph (h) of this Part.

(j) Every trailer and every articulated vehicle shall be equipped with two red reflex reflectors, preferably triangular in shape, fitted symmetrically at the rear and on opposite sides of the vehicle. These reflectors shall be visible at night time in clear weather from a distance of at least 100 m. (325 feet) when illuminated by means of two driving lights.

When the reflectors are triangular in shape, the triangle shall be equilateral, with sides of at least 150 mm. (6 in.) and shall be upright in position. The outer corner of each of these reflectors shall be as near as possible to and in no case further than 400 mm. (16 in.) from the extreme outer edges of the vehicle.

(k) With the exception of motor cycles, every motor vehicle and every trailer at the end of a combination of vehicles shall be equipped with at least one stop light at the rear showing a red or amber light. This light shall be actuated upon application of the service brake of the motor vehicle. If the stop light is red in colour and is either incorporated in, or associated with, the rear red light, its intensity shall be greater than that of the rear red light. The stop light shall not be required on trailers and semi-trailers when their dimensions are such that the stop light of the drawing vehicle remains visible from the rear.

(l) When a motor vehicle is equipped with direction indicators, such indicators shall be one of the following:

(i) A moveable arm protruding beyond each side of the vehicle and illuminated by a steady amber light when the arm is in the horizontal position;

(ii) A constantly blinking or flashing amber light affixed to each side of the vehicle;

(iii) A constantly blinking or flashing light placed at each side of the front and rear of the vehicle. The colour of such lights shall be white or orange towards the front and red or orange towards the rear.

(m) No lights, with the exception of direction indicators, shall be flashing or blinking lights.

(n) If a vehicle is equipped with several lights of the same kind, they shall be of the same colour and, except in the case of motor cycles with sidecars, two of these lights shall be placed symmetrically to the longitudinal axis of the vehicle.

(o) Several lights may be incorporated in the same lighting device provided each of these lights complies with the appropriate provisions of this Part.

III. OTHER CONDITIONS

(a) Steering apparatus

Every motor vehicle shall be equipped with a strong steering apparatus which will allow the vehicle to be turned easily, quickly and with certainty.

(b) Driving mirror

Every motor vehicle shall be equipped with at least one driving mirror of adequate dimensions so placed as to enable the driver to view from his seat the road to the rear of the vehicle. However, this provision shall not be compulsory for motor cycles with or without sidecar.

(c) Warning devices
Every motor vehicle shall be equipped with at least one audible warning device of sufficient strength which shall not be a bell, gong, siren or other strident toned device.

(d) Windscreen wiper
Every motor vehicle fitted with a windscreen shall have at least one efficient windscreen wiper functioning without requiring constant control by the driver. However, this provision shall not be compulsory for motor cycles with or without sidecars.

(e) Windscreens
Windscreens shall be made of a stable substance, transparent and not likely to produce sharp splinters if broken. The objects seen through this substance shall not appear distorted.

(f) Reversing device
Every motor vehicle shall be equipped with a reversing device controlled from the driver's seat if the weight of the motor vehicle when empty exceeds 400 kg. (900 lbs.).

(g) Exhaust silencer
Every motor vehicle shall have an exhaust silencer in constant operation to prevent excessive or unusual noise, the working of which cannot be interrupted by the driver while on the road.

(h) Tires
The wheels of motor vehicles and their trailers shall be fitted with pneumatic tyres, or with some other tyres of equivalent elasticity.

(i) Device to prevent a vehicle from running down a gradient
When travelling in a mountainous region of a country where it is required by domestic regulations, any motor vehicle of which the permissible maximum weight exceeds 3,500 kg. (7,700 lbs.) shall carry a device, such as a scotch or chock, which can prevent the vehicle from running backwards or forwards.

(j) General provisions
(i) In so far as possible the machinery or accessory equipment of any motor vehicle shall not entail a risk of fire or explosion, nor cause the emission of noxious gases or offensive odours or produce disturbing noises, nor be a source of danger in case of collision.
(ii) Every motor vehicle shall be so constructed that the driver shall be able to see ahead, to the right and to the left, clearly enough to enable him to drive safely.
(iii) The provisions relating to braking and lighting shall not apply to invalid carriages which comply with the domestic regulations in the country of registration as regards brakes, lights and reflectors. For the purpose of this paragraph "invalid carriage" shall mean a motor vehicle whose unladen weight does not exceed 300 kg. (700 lbs.), whose speed does not exceed 30 km. (19 miles) per hour, and which is specially designed and constructed (and not merely adapted) for the use of a person.

IV. COMBINATION OF VEHICLES

(a) A "combination of vehicles" may be composed of a drawing vehicle and one or two trailers. An articulated vehicle may draw a trailer, but if such articulated vehicle is used for the carriage of passengers, the trailer shall have not more than one axle and shall not carry passengers.

(b) Any Contracting State may, however, indicate that it will only permit that one trailer be drawn by a vehicle and that it will not permit an articulated vehicle to draw a trailer. It may also indicate that it will not permit articulated vehicles for the transport of passengers.

V. TRANSITIONAL PROVISIONS

The provisions of Parts I, II and paragraph (e) of Part III of this Annex shall apply to any motor vehicle first registered at any time subsequent to a date two years after the entry into force of this Convention, and to any trailer drawn thereby. The said provisions shall apply five years after the entry into force of this Convention to any motor vehicle first registered at any time previous to a date two years after the entry into force of this Convention, and to any trailer.

In the meantime the following provisions shall apply:

(a) Every motor vehicle shall be equipped with either two systems of brakes, independent of each other, or one system of brakes with two independent means or operation, of which one means of operation will function, even if the other fails to function, provided that in all cases the system used is really effective and rapid in action.

(b) Every motor vehicle travelling alone shall, during the night and from sunset, be fitted in front with at least two white lights placed one on the right and the other on the left, and, at the back, with a red light. For motor cycles unaccompanied by a sidecar, the number of lights in front may be reduced to one.

(c) Every motor vehicle shall also be equipped with one or more devices capable of effectively illuminating the road for a sufficient distance ahead unless the two white lights prescribed above already fulfil this condition. If the vehicle is capable of proceeding at a speed greater than 30 km. (19 miles) an hour this distance shall not be less than 100 m. (325 feet).

(d) Lamps which may produce a dazzling effect shall be provided with means for eliminating the dazzling effect when other users of the road are met, or on any occasion when such elimination would be useful. The elimination of the dazzling effect shall, however, leave sufficient light to illuminate the road clearly for at least 25 m. (80 feet).

(e) Motor vehicles drawing trailers shall be subject to the same regulations as separate motor vehicles in so far as forward lighting is concerned; the rear red light shall be carried on the back of the trailer.

PROVISIONS

ANNEX 7.

DIMENSIONS AND WEIGHTS OF VEHICLES IN INTERNATIONAL TRAFFIC

1. This Annex applies to highways designated in accordance with Article 23.
2. On these roads the permissible maximum dimensions and weights, unladen or with load, provided that no vehicle shall carry a maximum load in excess of that declared permissible by the competent authority of the country in which it is registered, shall be as follows:

		Metres	Feet
(a)	Overall width	2.50	8.20
(b)	Overall height	3.80	12.50
(c)	Overall length:		
	Goods vehicles with two axles	10.00	33.00
	Passenger vehicles with two axles	11.00	36.00
	Vehicles with three or more axles	11.00	36.00
	Articulated vehicles	14.00	46.00
	Combination of vehicles with one trailer*	18.00	59.00
	Combination of vehicles with two trailers*	22.00	72.00
(d)	Permissible maximum weight:		
		Metric tons	**lbs.**
	(i) Per most heavily loaded axle**	8.00	17,600
	(ii) Per most heavily loaded tandem axle group (the two axles of the group being at least 40 inches (1.00 metre) and less than 7 feet (2.00 metres) apart)	14.50	32,000

* The provisions of Part IV of Annex 6 concerning combinations of vehicles shall also apply to the combinations of vehicles mentioned in this Annex.

** An axle weight shall be defined as the total weight transmitted to the road by all wheels the centres of which can be included between two parallel transverse vertical planes 1.00 m. (40 inches) apart extending across the full width of the vehicle.

(iii) Per vehicle, articulated vehicle or other combination

Distance, in metres, between the extreme axles of vehicle, articulated vehicle or other combination	Permissible maximum weight, in metric tons, of a vehicle, articulated vehicle or other combination	Distance, in feet, between the extreme axles of a vehicle, articulated vehicle or other combination	Permissible maximum weight in lbs., of vehicle, articulated vehicle or other combination
From 1 to less than 2	14.50	From 3 to less than 7	32,000
		From 7 to less than 8	32,480
From 2 to less than 3	15.00	From 8 to less than 9	33,320
		From 9 to less than 10	34,160
From 3 to less than 4	16.25	From 10 to less than 11	35,000
		From 11 to less than 12	35,840
From 4 to less than 5	17.50	From 12 to less than 13	36,680
		From 13 to less than 14	37,520
From 5 to less than 6	18.75	From 14 to less than 15	38,360
		From 15 to less than 16	39,200
From 6 to less than 7	20.00	From 16 to less than 17	40,040
		From 17 to less than 18	40,880
From 7 to less than 8	21.25	From 18 to less than 19	41,720
		From 19 to less than 20	42,560
From 8 to less than 9	22.50	From 20 to less than 21	43,400
		From 21 to less than 22	44,240
From 9 to less than 10	23.75	From 22 to less than 23	45,030
		From 23 to less than 24	45,920
From 10 to less than 11	25.00	From 24 to less than 25	46,760
		From 25 to less than 26	47,600
From 11 to less than 12	26.25	From 26 to less than 27	48,440
		From 27 to less than 28	49,280
From 12 to less than 13	27.50	From 28 to less than 29	50,120
		From 29 to less than 30	50,960
From 13 to less than 14	28.75	From 30 to less than 31	51,800
		From 31 to less than 32	52,640
From 14 to less than 15	30.00	From 32 to less than 33	53,480
		From 33 to less than 34	54,320
From 15 to less than 16	31.25	From 34 to less than 35	55,160
		From 35 to less than 36	56,000
From 16 to less than 17	32.50	From 36 to less than 37	56,840
		From 37 to less than 38	57,680
From 17 to less than 18	33.75	From 38 to less than 39	58,520
		From 39 to less than 40	59,360
From 18 to less than 19	35.00	From 40 to less than 41	60,200
		From 41 to less than 42	61,040
From 19 to less than 20	36.25	From 42 to less than 43	61,880
		From 43 to less than 44	62,720
		From 44 to less than 45	63,560
		From 45 to less than 46	64,400
		From 46 to less than 47	65,240
		From 47 to less than 48	66,080
		From 48 to less than 49	66,920
		From 49 to less than 50	67,760
		From 50 to less than 51	68,600
		From 51 to less than 52	69,440
		From 52 to less than 53	70,280

From 53 to less than 54	71,120
From 54 to less than 55	71,960
From 55 to less than 56	72,800
From 56 to less than 57	73,640
From 57 to less than 58	74,480
From 58 to less than 59	75,320
From 59 to less than 60	76,160
From 60 to less than 61	77,000
From 61 to less than 62	77,840
From 62 to less than 63	78,680
From 63 to less than 64	79,520
From 64 to less than 65	80,360

(iv) If in respect of any vehicle admitted to international traffic the permissible maximum weight under the part expressed in metric units of the table set out in subparagraph (iii) differs from the permissible maximum weight under the part expressed in feet and pounds, the higher of the two figures shall be adopted.

3. Contracting States may conclude regional agreements increasing the permissible maximum weights beyond those in the list. It is suggested, however, that the permissible maximum weight per most heavily loaded axle should not exceed 13 metric tons (28,660 lb.).
4. When any Contracting State designates roads to which this Annex shall apply, it shall indicate the maximum dimensions or weights provisionally permissible for traffic on such roads:
   (a) Where they have ferries, tunnels or bridges which would restrict the passage of vehicles of the dimensions and weights permitted in this Annex;
   (b) Where their character or condition calls for the restriction of the circulation of such vehicles on them.
5. Specific traffic authorizations for vehicles or combinations of vehicles exceeding the maximum dimensions or weights given herein may be issued by any Contracting State or subdivision thereof.
6. Any Contracting State or subdivision thereof may limit or prohibit the operation of motor vehicles upon any designated road to which this Annex shall apply or impose restrictions as to the weight of vehicles to be operated upon any such road for a limited period, whenever any such road by reason of deterioration, heavy rain, snow, thawing or other unfavourable climatic conditions would be seriously damaged by vehicles of the weights normally permitted.

ANNEX 8.

CONDITIONS TO BE FULFILLED BY DRIVERS OF MOTOR VEHICLES IN INTERNATIONAL TRAFFIC

The minimum age for driving a motor vehicle under the conditions set out in Article 24 of the Convention shall be eighteen years.

Any Contracting State or subdivision thereof may, however, recognize the driving permits issued by other Contracting States to drivers of motorcycles and invalid carriages of a lower age than eighteen years.

ANNEX 9.

MODEL DRIVING PERMIT

Dimensions: 74×105 mm.

Colour: Pink

1. The permit will be drawn up in the language(s) prescribed by the legislation of the State.
2. The title of the document "Driving Permit" will be written in the language(s) prescribed in 1 above and will be followed by the translation in French "Permis de conduire".
3. The inscriptions should be written (or at least repeated) in Latin characters or in so-called English script.
4. The additional remarks, if any, by the competent authorities of the issuing country will not apply to international traffic.

5. The distinguishing sign as defined in Annex 4 shall be inscribed in the oval.

Outside pages

Outside pages Reserved for endorsements by the competent authorities of the issuing country and including periodic renewal.

[Name of country]

[Seal or stamp of authority]

DRIVING PERMIT

Inside pages

1. Surname
2. Other names*
3. Date** and place*** of birth
4. Permanent place of residence
   [Photograph 35×45 mm]
   Signature of holder****
5. Issued by
6. at.....on
7. Valid until.....
   No.....
   [Seal or stamp of authority]
   [Signature of authority.]

Changes of address:
Date Signature Seal or stamp of authority _____
Date Signature Seal or stamp of authority _____
Date Signature Seal or stamp of authority _____
Additional remarks if any by the competent authorities of the issuing country.

Vehicles for which the permit is valid:

A Seal or stamp of authority
B Seal or stamp of authority
C Seal or stamp of authority
D Seal or stamp of authority
E Seal or stamp of authority

Note: Sections A, B, C, D and E (above) are shown separately below. Vehicles for which the permit is valid:

A Motor cycles with or without a sidecar, invalid carriages and three-wheeled motor vehicles with an unladed weight not exceeding 400 kg. (900 lbs.)

Seal or stamp of authority

B Motor vehicles used for the transport of passengers and comprising in addition to the driver's seat, at most 8 seats, or those used for the transport of goods and having a permissible maximum weight not exceeding 3,500 kg. (7,700 lbs.). Vehicles in this category may be coupled with a light trailer

Seal or stamp of authority

* Father's or husband's name may be inserted.
** Or approximate age on date of issue.
*** If known.
**** Or thumb impression of holder.

C Motor vehicles, used for the transport of goods and of which the permissible maximum weight exceeds 3,500 kg. (7,700 lbs.). Vehicles in this category may be coupled with a light trailer.

Seal or stamp of authority

D Motor vehicles, used for the transport of passengers comprising, in addition to the driver's seat, more than 8 seats. Vehicles in this category may be coupled with a light trailer.

Seal or stamp of authority

E Motor vehicles of categories B, C or D for which the driver is licensed, with other than a light trailer.

Seal or stamp of authority

"Permissible maximum weight" of a vehicle means the weight of the vehicle and its maximum load when the vehicle is ready for the road.
"Maximum load" means the weight of the load declared permissible by the competent authority of the country of registration of the vehicle.
"Light trailers" shall be of a permissible maximum weight not exceeding 750 kg. (1,650 lbs.).

ANNEX 10.
MODEL INTERNATIONAL DRIVING PERMIT

Dimensions: 105×148 mm.
Colours: cover: grey
pages: white
Pages 1 and 2 shall be drawn up in the national language or languages.
The entire last page shall be drawn up in French.
Additional pages of the International Driving Permit shall repeat in other languages the text of Part I of the last page. They shall be drawn up in the following languages:
(a) language(s) prescribed by the legislation of the issuing State,
(b) the official languages of the United Nations,
(c) at the most six other languages, chosen at the discretion of the issuing State. The authoritative translation of the text of the permit in the different languages shall be communicated to the Secretary-General of the United Nations by Governments, each one in the language which concerns it. The written remarks shall be written in Latin characters or in so-called English script.

Page 1
(Cover)

[Name of Country]

International Motor Traffic

INTERNATIONAL DRIVING PERMIT

Convention on International Road Traffic of 19 September 1949

Issued at ..... Date of Issue .....

[Seal or stamp of authority]

[Signature or seal of authority or Signature or seal of the Association empowered by the authority]

Page 2

(inside cover)

This permit is valid in the territory of all the Contracting States with the exception of the territory of the Contracting State where issued, for the period of one year from the date of issue, for the driving of vehicles included in the category or categories mentioned on the last page of this permit.

[Space reserved for a list of the Contracting States (optional)]

It is understood that this permit shall in no way affect the obligation of the holder to conform strictly to the laws and regulations relating to residence or to the exercise of a profession which are in force in each country through which he travels.

Last page

Part I

Particulars concerning the Driver:

Surname	1
Other names*	2
Place of birth**	3
Date of birth***	4
Permanent place of residence	5

Vehicles for which the permit is valid:

Motor cycles, with or without a sidecar, invalid carriages and three-wheeled motor vehicles with an unladed weight not exceeding 400 kg. (900 lbs.)	A
Motor vehicles used for the transport of passengers and comprising, in addition to the driver's seat, at most 8 seats, or those used for the transport of goods and having a permissible maximum weight not exceeding 3,500 kg. (7,700 lbs.). Vehicles in this category may be coupled with a light trailer	B
Motor vehicles used for the transport of goods and of which the permissible maximum weight exceeds 3,500 kg. (7,700 lbs.). Vehicles in this category may be coupled with a light trailer.	C
Motor vehicles, used for the transport of passengers comprising, in addition to the driver's seat, more than 8 seats. Vehicles in this category may be coupled with a light trailer.	D
Motor vehicles of categories B, C or D, as authorized above, with other than a light trailer.	E

"Permissible maximum weight" of a vehicle means the weight of the vehicle and its maximum load when the vehicle is ready for the road. "Maximum load" means the weight of the load declared permissible by the competent authority of the country of registration of the vehicle, "Light trailers" shall be those of a permissible maximum weight not exceeding 750 kg. (1,650 lbs.).

EXCLUSION Holder of this permit is deprived of the right to drive in (country) ..... by reason of ..... Seal or Stamp of authority

* Father's or husband's name may be inserted.

** If known.

*** Or approximate age on date of issue.

**** Or thumb impression.

Part II

1.....
2.....
3.....
4.....
5.....

A
[Seal or stamp]

B
[Seal or stamp]

C
[Seal or stamp]

D
[Seal or stamp]

E
[Seal or stamp]

EXCLUSIONS (countries)
I ..... V .....
II ..... VI .....
III ..... VII .....
IV ..... VIII .....

3. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

A KÖZÚTI JELZÉSEKRE VONATKOZÓ JEGYZŐKÖNYV
(Tartalmazza az 1964. október 22-én hatályba lépett módosításokat)
ENSZ KONFERENCIA A KÖZÚTI ÉS GÉPJÁRMŰ-KÖZLEKEDÉSRŐL
A KÖZÚTI JELZÉSEKRE VONATKOZÓ JEGYZŐKÖNYV

A Jegyzőkönyvben részes Államok attól az óhajtól vezéreltetve, hogy a közúti közlekedés biztonságát lehetővé tegyék és a közúti jelzések egységes rendszerének bevezetésével a nemzetközi közúti közlekedést megkönnyítsék, a következő rendelkezésekben állapodtak meg:

I. RÉSZ
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Cikk
A Jegyzőkönyv Szerződő Felei elfogadják az itt leírt közúti jelzési rendszert és vállalják annak mielőbbi bevezetését. E célból – új jelzések felállításakor vagy a már jelenleg meglevők felújításakor – az itt előírt jelzéseket helyezik el. A Jegyzőkönyvben előírt rendszernek meg nem felelő jelzések teljes kicserélését legkésőbb e Jegyzőkönyvnek az egyes Szerződő Felekre vonatkozó hatálybalépéstől számított tízévi határidő alatt meg kell valósítani.

2. Cikk
A Szerződő felek kötelezik magukat, hogy hatálybalépés után mielőbb hozzáfognak azoknak a jelzéseknek kicseréléséhez, amelyek e Jegyzőkönyvben előírt rendszer valamelyik jelzésének jellemzőit ábrázolják ugyan, de más jelentésük van, mint amelyet a fenti rendszer hozzájuk fűz.

II. RÉSZ
KÖZÚTI JELZŐTÁBLÁK

I. FEJEZET
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

3. Cikk

A közúti jelzések nemzetközi rendszere három jelzőtáblacsoportot foglal magában, úgymint:

a) Veszélyt jelző táblák;

b) Feltétlen előírásokat adó jelzőtáblák, amelyek tovább megoszlanak:

i) Tilalmi jelzőtáblákra,

ii) Kötelező jelzőtáblákra,

c) Pusztán felvilágosító jellegű jelzőtáblák, amelyek tovább megoszlanak:

i) Felvilágosító jelzőtáblákra,

ii) Előjelző és iránymutató jelzőtáblákra,

iii) Helységnévjelző és útazonosító jelzőtáblákra.

4. Cikk

A táblák alakjának jelzőtábla-csoportonként különbözniük kell.

5. Cikk

1. A Szerződő Felek azokat a jelképeket, amelyek ezen Jegyzőkönyvhöz tartozó ábrákon feltüntetett jelzőtáblákon szerepelnek, közúti jelzőtáblarendszerünk alapelemeiként fogadják el. Ezeket szabály szerint a táblák belsején kell feltüntetni.
2. Abban az esetben, ha a Szerződő Felek ezeknek a jelképeknek a módosításait szükségesnek is találnák, a módosítások a lényeges jellemzőket nem változtathatják meg.
3. A jelzőtáblák megértésének megkönnyítése céljából – a jelzőtábla alatt téglalap alakú táblán – kiegészítő jelzések alkalmazhatók.
4. Abban az esetben, ha akár magukon a jelzőtáblákon, akár a kiegészítő táblákon feliratok szerepelnek, a szöveget hazai nyelven vagy nyelveken, esetleg az Egyesült Nemzetek valamely hivatalos nyelvén kell megfogalmazni. A jelen pont előírásait a 33. Cikk 2. pontjában előírt „STOP" feliratra nem kell alkalmazni.
5. A Szerződő Felek által alkotott új jelzőtáblákat – a Genfben, 1949. szeptember 19-én aláírásra megnyitott közúti közlekedésre vonatkozó Egyezmény 17. Cikkének 1. pontjában előírt feltételeknek megfelelően – az Egyesült Nemzetek Főtitkárának kell bejelenteni, aki ezekről valamennyi Szerződő Felet értesíti.

6. Cikk

1. A jelzőtáblákon, jelképeken és feliratokon az e Jegyzőkönyvben előírt színek használandók, kivéve, ha használatukat rendkívüli körülmények gyakorlatilag lehetetlenné teszik.
2. Ha a színek szabadon választhatók, az azonos csoportba tartozó jelzőtábláknál azonos feltételek mellett minden ország ugyanazokat a színeket köteles alkalmazni.
3. A táblák hátoldalának semleges színűeknek kell lenniük, kivéve a III, C. 1 a, b jelzőtáblát, valamint a II, A. 15 jelzést, ha ez utóbbi a II, A. 14 jelzőtábla hátulján szerepel.

7. Cikk

Világítás, vagy fényvisszaverő anyag vagy eszköz alkalmazása legalább a veszélyt jelző tábláknál és a határozott előírásokat adó jelzőtábláknál ajánlatos, ha alkalmazásuk a közúti jelzőtáblákat éjjel láthatóbbá teszi; a választott megoldásnak azonban olyannak kell lennie, hogy a közút igénybevevőit ne vakítsa el és a jelképek vagy feliratok felismerhetőségét, illetve olvashatóságát ne gátolja.

8. Cikk

1. A jelzőtáblák méreteinek olyanoknak kell lenniük, hogy a jelképek távolról láthatók, közelről könnyen megérthetők legyenek.

2. A különböző jelzőtáblák méreteit minden országban szabványosítani kell, úgy, hogy ez a lehető legteljesebb egyöntetűséget biztosítsa. Általánosságban minden jelzőtáblatípusnak kétféle nagysága lehet: normális és kicsinyített. Ez utóbbi akkor kerül alkalmazásra, amikor normálméretű táblák alkalmazását az elhelyezési lehetőségek nem teszik lehetővé, illetve amikor a közút igénybevevőinek biztonsága ezt nem követeli meg. Kivételes esetekben – korábbi jelzőtábla emlékezetbeidézése céljából vagy sűrűn lakott helyek belsejében – különleges, kisebb méretű jelzőtábla is alkalmazható.

9. Cikk

1. Lakott területen kívül – hacsak különleges körülmények nem akadályozzák – a táblák tengelye az úttest vele szomszédos szélétől legfeljebb 2 m távolságra helyezendő el.
2. Lakott területen és hegyes vidéken a jelzőtáblának az úttest széle felé eső legszélsőbb része és az úttest szélére bocsátott merőleges közötti távolság nem lehet kevesebb, mint 0.50 m. Bizonyos kivételes esetekben csekélyebb távolság is megengedhető.

10. Cikk

1. E Jegyzőkönyvben, a táblák talajfeletti magasságán a tábla alsó szélének az útkoronához viszonyított magassága értendő
2. Ugyanazon az útvonalon, lehetőség szerint azonos magasságot kell betartani.

II. FEJEZET
I. CSOPORT

Veszélyt jelző táblák

11. Cikk

1. A veszélyt jelző táblák alakja: egyenlőoldalú háromszög. A háromszög egyik csúcsa fölfelé néz, kivéve a „FIGYELEM – ELSŐBBSÉGGEL BÍRÓ ÚT" (I,22) jelzőtáblát, amelynek egyik csúcsa lefelé áll.
2. A táblák piros szegélyűek és alapszínük fehér vagy világossárga. A jelképek feketék vagy sötét színűek.
3. A normális méretű jelzőtábla háromszögének oldalhossza legalább 0,90 m, s a kisebb méretűé legkevesebb 0,60 m.
4. A jelzőtáblákat a hajtási iránynak megfelelő oldalon a hajtással szemben kell elhelyezni. Ezek megismételhetők az út másik oldalán is.
5. Ha a jelen Jegyzőkönyv ellenkező rendelkezést nem tartalmaz, a jelzőtáblákat a jelzett veszélyes ponttól legalább 150 m-re és legfeljebb 250 m-re kell elhelyezni, kivéve azt az esetet, amikor a helyi körülmények ezt lehetetlenné teszik. Ezekben a rendkívüli esetekben a jelzőtábla 150 m-nél közelebb is helyezhető, de ilyenkor is a jelzett veszélyes ponttól a lehető legtávolabbra és ugyanakkor különleges óvintézkedéseket kell foganatosítani.
6. A jelzőtábla magassága legfeljebb 2,20 m és lakott területen kívül legalább 0,60 m legyen.
7. A jelzőtáblákat olyan módon kell elhelyezni, hogy semmi ne takarja s a gyalogjárókat ne akadályozza.

12. Cikk

A »TEKNŐ VAGY BUKKANÓ« (I, 1) jelzőtáblát kell alkalmazni, ha az illetékes hatóság szükségesnek tartja egyenetlen felületű vagy teknőszerű útszakaszhoz, illetve bemélyedéshez, hegynyereghez vagy domborhátú hídhoz való közlekedés jelzését.

I,1

13. Cikk

1. A „VESZÉLYES ÚTKANYARULAT” vagy „VESZÉLYES ÚTKANYARULATOK” (I,2) jelzőtábla csak olyan kanyarulat, illetve kanyarulatok közelében alkalmazandó, amelyek fizikai adottságaik, vagy rossz beláthatóságuk miatt veszélyesek.

I,2

2. Minden Szerződő Fél részére megengedett, hogy a fenti jelzőtábla helyett olyan jelzőtáblákat alkalmazzon, amelyek világosabban utalnak a kanyarulat természetére. Ezt a helyettesítést az említett Fél egész területén kell alkalmazni. E váltakozó jelzőtáblák a következők:

I,3 — útkanyarulat jobbra,

I,4 — útkanyarulat balra,

I,5 — kettős útkanyarulat, az első jobbra,

I,6 — kettős útkanyarulat, az első balra.

14. Cikk

1. Az »ÚTKERESZTEZŐDÉS« (I, 7) jelzőtáblát kell alkalmazni, ha az illetékes hatóság szükségesnek tartja útelágazáshoz, útkereszteződéshez vagy úttorkolathoz való közeledés jelzését. Ezt a jelzőtáblát lakott területen csak kivételes esetben szabad alkalmazni.

I,7

I, 7 bis

2. Abban az esetben, ha az útkereszteződésben – amelyhez a közlekedést jelezték – körforgalmú közlekedés van, az I, 7 jelzőtábla helyett és ennek helyén az alábbi I, 7 bis jelzőtábla alkalmazható; ha bal oldali hajtás van, a jelkép nyilainak iránya fordított.

15. Cikk

1. A »SOROMPÓS VASÚTI ÁTJÁRÓ« (I, 8) jelzőtáblát kell alkalmazni minden olyan szintbeli vasúti átjáróhoz való közeledés jelzésére, amely a vasút mindkét oldalán sorompóval vagy félsorompóval van felszerelve.

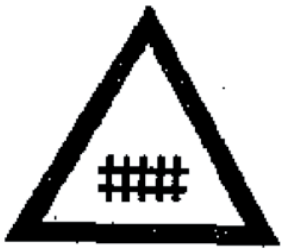

I,8

2. A »SOROMPÓ NÉLKÜLI VASÚTI ÁTJÁRÓ« (I, 9) jelzőtáblát kell alkalmazni minden sorompó vagy félsorompó nélküli szintbeli vasúti átjáróhoz való közeledés jelzésére.

I,9

3. Azokon a közutakon, ahol éjszaka erős gépjárműforgalom van, az 1. és a 2. pontban említett jelzőtáblákat ki kell világítani, fényvisszaverő szerkezettel kell ellátni, vagy fényvisszaverő anyaggal kell bevonni.
4. A sorompókkal vagy félsorompókkal felszerelt szintbeli vasúti átjárónál a sorompóknak vagy félsorompóknak az úton keresztbeállítása azt jelenti, hogy a közút igénybevevőjének nincs joga az átjárón áthaladni; a sorompók vagy a félsorompók mozgásának ugyanez a jelentése.
5. A szintbeli vasúti átjáró sorompóira és félsorompóira piros és fehér vagy piros és világossárga csíkokat kell festeni; befesthetők fehérre vagy világossárgára, ha középütt nagy piros koronggal szerelik fel. Éjszakai láthatóságuk fokozása céljából a sorompókat és a félsorompókat piros színű fényforrással vagy fényvisszaverő szerkezettel kell ellátni, vagy piros színű fényvisszaverő anyaggal kell bevonni, vagy amíg nincsenek teljesen felnyitva, fényszóróval kell megvilágítani.

6. Minden sorompó vagy félsorompó nélküli szintbeli vasúti átjáróhoz vezető úton a vasútvonal közvetlen szomszédságában Szent-Andráskereszt alakú jelzőtáblát (I. 10 és I, 11) vagy ilyen keresztet ábrázoló semleges alapszinű, téglalap alakú táblát kell elhelyezni. ha a vasútvonalnak két vagy több sínpárja van, a Szent-Andráskereszt vagy legalább alsó karjai megkettőzhetők. A keresztet pirosra és fehérre, vagy pirosra és világossárgára kell festeni.

I,10

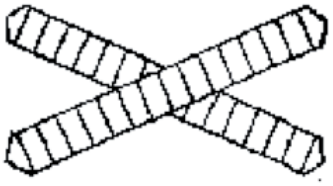

I,11

7. A helyiérdekű vasútvonalon, iparvágányon vagy az ehhez hasonló vasúti vágányszakaszon levő szintbeli vasúti átjárónál, ha kisebb forgalmú úttal vagy útkereszteződéssel esik egybe, minden Szerződő Fél:
   – lakott területen kívül az 1., 2., 3., 5. és 6. pontban előírt rendszer tekintetében bizonyos egyszerűsítéseket vagy kivételeket alkalmazhat;
   – lakott területen az 1., 2., 3., 5. és 6. pont rendelkezései helyett olyan előírásokat alkalmazhat, amelyek részéről a legalkalmasabbnak látszanak.

16. Cikk

1. A „VESZÉLYES LEJTŐ" (I,12) jelzőtábla akkor alkalmazandó, amikor az illetékes hatóságok szükségesnek látják valamely veszélyes lejtő megközelítésének jelzését, ha a lejtés szintkülönbsége meghaladja a 10 százalékot, vagy a helyi körülményekből eredően veszélyt rejt magában.
2. A lejtő meredekségére utalásnak magán a jelzőtáblán kell lennie, mint például az I,12a és I,12b ábrákon

I,12a

I,12b

17. Cikk

Az „ÚTSZŰKÜLET" (I,13) jelzőtáblát akkor kell alkalmazni, amikor az illetékes hatóságok szükségesnek tartják jelezni az úttest olyan mértékű elszűkülését, amely veszélyes lehet.

I,13

18. Cikk

A »NYITHATÓ HÍD« (I, 14) jelzőtáblát kell alkalmazni, ha az illetékes hatóság szükségesnek tartja valamely nyitható hídhoz való közeledés jelzését.

I,14

19. Cikk

1. A „MUNKÁLATOK" (I,15) jelzőtáblát a közúton folyamatban levő munkák lebonyolítási szakasza közelében kell alkalmazni.
2 A munkahelyek határai éjszaka tisztán megjelölendők.

I,15

20. Cikk

A „CSÚSZÓS ÚTTEST" (I,16) jelzőtáblát akkor kell alkalmazni, amikor az illetékes hatóságok szükségét látják, hogy megjelöljék az úttest valamely olyan szakaszát, mely bizonyos feltételek mellett csúszós felületűvé válhatik.

I,16

21. Cikk

1. A „GYALOGÁTKELŐHELY" (I,17) jelzőtábla akkor alkalmazandó, amikor az illetékes hatóságok szükségesnek tartják valamely gyalogátkelőhely megközelítésének megjelölését. A gyalogátkelőhelyek megjelölési módjának megválasztása az illetékes hatóságra tartozik.
2. A Jegyzőkönyv 11. Cikke 5. pontjának rendelkezései erre a jelzőtáblára nem alkalmazandók,

I,17

22. Cikk

1. A „GYERMEKEK" (I,18) jelzőtáblát akkor kell alkalmazni, amikor az illetékes hatóságok szükségesnek látják gyermekek által sűrűn látogatott olyan helyek megközelítésének megjelölését, mint például iskolák vagy játszóterek.
2. A Jegyzőkönyv 11. Cikke 5. pontjának rendelkezései erre a jelzőtáblára nem alkalmazandók.

I,18

23. Cikk

A »FIGYELEM, ÁLLATOK« (I, 19) jelzőtáblát kell alkalmazni, ha az illetékes hatóság szükségesnek tartja olyan terület kezdetét megjelölni, amelyen fennáll a lehetősége annak, hogy a gépjárművezető hajtó nélküli állatokkal találkozzék; a jelzőtáblán ábrázolt jelkép olyképpen módosítható, hogy az a különleges eseteknek megfeleljen.

I,19

24. Cikk

Az „ÚTKERESZTEZŐDÉS ALÁRENDELT ÚTVONALLAL" (I,20) jelzőtáblát elsőbbséggel rendelkező, vagy nagyforgalmú útvonalon akkor kell kitenni, amikor az illetékes hatóságok szükségesnek látják, hogy megjelöljék az olyan úttal való kereszteződéshez közeledést, amelynek – valamely Szerződő Fél területén, ahol ennek a jelzőtáblának alkalmazása megegyezik a közlekedési szabályzattal –, nincs elsőbbsége.

I,20

25. Cikk

1. Az „EGYÉB VESZÉLYEK" (I,21) jelzőtábla akkor alkalmazandó, amikor az illetékes hatóságok szükségesnek vélik valamely – e Jegyzőkönyv 12-től 24-ig terjedő Cikkeiben említetteken kívüli – veszély megközelítésének jelzését.

I,21

2. Mégis a tábla belsején a jelkép helyén fekete vagy sötét színű – a veszélyt közelebbről meghatározó – felirat alkalmazható, mint pl. méretkorlátozás, komp, kőomlás.
3. Ezen a táblán vagy a jelképnek, vagy a feliratnak vagy mindkettőnek mindig szerepelnie kell.
4. A jelzőtábla alá téglalap alakú kiegészítő tábla helyezhető el, amelyen a Szerződő Fél területén használatos felirat vagy jelkép szerepel.

26. Cikk

Ahol a légköri viszonyok tömör lemezek használatát akadályozzák, a 12–25. Cikkekben felsorolt különféle veszélyek jelzésére piros, belül üres háromszög alkalmazható. A háromszög alá minden esetben ki kell tenni egy téglalap alakú táblát, amely feltünteti a jelképet és esetleg a veszélyre figyelmeztető megfelelő feliratot.

27. Cikk

1. A „FIGYELEM-ELSŐBBSÉGGEL BÍRÓ ÚT" (I,22) jelzőtábla abból a célból alkalmazandó, hogy a vezető részére jelezze miszerint ez köteles átengedni az áthaladást azoknak a gépjárműveknek, melyek azon az úton közlekednek, amelyhez közeledik.

I,22

2. Ezt a jelzőtáblát meghatározott távolságban arra az útra kell elhelyezni, amelynek nincs elsőbbsége s ez nyílt terepen a kereszteződéstől legfeljebb 50 m-re, lakott területen legfeljebb 25 m-re lehet.
   Egyébként ajánlatos az ilyen útra – a kereszteződéshez amilyen közel csak lehetséges – helyzetvonalat, sávot vagy jelzést alkalmazni.

3. Ha az I, 22 alatti jelzőtáblát alkalmazzák, azt nem előzheti meg az I, 7 alatti jelzőtábla, de megelőzheti az I, 22 alatti másik jelzőtábla, kiegészítve egy téglalap alakú táblával, amely jelzi azt a távolságot, amely elválasztja az elhelyezési pontot a kereszteződéstől, amint ezt az I, 22a ábra mutatja.
   Ha az előrehelyezett jelzőtábla és az elsőbbséggel rendelkező vagy nagyforgalmú út kereszteződése között más útkereszteződés is van, az előrehelyezett jelzőtábla mindezeknél megismétlendő.

III. FEJEZET
II. CSOPORT

Határozott előírásokat adó jelzőtáblák

28. Cikk

1. E csoport jelzőtáblái az illetékes hatóság által előírt tilalmakat vagy kötelezettségeket jelzik.
2. E csoport jelzőtáblái korong alakúak.
3. A II, A. 16 jelzőtáblát kivéve, a normálméretű jelzőtáblák átmérője legalább 0,60 m, a csökkentett méretű jelzőtábláké legalább 0,40 m. A II, A. 15, 17, 18 és a II, B. 1, 2 jelzőtáblák esetében átmérőjük lecsökkenthető 0,20 m-re, ha közbeeső jelzőtáblákat használnak.
4. A jelzőtáblákat a hajtási iránynak megfelelő oldalon, a hajtással szemben kell elhelyezni. Ezek megismételhetők az út másik oldalán is.
5. A jelzőtáblákat annak a helynek tőszomszédságában kell elhelyezni, ahol a tilalom vagy kötelezettség hatálya kezdődik vagy folytatódik. Mégis azok a jelzőtáblák, amelyek kanyarodási tilalmat, vagy kötelező haladási irányt jeleznek, előre helyezhetők megfelelő távolságra attól a helytől, amelyre a tilalmat vagy kötelezettséget előírták.
6. A jelzőtáblák magassága legfeljebb 2,20 m és legalább 0,60 m legyen.

II, A. Tilalmi jelzőtáblák

29. Cikk

Amennyiben a jelen Jegyzőkönyv másként nem rendelkezik, a tilalmi jelzőtáblák színei a következők: piros szegéllyel határolt fehér vagy világossárga alap, fekete vagy sötét színű jelkép.

30. Cikk

A forgalmi tilalmakat jelentő jelzőtáblák a következők:

a) „FORGALOM TILOS (MINDKÉT IRÁNYBAN)" (II,A.1) jelzőtábla;

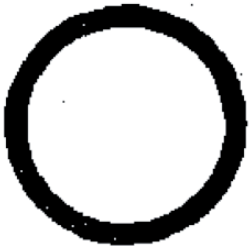

II,A.1.

b) „BEHAJTÁS MINDEN JÁRMŰNEK TILOS" (II,A.2) jelzőtábla; ez a jelzőtábla piros színű vízszintes fehér vagy világosszínű sávval;

II,A.2.

c) „JOBBRA (VAGY BALRA) KANYARODNI TILOS" (II,A.3) jelzőtábla; a nyíl jobbra vagy balra mutat a tilalom értelme szerint;

II,A.3.

d) »ELŐZNI TILOS« (II,A.4) jelzőtábla alkalmazandó annak jelzésére, hogy az előzésre megállapított általános előírásokon felül tilos előzni – a szóló motorkerékpár kivételével – minden gépi meghajtású járművet (a trolibuszokat is beleértve); bal oldali hajtás esetén a jelképen szereplő gépkocsik színei felcserélendők.

II,A.4.

31. Cikk

Az egyes járműcsoportokra alkalmazandó tilalmi jelzőtáblák a következők:

a) „BEHAJTÁS SZÓLÓ MOTORKERÉKPÁROK KIVÉTELÉVEL MINDEN GÉPJÁRMŰNEK TILOS” (II,A.5) jelzőtábla;

II,A.5.

b) „BEHAJTÁS SZÓLÓ MOTORKERÉKPÁROKNAK TILOS” (II,A.6) jelzőtábla;

II,A.6.

c) „BEHAJTÁS MINDEN GÉPJÁRMŰNEK TILOS” (II,A.7) jelzőtábla;

II,A.7.

d) „BEHAJTÁS ..... TONNÁVAL NAGYOBB TERHELT SÚLYÚ ÁRUSZÁLLÍTÓ JÁRMŰVEKNEK TILOS” (II,A.8) jelzőtábla;

II,A.8.

e) „BEHAJTÁS KERÉKPÁROSOKNAK TILOS” (II,A.9) jelzőtábla;

II,A.9.

32. Cikk

A járművek méret-, súly-, vagy sebességkorlátozásait jelentő jelzőtáblák a következők:

a) „BEHAJTÁS ..... MÉTERT (..... LÁBAT) MEGHALADÓ SZÉLESSÉGŰ JÁRMŰVEKNEK TILOS" (II,A.10) jelzőtábla;

II,A.10.

b) „BEHAJTÁS ..... MÉTERT (..... LÁBAT) MEGHALADÓ ÖSSZMAGASSÁGÚ JÁRMŰVEKNEK TILOS" (II,A.11) jelzőtábla

II,A.11.

c) „RÁHAJTÁS ..... TONNÁNÁL NAGYOBB TERHELT SÚLYÚ JÁRMŰVEKNEK TILOS" (II,A.12) jelzőtábla alá téglalap alakú kiegészítő tábla helyezhető, amely bizonyos közlekedési szabályokat írhat elő, vagy a járműveknek azt a legnagyobb számát, ahányan egyszerre valamely hídon áthaladhatnak;

II,A.12.

d) „BEHAJTÁS ..... TONNÁNÁL NAGYOBB TENGELYNYOMÁSÚ NEHÉZ JÁRMŰVEKNEK TILOS" (II,A.13) jelzőtábla;

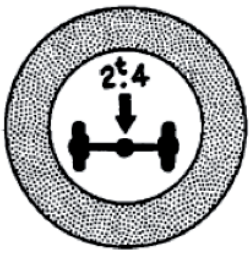

II, A.13

e) „SEBESSÉGKORLÁTOZÁS" (II,A.14) jelzőtábla; e jelzőtábla alá téglalap alakú, piros szegélyű kiegészítő tábla helyezhető, amely a sebességkorlátozás alkalmazását szabályozó feltételekre utal;

II,A.14.

f) »SEBESSÉGKORLÁTOZÁS VÉGE« (II, A. 15) jelzőtábla (fekete vagy sötét színű, ferde sávval áthúzott fehér vagy világossárga alap); annak a pontnak a megjelölésére kell alkalmazni, ahol az előírt sebességkorlátozás hatálya megszűnik; ez feltüntethető a II, A. 14 jelzőtábla hátoldalán is, jóllehet ennek következtében nincs a haladási iránynak megfelelő oldalon.

II, A. 15.

33. Cikk

1. A »MEGÁLLJ A KERESZTEZŐDÉSNÉL« jelzőtáblát annak jelzésére kell alkalmazni, hogy a vezető – mielőtt ráhajtana egy másik útra – köteles megállni és az áthaladást azoknak a járműveknek átengedni, amelyek azon az úton közlekednek.
2. Ez a jelzőtábla egyik csúcsával lefelé néző piros háromszög köré húzott körből áll. A háromszögben „STOP" szó lehet, mint a II,A.16. ábrán.

II,A.16.

3. A normális méretű jelzőtábla átmérője legalább 0,90 m és a csökkentett méretű jelzőtábláé legalább 0,60 m.
4. Ezt a jelzőtáblát kellő távolságban arra az útra kell elhelyezni, amelynek nincs elsőbbsége, s ez nyílt terepen a kereszteződéstől legfeljebb 50 m-re, lakott területen legfeljebb 25 m-re lehet.
   Egyébként ajánlatos az ilyen útra, a kereszteződéshez amilyen közel csak lehet, helyzetvonalat, sávot vagy jelzést alkalmazni.
5. Ha a II, A. 16 alatti jelzőtáblát alkalmazzák, azt nem előzheti meg az I, 7 alatti jelzőtábla, de megelőzheti az I, 22 alatti másik jelzőtábla, kiegészítve egy téglalap alakú táblával, amely jelzi azt a távolságot, amely elválasztja az elhelyezési pontot a kereszteződéstől, amint azt az I, 22a ábra mutatja.
   Ha az előrehelyezett jelzőtábla és az elsőbbséggel rendelkező vagy nagyforgalmú út kereszteződése között más útkereszteződés is van, az előrehelyezett jelzőtábla mindezeknél megismétlendő.

34. Cikk

1. Az „ÁLLJ (VÁMŐRSÉG)" (II,A.17) jelzőtábla abból a célból alkalmazandó, hogy jelezze az olyan közeli vámőrséget, ahol a megállás kötelező.
   Ezen a jelzőtáblán a „vám" szó szerepel. Ezt a szót valamely szomszédos terület nyelvén is hozzá lehet írni (II,A.17).

II,A.17.

2. Ezt a jelzőtáblát egyéb megállási kötelezettség jelzésére is lehet alkalmazni; ebben az esetben a „vám" feliratot olyan felirattal kell helyettesíteni, amely lerögzíti a megállás okát.

35. Cikk

1. A »MEGÁLLÁS VAGY VÁRAKOZÁS KORLÁTOZOTT« (II, A. 18) jelzőtáblát annak a helynek a megjelölésére kell alkalmazni, ahol valamely járművet tilos megállítani vagy várakoztatni, illetve a várakozási idő korlátozott. A korong közepe kék, áthúzva piros átlóval, körülkerítve piros szegéllyel.

II,A.18.

2. A magyarázó felirat nélküli tábla az állandó jellegű várakozási tilalom jelzésére alkalmazandó.
3. A feliratok, amelyek a következő esetekben pontosan körülírják:
   a) A várakozási tilalom alkalmazásának órákban történő behatárolását,
   b) A várakozás megengedett időtartamát,
   c) Az utalást arra, hogy a várakozás napok szerint váltakozóan hol az úttest egyik, hol a másik oldalán megengedett,
   d) Bizonyos járműcsoportok részére vonatkozó kivételeket jelezni lehet akár a jelzőtábla alá helyezett kiegészítő táblán, akár pedig a jelzőtáblán, de csak azzal a feltétellel, hogy ezek a feliratok a jelzőtábla alapvető jelentését ne változtassák meg, ne tegyék azt kétértelművé vagy nehezen érthetővé.

   3. bis Annak jelzésére, hogy a várakozás az út egyik vagy másik oldalán váltakozva tilos, alkalmazható az alábbi »VÁLTAKOZÓ VÁRAKOZÁS« (II, A. 18 bis) jelzőtábla is:

II, A.18 *bis*

és, amennyiben a jelzőtábla alá elhelyezett kiegészítő táblán más előírás nincs, a várakozási tilalom páratlan napokon az úttestnek az I. számjegy felöli oldalára, páros napokon a II. számjegy felöli oldalára vonatkozik.

4. Valamely jármű megállási tilalmát vagy magán a jelzőtáblán, vagy a jelzőtábla alatti kiegészítő táblán alkalmazott „MEGÁLLNI TILOS" felirat jelzi.
5. Azok a Szerződő Felek, amelyek korábban már alkalmazták a „VÁRAKOZNI TILOS" jelzőtáblát (piros korong, közepén kör alakú fehér vagy világossárga mezőben átlós piros vonással áthúzott P betű) azért, hogy megtiltsák a kocsik – vezetőjükkel együtt vagy azok nélküli – huzamosabb idejű tartózkodását, ideiglenesen mellőzhetik jelzési rendszerük fentiek szerinti módosítását. Mégis – a II,A.18 jelzőtábla lévén a jelen Jegyzőkönyv szerint egyedül megengedett – szerfölött ajánlatos a Szerződő Felek részére, hogy a járművek megállási és várakozási módozatait területeiken a fenti 1-től 4-ig terjedő pontokban kifejtett előírásoknak megfelelően jelezzék.

II, B. Kötelező jelzőtáblák

36. Cikk

1. A kötelező jelzőtáblák színeinek a következőknek kell lenniük: kék alap és fehér jelkép.
2. A kötelező jelzőtáblák a következők:

a) „KÖTELEZŐ HALADÁSI IRÁNY" (II,B.1) jelzőtábla; a jelzőtáblán szereplő jelkép – hogy különleges esetekre is megfeleljen – módosítható;

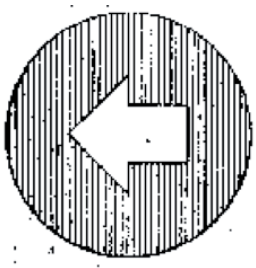

II,B.1.

b) A »KERÉKPÁROSOK SZÁMÁRA KÖTELEZŐ KERÉKPÁRÚT« (II, B. 2) jelzőtáblát annak jelzésére kell alkalmazni, hogy a kerékpárosok kötelesek a részükre fenntartott külön kerékpárúton közlekedni.

II,B.2.

c) »Az ELŐÍRT LEGKISEBB SEBESSÉG« (II, B. 3) jelzőtáblát kell alkalmazni, ha az úton közlekedő járművek legalább a jelzett sebességgel kötelesek közlekedni.

II, B.3

IV. FEJEZET
III. CSOPORT

Csupán felvilágosító jellegű jelzőtáblák

37. Cikk

1. E jelzőtáblacsoport táblái téglalap alakúak.
2. Ha a színek szabadon választhatók, az uralkodó szín egy esetben sem lehet piros.

III, A. Felvilágosító jelzőtáblák

38. Cikk

1. A „VÁRAKOZÓHELY" (III,A.1) jelzőtábla abból a célból alkalmazandó, hogy jelezze azokat a helyeket, ahol a várakozás megengedett.
2. E jelzőtábla táblája négyzet alakú.
3. A normál méretű jelzőtábla négyzetének oldalhossza legalább 0,60 m és a csökkentett méretű jelzőtáblánál legalább 0,40 m.
4. Ez a jelzőtábla az útra merőlegesen vagy azzal párhuzamosan helyezhető el.

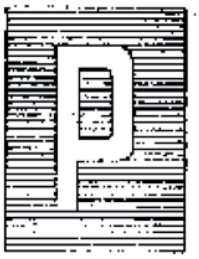

III,A.1.

5. A tábla kék alapszínű és a P betű fehér színű.
6. E jelzőtábla alá olyan feliratú téglalap alakú tábla helyezhető, amely korlátozza a várakozás megengedett idejét, vagy a várakozóhely irányát jelzi.

39. Cikk

1. A „KÓRHÁZ" jelzőtábla abból a célból alkalmazandó, hogy a járművezetők részére jelezze, tegyenek meg minden szükséges óvintézkedést, amelyet bizonyos egészségügyi létesítmények közelléte megkövetel, különösképpen, hogy amennyire csak lehet, zaj előidézését kerüljék.
2. A táblán a H-jelkép alatt „kórház" szó szerepel, mint III,A.2. ábrán.

III,A.2.

3. A tábla kék alapú és felirata fehér.
4. E tábla síkját az útra merőlegesen kell elhelyezni.

40. Cikk

1. A segélyállomásokat jelentő jelzőtáblák a következők:

a) Az „ELSŐSEGÉLYHELY” (III,A.3 vagy III,A.4) jelzőtábla, amely abból a célból alkalmazandó, hogy jelezze valamely hivatalos, elismert egyesület által létesített elsősegélyhely megközelítését;

III,A.3.

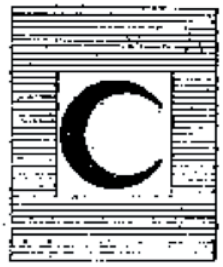

III,A.4.

b) A „MŰSZAKI SEGÉLYÁLLOMÁS” (III,A.5) jelzőtábla, amelyet valamely közeli műszaki segélyállomás jelzésére alkalmaznak;

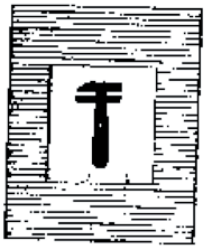

III,A.5.

c) A „TELEFON” (III,A.6) jelzőtábla, amelyet valamely közeli telefonállomás jelzésére alkalmaznak;

III,A.6.

d) Az „ÜZEMANYAGTÖLTŐ-ÁLLOMÁS” (III,A.7) jelzőtábla, amelyet annak a jelzésére alkalmaznak, hogy a megjelölt távolságra üzemanyagtöltő-állomás van;

III,A.7.

2. A jelen cikkben előírt jelzőtáblák téglalapjának rövidebb oldala vízszintesen helyezendő el. Alapjuk kék. A jelzőtábla fehér négyzetének belsején, fekete vagy sötét színű jelkép van a III,A.3 illetve III,A.4 jelzőtáblák eseteit kivéve, amelyek jelképe piros. A fehér négyzet oldalhosszának legalább 0,30 m-nek kell lennie. A III,A.7 jelzőtábla esetében azonban a négyzetet olyan fehér téglalap helyettesíti, amelynek kisebbik oldala vízszintesen helyezendő el.
3. Az 1. pont b), c) és d) bekezdéseiben említett jelzőtáblák alkalmazását az illetékes hatóságok szabályozzák.

41. Cikk

1. Az „ELSŐBBSÉGGEL BÍRÓ ÚT" jelzőtábla (III,A.8) abból a célból alkalmazandó, hogy egy elsőbbséggel bíró út kezdetét jelezze.

III,A.8.

2. Ez a jelzőtábla ezeken az utakon meg is ismételhető.
3. Az „ELSŐBBSÉGNEK VÉGE" (III,A.9) jelzőtábla abból a célból alkalmazandó, hogy egy elsőbbséggel bíró út végét megjelölje olyankor, amikor ennek az útnak kezdetén a III,A.8 jelzőtáblát kitették.

III,A.9.

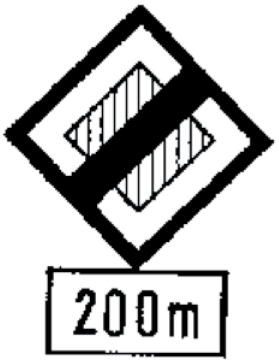

III,A.9

4. Ezt a jelzőtáblát egyébként abból a célból is lehet alkalmazni, hogy jelezze, miszerint egy ilyen út véget fog érni. ilyenkor kiegészül egy téglalap alakú kiegészítő táblával, amelyet a jelzőtábla alá helyeznek annak a távolságnak megjelölésével, amelyen belül az elsőbbség megszűnik. A III,A.9a ábra példa erre a jelzőtáblára.
5. Ezeknek a jelen cikkben előírt jelzőtábláknak a táblája olyan négyzet alakú, amelynek egyik átlója függőleges.
6. A normális méretű jelzőtábla oldalhossza legalább 0,60 m és legalább 0,40 m a csökkentett méretű jelzőtábláké. Lakott területen pedig – ha megismétlő jelzőtáblaként tették ki –, legalább 0,25 m.
7. A tábla alapja sárga, amelyet fekete vagy sötét szegélyű fehér sáv vesz körül. A III,A.9 jelzőtábla harántsávja pedig fekete, vagy sötétszínű.
8. Ezeket a jelzőtáblákat a hajtási iránynak megfelelő oldalon a hajtás irányával szemben kell elhelyezni. Megismételhetők az út másik oldalán is.

III, B. Előjelző és iránymutató jelzőtáblák

42. Cikk

1. Az előjelző táblák téglalap alakúak.
2. Ezeket úgy kell méretezni, hogy a jelzéseket a nagy sebességgel haladó járművek vezetői könnyen megérthessék.
3. Ezeken a jelzőtáblákon vagy világos alapon sötét színű betűkből álló felirat van, vagy sötét színű alapon világos színű betűkből álló felirat.
4. Ezeket a jelzőtáblákat a kereszteződéstől 100-tól 250 m-ig terjedő távolságra kell kihelyezni. Autóutakon ez a távolság felvihető 500 m-ig.

5. A III,B.1a és a III,B.1b ábrák példák erre a jelzőtáblára.

III,B.1[a]

III,B.1[b]

43. Cikk

1. Az irányt mutató táblák – egyik végükön nyílhegyben végződő – téglalap alakúak; a téglalap hosszabbik oldalát vízszintesen kell elhelyezni.
2. Egy táblán az ugyanabba az irányba eső több helység neve is szerepelhet.
3. Amikor a távolságokat feltüntetik, a kilométereket (vagy a mérföldeket) jelző számokat a helység neve és a nyílhegy közé kell elhelyezni.
4. E jelzőtáblák színei azonosak az előjelző táblákéival.
5. A III,B.2a és III,B.2b ábrák példák erre a jelzőtáblára.

III,B.2[a]

III,B.2[b]

III, C. Helységnévjelző és útazonosító jelzőtáblák

44. Cikk

1. A helységet jelző táblák téglalap alakúak, amelyeknek nagyobbik oldala vízszintes elhelyezésű.
2. E jelzőtáblák méreteinek és elhelyezési körülményeinek olyanoknak kell lenniük, hogy még éjszaka is látszódjanak.
3. Ezeken a jelzőtáblákon vagy világos alapon sötét betűkből álló felirat van, vagy sötétszínű alapon világosszínű betűkből álló felirat.
4. Ezeket a jelzőtáblákat a település bejárata előtt az út szélén, a hajtási iránynak megfelelő oldalon, hajtással szemben helyezik el.
5. A III,C.1a és III,C.1b ábrák példák ezekre a jelzőtáblákra.

III,C.1[a]

III,C.1[b]

45. Cikk

1. A különleges útazonosító jelzőtáblák, amelyeken számok, betűk vagy szám- és betűkombinációk vannak, téglalap alakúak.
2. Ezek a feliratok vagy a kilométerkövekre tehetők ki, vagy más jelzőtáblák alá, illetve fölé helyezhetők, vagy pedig önálló jelzőtáblát alkothatnak.
3. A III,C.2a ábra példa erre a jelzőtáblára.

III,C.2[a]

III. RÉSZ

A szintbeli vasúti átjárókra vonatkozó pótrendelkezések

46. Cikk

Ha az illetékes hatóság szükségesnek tartja, az I, 8 vagy az I, 9 jelzőtábla alá fehér vagy sárga alapon három, ferde piros csíkkal ellátott függőleges táblát lehet elhelyezni, feltéve, hogy a jelzőtábla és a vasútvonal közötti távolságnak megközelítőleg két- és egyharmadában azonos alakú fehér vagy sárga alapú két, illetve egy, ferde piros csíkkal ellátott önálló jelzőtáblát is elhelyeznek. Az I, 8a, az I, 9a, az I, 8/9b és az I, 8/9c ábrák példák ezekre a táblákra.

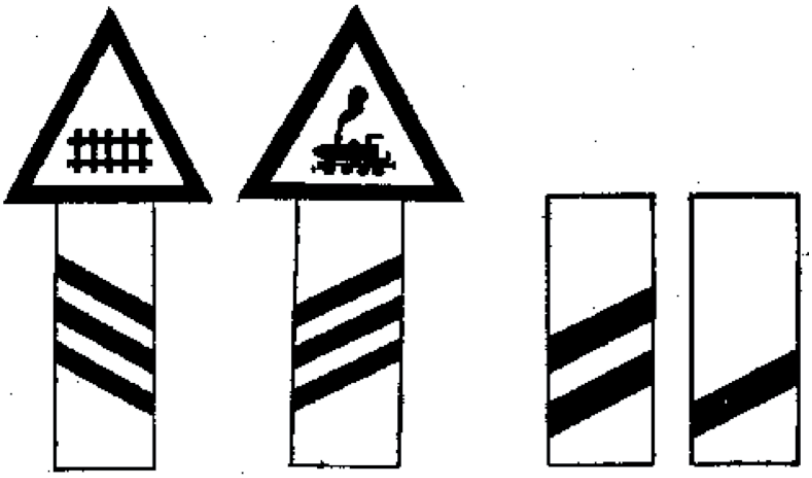

I,8[a] I,9[a] I,8/9[b] I,8/9[c]

47. Cikk

1. Ha valamely szintbeli vasúti átjárónál a vonat közeledésének vagy a sorompók, illetve a félsorompók küszöbön álló lezárásának jelzésére jelzőkészüléket létesítenek, ennek a következőkből kell állnia:
   a) vagy – a 4. pontban előírt rendelkezések fenntartása mellett – egy villogó piros fényből, vagy az ugyanazon állványra elhelyezett, felváltva villogó két piros fényből; ezt a fényt, illetve ezeket a fényeket hangjelzés kísérheti;
   b) vagy csak hangjelzésből.

2. a) Minden szintbeli vasúti átjárót, amelyet olyan sorompókkal vagy félsorompókkal láttak el, amelyek kezelését olyan helyről vezérlik, ahonnan azok nem láthatók, fel kell szerelni az 1. a) vagy az 1. b) pontban meghatározott jelzőkészülékekkel,
   b) minden szintbeli vasúti átjárót, amelyet a közeledő vonat által önműködően vezérelt sorompókkal vagy félsorompókkal láttak el, az 1. a) pontban meghatározott jelzőkészülékekkel kell felszerelni.
3. Az 1. pontban előírt jelzőkészülék működése azt jelenti, hogy a közút igénybevevőjének nincs joga az átjárón áthaladni.
4. Kivételesen – olyan lakott területeken belül, ahol a kereszteződések az 53. Cikkben előírt közlekedési jelzőlámpákkal vannak felszerelve, vagy az ilyen lakott területek közelében – az 1. pontban előírt jelzőkészüléket vagy az 53. Cikkben említett háromszínű fényjelző berendezéssel, vagy csak e berendezés sárga és piros fényével lehet helyettesíteni; a sárga és piros fénynek ilyenkor a közút valamennyi igénybevevőjére nézve az a jelentése, mint amelyet az 53. Cikk a járművekkel szemben előír. Ilyen helyettesítés esetén a 15. Cikk 1. vagy 2. pontjában előírt előjelző tábla kitétele mellőzhető, ha a helyi körülmények között nehéz lenne ezt olyan módon elhelyezni, hogy az megfelelően látható legyen.
5. A sorompókkal vagy félsorompókkal felszerelt olyan szintbeli vasúti átjárónál, amelynél a sorompók működtetését önműködően a közeledő vonat vezérli, vagy amelyeket olyan kezelőhelyről vezérelnek, ahonnan a sorompók vagy félsorompók nem láthatók, a sorompók vagy félsorompók lezáródó mozgásának olyannak kell lennie, hogy az átjáróhoz közeledő vagy az átjáróra már ráhaladt közutat igénybevevőnek – amikor a jelzőkészülék működésbe lép – elegendő ideje legyen az átjáró előtt megállni, illetve rajta áthaladni.

48. Cikk

A sorompókkal vagy félsorompókkal felszerelt szintbeli vasúti átjárónál a sorompók működtetését a vasútforgalom teljes ideje alatt biztosítani kell. Ha a sorompókkal vagy félsorompókkal felszerelt átjáró véglegesen átkerül a sorompó vagy félsorompó nélküli szintbeli vasúti átjárók csoportjába, a sorompókat vagy félsorompókat el kell távolítani abból a célból, hogy a közút igénybevevői részéről minden téves értelmezés elkerülhető legyen.

49. Cikk

A 47. Cikk 1. a) pontjában előírt, a vonatok közeledését jelző készülékeket a vasúti pálya közvetlen szomszédságában, és amennyiben Szent-András-kereszt alakú jelzőtábla van kitéve – ha csak lehetséges – ennek a jelzőtáblának a tartóoszlopán kell elhelyezni. Ha a jelzőkészülék önműködő, megfelelő intézkedéseket kell tenni a működésben beálló hiba elhárítására, és arra, hogy a jelzőkészülék nem működés vagy rosszul működés esetén ne vezethessen téves értelmezésre.

50. Cikk

Szintbeli vasúti átjárónál a sorompók vagy félsorompók és a vonatok közeledését jelző készülék csak abban az esetben mellőzhetők, ha a közút igénybevevői a vasúti pályát az átjáró mindkét oldaláról beláthatják, mégpedig úgy, hogy – a legnagyobb sebességű vonatot véve is számításba – a vasút akár egyik, akár másik oldala felől közeledő vezetőnek, még mielőtt a szintbeli vasúti átjáróra érne, elegendő ideje legyen a megállásra, illetve, hogy a közútnak azok az igénybevevői, akik a vonat feltűnésének pillanatában az átjáróra már ráhajtottak, az áthaladást idejében be tudják fejezni.

IV. RÉSZ

A közlekedési rendőr jelzései

51. Cikk

A közlekedési rendőröket olyan felszereléssel kell ellátni s olyan módon kell elhelyezni, hogy a közút minden igénybevevője őket jól láthassa.

52. Cikk

1. A közlekedési rendőr karjelzéseinek az alábbi két rendszer valamelyikének kell megfelelniük:

Első rendszer

A karjelzés „ÁLLJ" a rendőrrel szembejövő járműveknek; függőlegesen felemelt kar előrenéző tenyérrel.

C karjelzés – „ÁLLJ" a rendőrnek hátulról jövő járműveknek: a megállítandó járművek hajtási irányának megfelelő oldalra vízszintesen kinyújtott kar, előrenéző tenyérrel.

Az A és C karjelek egyidejűleg is alkalmazhatók.

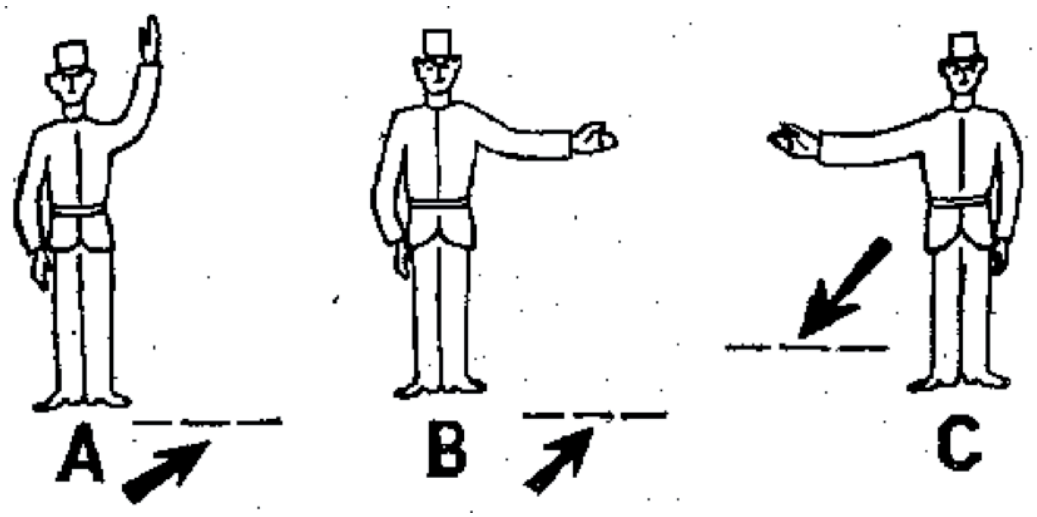

Második rendszer

B karjelzés – „ÁLLJ" a szembejövő járműveknek: a megállítandó járművek hajtási irányának megfelelő oldalra vízszintesen kinyújtott kar; előrenéző tenyérrel.

C karjelzés – „ÁLLJ" a hátulról jövő járműveknek: a megállítandó járművek hajtási irányának megfelelő oldalra vízszintesen kinyújtott kar előrenéző tenyérrel.

A B és a C karjelzések egyszerre is használhatóak.

2. Karjelzés használata a járművek elindítása céljából mindkét rendszerben megengedett.

V. RÉSZ

Közúti fényjelzések

53. Cikk

1. A közlekedési világító jelzések fényeinek jelentése a következő:
   a) A háromszínű rendszerben:
   A piros fény azt jelenti, hogy a járművek áthaladása tilos;
   A zöld fény azt jelenti, hogy a járművek áthaladhatnak;
   Amikor a zöld fény után sárga fény következik, ez azt jelenti, hogy a járműveknek tilos a jelzést túlhaladniok, hacsak a sárga fény kigyúlásakor nincsenek olyan közel a jelzéshez, hogy mielőtt még a jelzést elhagynák, már nem tudnának kellő biztonságban megállni;
   Amikor a sárga fényt a vörös fénnyel együtt vagy utána alkalmazzák, kigyulladása a jelzés értelmének küszöbön álló megváltozását jelzi, ami nem jelenti azt, hogy az áthaladás tilalma megszűnt volna.
   b) A kétszínű rendszerben:
   A piros fény azt jelenti, hogy a járművek áthaladása tilos;
   A zöld fény azt jelenti, hogy a járművek áthaladhatnak;
   A piros fény kigyulladása – mialatt a zöld fény még égve marad –, ugyanazt jelenti, mint a háromszínű rendszerben a zöld fényt követő sárga fény.

2. Amikor egyedüli sárga villogó fényt alkalmaznak, ez a jelzés „ÓVATOSSÁGOT" jelent.
3. A fényeket egymás fölé kell elhelyezni. A piros fényt rendes körülmények között felülre, a zöld fényt alulra kell elhelyezni. Amikor sárga fényt is alkalmaznak, ez a vörös és a zöld fény közé helyezendő.
4. Ha a fényjelző készüléket az úttest szélére helyezik, a legalsó lámpa alsó szélének – rendes körülmények között – legalább 2 m-re és legfeljebb 3,50 m-re kell az úttest fölé kerülnie; ha lehetséges, minden fényjelzést – a kereszteződés ellenkező oldalán – meg kell ismételni. Ha pedig a fényjelző készülékeket az úttest fölé helyezik, a legalsó lámpa alsó szélének, legalább 4,50 m magasan kell lennie az úttest fölött.

VI. RÉSZ

Jelzések az úttesten

54. Cikk

1. Az esetben, amikor lakott területen kívül valamely úttesten kettőnél több nyomvonal van, e nyomvonalak közötti elválasztó sávot – rendes körülmények között –, jól láthatóian meg kell jelölni.
2. Amikor lakott területen kívül valamely három nyomvonalú útnak olyan szakaszai vannak, ahol a kilátási viszonyok nem kielégítőek, vagy más veszélyes pontjai vannak, az úttestet teljes szélességében csupán két nyomvonalra kell osztani.
3. Két nyomvonalú utakon, a közöttük levő elválasztósáv megoldható ugyanazokkal a jelekkel, mint az elégtelen kilátású vagy egyéb veszélyes szakaszoknál.
4. A 2. és 3. pontban említett elválasztó sávok azt jelentik, hogy a járművek – rendes közlekedési viszonyok mellett –, a hajtási irányuk által meghatározott nyomvonalukról nem térhetnek le.

55. Cikk

1. Amikor az úttest szegélyét fényforrásokkal vagy fényvisszaverő berendezésekkel jelölik, két különböző színű fény, illetve fényvisszaverő berendezés alkalmazható.
2. Az úttest hajtási iránya szerinti oldalára eső szélének megjelölésére piros vagy narancsszín alkalmazható s az úttest hajtási iránnyal ellenkező szélének megjelölésére fehér szín.
3. Ahol az úttest tengelyében levő kerékvetők vagy járdaszigetek ottlétének megjelölésére fényforrásokat vagy fényvisszaverő berendezéseket használnak, a fehér vagy sárga szín használata ajánlatos.

VII. RÉSZ

Záró rendelkezések

56. Cikk

1. Ez a Jegyzőkönyv 1949. december 31-ig aláírásra nyitva áll mindazon Államok részére, amelyek az 1949. szeptember 19-én Genfben aláírásra elkészített Közúti Közlekedésre vonatkozó Egyezményt aláírták.
2. Ez a Jegyzőkönyv megerősítendő. A megerősítő okiratok az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál helyezendők letétbe.
3. 1950. január 1-től kezdve azok az Államok, amelyek a Közúti Közlekedésre vonatkozó Egyezményt aláírták, valamint azok, amelyek később csatlakoznak hozzá, e Jegyzőkönyvhöz csatlakozhatnak. E Jegyzőkönyv ugyancsak nyitva áll azon gyámság alatt levő területek nevében való csatlakozásra, amelyeknek igazgatásával az Egyesült Nemzeteket bízták meg és amelyek nevében a fenti Egyezményhez való csatlakozás is megtörtént.
4. A csatlakozás a csatlakozásról szóló okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál való letétbehelyezésével történik.

57. Cikk

1. Aláíráskor, megerősítéskor, csatlakozáskor vagy a későbbiek során bármikor bármelyik Állam az Egyesült Nemzetek Főtitkárához intézett közlemény által bejelentheti, hogy e Jegyzőkönyv rendelkezéseit alkalmazni fogja mindazokon a területeken, amelyeknek nemzetközi kapcsolatait az illető Állam tartja fenn. A fenti rendelkezéseket a bejelentésben megjelölt területen vagy területeken a harmincadik naptól kezdődően kell alkalmazni attól a naptól számítva, amikor a Főtitkár az említett bejelentést megkapta, illetőleg ha a Jegyzőkönyv még nem lenne hatályban, a hatálybalépéskor.

2. Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy mihelyt a körülmények lehetővé teszik, mielőbb megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy e Jegyzőkönyv alkalmazását kiterjesszék azokra a területekre is, amelyeknek nemzetközi kapcsolatait az illető Állam biztosítja, ahol pedig az alkotmányból folyó rendelkezések azt előírják, ezen területek kormányának beleegyezésével.
3. Valamennyi Állam, amely a jelen cikk 1. pontjának megfelelő bejelentést tett, e Jegyzőkönyv alkalmazását illetően olyan területre nézve, amelyet nemzetközi viszonylatban képvisel, a későbbiek során a Főtitkárhoz intézett értesítésben bármikor bejelentheti, hogy e Jegyzőkönyv alkalmazása a bejelentésben említett területekre vonatkozóan megszűnik. Ez a Jegyzőkönyv az értesítés keltétől számított egy év múlva az említett területeken hatályát veszti.

58. Cikk

Ez a Jegyzőkönyv az ötödik megerősítő vagy csatlakozó okirat letétbe helyezése után tizenöt hónappal lép hatályba. Mindazok az Államok, amelyek ez időpont után erősítik meg a Jegyzőkönyvet, vagy ahhoz ez időpont után csatlakoznak, ezekre nézve a Jegyzőkönyv tizenöt hónappal a megerősítő vagy csatlakozó okiratok letétbe helyezése után lép hatályba.

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára e Jegyzőkönyv érvénybelépésének időpontját közölni fogja az aláíró csatlakozó Államokkal, valamint azokkal az Államokkal, amelyeket az Egyesült Nemzeteknek a közúti és gépkocsiközlekedés tárgyában tartott konferenciájára meghívtak.

59. Cikk

Az 1931. március 30-án, Genfben aláírásra elkészített Közúti Jelzések Egységesítésére vonatkozó Egyezmény részesei e Jegyzőkönyvhöz való csatlakozással, vagy a Jegyzőkönyv megerősítésével kötelezik magukat, hogy a megerősítő vagy csatlakozó irataik letétbe helyezésétől számított három hónapon belül a fenti Egyezményt felmondják.

60. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyvhöz minden szerződő Állam egy vagy több módosítást javasolhat. Az ilyen módon javasolt valamennyi módosítás szövegét még kell küldeni az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkárának, aki azokat valamennyi szerződő Állammal közli, felkérve őket, hogy négy hónapon belül ismertessék:
   a) kívánják-e konferencia összehívását a javasolt módosító javaslat tanulmányozására;
   b) vagy elfogadják-e konferencia összehívása nélkül az indítványozott módosító javaslatot;
   c) vagy azon a véleményen vannak-e, hogy konferencia összehívása nélkül vessék el az indítványozott módosító javaslatot.

   A Főtitkárnak az indítványozott módosító javaslatot azon nem Szerződő Államoknak is meg kell küldenie, amelyek az Egyesült Nemzeteknek a Közúti és Gépjármű-közlekedés tárgyában tartott konferencián való részvételre meghívást kaptak.
2. Ha a Szerződő Feleknek legalább egyharmada kéri a konferencia összehívását, a Főtitkár az indítványozott módosító javaslat tanulmányozása céljából a Szerződő Felek konferenciáját összehívja.

   A Főtitkár erre a konferenciára azokat a nem Szerződő Államokat is meghívja, amelyek az Egyesült Nemzeteknek a Közúti és gépjármű-közlekedés tárgyában tartott konferenciáján való részvételre meghívást kaptak, vagy amelyeknek a jelenlétét a Gazdasági és Szociális Tanács kívánatosnak tartja.

   E pont rendelkezései nem kerülnek alkalmazásra abban az esetben, ha e Jegyzőkönyvre vonatkozó módosító javaslatot ezen cikk 5. pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően elfogadták.
3. E Jegyzőkönyvre vonatkozó minden módosító javaslatot, amelyet a Konferencia kétharmados többséggel elfogad, elfogadás céljából a Szerződő Felekkel közlik. Miután a Szerződő Feleknek kétharmada elfogadta a javaslatot, ez az elfogadás után kilencven nappal valamennyi Szerződő Félre nézve érvénybe lép, azoknak kivételével, akik a hatálybalépés időpontja előtt bejelentik, hogy a módosító javaslatot nem fogadják el.
4. E Jegyzőkönyvre vonatkozó valamely módosító javaslat elfogadásakor a konferencia kétharmad többséggel úgy is dönthet, hogy a módosító javaslat olyan jellegű, hogy az a Szerződő Fél, amely kijelenti, hogy a módosító javaslatot nem fogadta el, illetve az a Fél, amely a hatálybalépés után számított 12 hónapon belül sem fogadja azt el, ezen határidő lejártakor megszűnik a Jegyzőkönyvnek részese lenni.

5. Abban az esetben, ha ezen cikk 1. pontjának b) bekezdése értelmében a Szerződő Feleknek legalább kétharmada arról értesíti a Főtitkárt, hogy elfogadják konferencia összehívása nélkül a módosító javaslatot, a Főtitkár ezen elhatározásukról az összes Szerződő Feleket értesíti. A módosító javaslat ez értesítés keltétől számított kilencven nappal az összes Szerződő Felekre nézve hatályba lép azok kivételével, akik ezen időpontig a Főtitkárt értesítik, hogy a módosító javaslatot nem fogadják el.
6. Ezen cikk 4. pontjában említetteken kívül módosító javaslatokra nézve az eredeti rendelkezés marad hatályban azon Szerződő Felek tekintetében, akik nyilatkozatot tettek, vagy elvetik a módosító indítványt.
7. Az a Szerződő Fél, amely ezen cikk 3. pontja értelmében nyilatkozatot tesz, vagy amely ezen cikk 5. pontjának rendelkezései alapján valamely módosító javaslattal szembeni ellenvetést tesz, bármikor visszavonhatja ezt a nyilatkozatot vagy ellenvetést a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A módosító javaslat e Szerződő Fél vonatkozásában az említett értesítésnek a Főtitkárhoz való érkezésekor válik hatályossá.

61. Cikk

Ez a Jegyzőkönyv az Egyesült Nemzetek Főtitkárához egy évvel előre intézett bejelentés útján mondható fel, aki ezt a felmondást valamennyi aláíró vagy csatlakozó Állammal közli. Ezen egyévi határidő lejártakor a Jegyzőkönyv hatálya a felmondást bejelentő Szerződő Félre megszűnik.

62. Cikk

Két vagy több Szerződő Fél közötti véleményeltérést, amely a Jegyzőkönyv magyarázatából vagy alkalmazásából származik és amelyet a Felek tárgyalások útján vagy más módon rendezni nem tudnak, az érdekelt Szerződő Felek valamelyikének kérelmére a Nemzetközi Bíróság (Cour Internationale de Justice) elé lehet vinni döntés céljából.

63. Cikk

E Jegyzőkönyv egyetlen rendelkezését sem szabad olyannak tekinteni, mintha az valamely Szerződő Felet megakadályozna abban, hogy a Szerződő Felek külső vagy belső biztonsága érdekében szükségesnek tartott állapot követelményeinek korlátjain belül az Egyesült Nemzetek alapokmánya rendelkezéseivel összeegyeztethető intézkedéseket foganatosítson.

64. Cikk

1. Az 5. Cikk 5. pontjában, az 58. Cikkben, a 60. Cikk 1., 3., 5. pontjaiban, valamint a 61. Cikkben említett értesítéseken felül az Egyesült Nemzetek Főtitkára közli az 56. Cikk 1. pontjában említett Államokkal :
   a) az 56. Cikk alapján történt aláírásokat, megerősítéseket és csatlakozásokat;
   b) az 57. Cikk végrehajtásaként e Jegyzőkönyvnek területi alkalmazása tárgyában küldött értesítéseket;
   c) azokat a bejelentéseket, amelyekkel az Államok elfogadják e Jegyzőkönyvre vonatkozó módosító javaslatokat a 60. Cikk 3. pontjának megfelelően;
   d) az Államok által a Főtitkárhoz intézett és e Jegyzőkönyvre vonatkozó módosító javaslatokkal kapcsolatos ellenvetést a 60. Cikk 5. pontjának megfelelően;
   e) az e Jegyzőkönyvvel kapcsolatban tett módosító javaslatoknak hatálybalépési időpontját a 60. Cikk 3. és 5. pontjainak megfelelően;
   f) azt az időpontot, amikor valamely Állam megszűnik e Jegyzőkönyv részesének lenni a 60. Cikk 4. pontjának megfelelően;
   g) e Jegyzőkönyvre vonatkozó módosító javaslattal kapcsolatban tett ellenvetés visszavonását a 60. Cikk 7. pontja alapján;
   h) azon Államok jegyzékét, amelyek elfogadták e Jegyzőkönyvvel kapcsolatban tett módosító javaslatokat;
   i) a közúti jelzések egységesítésének tárgyában 1931. március 30-án kelt egyezmény felmondását e Jegyzőkönyv 59. Cikkének megfelelően;
   j) e Jegyzőkönyv felmondását a 61. Cikkben foglaltaknak megfelelően.
2. A Jegyzőkönyv eredeti példányát a Főtitkárnál helyezik letétbe, aki ennek hiteles másolatait az 56. Cikk 1. pontjában említett Államoknak megküldi.

3. A Főtitkár felhatalmazást nyer a Jegyzőkönyv nyilvántartásba vételére, annak hatálybalépésekor.

Ennek hiteléül az alulírott képviselők, miután jó és kellő alakban talált megbízásaikat bemutatták, e Jegyzőkönyvet aláírták.

Készült Genfben egy példányban angol és francia nyelven, egyaránt hiteles szöveggel 1949. év szeptember hó 19. napján."

(Aláírások)

A Magyar Népköztársaság a Jegyzőkönyvhöz az alábbi, fenntartással csatlakozott:
A Magyar Népköztársaság a Jegyzőkönyv 15. Cikke 5. pontja azon szabályát, amely szerint a sorompóval ellátott szintbeli átjárókat Andráskereszt alakú jelzőtáblákkal felszerelni nem szabad, valamint a Jegyzőkönyv 62. Cikkének rendelkezéseit magára nézve nem tekinti kötelezőnek.

4. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

PROTOCOL ON ROAD SIGNS AND SIGNALS
(including amendments that entered into force on 22 October 1964)
UNITED NATIONS CONFERENCE ON ROAD AND MOTOR TRANSPORT
PROTOCOL ON ROAD SIGNS AND SIGNALS

The States Parties to this Protocol, desiring to ensure the safety of road traffic and to facilitate international road traffic by a uniform system of road signalling,
Have agreed upon the following provisions:

PART I
GENERAL PROVISIONS

ARTICLE 1
The Contracting Parties to this Protocol accept the system of road signalling described herein and undertake to introduce it, as soon as possible. For this purpose, they will erect the signs set out in this Protocol as and when new signs are put up or those now in existence are renewed.
Signs which do not conform to the system provided in this Protocol shall be completely replaced within a period not exceeding ten years from the date of the coming into force of this Protocol in respect of each of the Contracting Parties.

ARTICLE 2
The Contracting Parties undertake, as soon as this Protocol comes into force, to replace signs which, although they have the distinguishing features of a sign belonging to the system provided in this Protocol are used with a different meaning from the one attaching to that sign in this system.

PART II
ROADSIDE TRAFFIC SIGNS

CHAPTER I
GENERAL

ARTICLE 3

The international system of roadside traffic signs shall comprise three classes of signs, namely:

(a) Danger signs;

(b) Signs giving definite instructions subdivided into:

  (i) Prohibitory signs,

  (ii) Mandatory signs;

(c) Informative signs subdivided into:

  (i) Indication signs,

  (ii) Advance direction signs and direction signs,

  (iii) Place and route identification signs.

ARTICLE 4

There shall be a distinctive shape for each class of sign.

ARTICLE 5

1. The symbols as indicated on the signs shown in the tables appended to this Protocol shall be accepted by the Contracting Parties as the fundamental basis of their roadside traffic signs. As a rule they shall appear within the signplate.
2. Where Contracting Parties consider it necessary to modify the symbols, these modifications shall be such as not to alter the essential character of the symbols.
3. For the purpose of facilitating the interpretation of the signs additional information may be given on a rectangular plate below the sign.
4. Where an inscription is used within or below a sign, it shall be in the national language or languages, and if so desired in one of the official languages of the United Nations. The provisions of this paragraph shall not apply to the inscription "Stop" referred to in article 33, paragraph 2.
5. New signs, created by Contracting Parties in accordance with the provisions of article 17 of paragraph 1, of the Convention on Road Traffic opened for signature at Geneva on 19 September 1949, shall be communicated to the Secretary- General of the United Nations, who shall notify all Contracting Parties.

ARTICLE 6

1. The colours used on the signs, symbols and inscriptions shall be those prescribed in this Protocol, unless exceptional conditions make them impracticable.
2. Where the colours to be used are optional, each country shall employ the same colours for any one class of signs used under the same conditions.
3. The reverse side of signs shall be of a neutral colour except in the case of the signs III, C.1[a–b] and symbol II, A.15 when affixed to the reverse side of sign II., A.14.

ARTICLE 7

The use of lighting or of reflecting materials or devices is recommended at least for danger signs and signs giving definite instructions where such use improves the visibility of roadside traffic signs at night time; but they should not dazzle road users or obscure the legibility of the symbol or the inscription.

ARTICLE 8

1. The dimensions of sign plates shall be such that the sign can be easily seen from a distance and easily understood near at hand.

2. The dimensions of various signs shall be standardised in each country so as to ensure the maximum uniformity. In general, two sizes shall be used for each type, namely, a standard size and a reduced size for use where conditions do not permit or the safety of road users does not require the erection of the standard size. In exceptional circumstances, a special small type sign may be used inside built-up areas or for repeating the main sign.

ARTICLE 9

1. Outside built-up areas, the centre line of the signs shall be not more than 2 m from the nearside edge of the carriageway unless special circumstances render this impracticable.
2. In built-up areas and mountainous country, the distance between the edge of the sign nearest the carriageway and a vertical line drawn from the edge of the carriageway shall be not less than 0.50 m. In exceptional cases, however, this distance may be reduced.

ARTICLE 10

1. In this Protocol the height of signs above the ground shall mean the height of the lower edge of the signs from the level of the road.
2. So far as possible a uniform height shall be observed over the same route.

CHAPTER II
CLASS I.

DANGER SIGNS

ARTICLE 11

1. The danger signs shall be in the shape of an equilateral triangle with one point upwards except in the case of sign "PRIORITY ROAD AHEAD" (I, 22) which shall have a point downwards.
2. These signs shall have a red border with white or light yellow ground. Symbols shall be black or dark.
3. For signs of the standard size, the length of each side of the triangle shall be not less than 0.90 m and for the reduced size, not less than 0.60 m.
4. The signs shall be placed on the side of the road appropriate to the direction of the traffic concerned and facing that traffic. They may be repeated on the other side of the road.
5. Unless otherwise provided hereafter in this Protocol, the signs shall be placed at not less than 150 m and not more than 250 m from the hazard unless this is impracticable on account of local conditions. In such exceptional cases the sign shall be erected at less than 150 m, but as far as possible from the hazard and special provisions shall be made.
6. The height of signs shall be not more than 2.20 m and, outside built-up areas, not less than 0.60 m.
7. The signs shall be placed in such a way that they cannot be obscured nor be a hindrance to pedestrians.

ARTICLE 12

The sign "UNEVEN ROAD" (I, 1) shall be used wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign to sections of the road in which the road is uneven, to a gutter or drain crossing the road, or to a humpback or hump bridge.

I, 1

ARTICLE 13

1. The sign "DANGEROUS BEND" or "DANGEROUS BENDS" (I, 2) shall be used only as the approach sign for a bend or bends which are dangerous owing to their physical characteristics or to reduced visibility.

I, 2

2. Each Contracting Party may elect to substitute for the above sign, signs giving a clearer indication of the bend or bends. Such substitution shall apply throughout the territory of the Contracting Party concerned. These alternative signs are:

   I, 3 – right bend
   I, 4 – left bend
   I, 5 – double bend, the first to the right
   I, 6 – double bend, the first to the left.

I, 3

I, 4

I, 5

I, 6

ARTICLE 14

1. The sign "ROAD INTERSECTION" (I, 7) shall be used wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign for a fork, crossroads or road junction. In built-up areas this sign shall only be used in exceptional cases.
2. When there is a roundabout at the crossroads to be indicated, the sign 1, 7 bis shown below may be used instead of sign I, 7; where the left-hand rule of the road is observed, the arrows on the sign shall be reversed.

I, 7

I, 7 *bis*

ARTICLE 15

1. The sign "LEVEL-CROSSING WITH GATES" (I, 8) shall be used as the approach sign for every level-crossing with gates and for every level-crossing equipped with staggered half-gates on either side of the railway track.

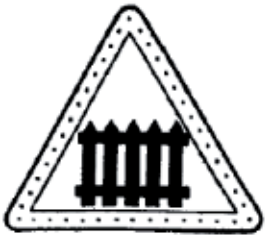

I, 8

2. The sign "LEVEL-CROSSING WITHOUT GATES" (I, 9) shall be used as the approach sign for every level-crossing without either gates or half-gates.

I, 9

3. On roads with a large volume of motor traffic during the night, the signs referred to in paragraphs 1 and 2 of this article shall be illuminated or provided with reflectors or reflecting material.
4. At level-crossings equipped with gates or half-gates, the extension of such gates or half-gates across the road shall mean that no road-user may pass; the movement of gates or half-gates shall have the same meaning.
5. The gates and half-gates of level-crossing shall be painted in stripes of red and white or red and light yellow. Alternatively, the gates may be painted white or light yellow with a large central red disc. In order to make gates more visible at night they shall either be provided with red lights or red reflect-tors or red reflecting material or be illuminated by a floodlight whenever they are not fully open.
6. At all level-crossings without either gates or half-gates there shall be placed, in the immediate vicinity of the railway line, a sign in the form of a Saint Andrew's cross (I, 10 and I, 11) or a rectangular signplate, on which this symbol is displayed against a neutral background. The Saint Andrew's cross, or in any case its lower arms, may be double if there are two tracks or more. It shall be painted in red and white or in red and light yellow.

I, 10

I, 11

7. In the case of level-crossings situated on local railways, on connecting lines to factory sidings or on parts of railway lines assimilable to such connecting lines, especially in the case of roads of minor local traffic importance or where a level-crossing is coincident with a road intersection, each Contracting Party may:
   Outside built-up areas, make certain simplifications in or exceptions to the system laid down in paragraphs 1, 2, 3, 5 and 6 of this article;
   In built-up areas, apply whatever regulations it deems most appropriate in place of the provisions of paragraphs 1, 2, 3, 5 and 6 of this article.

ARTICLE 16

1. The sign "DANGEROUS HILL" (I, 12) shall be used wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign for a dangerous descent. The descent must be steeper than ten per cent or the local conditions such that it constitutes a danger.
2. The gradient shall be shown on the sign, as for example, in diagrams I, 12[a] and I, 12[b].

I, 12[a]

I, 12[b]

ARTICLE 17

The sign "CARRIAGEWAY NARROWS" (I, 13) shall be used, wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign to a place where the carriageway narrows in such a manner that it may constitute a danger.

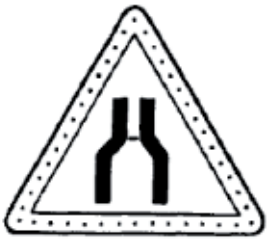

I, 13

ARTICLE 18

The sign "OPENING BRIDGE" (I, 14) shall be used, wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign to a bridge that can be opened.

I, 14

ARTICLE 19

1. The sign "ROAD WORKS" (I, 15) shall be used as the approach sign to works on the road.
2. The limits of the roadworks shall be clearly indicated at night.

I, 15

ARTICLE 20

The sign "SLIPPERY CARRIAGEWAY" (I, 16) shall be used, wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign to a section of the carriageway which, under certain conditions, may have a slippery surface.

I, 16

ARTICLE 21

1. The sign "PEDESTRIAN CROSSING" (I, 17) shall be used, wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign to a pedestrian crossing. The marking of pedestrian crossings shall be decided upon by the competent authorities.
2. The provisions of paragraph 5 of article 11 of this Protocol are not applicable to this sign.

I, 17

ARTICLE 22

1. The sign "CHILDREN" (I, 18) shall be used, wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign to places frequented by children, such as a school or a playground.
2. The provisions of paragraph 5 of article 11 of this Protocol shall not apply to this sign.

I, 18

ARTICLE 23

The sign "BEWARE OF ANIMALS" (I, 19) shall be used, wherever the competent authorities deem it necessary, to mark the point of entry of a road into a special area where unaccompanied animals are liable to be encountered; the symbol shown on this signmay be modified to cover special cases.

I, 19

ARTICLE 24

The sign "INTERSECTION WITH A NON-PRIORITY ROAD" (I, 20) shall be used wherever the competent authorities deem it necessary on a priority or a major road as an approach sign to an intersection with a nonpriority road, in the territory of any Contracting Party where the use of such a sign corresponds to traffic rules.

I, 20

ARTICLE 25

1. The sign "OTHER DANGER" (I, 21) shall be used, wherever the competent authorities deem it necessary, as the approach sign for a danger other than those indicated in articles 12 to 24 of this Protocol.

I, 21

2. However, an inscription in black or dark colour defining the danger, such as a roundabout, limited headroom or width, ferry or falling rocks, may be placed within the sign in substitution for the symbol.
3. This sign shall always contain the symbol or an inscription or both.
4. An additional rectangular plate bearing an inscription or a symbol in current use in the territory of any Contracting Party may be placed underneath the sign.

ARTICLE 26

Where atmospheric conditions do not permit the use of full sign, a hollow red triangle may be used to indicate the different dangers referred to in articles 12 to 25. A rectangular plate shall always be placed below the triangle on which the appropriate symbol or inscription or both of them shall be given to indicate the danger.

ARTICLE 27

1. The sign "PRIORITY ROAD AHEAD" (I, 22) shall be used to indicate to a driver that he shall give way to vehicles moving along the road which he is approaching.

I, 22

2. This sign shall be placed on roads without priority at a suitable distance from the intersection, which may be in open country up to 50 m and in built-up areas up to 25 m.
   It is recommended that there shall also be placed on such roads, as near to the intersection as practicable, a suitable position sign, mark or line.
3. The sign I, 22 is used, it shall not be preceded by the sign I, 7, but it may be preceded by an advance sign consisting of sign I, 22 supplemented by a rectangular plate bearing an indication of the distance from the intersection, as shown in diagram I, 22[a].
   When there are other intersections between the advance sign and the intersection with a priority or a major road, the advance sign shall be repeated after each of these other intersections.

I, 22[a]

CHAPTER III
CLASS II.

SIGNS GIVING DEFINITE INSTRUCTIONS

ARTICLE 28

1. The signs of this class indicate prohibitions or obligations laid down by the competent authorities.
2. The signs of this class shall be circular in shape.
3. Except as regards the sign II, A.16, the diameter shall be at least 0.60 m for signs of standard size and at least 0.40 m for the reduced size. In the case of signs II, A. 15, 17, 18 and II, B.I, 2, the diameter may be reduced to 0.20 m if intermediate signs are used.
4. The signs shall be placed on the side of the road appropriate to the direction of the traffic and facing the traffic concerned. They may be repeated on the other side of the road.
5. The signs shall be placed in the immediate vicinity of the point where the prohibition or obligation starts or continues. Nevertheless, the signs prohibiting turning or showing the direction to be followed may be placed at a suitable distance in advance.
6. The height of signs shall not be more than 2.20 m and not less than 0.60 m.

II, A. PROHIBITORY SIGNS

ARTICLE 29

Except where otherwise specified or shown in the diagrams of this Protocol, the colours of prohibitory signs shall be as follows: white or light yellow, with a red border, the symbol being black or of a dark colour.

ARTICLE 30

The signs indicating traffic prohibitions shall be the following:

(a) The sign "CLOSED TO ALL VEHICLES (IN BOTH DIRECTIONS)" (II, A.I);

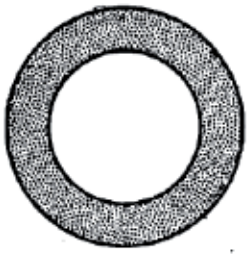

II, A.1

(b) The sign "NO ENTRY FOR ALL VEHICLES" (II, A.2); this sign shall be red with a white or light horizontal bar;

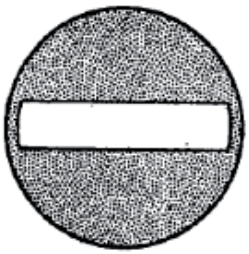

II, A.2

(c) The sign "TURNING TO THE RIGHT (OR TO THE LEFT) PROHIBITED" (II, A.3); the arrow shall be turned towards the right or left according to the relevant prohibition;

II, A.3

(d) The sign "OVERTAKING PROHIBITED" (II, A.4); this sign shall be used to indicate that in addition to the general rules for overtaking of any self-propelled road vehicle (including a trolleybus), other than a motor cycle without sidecar, is prohibited; where the left-hand rule of the road is observed, the colours of the two cars illustrated shall be reversed.

II, A.4

ARTICLE 31

The signs indicating prohibition for certain classes of vehicles shall be the following:

(a) The sign "NO ENTRY FOR ALL MOTOR VEHICLES EXCEPT MOTOR CYCLES WITHOUT SIDECARS" II, A.5);

II, A.5

(b) The sign "NO ENTRY FOR MOTOR CYCLES WITHOUT SIDECARS" (II, A.6);

II, A.6

(c) The sign "NO ENTRY FOR ALL MOTOR VEHICLES" (П, A.7);

II, A.7

(d) The sign "NO ENTRY FOR GOODS CARRYING VEHICLES EXCEEDING ..... TONS LADEN WEIGHT" II, A.8);

II, A.8

(e) The sign "NO ENTRY FOR PEDAL CYCLISTS" (II, A.9).

II, A.9

ARTICLE 32

The signs indicating restrictions on the dimensions, or weight or speed of vehicles shall be the following:

(a) The sign "NO ENTRY FOR VEHICLES HAVING OVERALL WIDTH EXCEEDING ..... METRES (..... FEET)" (II, A.10);

II, A.10

(b) The sign "NO ENTRY FOR VEHICLES HAVING OVERALL HEIGHT EXCEEDING ..... METRES (..... FEET)" (II, A.11);

II, A.11

(c) The sign "NO ENTRY FOR VEHICLES EXCEEDING. . . TONS LADEN WEIGHT" (II, A.12); an additional rectangular plate indicating special traffic rules or the maximum number of vehicles permitted on a bridge at the same time may be affixed underneath this sign;

II, A.12

(d) The sign "NO ENTRY FOR VEHICLES HAVING AN AXLE WEIGHT EXCEEDING ..... TONS" (II, A.13);

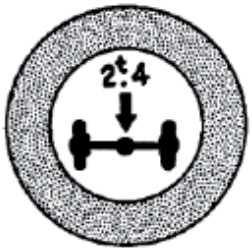

II, A.13

(e) The sign "SPEED-LIMIT" (II, A.14); an additional rectangular plate with a red edge bearing an inscription concerning the conditions of implementation of the imposed speed-limit may be affixed underneath this sign;

II, A.14

(f) The sign "END OF SPEED-LIMIT" (II, A.15) (white or light yellow ground with an oblique black or dark coloured bar) shall be used to indicate the point at which the effect of the sign "SPEED-LIMIT" ceases; it may be affixed to the reverse side of sign II, A.14 even though, as a result, it would not be placed on the side of the road appropriate to the direction of the traffic.

II, A.15

ARTICLE 33

1. The sign "STOP AT INTERSECTION" shall be used to indicate that a driver shall stop before entering another road and shall give way to vehicles moving along that road.
2. This sign shall consist of a red triangle with the point downwards inscribed within a red circle. The triangle may have the word "Stop" as shown in the diagram II, A.16.

II, A.16

3. The diameter of this sign shall be at least 0.90 m for the sign of standard size and at least 0.60 m for the reduced size.
4. This sign shall be placed at roads without priority, at a suitable distance from the intersection, up to 50 m in open country and up to 25 m in built-up areas. It is recommended that there should also be placed on this road a suitable position sign, mark or line, as near to the intersection as practicable.
5. Where the sign II, A.16 is used, it shall not be preceded by the sign I, 7, but it may be preceded by an advance sign consisting of sign I, 22,supplemented by a rectangular plate bearing in indication of the distance from the intersection as shown in diagram I, 22[a].
   When there are other intersections between the advance sign and the intersection with a priority or a major road, the advance sign shall be repeated after each of these other intersections.

ARTICLE 34

1. The sign "STOP (CUSTOMS)" (II, A.17) shall be used to indicate the presence of a customs house at which the traveller has to stop.
   The word "Customs" shall appear on the sign. The translation of the word "Customs" in a language of the neighbouring territory may be added (II, A.17).

II, A.17

2. This sign may be used to indicate other obligations to stop; in this case the inscription "Customs" shall be replaced by an inscription indicating the reason for the stop.

ARTICLE 35

1. The sign "RESTRICTED STOPPING OR WAITING" (II, A.18) shall be used to indicate restricted or prohibited waiting and the prohibition of stopping a vehicle. The centre of this sign shall be blue with a diagonal red bar surrounded by a red border.

II, A.18

2. In the absence of any explanatory inscription the sign shall be used to indicate a permanent prohibition of waiting.
3. Inscriptions may be placed on a plate placed underneath the sign or on the sign itself, specifying:
   (a) The hours between which the prohibition of waiting apply,
   (b) The duration of authorized waiting,
   (c) The days upon which waiting is permitted alternately on one or other side of the road,
   (d) The exceptions applicable to particular categories of vehicles,
   provided that such inscriptions shall not detract from the general meaning nor make the sign ambiguous or unclear.
   3 bis To indicate that waiting is prohibited on one side or the other of the road alternately, the following sign "WAITINGON ALTRENATE SIDES" (II, A.18 bis) may also be used:

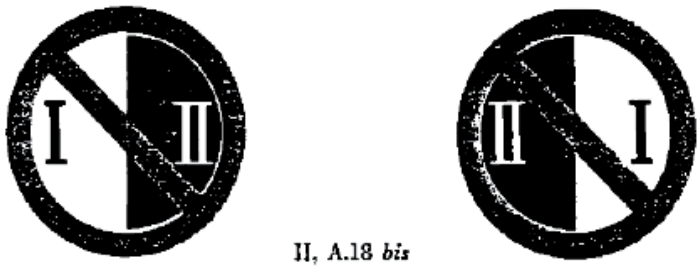

II, A.18 *bis*

and, except as otherwise indicated in the instructions on an additional plate placed below the sign, the prohibition of waiting shall then apply to the figure I side on odd dates and to the figure II side on even dates.

4. An inscription "STOPPING PROHIBITED", placed on a plate under the sign or on the sign itself, shall indicate that the stopping of a vehicle is prohibited.
5. Contracting Parties which have previously adopted the sign "WAITING PROHIBITED" (red disc with circular centre in white or pale yellow bearing the letter P with a diagonal red stroke) for the prohibition of prolonged parking of vehicles with or without their drivers, shall provisionally be at liberty to retain their system unchanged. However, the sign II, A.18 is the only sign adopted in this Protocol for this purpose and Contracting Parties are strongly recommended to adopt this sign for stopping or parking of vehicles in their territories in accordance with the principles set out in paragraphs 1 to 4 above.

II, B. MANDATORY SIGNS

ARTICLE 36

1. The colour of mandatory signs shall be as follows: blue ground with a white symbol.
2. Mandatory signs are the following:
   (a) The sign "DIRECTION TO BE FOLLOWED" (II, B.I); it is permissible to adopt variations of the symbol on this sign in order to meet special cases;

II, B.1

   (b) The sign "COMPULSORY CYCLE TRACK" (II, B.2) which shall be used to indicate that cyclists shall use the special track reserved for them.

II, B.2

   c) The sign "COMPOLSORY MINIMUM SPEED (II, B3.; this sign shall be used to indicate that vehicles using the road shall travel at not less than the speed indicated.

II, B.3

CHAPTER IV
CLASS III.

INFORMATIVE SIGNS

ARTICLE 37

1. The signs of this class shall be rectangular in shape.
2. Where the colours to be used are optional, the colour red shall in no case predominate.

III, A. INDICATION SIGNS

ARTICLE 38

1. The sign "PARKING" (III, A.I) shall be used to indicate authorized parking places.
2. This sign shall be square in shape.
3. The side of the square shall be at least 0.60 m for the sign of standard size and 0.40 m for the sign of reduced size.
4. The sign shall be placed facing the traffic or facing across the carriageway.

III, A.1

5. The colour of the sign shall be blue and the colour of the letter P white.
6. A rectangular plate under the sign may be used for inscriptions giving the period during which parking is allowed or indicating the direction of the parking place.

ARTICLE 39

1. The sign "HOSPITAL" shall be used to indicate to the drivers of vehicles that they should take the precautions required in the proximity of medical establishments and, in particular, to refrain from making unnecessary noise.
2. This sign shall consist of the symbol H above the word "Hospital" as shown in diagram III, A.2.

III, A.2

3. The colour of the sign shall be blue and the inscription white.
4. The sign shall be placed facing the traffic.

ARTICLE 40

1. The signs indicating auxiliary service posts are the following:

(a) The sign "FIRST-AID STATION" (III, A.3 and III, A.4) which shall be used to indicate that there is in the neighbourhood a first-aid station organized by an officially recognized association;

III, A.3

III, A.4

(b) The sign "MECHANICAL HELP" (III, A.5) which shall be used to indicate that there is a service station in the neighbourhood;

III, A.5

(c) The sign "TELEPHONE" (III, A.6) which shall be used to indicate that there is a telephone in the neighbourhood;

III, A.6

(d) The sign "FILLING STATION" (III, A.7) which shall be used to indicate that there is a filling station within the distance indicated on the sign.

III, A.7

2. The shorter side of the rectangle of the signs provided for in this article shall be placed horizontally. The colour shall be blue, with a black or dark symbol on a white square.
   In the case, however, of the signs III, A.3 or III, A.4, the symbol shall be red. The side of the square shall be at least 0.30 m. In the case, however, of the sign III, A.7, a white rectangle with the shorter side horizontal shall be substituted for the square.
3. The signs described in (b), (c) and (d) of paragraph 1 shall be used as prescribed by the competent authorities.

ARTICLE 41

1. The beginning of a priority road may be indicated by the sign "PRIORITY ROAD" (III, A.8).

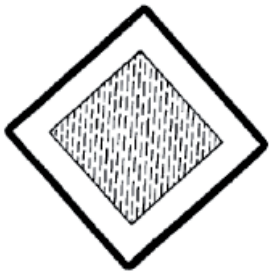

III, A.8

2. The sign may also be repeated along priority roads.
3. The end of a priority road shall be indicated by the sign "END OF PRIORITY" (III, A.9) where the sign III, A.8 has been used at the beginning of the road.

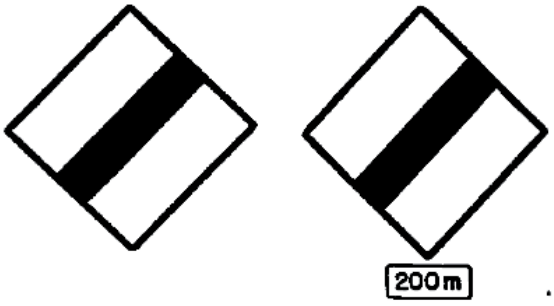

III, A.9 III, A.9[a]

4. The sign III, A.9 may be also used to indicate approach to the end of a priority road. In such a case, a rectangular plate shall be added underneath the sign, indicating the distance at which the priority ends, as shown in diagram III, A.9[a].
5. The signs provided for in this article shall be square with one point downwards.
6. The side of the square shall be at least 0.60 m for the standard size and at least 0.40 m for the reduced size and 0.25 m for signs repeated within built-up areas.
7. The border of the signs provided for in this article shall be white with a black or dark rim on the outside and the centre shall be yellow. In the case of sign III, A.9, the transverse bar shall be black or dark.
8. The signs shall be placed on the side of the road appropriate to the direction of traffic and facing the traffic concerned. They may be repeated on the other side of the road.

III, B. ADVANCE DIRECTION SIGNS AND DIRECTION SIGNS

ARTICLE 42

1. The advance direction signs shall be rectangular in shape.
2. Their size shall be such that the indication can be understood easily by drivers of vehicles travelling at speed.
3. These signs shall have either a light ground with dark lettering or a dark ground with light lettering.
4. Advance direction signs shall be placed at a distance of between 100 m and 250 m from the intersection on normal roads. On special motor roads, this distance may be increased to 500 m.

5. Diagrams III, B.1[a] and III, B.1[b] are examples of this sign.

III, B.1[a]

III, B.1[b]

ARTICLE 43

1. Direction signs shall be rectangular with the longer side horizontal and shall terminate in the form of an arrow-head.
2. The names of several places lying in the same direction may be indicated on one sign.
3. When distances are indicated, the figures giving kilometres (or miles) shall be inscribed between the name of the place and the arrow-head.
4. The colours of these signs shall be the same as those for advance direction signs.
5. Diagrams III, B.2[a] and III, B.2b are examples of this sign.

III, B.2[a]

III, B.2[b]

III, C. PLACE AND ROUTE IDENTIFICATION SIGNS

ARTICLE 44

1. Signs indicating a locality shall be rectangular in shape with the longer side horizontal.
2. These signs shall be of such a size and placed in such a manner that they shall be visible even at night.
3. These signs shall have either a light ground with dark lettering, or a dark ground with light lettering.
4. These signs shall be placed before the beginning of a built-up area, on the side of the road appropriate to the direction of traffic and facing the traffic concerned.
5. Diagrams III, C.1[a] and III, C.l[b] are examples of this sign.

III, C.1[a]

III, C.1[b]

ARTICLE 45

1. The signs for the special identification of routes, bearing numbers or letters or a combination of numbers and letters, shall be rectangular in shape.
2. The inscriptions may be affixed to milestones, to other signs or be placed as separate signs.
3. Diagram III, C.2[a] is an example of this sign.

III, C.2[a]

PART III

SUPPLEMENTARY PROVISIONS CONCERNING LEVEL-CROSSINGS

ARTICLE 46

Wherever the competent authorities deem it necessary, a vertical plate hearing three red oblique bars on a white or yellow ground may be placed below a sign I, 8 or I, 9, provided that plates of identical form and bearing respectively two red oblique bars and one red oblique bar on a white or yellow ground are placed as independent signs at about two-thirds and one-third of the distance between that sign and the railway line. Diagrams I, 8[a]; I, 9[a]; I, 8/9[b] and I, 8/9[c] are examples of these plates.

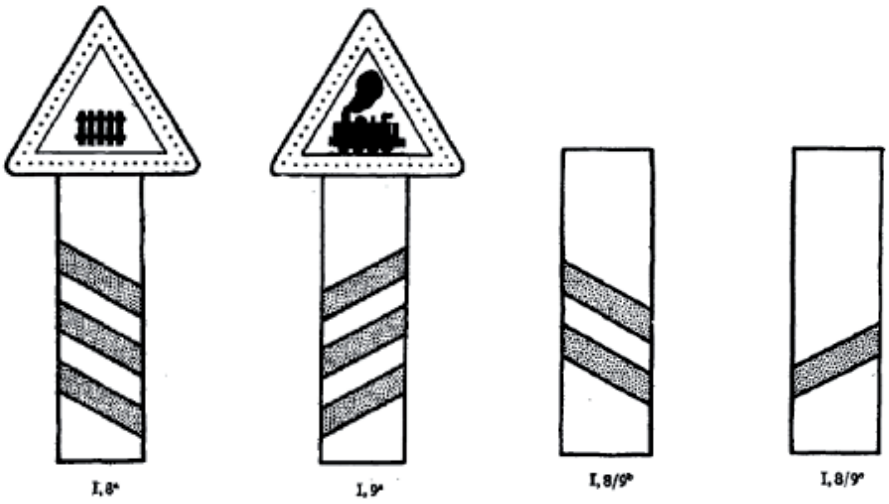

ARTICLE 47

1. If a signalling system is installed at a level-crossing to give warning of the approach of a train or of the imminent closing of the gates or half-gates, it shall consist either:
   (a) Subject to the provisions of paragraph 4 of this article, of a flashing red light or two red lights flashing alternately and placed on the same post; such light or lights being accompanied or not being accompanied by a sound signal; or
   (b) Of a simple sound signal.

2. (a) All level-crossings equipped with gates or half-gates operated from a box from which the gates are not visible shall be equipped with the signalling system described in paragraph 1 (a) or in paragraph 1 (b) above;
   (b) All level-crossings equipped equipped with gates or half-gates operated automatically by the approach of trains shall be equipped with the signalling system described in paragraph 1 (a) above.
3. The signal provided for in paragraph 1 of this article means that no road-user may pass.
4. Exceptionally, in or near built-up areas in which there are intersections equipped with the traffic light signals described in article 53 of this Protocol, the signalling referred to in paragraph 1 of the present article may be replaced either by the three-colour light system described in the aforesaid article 53 or by the amber and red lights only of that system; the amber and red lights shall then have for all road-users the meaning indicated in article 53 for vehicular traffic. In the event of such replacement, the approach sign provided for by paragraph 1 or paragraph 2 of article 15 may be dispensed with if, by reason of local conditions, it would be difficult to affix it in such a way that it would be sufficiently visible.
5. At every level-crossing equipped with gates or half-gates the operation of which is controlled automatically by the approach of a train or is controlled from an operating box from which the gates or half-gates are not visible, the closing movement of the gates or half-gates shall be such that road-users approaching the crossing or already on it when the signalling device comes into operation shall have time to stop before reaching the crossing, or to clear it.

ARTICLE 48

At all level-crossings equipped with gates or half-gates, the gates or half-gates shall be kept in operation during the whole period when train services are in operation. Should a level-crossing with gates or half-gates be permanently reclassified as a level-crossing without gates or half-gates, the gates or half-gates shall be removed to avoid any misunderstanding on the part of the users of the road.

ARTICLE 49

The devices signalling the approach of trains prescribed in article 47, paragraph 1 a) of this Protocol shall be placed in the immediate vicinity of the railway and, if a sign in the form of a Saint Andrew's cross is used, wherever possible on the same post as that sign. Where signalling is automatic, appropriate measures shall be taken to guard against any defect in the working of a signal and to ensure that the signal cannot be misinterpreted if it fails to work or works incorrectly.

ARTICLE 50

Level-crossings shall not be without either gates or half-gates and signalling of the approach of trains unless the railway line on both sides of the level-crossing is clearly visible t, having regard, in particular, to the speed of the train, so that the driver of a vehicle approaching the railway from either side may have time to stop before entering the level-crossing when a train is in sight and road users who have already entered the crossing when a train appears have time to clear the crossing.

PART IV

SIGNALS TO BE MADE BY TRAFFIC POLICE

ARTICLE 51

Traffic police shall be so equipped and stationed as to be visible to all road users.

ARTICLE 52

1. Signals to be made by traffic police shall conform to one of the two following systems:

First system
Signal A – to indicate "STOP" to the vehicles approaching the officer from the front: arm raised vertically, palm of the hand to the front.
Signal C – to indicate "STOP" to the vehicles approaching the officer from the rear: arm extended horizontally to the side of the road to which the traffic concerned is keeping, palm of the hand to the front.
Signals A and C may be used simultaneously.

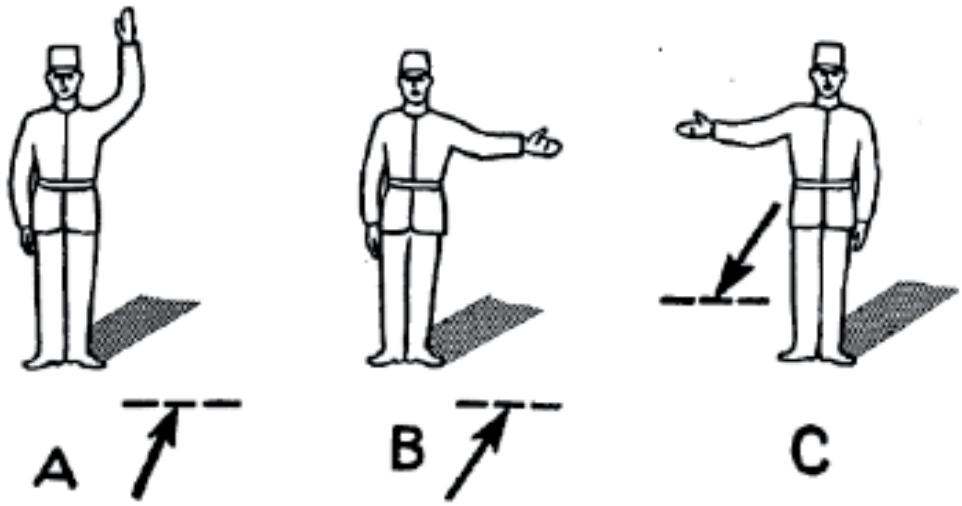

Second system
Signal B – to indicate "STOP" to the vehicles approaching the officer from the front: arm extended horizontally to the side of the road to which the traffic concerned is keeping, palm of the hand to the front.
Signal C – to indicate "STOP" to the vehicles approaching the officer from the rear: arm extended horizontally to the side of the road to which the traffic concerned is keeping, palm of the hand to the front.
Signals B and C may be used simultaneously.

2. Under both systems, a beckoning gesture with the hand may be made to call vehicles forward.

PART V

TRAFFIC LIGHT SIGNALS

ARTICLE 53

1. The lights of the traffic light signals shall be given the following meaning:
(a) In a three-coloured system:
Red indicates that vehicular traffic must not pass the signal;
Green indicates that vehicular traffic may pass the signal;
When amber is used after the green signal, it shall be taken as prohibiting vehicular traffic from proceeding beyond the signal unless the vehicle is so close to the signal, when the amber signal first appears that it cannot safely be stopped before passing the signal;
When amber is used in conjunction with or after the red signal, it indicates an impending change in the indications of the signal and shall not be taken as permitting vehicular traffic to proceed.
(b) In the two-colour system:
Red indicates that vehicular traffic must not pass the signal;
Green indicates that vehicular traffic may pass the signal;
The combination of green and red shall have the same meaning as amber after green in the three-colour system.

2. When a single amber intermittent light is used, it shall indicate "CAUTION".
3. The lights shall be placed one above the other. As a rule the red light shall be placed at the top and the green light at the bottom. Where amber light is used, it shall be placed between the red and the green lights.
4. When traffic light signals are placed at the side of the carriageway, the height of the lower edge of the lowest light above the carriageway shall normally be not less than 2 m and not more than 3.50 m; where possible, every light signal should be repeated on the opposite side of the intersection. When they are suspended over the carriageway, the height of the lower edge of the lowest light above the carriageway shall be not less than 4.50 m.

PART VI

ROAD MARKINGS

ARTICLE 54

1. Where a carriageway outside a built-up area has more than two lanes, these shall as a rule is made clearly distinguishable.
2. Where a three-lane carriageway outside a built-up area passes through sections where the visibility is not sufficient, or at other danger points, the total width of the carriageway shall be divided only into two lanes.
3. Where a carriageway has two lanes in any section where the visibility is not sufficient and at other danger points, the lanes should be clearly distinguishable.
4. The marking of lanes as provided for under paragraphs 2 and 3 of this article indicates that under normal traffic conditions no vehicle should deviate from the lane reserved for traffic proceeding in its direction.

ARTICLE 55

1. Where the edges of the carriageway are defined by means of lights or reflecting devices, two different colours may be used for such lights or devices.
2. Either red or orange may be used to indicate the edge of the carriageway on the side of the road of the direction of the traffic, and white to indicate the edge of the carriageway on the opposite side.
3. Where lights or reflecting devices are used to indicate the presence of posts or refuges in the carriageway, the colours white or amber should be employed.

PART VII

FINAL PROVISIONS

ARTICLE 56

1. This Protocol shall be open, until 31 December 1949, for signature by all States signatories to the Convention on Road Traffic, opened for signature at Geneva on 19 September 1949.
2. This Protocol shall be ratified and the instruments of ratification deposited with the Secretary-General of the United Nations.
3. From 1 January 1950, this Protocol shall be open for accession by States signatories to the Convention on Road Traffic and by States acceding or having acceded to it. It shall also be open for accession on behalf of any Trust Territory of which the United Nations is the Administering Authority and on behalf of which the said Convention has been acceded to.
4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

ARTICLE 57

1. Any State may, at the time of signature, ratification or accession, or at any time thereafter, declare, by notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, that the provisions of this Protocol will be applicable to all or any of the territories for the international relations of which it is responsible. These provisions shall become applicable in the territories named in the notification thirty days after the date of receipt of such notification by the Secretary-General or, if the Protocol has not entered into force at that time, then upon the date of its entry into force.

2. Each Contracting Party, when the circumstances permit, undertakes to take as soon as possible the necessary steps in order to extend the application of this Protocol to the territories for the international relations of which it is responsible, subject, where necessary for constitutional reasons, to the consent of the Governments of such territories.
3. Any State which has made a declaration under paragraph 1 of this article applying this Protocol to any territory for the international relations of which it is responsible may at any time thereafter declare by notification given to the Secretary-General that the Protocol shall cease to apply to any territory named in the notification and the Protocol shall, after the expiration of one year from the date of the notification, cease to apply to such territory.

ARTICLE 58

This Protocol shall enter into force fifteen months after the date of the deposit of the fifth instrument of ratification or accession. This Protocol shall enter into force for each State ratifying or acceding after that date fifteen months after the deposit of its instrument of ratification or accession.

The Secretary-General of the United Nations shall notify each of the signatory or acceding States and every other State invited to attend the United Nations Conference on Road and Motor Transport of the date on which this Protocol comes into force.

ARTICLE 59

In ratifying this Protocol or in acceding to it, each State Party to the Convention concerning the Unification of Road Signals opened for signature at Geneva on 30 March 1931 undertakes to denounce that Convention within three months of the date of the deposit of its instrument of ratification or accession to this Protocol.

ARTICLE 60

1. Any Contracting State may propose one or more amendments to this Protocol. The text of such proposed amendment shall be communicated to the Secretary-General who shall transmit it to each other Contracting Party bound by this Protocol with a request that such Contracting Party reply within four months stating whether it:
   (a) Desires that a Conference be convened to consider the proposed amendment; or
   (b) Favours the acceptance of the proposed amendment without a Conference; or
   (c) Favours the rejection of the proposed amendment without a Conference.

   The proposed amendment shall also be transmitted by the Secretary-General to all States, other than Contracting Parties, invited to attend the United Nations Conference on Road and Motor Transport.
2. The Secretary-General shall convene a Conference of the Contracting Parties to consider the proposed amendment, if the convening of a Conference is requested by at least one-third of the Contracting Parties.

   The Secretary-General shall invite to the Conference such States, other than the Contracting Parties, who were invited to attend the United Nations Conference on Road and Motor Transport or whose participation would, in the opinion of the Economic and Social Council, be desirable.

   The provisions of this paragraph shall not apply in cases where an amendment to this Protocol has been adopted in accordance with paragraph 5 of this article.
3. Any amendment to this Protocol which shall be adopted by a two-thirds majority vote of a Conference shall be communicated to all Contracting Parties for acceptance. Ninety days after its acceptance by two-thirds of the Contracting Parties each amendment shall enter into force for all Contracting Parties except those which, before it enters into force, make a declaration that they do not adopt the amendment.
4. The Conference may by a two-thirds majority vote determine at the time of the adoption of an amendment to this Protocol that it is of such a nature that any Contracting Party which has made a declaration that it does not accept the amendment and which then does not accept the amendment within a period of twelve months after the amendment enters into force shall, upon the expiration of this period, cease to be a Party to this Protocol.
5. In the event of a two-thirds majority of the Contracting Parties informing the Secretary-General pursuant to paragraph 1 (b) of this article that they favour the acceptance of the amendment without a Conference, notification of this decision shall be communicated by the Secretary-General to all the Contracting Parties. The amendment shall on the expiration of ninety days from the date of such notification become effective as regards all Contracting Parties except those which notify the Secretary-General that they object to such an amendment within that period.
6. As regards amendments not within the scope of paragraph 4 of this article, the existing provisions shall remain in force in respect of any Contracting Party which has made a declaration or lodged an objection with respect to such an amendment.

7. A Contracting Party which has made a declaration in accordance with the provisions of paragraph 3 of this article or has lodged an objection in accordance with paragraph 5 of this article to an amendment may withdraw such declaration or objection at any time by notification addressed to the Secretary-General. The amendment shall be effective as regards that Contracting Party upon receipt of such notification by the Secretary-General.

ARTICLE 61

This Protocol may be denounced by means of one year's notice given to the Secretary-General of the United Nations, who shall notify each signatory or acceding State thereof. After the expiration of this period the Protocol shall cease to be in force as regards the Contracting Party which denounces it.

ARTICLE 62

Any dispute between any two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Protocol, which the parties are unable to settle by negotiation or by another mode of settlement, may be referred by written application from any of the Contracting Parties concerned to the International Court of Justice for decision.

ARTICLE 63

Nothing in this Protocol shall be deemed to prevent a Contracting Party from taking action compatible with the provisions of the Charter of the United Nations and limited to the exigencies of the situation which it considers necessary for its external or internal security.

ARTICLE 64

1. The Secretary-General of the United Nations shall, in addition to the notifications provided for in paragraph 5 of article 5, article 58, paragraphs 1, 3 and 5 of article 60, and article 61, notify the States referred to in paragraph 1 of article 56 of the following:
   (a) Signatures, ratifications and accessions in accordance with article 56;
   (b) Notifications with regard to the territorial application of this Protocol in accordance with article 57;
   (c) Declarations whereby States accept amendments in accordance with paragraph 3 of article 60;
   (d) Objections to amendments to this Protocol communicated by States to the Secretary-General in accordance with paragraph 5 of article 60;
   (e) The date of entry into force of amendments in accordance with paragraphs 3 and 5 of article 60;
   (f) The date on which a State has ceased to be a Party to this Protocol, in accordance with paragraph 4 of article 60;
   (g) Withdrawals of objections to an amendment in accordance with paragraph 7 of article 60;
   (h) The list of States bound by any amendment to this Protocol;
   (i) Denunciations of the Convention concerning the Unification of Road Signals of 30 March 1931, in accordance with article 59 of this Protocol;
   (j) Denunciations of this Protocol in accordance with article 61.
2. The original of this Protocol shall be deposited with the Secretary-General who will transmit certified copies thereof to the States referred to in paragraph 1 of article 56.
3. The Secretary-General is authorized to register this Protocol upon its entry into force.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned representatives, after having communicated their full powers, found to be in good and due form, have signed this Protocol.

DONE at Geneva, in a single copy, in the English and French languages, both texts authentic, this nineteenth day of September, one thousand nine hundred and forty-nine.

(Signatures)

5. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

AZ 1949. SZEPTEMBER 19-ÉN GENFBEN ALÁÍRT KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSRE VONATKOZÓ EGYEZMÉNYT ÉS A KÖZÚTI JELZÉSEKRE VONATKOZÓ JEGYZŐKÖNYVET KIEGÉSZÍTŐ EURÓPAI MEGÁLLAPODÁS

1. Cikk

Alulírottak, kellő felhatalmazás birtokában megállapodtak abban, hogy az 1949. évi szeptember hó 19-i közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítik a következő pontokra nézve:

Közúti közlekedésre vonatkozó Egyezmény

A 9. Cikkhez

A járdaszigetek mellett minden jármű jobb vagy bal oldalon haladhat el, kivéve azokat az eseteket:
ahol a járdaszigeten elhelyezett nyíl előírja a járdasziget valamelyik oldalán való elhaladást;
ahol a járdasziget a kétirányú hajtású úttest tengelyében van elhelyezve a jármű – azokban az országokban, ahol jobboldali hajtás van – bal oldala felől hagyja el a járdaszigetet, illetve jobb oldala felől azokban az országokban, ahol baloldali hajtás van.

A 24. Cikkhez

1. A rokkantak részére kibocsátott vezetői engedélyek, amelyekben olyan megjegyzés van, hogy a rokkantságra tekintettel csak különlegesen felszerelt járművek vezetésére érvényesek, a 24. Cikk 1. pontjának megfelelő engedély-kategóriát képezik.
2. Ennek a megjegyzésnek piros tintával írva tartalmaznia kell a „RESTREINT" szót, valamint a vezető rokkantságának megfelelően felszerelt jármű nyilvántartási számát.

Az 1. számú függelékhez

A segédmotorral ellátott kerékpárok – feltéve, hogy használati lehetőségüket illetően megőrzik szokványos kerékpárjellegüket – nem tekintendők gépjárműveknek.

A közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyv

Az 5. Cikkhez

a) Az 5. Cikk 1. pontjában említett jelképeket nemzetközileg alkalmazni kell.
b) Kiegészítő jelzések csak a jelzés értelmezésének megkönnyítése vagy jelentésének azonos meghatározása érdekében alkalmazhatók.
c) Az Egyesült Nemzetek Főtitkárával való közlés előtt – amint ezt az 5. pont előírja – a Szerződő Felek a létesíteni szándékolt új jelképek tekintetében előzetes megegyezés elérése céljából kötelesek ahhoz a bizottsághoz fordulni, amelyet az Európai Gazdasági Bizottság keretében létesítenek, vagy valamely más, emezt helyettesíteni hivatott szervezethez, amelyben képviseletük lesz.

A 19. Cikkhez

A közúti munkálatok határait váltakozóan piros-fehér csíkozású korlátokkal, éjszaka ezenkívül piros lámpákkal vagy piros fényvisszaverő szerkezetekkel kell jelezni.

A 25. Cikkhez

Az „EGYÉB VESZÉLYEK" jelzőtáblán a 25. Cikk 1. pontjában említett jelképet kell kötelezően alkalmazni.

A 26. Cikkhez

A kivágott háromszög nem használható a 12-től 25-ig terjedő cikkekben felsorolt különféle veszélyek jelzésére.

A 33. Cikkhez

A „MEGÁLLJ A KERESZTEZŐDÉSNÉL" jelzőtáblán a „STOP" szó kötelezően szerepel.

Az 53. Cikkhez

1. A piros fényt mindig felülre és a zöld fényt alulra kell elhelyezni.
2. Amikor a fények jelentésének pontosabb meghatározása céljából kiegészítő jelzést alkalmaznak, ennek a jelnek egy, a piros fényen vízszintesen áthúzódó átlátszatlan sávból kell állnia, tekintet nélkül a fények elhelyezésére.

Az 55. Cikkhez

a) Az útazonosító kiegészítő jelzés, amelyet a nemzetközi forgalmat lebonyolító nagy utak jelzésére szántak (azok a közutak, amelyeket a többi érdekelt Szerződő Állammal egyetértve az az Állam, amelynek területén van, az utak folytatólagossága és műszaki jellemzőinek egyöntetűsége alapján ilyenekké kijelölt) téglalap alakú.

b) A sötétzöld alapon fehér feliratból álló jelzésen „E" betűnek kell lennie, amit az utat jelölő arab számjegy követ.

c) Ez a jelzés más jelzéseken vagy velük kombinálva is kitehető.

d) Méreteiknek olyanoknak kell lenniük, hogy az általuk adott jelzést a nagy sebességgel haladó járművek vezetői is könnyen megérthessék.

2. Cikk

1. Ez a Megállapodás az 1951. évi június hó 30-ik napjáig áll nyitva aláírásra, ez időpont után mindazon országok csatlakozhatnak a Megállapodáshoz, amelyek részt vesznek az Európai Gazdasági Bizottság munkájában és részesei az 1949. szeptember 19-i Közúti Közlekedésre vonatkozó Egyezménynek, valamint a Közúti Jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvnek.
2. A csatlakozási és – adott esetben – a megerősítő okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki ezt e cikk 1. pontjában említett valamennyi országgal közli.

3. Cikk

Ez a Megállapodás az Egyesült Nemzetek Főtitkárához hat hónappal előre küldött értesítés útján mondható fel, aki ezt a felmondást a többi Szerződő Fél tudomására hozza. A Megállapodás a hathónapos határidő leteltével a felmondást eszközlő Szerződő Félre nézve hatályát veszti:

4. Cikk

1. Az 1. Cikkben említett 1949. szeptember 19-i Egyezmény és Jegyzőkönyv hatálybalépése után ez a Megállapodás csak azzal a feltétellel lép hatályba, ha ebben az Egyezményben és Jegyzőkönyvben részes Felek közül három ország ennek a Megállapodásnak részesévé válik.
2. Hatályát veszti, bármely időpontban, ha a Szerződő Felek száma háromnál kevesebb lesz.

5. Cikk

E Megállapodás magyarázását vagy alkalmazását érintő és két vagy több Szerződő Fél között felmerülő minden olyan vitát, amelyet a Felek közvetlen tárgyalások útján vagy más módon eldönteni nem tudnak, az érdekelt Szerződő Felek valamelyikének kérelmére döntés végett választott bírói döntőbizottság elé lehet vinni, amelybe mindegyik érdekelt Szerződő Fél egy tagot jelöl ki s amelynek elnökét az Egyesült Nemzetek Főtitkára jelöli ki.

6. Cikk

1. E Megállapodás eredetijét az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál helyezik letétbe, aki a 2. Cikk 1. pontjában említett országok mindegyikéhez eljuttatja annak egy-egy hitelesített másolati példányát.
2. A Főtitkár felhatalmazást nyert, hogy e Megállapodást hatálybalépésekor vegye nyilvántartásba.

Ennek HITELÉÜL alulírott küldöttek jó és megfelelő formában elismert felhatalmazásuk bemutatása után e Megállapodást aláírásukkal látták el.

KÉSZÜLT GENFBEN egy példányban, angol és francia nyelven, azonos hitelű szöveggel, ezerkilencszázötven évi szeptember hó tizenhatodik napján."

(Aláírások.)

A Magyar Népköztársaság a Megállapodáshoz az alábbi fenntartással csatlakozott:
A Magyar Népköztársaság a Megállapodás 5. Cikkének rendelkezéseit magára nézve nem tekinti kötelezőnek.

6. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

EUROPEAN AGREEMENT SUPPLEMENTING THE CONVENTION ON ROAD TRAFFIC AND THE PROTOCOL ON ROAD SIGNS AND SIGNALS, SIGNED AT GENEVA ON 19 SEPTEMBER 1949

Article 1

The undersigned, duly authorized, have agreed to supplement the Convention on Road Traffic and the Protocol on Road Signs and Signals, signed on 19 September, 1949, with regard to the following points:

CONVENTION ON ROAD TRAFFIC

Ad article 9

Vehicles may pass on either side of refuges, except in the case of:

1) A refuge bearing an arrow indicating the side on which it should be passed; or of

2) Central refuges on two-way carriageways which should be passed on the right in countries where traffic keeps to the right or on the left in countries where traffic keeps to the left.

Ad article 24

1. Driving permits issued to disabled persons and including a clause to the effect that they are valid only for vehicles specially designed to take account of the disability, shall constitute a category of permit within the meaning of article 24, paragraph 1.
2. This clause must include, in red ink, the word "RESTREINT" as well as the registration number of the vehicle specially equipped to take account of the driver's disability.

Ad annex 1

Cycles fitted with an auxiliary motor will not be considered as motor vehicles provided that they have the normal characteristics of bicycles as to their performance.

PROTOCOL ON ROAD SIGNS AND SIGNALS

Ad article 5

(a) The symbols referred to in article 5, paragraph 1, shall be adopted for international use.

(b) No additional indications may be given except for the purpose of facilitating the interpretation of the sign or for making clear its meaning.

(c) The Contracting Parties undertake to submit to a committee, which would be set up under the auspices of the Economic Commission for Europe or by any other body which may replace the Economic Commission for Europe and on which they themselves shall be represented, any new symbols which they intend to adopt, with a view to reaching preliminary agreement prior to the communication of such symbols to the Secretary-General of the United Nations as stipulated in paragraph 5.

Ad article 19

The limits of the roadworks shall be indicated by barriers painted in red and white stripes and, in addition, at night, by red lamps or reflectors.

Ad article 25

The symbol referred to in article 25, paragraph 1, shall be obligatory for the sign "OTHER DANGER".

Ad article 26

The hollow red triangle shall not be used to indicate the different dangers referred to in articles 12 to 25.

Ad article 33

The word "STOP" shall be obligatory in the sign "STOP AT INTERSECTION".

Ad article 53

1. The red light shall always be placed at the top and the green light at the bottom.
2. In cases where a supplementary sign is envisaged to indicate more specifically the identity of a light independently of its position, this sign should consist of an opaque horizontal bar across the red light.

Ad article 55

(a) The supplementary sign for the identification of routes, intended to distinguish the main international traffic highways (so designated, in agreement with the other Contracting States concerned, by the State through whose territory they run to indicate continuous routes and uniform technical features) shall be rectangular in shape.

(b) The sign, consisting of white letters on a dark green ground, shall bear the letter E followed by the number of the highway in Arabic figures.

(c) The sign may be affixed to other signs or combined with them.

(d) Its dimensions shall be such that drivers of vehicles moving at high speed can easily follow the directions.

Article 2

1. This Agreement shall be open until 30 June 1951 for signature and, after that date, for accession by the countries participating in the work of the Economic Commission for Europe and Parties to the Convention on Road Traffic and the Protocol on Road Signs and Signals of 19 September 1949.
2. The instruments of accession and, if required, of ratification, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall notify all the countries referred to in paragraph 1 of this Article of the receipt thereof.

Article 3

This Agreement may be denounced by means of six months' notice given to the SecretaryGeneral of the United Nations, who shall notify the other Contracting Parties thereof. After the expiration of the six months' period, the Agreement shall cease to be in force as regards the Contracting Party which has denounced it.

Article 4

1. This Agreement shall enter into force at the time of the entry into force of the Convention and Protocol of 19 September 1949, referred to in article 1, on condition that three of the States Parties to the said Convention and Protocol shall have become Parties to the Agreement.
2. It shall terminate if at any time the number of Contracting Parties thereto is less than three.

Article 5

Any dispute between any two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement, which the Parties are unable to settle by negotiation or by another mode of settlement, may be referred for decision, at the request of any one of the Contracting Parties concerned, to an arbitral commission, of which each of the Contracting Parties concerned shall designate a member and the chairman of which shall be appointed by the Secretary General of the United Nations.

Article 6

1. The original of this Agreement shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit a certified copy thereof to each of the countries referred to in article 2, paragraph 1.
2. The Secretary-General is authorized to register this Agreement upon its entry into force.

IN FAITH WHEREOF the undersigned representatives, having communicated their full powers, found in good and due form, have signed this Agreement.

DONE at Geneva, in a single copy, in the English and French languages, both texts being equally authentic, this sixteenth day of September, one thousand nine hundred and fifty.

(Signatures)

7. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

AZ 1949. ÉVI KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSRE VONATKOZÓ EGYEZMÉNYT ÉS AZ 1949. ÉVI KÖZÚTI JELZÉSEKRE VONATKOZÓ JEGYZŐKÖNYVET KIEGÉSZÍTŐ 1950. SZEPTEMBER 16-ÁN KÖTÖTT EURÓPAI MEGÁLLAPODÁS MÓDOSÍTÁSA TÁRGYÁBAN LÉTREJÖTT

MEGÁLLAPODÁS

A közúti munkálatok jelzéséről

Alulírottak, kellő felhatalmazás birtokában
a következő rendelkezésekben állapodtak meg:

1. Cikk

Az 1949. évi szeptember hó 19-i közúti közlekedésre vonatkozó Egyezményt és a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő 1950. évi szeptember hó 16-i európai Megállapodás szövegében az a mondat, hogy „A közúti munkálatok határait váltakozóan piros-fehér csíkozású korlátokkal, éjszaka ezenkívül piros lámpákkal vagy piros fényvisszaverő szerkezetekkel kell jelezni", amely a „19. Cikkhez" cím alatt szerepel, a következő mondattal helyettesítendő:

„A közúti munkálatok határait váltakozóan piros-fehér csíkozású korlátokkal, éjszaka ezenkívül piros vagy narancsszínű lámpákkal vagy ilyen színű fényvisszaverő szerkezetekkel kell jelezni; ezek a lámpák, illetőleg szerkezetek – a Jegyzőkönyv 55. Cikke rendelkezéseinek megfelelően – mégis lehetnek fehér színűek, ha csupán az egyik irányba haladó közlekedés számára láthatók és amikor az ilyen közlekedési iránnyal szemben levő közúti munkálatok határait jelzik, illetőleg lehetnek fehér vagy sárga színűek, amikor olyan közúti munkálatok határait jelzik, amelyek a közlekedés két hajtási irányát választják el egymástól. Piros lámpák használata esetén ezek csak folyamatos (nem vibráló) fényűek lehetnek"

2. Cikk

Ez a Megállapodás 1956. évi január hó 16. napjáig áll nyitva aláírásra, illetőleg ez időpont után csatlakozásra, az 1949. évi szeptember hó 19-i közúti közlekedésre vonatkozó Egyezmény és a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvet kiegészítő 1950. évi szeptember hó 16-i Európai Megállapodás Szerződő Felei részére és akkor lép hatályba, amikor mindezeket a Szerződő Felek aláírják, illetőleg adott esetben megerősítik vagy csatlakoznak hozzá.

3. Cikk

A Megállapodás eredeti példányát az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkáránál helyezik letétbe, aki egy-egy hitelesített másolati példányát eljuttatja mindazon országokhoz, amelyek részt vesznek az Európai Gazdasági Bizottság munkáiban és amelyek részesei az 1949. évi szeptember hó 19-i közúti közlekedésre vonatkozó Egyezménynek, valamint a közúti jelzésekre vonatkozó Jegyzőkönyvnek.

Ennek HITELÉÜL alulírott küldöttek jó és megfelelő formában elismert felhatalmazásuk bemutatása után e Megállapodást aláírásukkal látták el.

KÉSZÜLT GENFBEN egy példányban, angol és francia nyelven, azonos hitelű szöveggel, ezerkilencszázötvenöt évi december hó tizenhatodik napján."

(Aláírások)

8. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

AGREEMENT ON SIGNS FOR ROAD WORKS AMENDING THE EUROPEAN AGREEMENT OF 16 SEPTEMBER 1950 SUPPLEMENTING THE 1949 CONVENTION ON ROAD TRAFFIC AND THE 1949 PROTOCOL ON ROAD SIGNS AND SIGNALS

The undersigned, duly authorized,
Have agreed on the following provisions:

ARTICLE 1
In the European Agreement of 16 September 1950, supplementing the Convention on Road Traffic and the Protocol on Road Signs and Signals of 19 September 1949, the sentence "The limits of the road works shall be indicated by barriers painted in red and white stripes and, in addition, at night, by red lamps or reflectors" under the heading "Ad Article 19" shall be replaced by the following text:
"The limits of road works shall be indicated by barriers painted in red and white stripes and, in addition, at night, by red or amber lamps or reflectors. By analogy with the provisions of article 55 of the Protocol, these lamps or reflectors may, however, be white when visible to traffic coming from one direction only and marking the limits of road works on the opposite side of the road from that traffic, and white or yellow when they mark the limits of road works separating the two streams of traffic. If red lamps are used they must show a continuous light."

ARTICLE 2
This Agreement shall be open until 16 January 1956 for signature and thereafter for accession by the Contracting Parties to the European Agreement of 16 September 1950, supplementing the Convention on Road Traffic and the Protocol on Road Signs and Signals of 19 September 1949 and shall enter into force when all these Contracting Parties have signed it and ratified it if necessary, or have acceded to it.

ARTICLE 3
The original of this Agreement shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit a certified copy thereof to each of the countries participating in the work of the Economic Commission for Europe and Parties to the Convention on Road Traffic and the Protocol on Road Signs and Signals of 19 September 1949.

IN FAITH WHEREOF the undersigned representatives, having communicated their full powers, found in good and due form, have signed this Agreement.

DONE at Geneva, in a single copy, in the French and English languages, both texts being equally authentic, this sixteenth day of December, one thousand nine hundred and fifty-five.

(Signatures)

9. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

AZ ÚTJELZÉSEKRE VONATKOZÓ EURÓPAI EGYEZMÉNY

A Szerződő Felek,
attól az óhajtól vezéreltetve, hogy az útjelzések egységesítésével hozzájáruljanak a nemzetközi közúti közlekedés biztonságához,
a következőkben egyeztek meg:

1. Cikk

1. Ezen Egyezmény szempontjából:
   a) „Útjelzéseken" az úttest felületén vagy a hozzátartozó műtárgyakon – mint a szegélyek, járdák, peremek – a forgalom szabályozása céljából alkalmazott jeleket;
   b) „Úttest-jelzéseken" az úttest felületén alkalmazott útjelzéseket kell érteni.
2. Ezen Egyezmény szempontjából az úttest-jelzések a következőképp oszlanak meg:
   a) hosszirányú jelzések;
   b) keresztirányú jelzések;
   c) egyéb jelzések.

2. Cikk

1. A hosszirányú jelzések folyamatos és szaggatott vonalból állnak.
2. A folyamatos vonalból álló hosszirányú jelzés azt jelzi, hogy tilos minden járműnek azt keresztezni vagy fölötte haladni. E tilalom alól minden Szerződő Fél – ha az útmenti ingatlanok megközelítése érdekében szükséges – kivételt tehet.
3. A szaggatott vonalból álló hosszirányú jelzést a járművek a közlekedési szabályok megtartása mellett átléphetik. A szaggatott vonalak esetenként különböző alakúak lehetnek.
4. A folyamatos vonal mellett alkalmazott szaggatott vonalból álló hosszirányú jelzés azt jelenti, hogy a követendő magatartásra nézve a műveletbe (manőverezésbe) kezdő járműhöz közelebb eső vonal a mérvadó.

3. Cikk

1. A keresztirányú jelzések folyamatos és szaggatott vonalból állnak.
2. Egy vagy több közlekedési forgalmi sáv szélességében keresztirányban húzott folyamatos vonalból álló keresztirányú jelzés annak a megállásnak vonalát jelzi, amelyet vagy az „Állj, elsőbbségadás kötelező" jelzőtábla, vagy jelzőlámpa, vagy a közlekedési rendőr által adott jelzés, vagy pedig általánosságban a közlekedési szabályzat ír elő.
3. Keresztirányú szaggatott vonalakból álló keresztirányú jelzések azokban az ajánlásokban előírt esetekben alkalmazhatók, amelyeket azokon az üléseken fogadnak el, amelyeken a Szerződő Felek képviselői részt vesznek, vagy amelyekre meghívást kapnak.

4. Cikk

Más úttest-jelzések, mint például nyilak, ferdeirányú párhuzamos vonalak, vagy úttestre festett feliratok a függőleges jelzőberendezések által adott jelzések megismétlésére, vagy abból a célból alkalmazhatók, hogy a közút használói részére olyan jelzéseket adjanak, amelyek függőleges jelzőberendezésekkel kellőképpen nem fejezhetők ki.

5. Cikk

A Szerződő Felek előírhatják, hogy az útjelzések jelzőszegekkel is kiképezhetők, azonban úttest-jelzések esetén ilyenkor – minden összetévesztési lehetőség kiküszöbölése céljából – elő kell írniuk, hogy a jelzőszegek távolsága különbözzék aszerint, hogy folyamatos, vagy pedig szaggatott vonal ábrázolásáról van szó.

6. Cikk

1. Az úttest-jelzések sárga vagy fehér színűek; ez utóbbi azonban helyettesíthető ezüst, vagy világosszürke árnyalatú színnel is.
2. Ha valamely országban két szín használatos, egyikük – kivéve az úttest szélét határoló vonalakat – a mozgásban levő járművek számára szánt jelzésekre használandó, s a másik várakozás és az úttest szélét határoló vonalak jelzésére; egyébként a gyalogosok és a kerékpárosok részére szánt jelzéseknek teljesen azonos színűeknek kell lenniük.

7. Cikk

1. Útjelzések alkalmazhatók a közúthoz tartozó létesítményeken is, nevezetesen a járdaszéleken és útszegélyeken abból a célból, hogy – különösen éjjel – láthatóbbá tegyék a járdaszéleket vagy a közúton levő akadályokat. Használhatók tilos várakozási mezők kijelölésére, vagy más hasonló jelzések kifejezésére is.
2. Szerződő Felek az úttesthez tartozó létesítmények minden egyes útjelzésféleségére ugyanazt a színt vagy ugyanazt a színkombinációt kötelesek használni.

8. Cikk

A Szerződő Feleknek – útjelzések létesítése vagy felújítása alkalmával – törekedniük kell azoknak az ajánlásoknak gyakorlati alkalmazására, amelyeket azoknak az üléseknek folyamán fogadnak el, amelyeken a Szerződő Felek képviselői részt vesznek, vagy amelyekre meghívást kapnak.

9. Cikk

1. Az Európai Gazdasági Bizottság tagországai és e Bizottság alapokmánya 8. szakaszának értelmében a Bizottságnak tanácskozási joggal bíró országai ezen Egyezmény Szerződő Feleivé válhatnak:
   a) annak aláírásával;
   b) megerősítés fenntartásával történő aláírás utáni megerősítésével;
   c) hozzá való csatlakozással.
2. Azok az országok, amelyek az Európai Gazdasági Bizottság bizonyos munkáiban a Bizottság alapokmányának 11. szakasza értelmében részt vehetnek, úgy válhatnak ezen Egyezmény Szerződő Feleivé, hogy hatálybalépése után csatlakoznak hozzá,
3. Az Egyezmény 1958. február 28-ig bezárólag áll nyitva aláírásra. Ez idő után csatlakozásra áll nyitva.
4. A megerősítés vagy csatlakozás az erre vonatkozó okiratnak az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkáránál való letétbe helyezésével történik.

10. Cikk

1. Ez az Egyezmény a kilencvenedik napon lép hatályba, miután azt a 9. Cikk 1. szakaszában említett országok közül öten – megerősítés fenntartása nélkül – aláírták, vagy a megerősítő, illetőleg csatlakozási okírásukat letétbe helyezték.
2. Minden olyan országra nézve, amely az Egyezményt az öt ország részéről megerősítés fenntartása nélkül történt aláírás, vagy megerősítő, illetőleg csatlakozási okirat letétbe helyezése után erősíti meg, vagy csatlakozik hozzá, a szóbanforgó ország megerősítő vagy csatlakozási okiratának letétbehelyezését követő kilencvenedik napon lép hatályba.

11. Cikk

1. Az Egyezményt bármely Szerződő Fél felmondhatja az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkárához intézett ilyen értelmű bejelentéssel.
2. A felmondás a bejelentésnek a Főtitkárhoz való beérkeztét követő tizenöt hónap múlva lép hatályba.

12. Cikk

Ez az Egyezmény – ha hatálybalépését követő bármelyik tizenkét havi folytatólagos időszakban a Szerződő Felek száma ötnél kevesebb lesz –, hatályát veszti.

13. Cikk

1. Bármely ország, az Egyezménynek a megerősítés fenntartása nélküli aláírása, vagy a megerősítő, illetőleg csatlakozási okirat letétbe helyezése alkalmával, vagy ezt követőleg bármikor az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkárához intézett bejelentésben kijelentheti, hogy az Egyezmény a nemzetközi szempontból általa képviselt területek egészére vagy azok egy részére terjed ki. Az Egyezmény a bejelentésben megjelölt területre vagy területekre attól a naptól számított kilencvenedik napon lép hatályba, amikor a Főtitkár a bejelentést megkapta, vagy – ha ezen a napon az Egyezmény még nincs hatályban –, hatálybalépésétől kezdődően.
2. Az az ország, amely e cikk 1. szakasza értelmében tett nyilatkozattal ennek az Egyezménynek érvényét kiterjesztette valamely olyan területre, amelyet nemzetközi vonatkozásban képvisel, az Egyezményt a 11. Cikk rendelkezései értelmében erre a területre vonatkozóan külön is felmondhatja.

14. Cikk

1. Az Egyezmény két vagy több Szerződő Fél közötti értelmezését vagy alkalmazását érintő minden vitát, amennyire csak lehetséges, a vitában álló Felek közötti tárgyalás útján kell rendezni.

2. A tárgyalások útján nem rendezhető minden vitát, választott bírósági eljárás alá kell vonni, ha a vitában álló Szerződő Felek valamelyike kéri. Ilyenkor a vitás ügyet a vitában álló felek által közös megegyezéssel választott, egy vagy több döntőbíró elé kell utalni. Ha a választott bírósági kereset keltétől számított három hónapon belül a vitában álló Felek nem tudnak a bíró, vagy bírók kiválasztására nézve megegyezni, a Felek bármelyike kérheti az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkárát, hogy jelöljön ki egyetlen döntőbírót, aki elé kell a vitát utalni.
3. A jelen cikk 2. szakasza értelmében kijelölt bíró vagy bírák döntése a vitában álló Szerződő Felekre kötelező.

15. Cikk

1. Bármelyik Szerződő Fél az Egyezmény aláírása, megerősítése vagy a hozzá történt csatlakozása alkalmával kijelentheti, hogy az Egyezmény 14. Cikkében foglaltakat nem ismeri el magára nézve kötelezőnek. A többi Szerződő Felet az Egyezmény 14. Cikke nem fogja kötni azokkal a Szerződő Felekkel szemben, amelyek ilyen fenntartással éltek.
2. A jelen cikk 1. szakasza értelmében fenntartással élt bármelyik Szerződő Fél az Egyesült Nemzetek Szövetsége Főtitkárához intézett bejelentéssel ezt a fenntartást bármikor visszavonhatja.
3. Ezen Egyezménnyel kapcsolatban más fenntartás nem köthető ki.

16. Cikk

1. Minden Szerződő Fél javaslatba hozhatja ezen Egyezmény egy vagy több módosítását. Valamennyi módosítástervezet szövegét az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkárához kell eljuttatni, aki azt megküldi valamennyi Szerződő Félnek és tudomására hozza a 9. Cikk 1. szakaszában említett egyéb országoknak is.
2. E cikk 1. szakaszának megfelelően beküldött módosító javaslattervezetet elfogadottnak kell tekinteni, ha a Szerződő Felek a javasolt módosítás ellen a Főtitkár részéről történt közzétételt követő hat hónapi időtartamon belül semmilyen ellenvetést nem tesznek. Ez esetben a módosítás három hónappal a hat hónapi időtartam letelte után valamennyi Szerződő Félre nézve hatályba lép.
3. Ha e cikk 2. szakaszában előírt hat hónapi időtartam alatt a módosítástervezet ellen ellenvetést tesznek, a tervezet elutasítottnak tekintendő és hatálytalanná válik.

17. Cikk

Az Egyezmény 16. Cikkében előírt tájékoztatásokon felül, az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkárának mind a 9. Cikk 1. szakaszában említett országokat, mind pedig a 9. Cikk 2. szakaszának alkalmazásával Szerződő Féllé vált országokat értesítenie kell:

a) a 9. Cikk értelmében történt aláírásokról, megerősítésekről és csatlakozásokról;
b) arról az időpontról, amikor ez az Egyezmény a 10. Cikknek megfelelően hatálybalép;
c) a 11. Cikk értelmében történő felmondásokról;
d) a 12. Cikknek megfelelően ezen Egyezmény hatályának megszűnéséről;
e) a 13. Cikk értelmében érkezett bejelentésekről;
f) a 15. Cikk 1. és 2. szakasza értelmében beérkezett nyilatkozatokról és bejelentésekről;
g) a 16. Cikknek megfelelően valamennyi módosítás hatálybalépéséről vagy a módosítástervezet ellen tett észrevételről.

18. Cikk

Ezen Egyezmény eredeti példánya 1958. február 28-a után az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkáránál kerül letétbe, aki hitelesített másolatait a 9. Cikk 1. és 2. szakaszában említett valamennyi országhoz eljuttatja.

ENNEK HITELÉÜL, kellő felhatalmazás birtokában, alulírottak a jelen Egyezményt aláírták.

KÉSZÜLT Genfben, ezerkilencszázötvenhét december hó tizenharmadikán, egyetlen példányban angol és francia nyelven, egyaránt hiteles szöveggel.

(Aláírások)

A Magyar Népköztársaság az Egyezményhez az alábbi fenntartással csatlakozott:
A Magyar Népköztársaság az Egyezmény 14. Cikk 2. és 3. pontjának rendelkezéseit magára nézve nem tekinti kötelezőnek.

10. melléklet a 2019. évi LXXV. törvényhez

EUROPEAN AGREEMENT ON ROAD MARKINGS

THE CONTRACTING PARTIES,
DESIRING to contribute to the safety of international road traffic by ensuring uniformity in road markings,
HAVE AGREED as follows:

Article 1

1. For the purpose of this Agreement:
   a) The term "road markings" shall mean markings on the surface of the travelled way or on its ancillary works such as kerbs, footpaths, shoulders, for the guidance and regulation or road users.
   b) The term "surface markings" shall mean road markings on the surface of the travelled way.
2. For the purpose of this Agreement, surface markings shall be classified as follows:
   a) longitudinal markings;
   b) transverse markings;
   c) other markings.

Article 2

1. Longitudinal markings shall consist of continuous lines and broken lines.
2. When a longitudinal marking consists of a continuous line, no vehicle shall be allowed to cross or straddle it. Exceptions to this rule may be authorized by each Contracting Party when it is necessary in order to give access to property along the road.
3. When a longitudinal marking consists of a broken line, vehicles shall be allowed to cross it, provided that traffic rules are respected. Broken lines may take different forms according to circumstances.
4. When a longitudinal marking consists of a continuous line adjacent to a broken line, it shall have the meaning of the line nearest to the vehicle at the start of the manoeuvre.

Article 3

1. Transverse markings shall consist of continuous lines and broken lines.
2. When a transverse marking consists of a continuous line across one or more traffic lanes, it shall indicate the line behind which drivers should stop when complying with a "STOP AT INTERSECTION" sign, with an indication given by a traffic light signal or a traffic controller, or with any other traffic regulation.
3. A transverse marking consisting of broken transverse lines may be used in the cases indicated in the recommendations to be adopted at meetings which representatives of the Contracting Parties attend or are invited to attend.

Article 4

Other surface markings such as arrows, oblique parallel lines or words painted on the travelled way may be used to repeat the indications given by vertical signs or to give road users indications which cannot be suitably conveyed by vertical signs.

Article 5

Each Contracting Party may provide for road markings to take the form of studs, but in the case of surface markings it shall require, in order to avoid all possibility of confusion, that the studs be placed at different intervals for continuous and broken lines.

Article 6

1. Road surface markings shall be yellow or white; the latter, however, may be replaced by shades of silver or light grey.
2. When both colours are used in a particular country, one shall be used for markings intended for moving vehicular traffic other than border lines, and the other shall be used for markings indicating parking and waiting regulations, and for border lines; markings intended for pedestrians or cyclists, however, shall all be of the same colour.

Article 7

1. Markings may be used on ancillary works of the roadway, particularly kerbs and shoulders, to improve the visibility, especially at night, of the kerbs or of obstacles on the road. They may also be used to indicate areas where waiting is forbidden, or to give other similar indications.
2. Each Contracting Party shall keep the same colour or given combination of colours for all road markings of the same type on ancillary works of the roadway.

Article 8

At the time of laying or renewing road markings, the Contracting Parties shall endeavour to apply the recommendations to be adopted at meetings which representatives of the Contracting Parties attend or are invited to attend.

Article 9

1. Countries members of the Economic Commission for Europe and countries admitted to the Commission in a consultative capacity under paragraph 8 of the Commission's Terms of Reference may become Contracting Parties to this Agreement – (a) by signing it; (b) by ratifying it after signing it subject to ratification; (c) by acceding to it.
2. Such countries as may participate in certain activities of the Economic Commission for Europe in accordance with paragraph 11 of the Commission's Terms of Reference may become Contracting Parties to this Agreement by acceding thereto after its entry into force.
3. The Agreement shall be open for signature until 28 February 1958, inclusive. Thereafter it shall be open for accession.
4. Ratification or accession shall be effected by the deposit of an instrument with the Secretary-General of the United Nations.

Article 10

1. This Agreement shall come into force on the ninetieth day after five of the countries referred to in article 9, paragraph 1, have signed it without reservation or ratification or have deposited their instruments of ratification or accession.
2. For any country ratifying or acceding to it after five countries have signed it without reservation of ratification or have deposited their instruments of ratification or accession, this Agreement shall enter into force on the ninetieth day after the said country has deposited its instrument of ratification or accession.

Article 11

1. Any Contracting Party may denounce this Agreement by so notifying the Secretary-General of the United Nations.
2. Denunciation shall take effect fifteen months after the date of receipt by the Secretary-General of the notification of denunciation.

Article 12

This Agreement shall cease to have effect if, for any period of twelve consecutive months after it has entered into force, the number of Contracting Parties is less than five.

Article 13

1. Any country may, at the time of signing this Agreement without reservation of ratification or of depositing its instruments of ratification or accession or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Secretary-General of the United Nations that this Agreement shall extend to all or any of the territories for the international relations of which it is responsible. The Agreement shall extend to the territory or territories named in the notification as from the ninetieth day after its receipt by the Secretary-General, or, if on that day the Agreement has not yet entered into force, as from its entry into force.
2. Any country which has made a declaration under paragraph 1 of this article extending this Agreement to any territory for whose international relations it is responsible may denounce the Agreement separately in respect of that territory in accordance with the provisions of article 11 of the Agreement.

Article 14

1. Any dispute between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement shall so far as possible be settled by negotiation between them.
2. Any dispute which is not settled by negotiation shall be submitted to arbitration if any one of the Contracting Parties in dispute so requests and shall be referred accordingly to one or more arbitrators selected by agreement between the Parties in dispute. If within three months from the date of the request for arbitration the Parties in dispute are unable to agree on the selection of an arbitrator or arbitrators, any of those Parties may request the Secretary-General of the United Nations to nominate a single arbitrator to whom the dispute shall be referred for decision.
3. The decision of the arbitrator or arbitrators appointed under paragraph 2 of this article shall be binding on the Contracting Parties in dispute.

Article 15

1. Each Contracting Party may, at the time of signing, ratifying, or acceding to this Agreement, declare that it does not consider itself bound by article 14 of the Agreement. Other Contracting Parties shall not be bound by article 14 in respect of any Contracting Party which has entered such a reservation.
2. Any Contracting Party having entered a reservation as provided for in paragraph 1 of this article may at any time withdraw such reservation by notifying the Secretary-General of the United Nations.
3. No other reservation to this Agreement shall be permitted.

Article 16

1. Any Contracting Party may propose one or more amendments to this Agreement. The text of any proposed amendments shall be transmitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit it to all Contracting Parties and inform all other countries referred to in article 9, paragraph 1.
2. Any proposed amendment circulated in accordance with paragraph 1 of this article shall be deemed to be accepted if no Contracting Party expresses an objection within a period of six months following the date of circulation of the proposed amendment by the Secretary-General. In this event the amendment shall enter into force for all Contracting Parties three months after the expiry of the aforesaid period of six months.
3. If, within the period of six months referred to in paragraph 2 of this article an objection to the proposed amendment has been expressed, the amendment shall be deemed not to have been accepted and shall be of no effect whatever.

Article 17

In addition to the notifications provided for in article 16 of the Agreement, the Secretary-General of the United Nations shall notify the countries referred to in article 9, paragraph 1, and the countries which have become Contracting Parties under article 9, paragraph 2, of –

(a) signatures, ratifications and accessions under article 9;
(b) the dates of entry into force of this Agreement in accordance with article 10;
(c) denunciations under article 11;
(d) the termination of this Agreement in accordance with article 12;
(e) notifications received in accordance with article 13;
(f) declarations and notifications received in accordance with article 15, paragraphs 1 and 2;
(g) the entry into force of any amendment, or the objections expressed to a draft amendment, in accordance with article 16.

Article 18

After 28 February 1958, the original of this Agreement shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit certified true copies to each of the countries mentioned in article 9, paragraphs 1 and 2.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned being duly authorized thereto, have signed this Agreement.

DONE at Geneva, this thirteenth day of December one thousand nine hundred and fifty-seven in a single copy in the English and French languages, each text being equally authentic.

(Signatures)

2019. évi LXXVI. törvény
a Magyarország Kormánya és Georgia Kormánya között a katasztrófák esetén történő együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról szóló egyezmény kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad a Magyarország Kormánya és Georgia Kormánya között a katasztrófák esetén történő együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról szóló egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) kötelező hatályának elismerésére.

2. § Az Országgyűlés az Egyezményt e törvénnyel kihirdeti.

3. § (1) Az Egyezmény hiteles magyar nyelvű szövegét az 1. melléklet tartalmazza.
(2) Az Egyezmény hiteles angol nyelvű szövegét a 2. melléklet tartalmazza.

4. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 2. §, a 3. §, az 1. melléklet és a 2. melléklet az Egyezmény 17. cikkének (1) bekezdésében meghatározott időpontban lép hatályba.
(3) Az Egyezmény, illetve a 2. §, a 3. §, az 1. melléklet és a 2. melléklet hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter – annak ismertté válását követően – a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményével állapítja meg.

5. § Az e törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter gondoskodik.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. melléklet a 2019. évi LXXVI. törvényhez

EGYEZMÉNY MAGYARORSZÁG KORMÁNYA ÉS GEORGIA KORMÁNYA KÖZÖTT A KATASZTRÓFÁK ESETÉN TÖRTÉNŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSRŐL ÉS KÖLCSÖNÖS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSRÓL

Magyarország Kormánya és Georgia Kormánya, a továbbiakban: „Felek”,

Figyelembe véve a természeti és ember által okozott polgári veszélyhelyzetek növekvő mértékben határokon átnyúló jellegét, azok nemzetközi együttműködés révén időben történő és hatékony kezelésének, valamint ezen a területen a két állam közös erőfeszítései összehangolásának igényét;

Támogatva az Egyesült Nemzetek, az Európai Unió, az Észak-atlanti Szerződés Szervezete és más nemzetközi szervezetek és fórumok erőfeszítéseit a polgári veszélyhelyzetekben történő segítségnyújtás területén;

Hangsúlyozva, hogy az elmúlt években növekszik a természeti és ember okozta polgári veszélyhelyzetek gyakorisága és súlyossága;

Kifejezve elköteleződésüket a két állam közötti polgári veszélyhelyzetekben való együttműködés előmozdítása és fejlesztése érdekében az adott állam nemzeti jogszabályai szerint;

Az alábbiakban állapodtak meg:

* A törvényt az Országgyűlés a 2019. november 5-i ülésnapján fogadta el.

1. cikk

Tárgy

A jelen Egyezmény meghatározza a polgári veszélyhelyzeti megelőzés, a felkészülés és az elhárítás kapcsán megvalósuló együttműködés általános kereteit, valamint a Felek közötti önkéntes segítségnyújtás feltételeit és eljárásait bármelyik Fél államterületén belül polgári veszélyhelyzet esetén.

2. cikk

Fogalmak

Az Egyezmény tekintetében az alábbi fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

„Polgári veszélyhelyzet": válsághelyzet bizonyos területeken, illetve szervezetekben, ahol a népesség normális életkörülményeiben zavar keletkezik, amelyet előidézhet katasztrófa, ipari baleset, tűz, természeti katasztrófa, járvány, állatok és növények járványos megbetegedései vagy háborús eszközök használata, és amely a lakosság életére, egészségére nézve veszélyt jelent vagy jelenthet, halált, személyi sérülést, illetve jelentős anyagi kárt okoz vagy okozhat;

„Kérelmező fél" az a Fél, amelynek illetékes hatósága a 3. cikk (2) bekezdésében foglaltak szerint a másik Felet írásbeli, segítségnyújtásra irányuló kéréssel kereste meg;

„Megkeresett/Támogató Fél" az a Fél, akinek illetékes hatósága a 3. cikk (2) bekezdés szerint segítséget nyújt a kérelmet benyújtó Félnek;

„Mentőcsapat": megfelelően képzett, a Megkeresett/Támogató Fél által kijelölt nem katonai csapat megfelelő felszereléssel, mentőkutyákkal és eszközökkel;

„Felszerelés": anyagok, technikai és közlekedési eszközök, gyógyszerek és orvosi felszerelések, valamint a mentőcsapat, illetve a szakértők egyéni felszerelése;

„Segítségnyújtó eszközök" a Megkeresett/Támogató Fél által adómentesen elkülönített áruk és anyagi források a Kérelmező Fél lakossági szükségleteinek kielégítésére;

„Szakértő": a polgári veszélyhelyzetek területén szakértelemmel, megfelelő felszereléssel és segítségnyújtó eszközzel bíró specialista, aki a Kérelmező Fél számára segítséget nyújt;

„Polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtás": bármilyen, polgári veszélyhelyzetben vagy azt követően végrehajtott cselekvés, amelynek célja életmentés, vagyonvédelem vagy segítségnyújtó eszköz szállítása, és amelynek célja a veszélyhelyzet azonnali hatásainak orvoslása;

„Illetékes hatóság": a Felek által kijelölt hatóság a jelen Egyezményben foglalt tevékenységek kezelésére és koordinálására;

„Tranzit ország": az az állam, amelyen keresztül a mentőcsapatok és/vagy a szakértők, a felszerelés és a segítségnyújtó eszközök szállítása segítségnyújtási célzattal történik egy harmadik ország részére;

3. cikk

Illetékes hatóságok és kapcsolattartó szervek

(1) Jelen Egyezmény alapján a Felek a saját nemzeti jogszabályaik szerinti hatáskörükben közvetlenül működnek együtt.

(2) A jelen Egyezmény szerinti illetékes hatóság:
- Magyarország Kormánya esetében: Belügyminisztérium;
- Georgia Kormánya esetében: Belügyminisztérium.

(3) A jelen Egyezményben foglaltak végrehajtása során a Felek jelen cikk (2) bekezdés szerinti illetékes hatóságai jogosultak egymással közvetlen kapcsolatba lépni.

(4) A jelen Egyezmény Felei egy vagy több kapcsolattartó pontot jelölnek ki polgári veszélyhelyzet esetén történő értesítés és információcsere érdekében.

(5) Az illetékes hatóságok biztosítják az alábbi kapcsolattartó szervek zavartalan működését:
- a Magyar Kormány tekintetében: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság;
- Georgia Kormánya tekintetében: Georgia Belügyminisztériumának alárendelt állami szervként működő Válságkezelési Szolgálat;

(6) A Felek haladéktalanul, írásban, diplomáciai úton értesítik egymást bármilyen, az illetékes hatóságaik vagy a kapcsolattartó szerveik tekintetében bekövetkezett változásról.

4. cikk

Együttműködési formák

(1) A jelen Egyezményben foglaltak szerint a Felek a saját nemzeti jogszabályaikkal összhangban, az egyenlőség, kölcsönösség és kölcsönös előnyök elve alapján együttműködnek, az alábbiak szerint:

a) A Felek kérelmére történő önkéntes segítségnyújtás és tájékoztatás polgári veszélyhelyzet vagy annak bekövetkezésének veszélye esetén;

b) Polgári veszélyhelyzet esetén megelőzés, felkészülés, elhárítással összefüggésben információcsere, technikai és jogi dokumentáció, műszaki és módszertani dokumentáció cseréje, video- és fotóanyagok cseréje;

c) Mentőcsapatok felszereléssel ellátása;

d) Közös szakértői találkozók, workshopok, konferenciák és gyakorlatok szervezése és tartása;

e) Információcsere és „jó gyakorlatok" cseréje;

f) Szakértők cseréjének és képzésének megszervezése, beleértve az oktatók cseréjét a Felek felkérésére;

g) Projektek és kutatások közös tervezése, fejlesztése és végrehajtása a polgári veszélyhelyzeti megelőzés, felkészülés és elhárítás területén.

(2) A Felek 3. cikk (2) bekezdés szerinti illetékes hatóságai az együttműködés egyéb formái mellett is dönthetnek, és munkacsoportokat hozhatnak létre a saját államuk nemzeti szabályai szerint.

(3) A Felek polgári veszélyhelyzet esetén a kapacitásaiknak megfelelően segítséget nyújtanak egymásnak.

(4) A Felek eltérő megállapodásának hiányában a szakértők cseréjének költsége a küldő Felet terheli.

(5) Az Egyezményben foglalt célok eléréséhez szükséges felszerelés, anyag vagy egyéb berendezés cseréjét a Felek nemzeti jogszabályaival összhangban kell végrehajtani.

5. cikk

Az önkéntes segítségnyújtásra vonatkozó eljárás

(1) Polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtást a mentőcsapatok és/vagy szakértők kiküldésével, valamint az érintett lakosság szükségleteinek megfelelő segítségnyújtó eszközök nyújtásával lehet biztosítani.

(2) A segítségnyújtás iránti kérelmet angol nyelven kell benyújtani, és a Kérelmező Félnek meg kell jelölni az alábbiakat:

a) a Kérelmező esetében a polgári veszélyhelyzet típusa, nagysága, helye, ideje, aktuális állapota és az illetékes hatóságok és tisztviselők elérhetősége;

b) tájékoztatás a polgári veszélyhelyzet kezelésére tett és tervezett intézkedésekről;

c) a kért segítség típusa, valamint prioritásai a mentőcsapatok/szakértők, felszerelések, valamint a segítségnyújtó eszközök tekintetében.

(3) A Megkeresett/Támogató Fél képzett csapatokat és felszerelést küld a polgári veszélyhelyzet kezelésére, a fenti bekezdésben foglalt felkérésnek megfelelően.

(4) A segítségnyújtásra küldött mentőcsapatok és/vagy szakértők, valamint a felszerelés és a segítségnyújtó eszközök szárazföldi, légi vagy vízi úton kerülhetnek szállításra, a szállítási költségeket a Megkeresett/Támogató Fél fedezi.

6. cikk

Határátkeléssel kapcsolatos eljárási szabályok, valamint a mentőcsapatok/szakértők tartózkodásának szabályai

(1) A Kérelmező Fél minden lehetséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a Megkeresett/Támogató Fél mentőcsapatai és/vagy szakértői számára megkönnyítse a határátlépést.

(2) A mentőcsapat vezetője köteles benyújtani angol nyelven, a Megkeresett/Támogató fél illetékes hatósága által hitelesített formában a Kérelmező fél határőrizeti és vámellenőrzési tisztviselői számára az alábbi okiratokat:

a) A felek illetékes hatóságai által jóváhagyott, kitöltött dokumentum, feltüntetve a mentőcsapatok/szakértők hatásköreit, valamint az érkezésük célját a Kérelmező fél területén;

b) A mentőcsapatok és/vagy szakértők tagjainak listája, valamint a felszerelések és járművek listája;

c) A segítségnyújtó eszközök listája.

(3) A gépjárművezetőknek be kell mutatniuk az adott járműre érvényes jogosítványukat, valamint a jármű forgalmi engedélyét.

(4) A mentőcsapatok és/vagy szakértők a 6. cikk (2) bekezdés szerinti okiratok és érvényes utazási okmányok bemutatását követően jogosultak belépni a Felek államterületére a Felek nemzetközi szerződéseivel és nemzeti jogszabályaival összhangban.

(5) A Kérelmező Fél határátkelőhelyének mentőkutyákkal való átlépését és az említett Fél területén történő tartózkodását ezen fél karanténszabályai szerint kell meghatározni.

(6) A mentőcsapat tagjai jogosultak a Kérelmező területén egyenruhát viselni. A Megkeresett/Támogató Fél mentőcsapata felhatalmazást kap arra, hogy a járműveken megkülönböztető jelzést használjon.

(7) Az e cikkben megállapított feltételek szerint a határátkelési eljárást akkor is alkalmazni kell, ha az egyik Fél a polgári veszélyhelyzet esetén segítséget kérő harmadik ország tekintetében tranzitállamnak minősül. A jelen Egyezmény 3. cikkének (2) bekezdése szerinti illetékes hatóságok megfelelő időben értesítik egymást arról, hogy szükség van-e tranzitjáratra a harmadik országnak történő segítségnyújtáshoz, valamint összehangolják a berendezések, és segítségnyújtó eszközök továbbításával kapcsolatos eljárásokat.

7. cikk

A felszerelések és a segítségnyújtó eszközök határátlépése

(1) A Felek biztosítják a felszerelések és segítségnyújtó eszközök könnyített határátlépését.

(2) A mentőcsapat tagjai és/vagy a segítségnyújtásra küldött szakértők nem jogosultak fegyver és lőszer szállítására a Kérelmező Fél területén.

(3) A Felek a kölcsönösség elve alapján megállapodnak abban, hogy a felszereléseket a Kérelmező fél területén ideiglenesen és díjmentesen, az állam nemzeti jogszabályainak megfelelően használják fel.

(4) Jelen Egyezmény értelmében a Felek megállapodása alapján az áruk tekintetében a határátlépés során alkalmazott korlátozások és tilalmak nem alkalmazandók a felszerelésekre és segítségnyújtó eszközökre. A Felek eltérő megállapodásának hiányában a felszerelést a Kérelmező Fél köteles visszaszolgáltatni, kivéve, ha az említett felszerelés a használat során megsemmisült. Minden segítségnyújtó felszerelést részletesen rögzíteni kell a mentőcsapat vezetője által készített jegyzőkönyvben, a jelen Egyezmény 3. cikk (2) bekezdés szerinti illetékes hatóság által tanúsítottan, megjelölve a típust, mennyiséget és helyet. Az érintett hatóságok kötelesek értesíteni az illetékes vámhatóságokat, a kiküldetés befejeződését követően a jegyzőkönyvnek a vámtisztviselő részére történő megküldése mellett.

(5) Az előző bekezdés rendelkezései kábító- és pszichotróp anyagokat tartalmazó gyógyszerek Kérelmező Fél területére történő behozatalára, valamint a fel nem használt mennyiségeknek a Megkeresett/Támogató Fél részére történő visszaszolgáltatására is alkalmazandók. Az áruk ilyen módon történő mozgása nem tekinthető behozatalnak és kivitelnek a kábítószer és pszichotróp anyagokra vonatkozó egyezmények viszonylatában. Az említett gyógyszerek kizárólag az orvosi ellátás biztosításához szükséges céllal hozhatók be és kizárólag szakképzett orvosi személyzet jogosult használni azokat a Kérelmező Fél államának jogszabályaival összhangban. Ebben az esetben a mentőcsapat vezetője nyilatkozatot nyújt be a határőröknek a kábítószer- és pszichotróp anyagokat tartalmazó gyógyszerek nómenklatúrájáról és mennyiségéről. A mentőcsapat vezetője a fel nem használt mennyiségekről jegyzőkönyvet készít, amelyet a jelen Egyezmény 3. cikk (2) bekezdése szerinti illetékes hatóság hitelesít, és amely a kiküldetés teljesítésével a vámtisztviselőknek bemutatásra kerül.

(6) A Kérelmező Fél ellenőrizheti a fenti gyógyszerek, felszerelések és segítségnyújtó eszközök használatát és tárolását.

8. cikk

Légi járművek igénybevétele

(1) A jelen Egyezmény értelmében a légi járművek a mentőcsapatok gyors szállítására valamint a polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtás biztosítására használhatók fel a jelen 5. cikk (4) bekezdésének megfelelően.

(2) A légi járatok üzemeltetését a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) szabályai, a Felek államainak nemzeti jogszabályai és a Felek közötti hatályos szerződések szerint kell végrehajtani.

(3) Az előző bekezdésben hivatkozott légi járművek Magyarország és Georgia nemzeti jogszabályai szerint átrepülhetnek a másik Fél légterén, leszállhatnak és felszállhatnak nemzetközi repülőtéren vagy regisztrált kifutópályán kívüli, a 3. cikk (2) bekezdés szerinti illetékes hatóságok által meghatározott területen, betartva az adott esetre vonatkozó repülési szabályokat.

(4) A jelen Egyezmény értelmében mindkét Fél légiközlekedés-biztonsági szervei haladéktalanul értesítik egymást a mentési műveletek során a légi járművek használatáról, pontos adatokat szolgáltatva a légi jármű típusáról és lajstromjeléről, a személyzetről, a rakományról, az indulási időről valamint az útvonalról és a leszállás helyéről.

(5) A jelen Egyezmény 6. cikke alkalmazandó a repülőgép személyzetére és a szállított mentőcsapat tagjaira.

(6) A jelen Egyezmény 7. cikke alkalmazandó a légi járműre, a felszerelésre, valamint a szállított segítségnyújtó eszközökre.

(7) A légi járművek határátlépésével és vámellenőrzésével kapcsolatos vizsgálatokat a Kérelmező Fél határellenőrzési és vámellenőrzési tisztviselői végzik a légi járművek leszállási helyén.

(8) A katonai repülőgépek használatára a Kérelmező Fél kifejezett írásos beleegyezése esetén kerülhet sor.

9. cikk

A polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtási műveletek összehangolása és irányítása

(1) A polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtással kapcsolatos műveletek koordinálását és irányítását a Kérelmező Fél illetékes hatósága végzi.

(2) A Kérelmező fél tájékoztatja a mentőcsapatok vezetőit és/vagy szakértőit a fennálló helyzet alakulásáról a polgári veszélyhelyzeti illetve a tevékenységre kijelölt területeken és amennyiben szükséges, gondoskodik tolmácsról vagy kommunikációs eszközökről az operatív központtal.

(3) A mentőcsapatoknak/szakértőknek, a felszerelésekhez hasonlóan, legkésőbb a polgári veszélyhelyzeti területre történő érkezést követő 24 órán belül képesnek kell lenniük független és önálló működésre.

10. cikk

A polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtási műveletek költségei

(1) A Megkeresett/Támogató Fél nem jogosult a Kérelmező részéről a segítségnyújtás során felmerülő költségek megtérítésére. Ez vonatkozik minden olyan költségre, amely a felszerelés használatából, károsodásából vagy elvesztéséből ered, kivéve, ha a felszerelés károsodása vagy elvesztése a Kérelmező Fél állampolgárainak vagy állami tisztviselőinek kizárólagos hibájából ered.

(2) E cikk (1) bekezdése nem alkalmazandó, ha a segítségnyújtás költségeit teljes egészében vagy részben visszatérítik. A Megkeresett/Támogató Fél elsőbbséget élvez az említett költségek megtérítése tekintetében.

(3) A Kérelmező Fél viseli a kérésére természetes és jogi személyek által végrehajtott azon mentési műveletek költségeit, melyek a Megkeresett/Támogató Fél közvetítésével valósultak meg.

(4) A Kérelmező Fél biztonságos és ingyenes orvosi ellátást, valamint kiküldetésük idejére logisztikai támogatást biztosít a Megkeresett/Támogató Fél mentőcsapatai/szakértői számára.

(5) A segítségnyújtásra használt gépjárművek mentesek az utazási és egyéb költségek alól.

11. cikk

Kártérítés

(1) A Megkeresett/Támogató Fél minden olyan felmerülő kártérítési igényről lemond, amely az érintett Félnél vagy az általa segítségnyújtásra küldött szakértő esetében felmerül, a következők tekintetében:

a) Egyéb mentőcsapatok vagy szakértők által feladat teljesítése közben okozott vagyoni kár;

b) A mentőcsapat és/vagy szakértő tagjának a feladatai végrehajtása során bekövetkezett fizikai sérülése, egészségkárosodása vagy halála esetén.

(2) Ha a Megkeresett/Támogató Fél mentőcsapata vagy szakértője a Kérelmező fél területén a jelen Egyezménnyel összefüggésben feladatai teljesítése során kárt okoz harmadik félnek, a Kérelmező Fél az okozott kárt köteles megtéríteni a saját nemzeti joga szerint azokban az esetekben, ha a kárt az említett Fél államának állampolgárai hivatalos feladataik ellátása során okozták.

(3) A mentőcsapatok és/vagy szakértők által szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozott károkat a Megkeresett/Támogató Fél köteles megtéríteni, feltéve, hogy a Kérelmező Fél az ilyen jellegű kár tényét bíróságon bizonyította.

(4) A Felek a 3. cikkben foglaltak alapján a nemzeti joguk szerint egyeztetnek, annak érdekében, hogy a kártérítési igények rendezését megkönnyítsék. Az említett Felek az e cikkben meghatározottak szerint információt cserélnek egymással valamennyi kártérítési ügyekben rendelkezésre információ tekintetében.

12. cikk

A polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtási műveletekkel kapcsolatos tájékoztatás

A jelen Egyezmény 3. cikk (2) bekezdése szerinti illetékes hatóságok biztosítják, a polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtási műveletek során, a műveletek helyszínén a mentőcsapatok/szakértők szükségletei szerinti megbízható kommunikációt.

13. cikk

A polgári veszélyhelyzeti segítségnyújtási műveletek megszüntetése

A Kérelmező fél 3. cikk (2) bekezdés szerinti illetékes hatóságának írásbeli értesítését követően a mentőcsapatok és/vagy szakértők azonnal befejezik tevékenységüket.

14. cikk
Információk bizalmassága
A jelen Egyezmény szerinti tevékenységek során megszerzett információkat csak a Szerződő Felek előzetes hozzájárulásával lehet harmadik személy részére átadni, és csak a Szerződő Felek illetékes hatóságainak előzetes írásbeli hozzájárulása esetén lehet nyilvánosságra hozni.
A jelen Egyezmény alapján személyes adatok és minősített adatok nem továbbíthatók.

15. cikk
Jogviták rendezése
A jelen Egyezmény értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos jogvitákat a Felek konzultációk és/vagy tárgyalások útján rendezik.

16. cikk
Vállalt nemzetközi kötelezettségek
A jelen Egyezmény nem érinti a Felek más nemzetközi szerződésekből származó jogait és kötelezettségeit.

17. cikk
Záró rendelkezések
(1) Jelen Egyezmény azon utolsó diplomáciai úton történő írásos értesítés kézhezvételét követő harmincadik napon lép hatályba, melynek keretében a Felek értesítik egymást az Egyezmény hatálybaléptetéséhez szükséges belső eljárásaik befejezéséről.
(2) A jelen Egyezményhez fűzött módosításokra és kiegészítésekre a Felek közös megegyezése mellett van lehetőség, külön dokumentum keretében, amelynek hatályba lépésére a jelen Egyezmény hatályba lépésére vonatkozó eljárási szabályoknak megfelelően kerül sor. Az így létrejött dokumentumok a jelen Egyezmény szerves részét képezik.
(3) A jelen Egyezmény határozatlan időre jön létre. Bármely fél felmondhatja az Egyezményt, ha diplomáciai úton írásban értesíti a másik felet. Minden ilyen felmondás hat hónappal az értesítésnek a másik Fél általi kézhezvételét követően lép hatályba.

Kelt Batumiban, 2019. július 11-én, két eredeti példányban magyar, georgiai és angol nyelven, valamennyi szöveg egyaránt hiteles. Eltérő értelmezés esetén az angol szöveg az irányadó.

2. melléklet a 2019. évi LXXVI. törvényhez

AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF HUNGARY AND THE GOVERNMENT OF GEORGIA ON COOPERATION IN THE FIELD OF CIVIL EMERGENCIES

The Government of Hungary and the Government of Georgia, hereinafter referred to as "the Parties",

Considering the increasingly manifested trans-border nature of natural and man-made civil emergencies, the need of timely and effective addressing of the questions related to civil emergencies through international cooperation and the importance of coordinating the joint efforts of the two states in this sphere;

Supporting the efforts of the United Nations, the European Union, the North Atlantic Treaty Organization and other international organizations and forums in the field of assistance in case of civil emergency;

Emphasizing that in recent years there is an increase of frequency and seriousness of natural and manmade civil emergencies;

Being committed to fostering and developing the cooperation in case of civil emergencies between the two states according to national legislations of their states;

Have agreed as follows:

Article 1
Subject

The present Agreement shall establish the general framework of cooperation in the area of civil emergency prevention, preparedness and response, as well as the terms and procedures for rendering voluntary assistance between the Parties in case of civil emergency within the state territory of any of the said Parties.

Article 2
Definitions

For the purposes of the present Agreement, the following definitions shall apply:

"Civil emergency": a crisis situation in certain territories or organisations that is characterised by the disturbance of normal living conditions of the population, caused by disaster, large industrial accident, fire, natural disaster, epidemics, epizooty, epiphytoty, or by use of the implements of war, and that poses and/or may pose a threat to the life and/or health of the population, and causes or may cause human death, human injuries, and/or significant material damage;

"Requesting Party": the Party whose state Competent Authority, as specified in Article 3, Paragraph 2 herein, has approached the other Party with a written request for assistance;

"Assisting Party": the Party whose state Competent Authority, as specified in Article 3, Paragraph 2 herein, renders assistance to the Party which has made the request;

"Rescue team": an adequately trained non-military team of specialists designated by the Assisting Party, for providing assistance with appropriate equipment, rescue dogs and means for support;

"Equipment": materials, technical and transport means, medicines and medical equipment, and individual equipment of the members of the rescue team and/or the experts;

"Relief items": goods and material resources allocated for tax-free distribution by the Assisting Party for the needs of the affected population in the Requesting Party;

"Expert": a specialist in the field of civil emergencies, with appropriate equipment and relief items, sent to provide assistance to the Requesting Party;

"Civil emergency relief": any action undertaken in case of civil emergency or thereafter, aimed at saving lives, protecting property, or delivering relief items, and intended to control the immediate effects of the civil emergency;

"Competent Authority": the state authority designated by each Party to manage and coordinate the activities under the present Agreement;

"Transit state": the state through the territory of which the rescue teams and/or the experts, the equipment, and the relief items are transported in order to render assistance to a third country.

Article 3
Competent Authorities and Contact Bodies

(1) For the purposes of the present Agreement, the Parties shall cooperate directly within their competences under national legislations of their states thereof.

(2) The Competent Authorities under the present Agreement shall be:
- for the Government of Hungary: the Ministry of Interior;
- for the Government of Georgia: the Ministry of Internal Affairs.

(3) In the course of implementation of the present Agreement, the Competent Authorities of the Parties as specified in Paragraph 2 of this Article shall be authorized to enter immediately into direct contact.

(4) The Parties to the present Agreement shall designate one or several contact points for the purpose of notification and exchange of information in case of civil emergency.

(5) The Competent Authorities shall ensure the uninterrupted functioning of the following contact bodies:
- for the Government of Hungary: National Directorate General for Disaster Management of the Ministry of Interior;
- for the Government of Georgia: Ministry of Internal Affairs of Georgia Subordinated State Entity – Emergency Management Service.

(6) The Parties shall notify immediately each other in writing through diplomatic channels of any changes related to Competent Authorities and the contact bodies.

Article 4
Forms of Cooperation

(1) Within the framework of the present Agreement and in accordance with national legislations of their states, the Parties shall cooperate on the basis of equality, reciprocity and mutual benefit by means of:
   a) Rendering voluntary assistance and providing information upon request in case of civil emergency or a threat of its occurrence;
   b) Exchanging information, technical and legal documentation, methodological and other literature, video and photo materials related to civil emergency prevention, preparedness and response in cases of civil emergency;
   c) Supplying the rescue teams with equipment;
   d) Organizing/holding joint expert meetings, workshops, conferences and exercises;
   e) Exchanging experience and good practices;
   f) Organizing exchange and training of experts, including exchange of lecturers and trainers from the respective training centers and institutions at the request of each of the Parties;
   g) Joint planning, development and implementation of projects and research works in the area of civil emergency prevention, preparedness and response.

(2) The Competent Authorities of the Parties, according to Article 3, Paragraph 2 herein, may establish other forms of cooperation as well, and may form working groups in accordance with national legislations of their states.

(3) The Parties shall render each other assistance in case of civil emergency within the capacities thereof.

(4) The costs of the exchange of experts, etc. shall be covered by the sending Party, unless the Parties agree otherwise.

(5) The exchange of equipment, materials, other supplies and services necessary for achieving the objectives and implementation of the programs on which agreement has been reached, shall be carried out in accordance with the national legislation of the state of each of the Parties.

Article 5
Procedure for Rendering Voluntary Assistance

(1) Civil emergency relief may be provided by deployment of rescue teams and/or experts, as well as by provision of relief items for the needs of the affected population.

(2) A request for assistance shall be made in written in English and the Requesting Party shall state therein:
   a) Type, scale, location, time, current status of the civil emergency in the Requesting Party and contact information of the relevant authorities and officials;
   b) Information on the actions undertaken and planned to cope with the civil emergency;
   c) Type and priorities of the assistance requested in terms of rescue teams and/or experts, equipment, as well as relief items.

(3) The Assisting Party shall send a team trained and equipped for coping with the civil emergency, according to the request referred to in the above Paragraph.

(4) The rescue teams and/or the experts, sent to render assistance, as well as the equipment and the relief items, may be transported by land, air or water. The costs of transport shall be covered by the Assisting Party.

Article 6
Border-Crossing Procedures and Rules for Stay of Rescue Teams and/or Experts

(1) The Requesting Party shall take all possible measures to facilitate the crossing of the border by the rescue teams and/or experts of the Assisting Party.

(2) The leader of the rescue team shall present to the border and customs control officials of the Requesting Party the following documents in English, certified by the Competent Authority of the Assisting Party:
   a) A document completed in a standard form approved by the Competent Authorities of the Parties, specifying the powers of the rescue teams and/or experts and the objective of their arrival on the state territory of the Requesting Party;
   b) A list of the members of the rescue teams and/or experts and a list of the equipment and vehicles;
   c) A list of the relief items.

(3) The drivers shall present driving licenses for the respective motor vehicles and the registration certificates thereof.

(4) The members of the rescue teams and/or experts may enter the state territory of the Parties in conformity with the international treaties in force for both of the Parties and national legislations of their states and after presenting the documents referred to in Article 6, Paragraph 2 and valid travel documents.

(5) The procedure for crossing the border of the Requesting Party by the rescue teams with rescue dogs and the stay thereof within the state territory of the said Party shall be determined according to the quarantine rules of the said Party.

(6) The members of the rescue team may wear uniforms in the Requesting Party. The rescue team of the Assisting Party shall be authorized to use its distinctive signs on the vehicles within the state territory of the Requesting Party.

(7) The border-crossing procedure, according to the terms established by this Article, shall apply furthermore where one of the Parties is a transit state in respect of a third country requesting assistance in case of civil emergency. The Competent Authorities referred to in Article 3, Paragraph 2 of the present Agreement shall notify each other in due time on the need of transit passage for rendering assistance to a third country and shall coordinate the procedure for the transit of the equipment and the relief items.

Article 7
Border-crossing of Equipment and Relief Items

(1) The Parties shall ensure a facilitated procedure upon the crossing of the border by the equipment and the relief items.

(2) The members of the rescue team and/or the experts sent to render assistance shall not be allowed to carry weapons and ammunition within the state territory of the Requesting Party.

(3) On the basis of reciprocity, the Parties hereby agree that the equipment shall be used within the state territory of the Requesting Party temporarily, free of charge and according to national legislation of its state.

(4) Upon agreement by the Parties the restrictions or prohibitions applicable to the border-crossing of goods shall not apply to the equipment and relief items under the present Agreement. The equipment must be returned by the Requesting Party, unless the said equipment has been destroyed during the use, unless otherwise agreed by the Parties. Any equipment left as relief items shall be described in details in a Protocol drawn by the leader of the rescue team, specifying the type, quantity and location, and shall be certified by the Competent Authority of the Requesting Party referred to in Article 3, Paragraph 2 of the present Agreement. The said authorities shall be obligated to notify the competent customs services, with the Protocol being submitted to the customs control officials after completion of the mission.

(5) The provisions of the previous paragraph shall apply furthermore to the import of medicines containing narcotic and psychotropic substances into the state territory of the Requesting Party and to the reverse transportation of the unused quantities to the Assisting Party. Any such movement of goods shall not be treated as import and export from the point of view of the international treaties on medicines containing narcotic and psychotropic substances. The said medicines may be imported solely in quantities needed for the purposes of medical care and may be used solely by qualified medical personnel in accordance with the legislation of the state of the Requesting Party. In such case, the leader of the rescue team shall present to the border officials a declaration listing the nomenclature and quantities of the medicines containing narcotic and psychotropic substances. The leader of the rescue team shall draw up a Protocol for any unused quantities, which shall be certified by the Competent Authority of the Requesting Party referred to in Article 3, Paragraph 2 of the present Agreement, and shall be presented to the customs control officials after completion of the mission.

(6) The Requesting Party may control the use and storage of the aforementioned medicines, equipment and relief items.

Article 8
Use of Aircraft

(1) Aircraft may be used for the fast transportation of rescue teams according to Article 5, Paragraph 4 herein, as well as for ensuring the civil emergency relief under the present Agreement.

(2) The flights of the aircraft shall be performed according to the relevant International Civil Aviation Organization regulations, the national legislations of the states of the Parties, and the relevant treaties in force between the Parties.

(3) The aircraft referred to in the previous paragraph may overfly the state territory of the other Party, as well as land and take off outside international airports and registered runways, in places specified by the Competent Authorities referred to in Article 3, Paragraph 2 herein, in conformity with the flight execution rules for each particular case, according to the national legislations of Hungary and of Georgia.

(4) The aviation safety and security bodies of both Parties under the present Agreement shall notify each other immediately on the use of aircraft during rescue operations by providing exact data regarding the type and registration number of the aircraft, the crew, the cargo, the time of departure and requested route and place of landing.
(5) Article 6 of the present Agreement shall apply to the crew of the aircraft and to the members of the rescue team transported thereby.
(6) Article 7 of the present Agreement shall apply to the aircraft, the equipment and the relief items transported thereby.
(7) The border-crossing and customs control of the aircraft shall be carried out by the border and customs control officials of the Requesting Party at the place of landing of the said aircraft.
(8) The use of military aircraft shall be subject to an explicit written consent by the Requesting Party.

Article 9
Coordination and Management of Civil Emergency Relief Operations

(1) The coordination and management of civil emergency relief operations shall be the responsibility of the Competent Authority of the Requesting Party.
(2) The Requesting Party shall inform the leaders of the rescue teams and/or the experts about the development of the situation in the civil emergency area and in the places designated for activity and shall ensure, where necessary, interpreters and means of communication with the operational headquarters.
(3) The rescue teams and/or the experts, as well as the equipment thereof, must be capable of self-contained and independent operation at the latest within 24 hours after the time of their arrival in the civil emergency area.

Article 10
Costs of Civil Emergency Relief Operations

(1) The Assisting Party shall not have the right of reimbursement by the Requesting Party of any costs incurred while providing assistance. This shall furthermore apply to any costs incurred as a result of the use, damage or loss of equipment, unless the damage or loss of equipment is due to the exclusive fault of state officials or citizens of the Requesting Party.
(2) Paragraph 1 of this Article shall not apply if the costs of assistance are refunded in whole or in part. The Assisting Party shall have priority upon the reimbursement of the said costs.
(3) The Requesting Party shall bear the costs of rescue operations carried out at its request by natural persons or legal entities, which had become possible through the intermediation of the Assisting Party.
(4) The Requesting Party shall provide safety and free medical care to the rescue teams and/or the experts sent by the Assisting Party, as well as logistical support for the time of their mission.
(5) Motor vehicles used for assistance shall be exempt from travel and other fees.

Article 11
Damages and Compensations

(1) The Assisting Party shall waive any claims for damages which may arise to the said Party or to any experts sent thereby to render assistance in respect of:
   a) Damage to property caused by other rescue teams or experts upon the execution of the duties thereof;
   b) Physical injury, health impairment or death of a member of a rescue team and/or expert, occurred in the course of implementation of his/her duties thereof.
(2) If any member of the rescue team and/or expert of the Assisting Party causes any damage to a third party within the state territory of the Requesting Party in the course of the activities under the present Agreement, the said damages shall be recovered by the Requesting Party according to national legislation of its state for the cases in which such damage has been caused by citizens of the state of the said Party while performing their official duties.
(3) Any damage caused by any member of the rescue teams and/or expert intentionally or by gross negligence shall be recovered by the Assisting Party, provided that the fact of the malicious damage has been proved in court by the Requesting Party.
(4) The Parties shall interact, according to Article 3 herein and national legislations of their states, in order to facilitate the settlement of any claims for damages and compensations. The said Parties shall exchange all available information on all cases of damages within the meaning given by this Article.

Article 12
Communication upon Civil Emergency Relief Operations
The Competent Authorities referred to in Article 3, Paragraph 2 of the present Agreement shall ensure all necessary measures for the establishment of reliable communication for the needs of the rescue teams and/or experts at the place of the civil emergency relief operations.

Article 13
Terminating Civil Emergency Relief Operations
The rescue teams and/or experts shall terminate the activities thereof immediately upon a written request by the Competent Authority of the Requesting Party referred to in Article 3, Paragraph 2.

Article 14
Information confidentiality
The information collected in the course of activities under this Agreement may only be transferred to a third party by the prior consent of the Contracting Parties and may only be made public/disclosed in case of the prior written consent of the competent authorities of the Contracting Parties. Personal data and classified information shall not be transmitted under this Agreement.

Article 15
Settlement of Disputes
Any dispute regarding the interpretation and application of present Agreement shall be resolved between the Parties by means of consultations and/or negotiations.

Article 16
Other International Treaties
The present Agreement shall not affect the rights and obligations of the Parties arising from any other international treaties concluded thereby.

Article 17
Final Provisions
(1) The present Agreement shall enter into force on the thirtieth day following the day of the receipt of the last written notification through diplomatic channels, by which the Parties shall notify each other on the completion of internal procedures necessary for the entry into force of the Agreement.
(2) Amendments and additions maybe introduced to the present Agreement upon mutual consent of the Parties, which shall be formed as a separate document and enter into force subject to the same procedures as this Agreement. Documents formed thereby, shall constitute an integral part of the present Agreement.
(3) The present Agreement shall be concluded for an indefinite period of time. Each Party may denounce its effect by sending written notification to the other Party through diplomatic channels. Any such denouncement shall enter into force six months after the date of the receipt of the notification by the other Party.

Done in Batumi, on 11th of July, 2019, in two original copies, each of them in Hungarian, Georgian and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence in the interpretation, the English text shall prevail.

2019. évi LXXVII. törvény
a Magyarország Kormánya és a Szerb Köztársaság Kormánya között a Magyarországon és a Szerb Köztársaságban kiállított, államilag elismert bizonyítványok és oklevelek, továbbá a tudományos fokozatot tanúsító okiratok kölcsönös elismeréséről szóló Egyezmény kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad a Magyarország Kormánya és a Szerb Köztársaság Kormánya között a Magyarországon és a Szerb Köztársaságban kiállított, államilag elismert bizonyítványok és oklevelek, továbbá a tudományos fokozatot tanúsító okiratok kölcsönös elismeréséről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) kötelező hatályának elismerésére.

2. § Az Országgyűlés az Egyezményt e törvénnyel kihirdeti.

3. § Az Egyezmény hiteles magyar nyelvű szövegét az 1. melléklet tartalmazza.

4. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 2. §, a 3. § és az 1. melléklet az Egyezmény 12. cikk (1) bekezdésében meghatározott időpontban lép hatályba.
(3) Az Egyezmény, valamint a 2. §, a 3. § és az 1. melléklet hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter – annak ismertté válását követően – a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményével állapítja meg.

5. § E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről az oktatásért felelős miniszter gondoskodik.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. melléklet a 2019. évi LXXVII. törvényhez

Egyezmény Magyarország Kormánya és a Szerb Köztársaság Kormánya között a Magyarországon és a Szerb Köztársaságban kiállított, államilag elismert bizonyítványok és oklevelek, továbbá a tudományos fokozatot tanúsító okiratok kölcsönös elismeréséről

Magyarország Kormánya és a Szerb Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: a Felek)

– a két ország közötti oktatási és tudományos kapcsolatok fejlesztésének szándékától vezérelve,
– kiindulva abból, hogy mindkét Fél ratifikálta a felsőoktatási képesítéseknek az európai régióban történő elismeréséről szóló, 1997. április 11-én, Lisszabonban aláírt egyezményt, valamint hogy mindkét Fél részese a bolognai folyamat eredményeként létrejött Európai Felsőoktatási Térségnek,
– a Magyar Köztársaság Kormánya, valamint Szerbia és Montenegró Minisztertanácsa közötti oktatási, tudományos, kulturális, sport- és ifjúsági együttműködésről szóló, 2006. március 13-án Belgrádban aláírt egyezménynek megfelelően,
– tekintettel a Magyarország Kormánya és a Szerb Köztársaság Kormánya közötti, a 2018–2020 közötti időszakra szóló, 2018. február 9-én Budapesten aláírt Oktatási, Tudományos és Kulturális Együttműködési Programra, továbbá
– a bizonyítványok, oklevelek és tudományos fokozatot tanúsító okiratok kölcsönös elismerésének további megkönnyítése céljából,

az alábbiakban állapodtak meg:

* A törvényt az Országgyűlés a 2019. november 5-i ülésnapján fogadta el.

1. Cikk

A jelen Egyezmény a Felek országainak belső jogi előírásaival összhangban kiállított, államilag elismert bizonyítványokra és oklevelekre, valamint az államilag elismert, tudományos fokozatot tanúsító okiratokra, továbbá az államilag elismert felsőoktatási intézmények képzései keretében folytatott résztanulmányokat (így például félév, kredit, vizsga) igazoló okiratokra terjed ki.

2. Cikk

(1) A Felek a Magyarországon kiállított, középfokú végzettséget tanúsító bizonyítványt és a Szerb Köztársaságban kiállított, legalább hároméves középiskolai végzettséget tanúsító bizonyítványt egyenértékűnek ismerik el, és az érintettek jogosultak Magyarországon rövid ciklusú felsőoktatási képzésre, a Szerb Köztársaságban pedig felsőoktatási szakképzésre jelentkezni.

(2) A Felek a Magyarországon kiállított, érettségi végzettséget tanúsító érettségi bizonyítványokat és a Szerb Köztársaságban kiállított, a négyéves befejezett középfokú oktatásról szóló okleveleket egyenértékűnek ismerik el.

3. Cikk

A Felek a Magyarországon és a Szerb Köztársaságban kiállított, rövid ciklusú felsőfokú tanulmányok elvégzését tanúsító okleveleket belső jogi előírásaik szerint ismerik el.

4. Cikk

A Felek a Magyarországon kiállított, alapfokozatot tanúsító okleveleket és a Szerb Köztársaságban kiállított, az akadémiai alapozó tanulmányok, az alapozó szaktanulmányok és a szakosítási alapozó szaktanulmányok elvégzését tanúsító okleveleket egyenértékűnek ismerik el.

5. Cikk

A Felek a Magyarországon kiállított, mesterfokozatot tanúsító okleveleket és a Szerb Köztársaságban kiállított, az akadémiai mestertanulmányok, az összevont akadémiai tanulmányok, a szakosítási akadémiai tanulmányok és a szakosítási szaktanulmányok elvégzését tanúsító okleveleket egyenértékűnek ismerik el.

6. Cikk

A Felek a Magyarországon kiállított, Doctor of Philosophy (rövidítve: PhD) és Doctor of Liberal Arts (rövidítve: DLA) fokozatot tanúsító okleveleket és a Szerb Köztársaságban kiállított, a tudományok doktora címet (rövidítve: dr) és a művészetek doktora címet (rövidítve: dr) tanúsító okleveleket egyenértékűnek ismerik el.

7. Cikk

A Felek államilag elismert felsőoktatási képzésein elvégzett résztanulmányok (így például félév, kredit, vizsga) a tanulmányokat folytatni szándékozó hallgató kérelmére beszámíthatók. A résztanulmányok beszámítása annak a felsőoktatási intézménynek a feladata, amelyben a hallgató tanulmányait folytatni szándékozik.

8. Cikk

A bizonyítványok és oklevelek, valamint a tudományos fokozatot tanúsító okiratok által tanúsított szakképzettség elismerése a Felek országainak belső jogi előírásai szerint történik.

9. Cikk

A bizonyítványok, oklevelek és tudományos fokozatot tanúsító okiratok jelen Egyezmény szerinti elismerése nem mentesíti az okiratok birtokosát azon kötelezettségek teljesítése alól, amelyeket a Felek jogszabályai a felsőoktatásba való felvételhez vagy szakma gyakorlásához írnak elő.

10. Cikk

A jelen Egyezmény rendelkezéseinek végrehajtása érdekében a Felek tájékoztatni fogják egymást a jelen Egyezmény hatálya alá tartozó okiratok elismerésének feltételeiről és eljárási rendjéről, továbbá tájékoztatni fogják egymást az oktatási rendszerükben bekövetkezett változásokról.

11. Cikk

(1) A Felek a jelen Egyezmény hatálybalépését követően felmerülő vitás kérdések megoldása, államilag elismert felsőoktatási intézményeik jegyzékének frissítése, az oktatási rendszerükben bekövetkezett változásokról történő kölcsönös tájékoztatás, valamint egyes szakképzettségek elismerését megkönnyítő ajánlások megfogalmazása céljából Szakértői Bizottságot hoznak létre. A Szakértői Bizottság összetételéről a Felek diplomáciai úton tájékoztatják egymást.

(2) A Szakértői Bizottság szükség esetén bármely Fél kérésére összeül. Az ülés helyét és idejét egyeztetik.

12. Cikk

(1) A jelen Egyezmény határozatlan időre szól. A jelen Egyezmény az utóbb megküldött azon jegyzék kézhezvételének napján lép hatályba, amelyben a Felek kölcsönösen értesítik egymást arról, hogy a jelen Egyezmény hatálybalépéséhez szükséges feltételek teljesültek.

(2) A jelen Egyezményt a Felek bármelyike felmondhatja a másik Félnek küldött írásos értesítés útján. Ebben az esetben a jelen Egyezmény az értesítés kézhezvételének napjától számított hat hónap múlva veszti hatályát.

(3) A jelen Egyezmény az 1. Cikkben meghatározott azon bizonyítványokra, oklevelekre és okiratokra terjed ki, amelyeket Magyarországon és a Szerb Köztársaságban a jelen Egyezmény hatálybalépése után állítottak ki.

(4) A jelen Egyezmény hatálybalépése előtt a Felek által kiállított, államilag elismert bizonyítványokra és oklevelekre a Magyar Népköztársaságban és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaságban kiállított, iskolai végzettséget tanúsító bizonyítványok, valamint oklevelek egyenértékűségének kölcsönös elismeréséről szóló, Budapesten, 1980. évi március hó 7. napján aláírt megállapodás rendelkezései alkalmazandók, kivéve, ha a jelen Egyezmény annál kedvezőbb szabályt állapít meg egy adott bizonyítvány vagy oklevél elismerésére vonatozóan, akkor a jelen Egyezmény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Aláírták Szabadkán, 2019. április hónap 15. napján, két eredeti példányban, magyar és szerb nyelven, mindkét szöveg egyaránt hiteles.

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 39/2019. (XI. 15.) BM rendelete az idegenrendészeti szerv által fenntartott, a menekültügyi őrizet végrehajtására szolgáló intézményre, a befogadó állomásra és a közösségi szállásra, valamint a rendőrség által fenntartott, az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtására szolgáló őrzött szállásra vonatkozó közegészségügyi követelményekről, a közegészségügyi ellenőrzésekről, valamint az egészségügyi államigazgatási szervvel való együttműködés rendjéről

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 15. § (7) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 7. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 92. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró emberi erőforrások miniszterével egyetértésben –,
a 18. § és a 4. melléklet tekintetében az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 15. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 20. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 92. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró emberi erőforrások miniszterével egyetértésben –
a következőket rendelem el:

1. Értelmező rendelkezések

1. § E rendelet alkalmazásában

1. *befogadó állomás:* az elismerését kérő, a menekült, az oltalmazott, a menedékes, valamint a befogadott elhelyezését és ellátását biztosító intézmény,
2. *Főigazgatóság által fenntartott intézmények:* az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: Főigazgatóság) által fenntartott, a menekültügyi eljárásban vagy az idegenrendészeti eljárásban részt vevő személyek számára szállást, ellátást nyújtó, valamint a menekültügyi őrizet végrehajtására szolgáló befogadó állomás, közösségi szállás és menekültügyi őrzött befogadó központ,
3. *Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője:* a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben az e rendeletben meghatározott közegészségügyi-járványügyi feladatok ellátására foglalkoztatott szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező személy,
4. *Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa:* a Főigazgatóság állományában az e rendeletben meghatározott közegészségügyi-járványügyi feladatok ellátására foglalkoztatott orvos,
5. *Főigazgatóság személyi állománya:* a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben a külföldiek ellátásában, valamint az idegenrendészeti eljárással és a menekültügyi eljárással összefüggő feladatok végrehajtásában részt vevő személyek,
6. *Főigazgatóság szerződéses orvosa:* a Főigazgatóságnál az egészségügyi államigazgatási szerv által kiadott működési engedély alapján egészségügyi szolgáltatás nyújtására jogosult orvos,
7. *Belügyminisztérium közegészségügyi főfelügyelője:* a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek közegészségügyi-járványügyi és egészségfejlesztési feladatainak ellátásáról, valamint a védőoltás elrendelésének rendjéről szóló 1/2014. (I. 10.) BM rendelet [a továbbiakban: 1/2014. (I. 10.) BM rendelet] 1. § 1. pontjában meghatározott személy,
8. *közösségi szállás:* az idegenrendészeti eljárás alatt álló külföldiek elhelyezésére szolgáló intézmény,
9. *külföldi:* olyan nem magyar állampolgár vagy hontalan, akinek menekültügyi eljárása vagy idegenrendészeti eljárása van folyamatban, és akit a Főigazgatóság által fenntartott intézmények valamelyikében helyeztek el,
10. *menekültügyi őrzött befogadó központ:* a menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet [a továbbiakban: 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet] 1. § a) pontjában meghatározott intézmény,

11. *őrizetes:* az a személy, akinek kiutasítást előkészítő, illetve idegenrendészeti őrizetét vagy kitoloncolási őrizetét az arra jogosult hatóság elrendelte, továbbá akinek az ilyen őrizetét a bíróság meghosszabbította,
12. *őrzött szállás:* az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtásának szabályairól szóló 27/2007. (V. 31.) IRM rendelet 1. § (1) bekezdésében meghatározott, az idegenrendészeti őrizet végrehajtására szolgáló intézmény,
13. *őrzött szállás orvosa:* az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv (a továbbiakban: Rendőrség) személyi állományába tartozó vagy szerződéses jogviszonyban foglalkoztatott, az egészségügyi államigazgatási szerv által kiadott működési engedély alapján az őrzött szálláson elhelyezettek részére egészségügyi szolgáltatást nyújtó orvos,
14. *Rendőrség közegészségügyi főfelügyelője:* a Rendőrségnél az 1/2014. (I. 10.) BM rendelet alapján közegészségügyi főfelügyelőként foglalkoztatott személy,
15. *Rendőrség közegészségügyi-járványügyi felügyelője:* a Rendőrségnél az 1/2014. (I. 10.) BM rendelet alapján közegészségügyi-járványügyi felügyelőként foglalkoztatott személy,
16. *Rendőrség személyi állománya:* a külföldiek elfogásában, előállításában, visszatartásában, őrzésében, kísérésében, egészségügyi ellátásában, valamint az egyéb ügyintézéssel kapcsolatos feladatok végrehajtásában részt vevő, a Rendőrség által foglalkoztatott személy,
17. *Rendvédelmi Közegészségügyi-Járványügyi Szolgálat:* az 1/2014. (I. 10.) BM rendelet 1. § 7. pontjában ekként meghatározott fogalom,
18. *rendvédelmi tisztifőorvos:* a rendvédelmi szervek, a Magyar Honvédség, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, az Országgyűlési Őrség, valamint a honvédelemért felelős miniszter tulajdonosi joggyakorlása alatt álló gazdasági társaságok közegészségügyi-járványügyi feladatait ellátó egyes szervek kijelöléséről szóló 4/2014. (I. 10.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 4/2014. (I. 10.) Korm. rendelet] 1. § b) pontjában meghatározott személy,
19. *rendvédelmi tisztiorvos:* a Rendőrségnek a 4/2014. (I. 10.) Korm. rendelet 1. § c) pontja szerinti rendvédelmi tisztiorvosa.

2. Az őrzött szállás közegészségügyi-járványügyi követelményei

2. § (1) Az őrzött szállásra történő befogadás végrehajtása során az őrizetes orvosi vizsgálatát (ezen alcím tekintetében a továbbiakban: orvosi vizsgálat) az őrzött szállás orvosa végzi. Az őrzött szállásra történő befogadásra annak hivatali idején kívül is sor kerülhet. Hivatali időn túl az orvosi vizsgálat szerződéses orvossal is elvégeztethető. A hivatali időt az országos rendőrfőkapitány határozza meg, aki erről, valamint a végrehajtással kapcsolatos intézkedésekről a Főigazgatóság főigazgatóját tájékoztatja.

(2) Az orvosi vizsgálatot végző orvos általános belgyógyászati vizsgálatot végez, és vizsgálati leletben írásban rögzíti az őrizetes aktuális egészségi állapotát. A vizsgálati leletnek ki kell terjednie az őrizetes életfontosságú szervei működésének mérhető és fizikális módszerrel megítélt szakmai adataira, az őrizetes testsúlyának megállapítására, az őrizetesen lévő külsérelmi nyomok megállapítására (látlelet), keletkezésének okára, illetve rögzíteni kell, ha az őrizetesen külsérelmi nyomok nem találhatók. A vizsgálati leletet az orvosi vizsgálatot végző orvos az orvosi dokumentációk között – nem selejtezhető módon – helyezi el.

(3) Az orvosi vizsgálat eredménye alapján az alábbi minősítések adhatók:
   a) az őrizetes közösségben elhelyezhető,
   b) az őrizetes közösségben egészségügyi ellenőrzés mellett helyezhető el (feltárt krónikus, nem fertőző megbetegedés miatt),
   c) az őrizetes közösségben nem elhelyezhető.

(4) Az orvosi vizsgálat eredményét az eljáró hatóság kapja meg, amelyet nem selejtezhető módon tárol.

(5) A befogadott őrizetes csak az orvosi vizsgálat után, az orvosi vizsgálatot végző orvos írásbeli egyetértése alapján helyezhető el közösségben.

(6) Az orvosi vizsgálathoz egyszer használatos gumikesztyűt, orvosi köpenyt – szükség esetén védőlábbelit, egyszer használatos orvosi orr-száj maszkot, egyszer használatos védőköpenyt, valamint FFP3 védőmaszkot – kell biztosítani.

3. § (1) Az őrizetes részére az elhelyezése során biztosítani kell a hideg-meleg folyóvíz és a WC használatának lehetőségét.

(2) Kiskorú csak szülőjével, illetve a jogszabály vagy szokás alapján felügyeletéért felelős nagykorú személlyel közös lakóhelyiségben helyezhető el, ahol a kiskorú számára életkorának megfelelő fekvőhelyet kell biztosítani.

(3) Az őrizetes az őrzött szállás napirendjében foglaltak szerint dohányozhat.

(4) Az őrizetes számára a megfelelő személyi felszerelési tárgyakat, szükség szerint az évszaknak megfelelő ruházatot, a tisztálkodáshoz, valamint a hálókörlet tisztaságának fenntartásához szükséges eszközöket az őrzött szállás biztosítja. A kiskorú őrizetes számára az életkorának megfelelő speciális higiéniai eszközöket kell biztosítani. A tisztálkodáshoz szükséges – kiskorú őrizetes esetén speciális – higiéniai eszközöket szükség szerint, de legalább havonta pótolni kell.

(5) A (4) bekezdés szerinti tárgyakat és eszközöket az őrzött szállás az országos rendőrfőkapitány utasításában meghatározottak szerint biztosítja.

(6) Az őrzött szállás fenntartója az őrzött szálláson az egészségügyi szakasszisztens jelenlétét folyamatosan biztosítja. Az őrizet végrehajtása során az orvosi rendelésen tolmácsot – az orvos kérelme alapján – az őrzött szállás biztosítja.

(7) Ha az idegenrendészeti eljárás során fertőző megbetegedésre vagy annak gyanújának megállapítására kerül sor, és a megbetegedett személy más helyszínre kerül átszállításra, a megállapított tényről, körülményről a vizsgálatot végző orvos haladéktalanul, de legkésőbb a befogadást megelőzően tájékoztatja az átszállítás helye szerinti intézmény vezetőjét, így különösen a menekültügyi őrzött befogadó központ és a befogadó állomás vezetőjét, valamint az ott egészségügyi szolgálatot ellátó személyeket.

3. Az őrizetes fertőző megbetegedésével vagy annak gyanújával, továbbá az őrizetes kórokozó-hordozó állapotával kapcsolatos járványügyi tevékenységek

4. § (1) Nem helyezhető el közösségben az az őrizetes, aki fertőző beteg vagy kórokozó-hordozó. Az őrzött szállás orvosa fertőző vagy fertőzésre gyanús, továbbá kórokozó-hordozó őrizetes esetén a rendvédelmi tisztiorvos vagy – annak akadályoztatása esetén – a Rendőrség közegészségügyi főfelügyelője szakmai javaslatának figyelembevételével intézkedik az őrizetesnek az őrzött szállás elkülönítőhelyiségében történő elhelyezéséről vagy a betegség természetének megfelelő egészségügyi intézménybe történő beutalásáról. Kiskorú fertőző beteg vagy kórokozó-hordozó részére egészségügyi intézménybe történő beutalása esetén is biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy szülője, illetve a jogszabály vagy szokás alapján felügyeletéért felelős nagykorú személy elkísérje.

(2) Ha az (1) bekezdésben megjelölt járványügyi eseményt először az őrzést biztosító személyi állomány tagja észleli, vagy tudomására jut, a járványügyi eseményről haladéktalanul jelentést tesz szolgálati elöljárója útján az őrzött szállás vezetőjének. Az őrzött szállás vezetője telefonon és írásban haladéktalanul tájékoztatja az őrizetet elrendelő hatóságot, a rendvédelmi tisztiorvost vagy – annak akadályoztatása esetén – a Rendőrség közegészségügyi főfelügyelőjét.

(3) A rendvédelmi tisztiorvos a járványügyi eseményről és a megtett intézkedésekről tájékoztatja a megbetegedés megállapításának helye és az őrizetes tartózkodási helye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatalát (a továbbiakban: járási hivatal), valamint a rendvédelmi tisztifőorvost.

(4) A fertőző beteg őrizetest elszállításáig az őrzött szállás elkülönítőhelyiségében kell elhelyezni. A fertőző beteg őrizetes elszállítása után az őrzött szállás orvosa intézkedik a fertőző ágens elleni hatékony fertőtlenítésről, amely kiterjed a helyiség, a berendezési és használati tárgyak, textíliák fertőtlenítésére.

(5) Ha az őrizetes egészségi állapota miatt nem helyezhető el őrzött szálláson, haladéktalanul egészségügyi intézménybe kell szállítani. Kiskorú fertőző beteg vagy kórokozó-hordozó részére egészségügyi intézménybe történő szállítása esetén is biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy szülője, illetve a jogszabály vagy szokás alapján felügyeletéért felelős nagykorú személy elkísérhesse.

4. A Főigazgatóság által fenntartott intézmények közegészségügyi-járványügyi követelményei

5. § (1) A befogadó állomáson, a közösségi szálláson és a menekültügyi őrzött befogadó központba történő befogadás végrehajtása során a külföldi orvosi vizsgálatát (ezen alcím tekintetében a továbbiakban: orvosi vizsgálat) a Főigazgatóság szerződéses orvosa végzi el, illetve a menekültügyi őrzött befogadó központban a Főigazgatóság szerződéses orvosa mellett az őrzött szállás orvosa is elvégezheti.

(2) Az orvosi vizsgálatot végző orvos általános belgyógyászati vizsgálatot végez, és vizsgálati leletben írásban rögzíti a külföldi aktuális egészségi állapotát. A vizsgálati leletnek ki kell terjednie – a 29/2013. (VI. 28.) BM rendeletben előírtak mellett – a külföldi életfontosságú szervei működésének mérhető és fizikális módszerrel megítélt szakmai adataira, a külföldi testsúlyának megállapítására, a külföldin lévő külsérelmi nyomok megállapítására (látlelet), annak okára, illetve rögzíteni kell, ha a külföldin külsérelmi nyomok nem találhatók. A vizsgálati leletet az orvosi vizsgálatot végző orvos az orvosi dokumentációk között – nem selejtezhető módon – helyezi el.

(3) Az orvosi vizsgálat eredménye alapján az alábbi megállapítások tehetők:
a) a külföldi közösségben elhelyezhető,
b) a külföldi közösségben egészségügyi ellenőrzés mellett helyezhető el (feltárt krónikus, nem fertőző megbetegedés miatt),
c) a külföldi közösségben nem elhelyezhető.
(4) Az orvosi vizsgálat eredményét az eljáró hatóság kapja meg, amelyet nem selejtezhető módon tárol.
(5) A külföldi csak az orvosi vizsgálat után, az orvosi vizsgálatot végző orvos írásbeli egyetértésével helyezhető el közösségben.
(6) Az orvosi vizsgálathoz használt védőeszközökre a 2. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezések az irányadóak.
(7) A Főigazgatóság által fenntartott intézményekben a Főigazgatóság által fenntartott intézmény napirendjében meghatározottak szerint lehet dohányozni.
(8) A menekültügyi őrzött befogadó központ az egészségügyi szakasszisztens jelenlétét folyamatosan biztosítja.
(9) A menekültügyi őrizet végrehajtása során az orvosi rendelésen közreműködő tolmácsot – az orvos kérelmére – a menekültügyi őrzött befogadó központ biztosítja.

5. A Főigazgatóság által fenntartott intézményekben elhelyezett külföldiek fertőző megbetegedésével vagy annak gyanújával, továbbá a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben elhelyezett külföldiek kórokozó-hordozó állapotával kapcsolatos járványügyi tevékenységek

6. § (1) Az 5. § (1) bekezdése szerint elvégzett orvosi vizsgálat alapján nem helyezhető el közösségben az a külföldi, aki fertőző beteg vagy kórokozó-hordozó.
(2) A Főigazgatóság szerződéses orvosa vagy az őrzött szállás orvosa fertőző vagy fertőzésre gyanús, továbbá kórokozó-hordozó külföldi esetén – a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosának szakmai javaslatának figyelembevételével – gondoskodik a fertőző beteg elkülönítőhelyiségben történő elhelyezéséről vagy a betegség természetének megfelelő egészségügyi intézménybe történő beutalásáról. Ha a külföldi egészségi állapota miatt nem helyezhető el menekültügyi őrzött befogadó központban, haladéktalanul egészségügyi intézménybe kell szállítani. Kiskorú fertőző beteg vagy kórokozó-hordozó részére egészségügyi intézménybe történő beutalása esetén, egészségügyi intézménybe történő szállítása esetén is biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy szülője, illetve a jogszabály vagy szokás alapján felügyeletéért felelős nagykorú személy elkísérhesse. A külföldi átszállítása során a külsérelmi nyom megállapítására szolgáló látlelet másolatát át kell adni az egészségügyi intézménynek.
(3) Ha az (1) vagy (2) bekezdésben megjelölt járványügyi eseményt nem a Főigazgatóság szerződéses orvosa, hanem a Főigazgatóság által fenntartott intézmény valamely alkalmazottja vagy a menekültügyi őrzött befogadó központ őrzését biztosító személyi állomány tagja észleli, vagy tudomására jut, a járványügyi eseményről haladéktalanul jelentést tesz közvetlen vezetője, illetve szolgálati elöljárója útján a Főigazgatóság által fenntartott intézmény vezetőjének.
(4) A Főigazgatóság által fenntartott intézmény vezetője a tudomására jutott járványügyi eseményről telefonon, majd írásban haladéktalanul tájékoztatja az őrizetet elrendelő hatóságot, a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosát és a külföldi tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalt.

7. § (1) A Főigazgatóság szerződéses orvosa bejelenti a betegség megállapításának helye és a beteg tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalnak, valamint ezzel egyidejűleg a Főigazgatóság közegészségügyi felügyelőjének és a Rendőrség közegészségügyi főfelügyelőjének a Főigazgatóság személyi állománya, valamint a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben elhelyezett külföldiek körében járványosan vagy szórványosan fellépő, jelentésre kötelezett valamennyi fertőző megbetegedést, illetve annak gyanúját. A bejelentést a fertőző beteg bejelentésére szolgáló felületen az orvos megjegyzései rovatban a „Főigazgatóság” megkülönböztető jelzést feltüntetve kell megküldeni.
(2) Az (1) bekezdésben meghatározott bejelentést követően a Főigazgatóság szerződéses orvosa intézkedik a betegségből gyógyult személy fertőzőképességének megállapítására irányuló mikrobiológiai szűrővizsgálat elvégeztetésére.
(3) A Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője a csoportos és tömeges fertőző megbetegedéseket szóban azonnal és írásban 24 órán belül jelenti – a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosának egyidejű tájékoztatása mellett – a Belügyminisztérium közegészségügyi főfelügyelőjének. A Főigazgatóság szerződéses orvosa a bekövetkezett fertőző betegségről – az érintett személyt azonosító személyes adatok nélkül – megküldött bejelentésről nyilvántartást vezet.

(4) A nyilvántartás tartalmazza
a) a megbetegedés helyét,
b) a betegség megnevezését,
c) a megbetegedés kezdetének és bejelentésének idejét,
d) az esetleges kórházi ápolás esetén a kórházba szállítás napját,
e) a kórház nevét, címét,
f) a beteg környezetéhez tartozók közül a munkahelyről kitiltandók számát,
g) a diagnosztikai és felszabadítandó mintavételek napját és eredményeit, azt, hogy a beteg az adott betegség ellen kapott-e védőoltást, hogy a beteg környezetében az adott betegség előfordulása miatt hányan és milyen védőoltást kaptak,
h) a beteg gyógyulásának, halálozásának vagy kijelentésének napját, a zárófertőtlenítés napját és az ehhez használt szer megnevezését, valamint
i) a Főigazgatóság személyi állománya körébe tartozó beteg foglalkozását, munkahelyét.

8. § (1) A fertőző beteget elszállításáig az elkülönítőhelyiségben kell elhelyezni. A fertőző beteg elszállítása után a Főigazgatóság szerződéses orvosa intézkedik a fertőző ágens elleni hatékony fertőtlenítésről, amely kiterjed a helyiség, a berendezési és használati tárgyak, textíliák fertőtlenítésére.
(2) Ha a fertőző beteggel szállítása során a Rendőrség személyi állományának valamely tagja érintkezett, a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa – a Rendőrség személyi állományának egészsége védelmében – a járványügyi eseményről és a megtett intézkedésekről haladéktalanul értesíti a rendvédelmi tisztiorvost.
(3) Ha a menekültügyi eljárás vagy az idegenrendészeti eljárás során fertőző megbetegedésre vagy annak gyanújának megállapítására kerül sor, és a megbetegedett külföldi más helyszínre kerül átszállításra, a megállapított tényről, körülményről a vizsgálatot végző orvos haladéktalanul, de legkésőbb a befogadást megelőzően tájékoztatja az átszállítás helye szerinti intézmény vezetőjét, valamint az ott egészségügyi szolgálatot ellátó személyeket.

6. A fertőző beteg szállítása

9. § (1) A fertőző betegségben szenvedő őrizetes vagy külföldi (ezen alcím tekintetében a továbbiakban: fertőző beteg) szállítása az egészségügyről szóló törvényben meghatározott gépjárművel vagy olyan szolgálati gépjárművel történhet, amely könnyen mosható és fertőtleníthető belső felületekkel rendelkezik.
(2) A fertőző beteget szállító gépjárművek fertőtlenítése a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendeletben [a továbbiakban: 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet] meghatározott módon történhet.
(3) Ha a fertőző beteg szállítása a Főigazgatóság gépjárművével történt, annak fertőtlenítésére intézkedni kell. A szállítást követő fertőtlenítésre vonatkozó szabályokat a Főigazgatóság főigazgatója által kiadott közegészségügyi-járványügyi szabályzat rögzíti.
(4) Ha a fertőző beteg szállítása szolgálati gépjárművel történt, annak fertőtlenítésére az adott rendvédelmi szerv vezetője intézkedik. A szállítást követő fertőtlenítésre vonatkozó szabályokat az országos rendőrfőkapitány által kiadott közegészségügyi-járványügyi szabályzat rögzíti.
(5) Ha a fertőzött beteg egészségi állapota indokolja, szállítását mentőgépjárművel kell végrehajtani.

7. Az őrzött szállással kapcsolatos közegészségügyi tevékenységek

10. § (1) A rendvédelmi tisztifőorvos
a) elemzi és értékeli a Rendőrség és a Főigazgatóság érintett személyi állománya, az őrzött szállásokon és a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben elhelyezett személyek közegészségügyi-járványügyi helyzetét, amelyhez az országos tisztifőorvostól információt, tájékoztatást kérhet,
b) javaslatot tesz a szükséges intézkedésekre,
c) az országos tisztifőorvos véleményének kikérésével meghatározza a közegészségüggyel-járványüggyel összefüggésben jelentendő tevékenységek, események körét,
d) az országos tisztifőorvos véleményének kikérésével elvi szakmai állásfoglalást ad ki, valamint

e) jogosult feladatai végrehajtása érdekében természetes személytől, gazdálkodó szervezettől a Rendőrség és a Főigazgatóság érintett személyi állományát, valamint az őrzött szállásokon és a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben elhelyezett személyeket érintő, személyes adatokat nem tartalmazó, közegészségüggyel és járványüggyel összefüggő adatokat térítésmentesen megkérni.

(2) A Rendőrség közegészségügyi-járványügyi felügyelőjének, valamint az őrzött szállás orvosának járványügyi feladatát képezi

a) a járványok megelőzése, illetve leküzdése érdekében szükséges intézkedések kezdeményezése,

b) a Rendőrség személyi állománya fertőző megbetegedésekkel szembeni védelmére vonatkozó javaslatok kidolgozása, valamint

c) a Rendőrség személyi állományába tartozó fertőző betegekkel, a fertőzésre gyanús állapotú személyekkel, a kórokozó-hordozókkal és mindezek környezetével kapcsolatos járványügyi tevékenység ellátása.

(3) A Rendőrség közegészségügyi főfelügyelője az őrzött szállások vonatkozásában

a) koordinálja az őrizetesekkel összefüggő közegészségügyi feladatokat ellátó, a Rendőrség közegészségügyi-járványügyi felügyelőjének a tevékenységét,

b) segíti és ellenőrzi az őrizetesek egészségügyi ellátását végző orvosok és közegészségügyi feladatot ellátó egészségvédelmi megbízottak közegészségügyi tevékenységét, valamint

c) elemzi és értékeli – a rendvédelmi tisztifőorvos, illetve a rendvédelmi tisztiorvos által meghatározottak alapján – az őrzött szállások közegészségügyi helyzetét, tevékenységét, javaslatot tesz a szükséges intézkedésekre.

(4) Ha a munkakörhöz vagy a szolgálati feladathoz kapcsolódóan a Rendőrség személyi állománya tagjának vagy csoportjainak egészségét, biztonságát veszélyeztető biológiai kockázat áll fenn, az érintetteket a kockázat csökkentése érdekében megfelelő védőoltásban kell részesíteni.

8. A Főigazgatóság által fenntartott intézményekkel kapcsolatos közegészségügyi tevékenységek

11. § (1) A Főigazgatóság által fenntartott intézmények vonatkozásában közegészségügyi tevékenységet a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa, a Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője, valamint a Főigazgatóság szerződéses orvosai látnak el.

(2) A Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosának az a személy bízható meg, aki megelőző orvostan és népegészségtan szakvizsgával vagy közegészségtan-járványtan szakvizsgával rendelkezik.

(3) A Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa

a) belső közegészségügyi ellenőrzést végez a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben,

b) bejelentést tesz a megbetegedés megállapításának helye és a beteg tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalnak a járványosan vagy szórványosan fellépő, jelentésre kötelezett valamennyi fertőző megbetegedés, illetve annak gyanúja esetén,

c) a Főigazgatóság személyi állománya körében bekövetkezett járványügyi eseményről jelentést tesz a rendvédelmi tisztifőorvosnak,

d) kezdeményezi a járványok megelőzése, illetve leküzdése érdekében szükséges intézkedéseket,

e) kidolgozza a Főigazgatóság személyi állománya fertőző megbetegedésekkel szembeni védelmére vonatkozó javaslatokat, valamint

f) ellátja a fertőző betegekkel, a fertőzésre gyanús állapotú személyekkel, a kórokozó-hordozókkal és mindezek környezetével kapcsolatos járványügyi tevékenységet.

(4) A Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője

a) a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben közegészségügyi-járványügyi helyszíni ellenőrzést végez,

b) végzi a Főigazgatóság személyi állományával, valamint a külföldiekkel összefüggő közegészségügyi-járványügyi tevékenységet,

c) segíti a Főigazgatóság személyi állományának foglalkozás-egészségügyi ellátását, valamint a Főigazgatóság külföldiek egészségügyi ellátását végző szerződéses orvosainak közegészségügyi tevékenységét,

d) javaslatot tesz a Rendőrség közegészségügyi főfelügyelője részére a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben dolgozó, a Rendőrség személyi állományának egészségvédelmét támogató követelmények biztosítására, valamint

e) elemzi és értékeli a Főigazgatóság által fenntartott intézmények közegészségügyi helyzetét, tevékenységét.

(5) Az egészségügyi, közegészségügyi-járványügyi feladatok ellátásának személyi feltételeit az 1. melléklet tartalmazza.

12. § (1) A Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa, a Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője és a Főigazgatóság szerződéses orvosai javaslatot tesznek a Főigazgatóság főigazgatójának a Főigazgatóság veszélyeztetett személyi állománya célzott népegészségügyi, illetve járványügyi szűrővizsgálatára, szükség esetén megfigyelésére.

(2) Ha a munkakörhöz vagy a szolgálati feladathoz kapcsolódóan a Főigazgatóság személyi állománya tagjának vagy csoportjainak egészségét, biztonságát veszélyeztető biológiai kockázat áll fenn, az érintetteket a kockázat csökkentése érdekében megfelelő védőoltásban kell részesíteni. A Főigazgatóság személyi állományának munkakörhöz kötött kötelező védőoltásait a biológiai kockázatértékelés eredménye alapján – figyelemmel a 18/1998. (VI. 3.) NM rendeletben meghatározott rendelkezésekre – a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosának javaslatát is figyelembe véve a Főigazgatóság főigazgatója határozza meg.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott védőoltások költségvetési fedezetét a Főigazgatóság biztosítja.

(4) A Belügyminisztérium közegészségügyi főfelügyelője az 1/2014. (I. 10.) BM rendelet 4. § (2) bekezdésében meghatározottakon túl – a személyes adatok kivételével – jogosult megismerni a Főigazgatóságnál keletkezett, közegészségügyi tárgyú dokumentumokat, így különösen

a) a járványügyi események dokumentumait,

b) a közegészségügyi tevékenységgel kapcsolatos jegyzőkönyvek és intézkedések iratait,

c) a közegészségügyi helyzet éves értékeléséről készített dokumentumot,

d) a szakterületével összefüggő rendkívüli eseményekről készített egyéb jelentéseket,

e) a kockázatértékeléssel kapcsolatban keletkezett valamennyi dokumentumot, valamint

f) az egyéb, a feladatai ellátásához szükséges iratot és dokumentumot.

(5) A Főigazgatóság főigazgatója közegészségügyi-járványügyi szabályzatban határozza meg

a) a (2) bekezdésben foglaltak szerinti oltóanyagok beszerzésének rendjét,

b) a Főigazgatóság által fenntartott intézményekre vonatkozó közegészségügyi feladatokat (élelmezés, takarítás, textíliák mosatása, rovar- és rágcsálóirtás, kémiai biztonság, veszélyes hulladék, veszélyes anyagok, létesítési követelmények), valamint

c) a Főigazgatóság gépjárműveinek fertőtlenítésére vonatkozó szabályokat.

9. Az őrzött szállással, menekültügyi őrzött befogadó központtal és a Főigazgatóság által fenntartott intézményekkel kapcsolatos közegészségügyi-járványügyi ellenőrzési tevékenység

13. § (1) Helyszíni ellenőrzésre jogosultak

a) a rendvédelmi tisztiorvos, a Rendőrség közegészségügyi főfelügyelője, a Rendőrség közegészségügyi-járványügyi felügyelője az őrzött szállások vonatkozásában,

b) a rendvédelmi tisztiorvos, a Rendőrség közegészségügyi főfelügyelője, a Rendőrség közegészségügyi-járványügyi felügyelője, a Rendőrség alapellátó orvosa a menekültügyi őrzött befogadó központ tekintetében az ott szolgálatot teljesítő rendőri állomány vonatkozásában,

c) a járási hivatal, a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa és a Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője a Főigazgatóság által fenntartott intézmények tekintetében.

(2) A helyszíni ellenőrzés során megállapított tényeket, hiányosságokat ellenőrzési jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amely tartalmazza az ellenőrzést végzők és az ellenőrzött szerv részéről az ellenőrzésben részt vevők nevét, szolgálati beosztását és szolgálati helyét.

(3) A jegyzőkönyvet három példányban kell elkészíteni, amelyből az 1. példányt az ellenőrzött szerv vezetője, a 2. példányt a Rendőrség vonatkozásában a rendvédelmi tisztiorvos, a Főigazgatóság vonatkozásában a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa kapja. A 3. példányt az ellenőrzést végző szerv irattárában kell elhelyezni.

(4) A rendvédelmi tisztiorvos, valamint a Főigazgatóság főigazgatója – a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa útján – az ellenőrzés során megállapított tényállás alapján a hiányosságok, szabályszegések jellegét és súlyát mérlegelve megteszi a szükséges intézkedéseket, és ellenőrzi azok végrehajtását.

10. A szakmai együttműködésre irányadó szabályok

14. § (1) A járványügyi intézkedések kidolgozása és végrehajtása során a Rendvédelmi Közegészségügyi-Járványügyi Szolgálatban közreműködők, valamint a Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa és a Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője szakmai konzultációt folytatnak a járási hivatallal, valamint a népegészségügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatallal (a továbbiakban: kormányhivatal).

(2) A Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa munkája során együttműködik a rendvédelmi tisztifőorvossal, a Belügyminisztérium közegészségügyi főfelügyelőjével, a járási hivatallal, valamint a kormányhivatallal.

(3) A Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője a Főigazgatóság által fenntartott intézmények vonatkozásában együttműködik a Belügyminisztérium közegészségügyi főfelügyelőjével, a Rendőrség közegészségügyi főfelügyelőjével, a Rendőrség közegészségügyi-járványügyi felügyelőjével, valamint a járási hivatallal. A Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője a Rendőrség személyi állományát, valamint az őrizeteseket veszélyeztető – tudomására jutott – közegészségügyi-járványügyi eseményekről haladéktalanul tájékoztatja a Rendőrség közegészségügyi főfelügyelőjét, és közreműködik a járási hivatal által lefolytatott hatósági eljárásban.

15. § (1) A rendvédelmi tisztiorvos járványügyi esemény esetén szakmai segítséget kérhet a járási hivataltól.

(2) A rendvédelmi tisztiorvos a járványügyi eseményről és a megtett intézkedésekről tájékoztatja a betegség megállapításának és a beteg tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatal tisztifőorvosát, valamint a rendvédelmi tisztifőorvost.

(3) A Főigazgatóság által fenntartott intézményekben bekövetkezett járványügyi esemény esetén a járási hivatal kérheti a Rendvédelmi Közegészségügyi-Járványügyi Szolgálat közreműködését a vizsgálat lefolytatásában.

(4) A Rendőrség közegészségügyi főfelügyelője, valamint a Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője szakmai feladataik ellátása során közvetlen kapcsolatot tartanak a Belügyminisztérium közegészségügyi főfelügyelőjével.

16. § (1) A Főigazgatóság által fenntartott intézményekben fellépő járványok, valamint a különösen veszélyes járványos megbetegedések leküzdésével és más közegészségügyi események okainak megszüntetésével, valamint egyéb, az e rendeletben szabályozott feladatok ellátásával kapcsolatban felmerülő pénzügyi-anyagi, tárgyi szükségletek biztosítása érdekében a rendvédelmi tisztifőorvos, valamint a Főigazgatóság főigazgatója javaslatot tesznek a belügyminiszternek.

(2) A Főigazgatóság főigazgatója, valamint az országos rendőrfőkapitány évente legalább egy alkalommal közösen értékelik a Rendőrség és a Főigazgatóság személyi állománya, valamint az őrzött szálláson, illetve a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben elhelyezett őrizetesek és külföldiek közegészségügyi helyzetét, a közegészségügyi ellenőrzések tapasztalatait, továbbá meghatározzák az ezekkel kapcsolatos feladatokat. A közegészségügyi helyzetértékelést az 1/2014. (I. 10.) BM rendelet 2. mellékletében, valamint a 2. és a 3. mellékletben meghatározott szempontrendszer alapján a tárgyévet követő év március 1-jéig kell elkészíteni és megküldeni a rendvédelmi tisztifőorvos részére.

11. Záró rendelkezések

17. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

18. § Az 1/2014. (I. 10.) BM rendelet 1. melléklete a 4. melléklet szerint módosul.

19. § Hatályát veszti a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal által fenntartott, a menekültügyi őrizet végrehajtására szolgáló intézményre, a befogadó állomásra és a közösségi szállásra, valamint a rendőrség által fenntartott, az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtására szolgáló őrzött szállásra vonatkozó közegészségügyi követelményekről, a közegészségügyi ellenőrzésekről, valamint az egészségügyi államigazgatási szervvel való együttműködés rendjéről szóló 57/2016. (XII. 22.) BM rendelet.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

1. melléklet a 39/2019. (XI. 15.) BM rendelethez

A közegészségügyi feladatokat ellátó személyek létszáma, a szakképesítési követelmények és a munkavégzés napi időtartama a Főigazgatóság által fenntartott intézményeknél

	A	B	C	D	E
1	Szerv	Megnevezés	Szakképesítés	Létszám (fő)	Munkaidő
2	a Főigazgatóság által fenntartott intézmények	Főigazgatóság közegészségügyi szakorvosa	felsőfokú	2	rész/teljes
3	a Főigazgatóság által fenntartott intézmények	Főigazgatóság közegészségügyi felügyelője	felsőfokú	2	teljes

2. melléklet a 39/2019. (XI. 15.) BM rendelethez

Szempontrendszer a Főigazgatóság személyi állományával kapcsolatos éves közegészségügyi-járványügyi tevékenység helyzetértékeléshez

1. A közegészségügyi szakképesítésű szakemberek foglalkoztatásának helyzete.
2. A közegészségügyi ellenőrzések tapasztalatai:
   a) ellenőrzések száma,
   b) főbb hiányosságok,
   c) a hiányosságok megszüntetésére tett intézkedések,
   d) eredmények.
3. A kockázatértékelés éves felülvizsgálatának megállapításai (összegezve).
4. Munkakörnyezeti helyzetértékelés:
   a) a munkahelyek higiénés helyzetének értékelése: takarításra, munkakörnyezeti rendre, tisztasági festésre vonatkozó megállapítások, intézkedések, eredmények,
   b) közegészségügyi-járványügyi szempontból minősített épületek, objektumok száma és azok állapota.
5. Járványügyi helyzetértékelés:
   a) bejelentésre kötelezett fertőző megbetegedések számának alakulása és a megtett járványügyi intézkedések,
   b) a munkakörhöz kötött kötelező védőoltások számának alakulása,
   c) ételfertőzések-ételmérgezések előfordulása.
6. Élelmezésbiztonsági helyzetértékelés:
   a) élelmezési egységek HACCP-minőségbiztosítási rendszerrel való rendelkezése, valamint a szerv területén üzemelő hideg-, melegital-, szendvicsautomaták száma,
   b) külső cég által történő ételszállítás, az ételszállításra vonatkozó közegészségügyi szabályok teljesülése,
   c) az otthonról hozott ételek hűtésére, melegítésére, mosogatására vonatkozó közegészségügyi feltételek teljesülése,
   d) a tárgyévben végzett rovar-, rágcsálóirtások száma,
   e) intézkedések, eredmények.
7. Kémiai biztonsággal kapcsolatos helyzetértékelés: a veszélyes anyag, készítmény bejelentésére, felhasználására, tárolására, kockázatelemzésére vonatkozó előírások teljesülése.
8. A veszélyes hulladék tárolására, kezelésére, szállítására, nyilvántartására vonatkozó előírások teljesülése.
9. Végrehajtott közegészségügyi tárgyú oktatások száma, tapasztalatai.
10. Hazai szervezetekkel, intézményekkel való együttműködés során végzett feladatok.
11. Egyéb.

3. melléklet a 39/2019. (XI. 15.) BM rendelethez

Szempontrendszer az őrzött szállásokon és a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben elhelyezett személyekkel kapcsolatos éves közegészségügyi-járványügyi tevékenység helyzetértékeléshez

1. Kimutatás egészségügyi és pszichológiai tevékenységről
   1.1. Befogadás előtti orvosi vizsgálat (fő)
      a) Rendőrségi állományú orvos/Főigazgatóság szerződéses orvosa
      b) Szerződéses orvos
      c) Külsős egészségügyi szolgáltató
   1.2. Orvosi alapellátás (esetszám)
      a) Rendőrségi állományú orvos/Főigazgatóság szerződéses orvosa
      b) Szerződéses orvos
      c) Külső egészségügyi szolgáltató
   1.3. Fogdapszichológiai ellátást igénybe vettek száma (esetszám)
      a) Szakorvosi ellátás
      b) Ambuláns ellátás
      c) Szakrendelő
      d) Kórházi ambulancia
      e) Országos Mentőszolgálat
      f) Fekvőbeteg-intézeti ellátás
2. Kimutatás az elhelyezett, kábítószer-használó őrizetesek és külföldiek egészségügyi ellátásáról
   2.1. Kábítószergyorsteszt használata befogadás alkalmával végzett vizsgálatkor (fő)
      a) Rendőrségi állományú orvos által végzett
      b) Nem rendőrségi állományú orvos által végzett
      c) Főigazgatóság által fenntartott intézményekben végzett
   2.2. Kábítószer-használónak minősített személyek ellátása (esetszám)
      a) Egészségügyi ellátást nem igényelt
      b) Alapellátó orvos látta el konzílium nélkül
      c) Alapellátó orvos látta el konzíliummal
      d) Nem volt ellátható
3. Kimutatás fertőző megbetegedések számáról (esetszám)
      a) Tbc
      b) Hepatitis
      c) HIV
      d) Tetvesség
      e) Rühesség
      f) Ételfertőzés
      g) Egyéb
4. Kimutatás az őrzött szállásokon és a Főigazgatóság által fenntartott intézményekben végzett felcseri tevékenységről (esetszám)
      a) Szakrendelőbe történő beutalások ügyintézése
      b) Mentőhívás
      c) Rosszullét
      d) Kötözés, sebellátás
      e) Injekciózás
      f) Vércukormérés
      g) EKG-vizsgálat
      h) Egyéb rendkívüli esemény (pl. fertőző megbetegedés, öngyilkosság)

5. Kimutatás orvosi tevékenységről a rendőrségi állományú orvos és a Főigazgatóság szerződéses orvosa esetében
   a) Befogadás előtti orvosi vizsgálat (fő)
   b) Vér-, illetve vizeletvétel kábítószerre (esetszám)
   c) Vér-, illetve vizeletvétel alkoholra (esetszám)
   d) Látlelet felvétele (esetszám)
   e) DNS-mintavétel (esetszám)
   f) Egyéb biológiai mintavétel (esetszám)
   g) Egyéb tevékenység (esetszám)

4. melléklet a 39/2019. (XI. 15.) BM rendelethez

Az 1/2014. (I. 10.) BM rendelet 1. melléklet 2. pontjában foglalt táblázat a következő 11. sorral egészül ki:

	(A	*B*	*C*	*D*	*E*
1.	*Szerv*	*Megnevezés*	*Szakképesítés*	*Fő*	*Munkaidő)*
11.	Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság	közegészségügyi felügyelő	szakirányú felsőfokú	1	teljes vagy rész

Az emberi erőforrások minisztere 25/2019. (XI. 15.) EMMI rendelete a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottságról

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (3) bekezdés i) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 92. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § A Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) az egészségügyért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) tanácsadó, javaslattevő, véleményező és döntés-előkészítő testülete.

2. § A Bizottság a családbarát szülészetek kialakításának támogatása, a szoptatásbarát társadalom létrejöttének elősegítése és az Egészségügyi Világszervezet és az Egyesült Nemzetek Szervezete Gyermekalapja által kidolgozott „Bababarát Kórház Kezdeményezés” országos szintre történő kiterjesztése érdekében a következő feladatokat látja el:

1. javaslatot tesz a miniszter részére átfogó szakmai irányelvek, módszertani levelek, ajánlások kidolgozására, a nemzetközi ajánlások szakmai irányelvekbe történő beépítésére, majd nyomon követi ezek alkalmazásának megvalósulását,
2. az 1. pont szerinti irányelvekkel, módszertani levelekkel és ajánlásokkal összhangban álló ismeretterjesztő anyagokat dolgoz ki és terjeszt az egészségügyi, szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, valamint az oktatási és nevelési intézmények részére,
3. módszertani támogatást nyújt az egészségügyi intézményi protokollok kidolgozásához,
4. figyelemmel kíséri a feladatai ellátásával összefüggő hatályos jogszabályokat, a jogszabálytervezeteket véleményezi, illetve szükség esetén módosítást kezdeményez,
5. részt vesz az ágazati stratégiák kidolgozásában,
6. javaslatot tesz a céljaival összefüggő tananyag beépítésére a graduális és posztgraduális képzésbe,
7. áttekinti a céljaival összefüggő képzéseket, szükség esetén javaslatot tesz tananyagának kiegészítésére, további képzésekre,
8. országos és regionális továbbképzéseket, konferenciákat, szakmai napokat kezdeményez,

9. közreműködik képzések szervezésében,
10. figyelemmel kíséri a családbarát ellátás, a szoptatás és az anyatejes táplálás, valamint a csecsemő- és kisgyermekkori gondozás hazai helyzetét, elősegíti az ezekkel kapcsolatos tájékoztatást,
11. áttekinti a szoptatástámogatás magyarországi helyzetét, és annak intézményesítése érdekében oktatási, szervezeti és módszertani javaslatot tesz,
12. az Egészségügyi Világszervezet ajánlása szerint ösztönzi a szoptatási arányszámok növelését,
13. figyelemmel kíséri az Egészségügyi Világszervezet Közgyűlése által elfogadott határozatok – különösen Az Anyatejet Helyettesítő Készítmények Marketingjének Nemzetközi Kódexe (a továbbiakban: Kódex) – betartásának magyarországi helyzetét, és javaslatot tesz azok alkalmazása hatékonyságának növelésére,
14. közreműködik a nők és családok számára szóló ismeretterjesztő, illetve a média számára is felhasználható tájékoztató anyagok kidolgozásában,
15. a céljaival összhangban kutatásokat kezdeményez, amelynek alapján javaslatokat, ajánlásokat dolgoz ki,
16. ösztönzi, hogy az anya-, baba- és családbarát ellátás irányadóvá váljon,
17. javaslatot tesz az anya-, baba- és családbarát ellátás korszerű nemzetközi ajánlásokon, szakmai ismereteken, továbbá a családok igényein alapuló szempontrendszerére, illetve ennek elérésére ösztönző rendszert dolgoz ki, továbbá figyelemmel kíséri a szülészeti, újszülött- és koraszülött-ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatók tevékenységét e szempontrendszernek való megfelelés tekintetében,
18. ösztönzi, hogy minden szülészeti és koraszülött ellátást végző egészségügyi szolgáltató célul tűzze ki a „Bababarát Kórház" cím megszerzését, illetve megtartását,
19. programot készít annak érdekében, hogy a „Bababarát Kezdeményezés" kiterjesztésre kerüljön valamennyi egészségügyi szolgáltatóra, a közforgalmú gyógyszertárakra, továbbá oktatási intézményekre is,
20. ösztönzési rendszert dolgoz ki a „Bababarát Kórház", illetve „Bababarát Terület" cím elnyerésére,
21. kapcsolatot tart az Egészségügyi Világszervezet és az Egyesült Nemzetek Szervezete Gyermekalapja képviseletével a „Bababarát Kezdeményezés" végrehajtásával összefüggő feladatok ellátása tekintetében,
22. javaslatot tesz a szoptatásra lehetőséget biztosító helyiségek kialakítása szempontrendszerére a különböző közintézményekben és egyéb szolgáltató intézményekben, és rendszeresen ellenőrzi, hogy azok megfelelnek-e a bababarát szemlélet szerinti feltételeknek.

3. § A Bizottság a „Bababarát Kórház Kezdeményezés" hazai koordinátoraként ellátott feladatait az Egészségügyi Világszervezet és az Egyesült Nemzetek Szervezete Gyermekalapja „Bababarát Kórház Kezdeményezésre" vonatkozó ajánlásai szerint végzi, ennek során

a) figyelemmel kíséri az egészségügyi szolgáltató „Bababarát Kórház Kezdeményezés" tárgykörével összefüggő működését,
b) kidolgozza az egészségügyi szolgáltató felmérésének menetét,
c) gondoskodik az azt igénylő egészségügyi szolgáltató felméréséről, majd az eredmény értékelése alapján javaslatot tesz a miniszter számára a „Bababarát Kórház" cím odaítélésére,
d) javaslatot tesz a „Bababarát Kórház" címet elnyert egészségügyi szolgáltató önellenőrzésének menetére,
e) támogatja az egészségügyi szolgáltatót a bababarát ellátás színvonalának fenntartásában és az önellenőrzés végrehajtásában,
f) kidolgozza a „Bababarát Kórház" címet elnyert egészségügyi szolgáltató újra felmérésének menetét,
g) gondoskodik a „Bababarát Kórház" címet elnyert egészségügyi szolgáltató újrafelméréséről, majd az eredmény értékelése alapján javaslatot tesz a miniszter számára a „Bababarát Kórház" cím megerősítésére vagy visszavonására,
h) folyamatos információs és kapcsolattartási lehetőséget biztosít az egészségügyi szolgáltató számára,
i) kidolgozza az a)–h) pont szerinti feladatok elvégzésében közreműködők összeférhetetlenségének speciális szabályait, valamint gondoskodik a képzésükről.

4. § (1) A Bizottság szavazati joggal rendelkező tagjai

1. az egészségügyi szakmai kollégium csecsemő- és gyermekgyógyászat tagozata,
2. az egészségügyi szakmai kollégium neonatológia tagozata,
3. az egészségügyi szakmai kollégium szülészet és nőgyógyászat, asszisztált reprodukció tagozata,
4. az egészségügyi szakmai kollégium ápolás és szülésznő tagozata,
5. az egészségügyi szakmai kollégium védőnő (területi, iskolai, kórházi, családvédelmi) tagozata,
6. a Magyar Kórházszövetség,

7. a Magyar Gyermekorvosok Társasága,
8. a Magyar Perinatológiai Társaság,
9. a Magyar Pre- és Perinatális Pszichológiai és Orvostudományi Társaság,
10. a Magyar Pszichoszomatikus Szülészeti és Nőgyógyászati Társaság,
11. a Szoptatásért Magyar Egyesület,
12. a La Leche Liga Magyarország Egyesület,
13. az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (a továbbiakban: OGYÉI),
14. a Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati Intézet Módszertani Központ,
15. a miniszter,
16. a családpolitikáért felelős miniszter

által jelölt egy-egy személy.

(2) A Bizottságban

a) az Egészségügyi Világszervezet magyarországi képviselete,
b) az Egyesült Nemzetek Szervezete Gyermekalapja magyarországi képviselete

által delegált személy szavazati joggal nem rendelkező tagként vesz részt.

(3) A miniszter az (1) bekezdés szerinti tagok mellett további szavazati joggal rendelkező, illetve szavazati joggal nem rendelkező, tiszteletbeli tagokat kérhet fel.

(4) A Bizottság tagjainak megbízatása a delegálás, illetve a felkérés visszavonásáig, de legfeljebb négy évre szól, azzal, hogy a megbízatás egy alkalommal, újabb négy évre meghosszabbítható.

(5) A Bizottság operatív testülete az elnökség. A Bizottság háromtagú elnökségét a Bizottság tagjai közül a miniszter kéri fel. Az elnökség tagjai az elnök és a két elnökhelyettes.

(6) A Bizottság elnöke esetenként – az ülések témájára tekintettel – tanácskozási joggal szakértőt hívhat meg a Bizottság ülésére.

(7) A Bizottság tagjai és tiszteletbeli tagjai a Bizottságban végzett munkájukért díjazásban, költségtérítésben nem részesülnek.

5. § (1) A Bizottság elnöke a Bizottság

a) „Bababarát Kórház Kezdeményezéssel",
b) „Bababarát Területtel",
c) Kódexszel,
d) oktatással,
e) kommunikációval és szemléletformálással

kapcsolatos feladatai ellátása érdekében állandó munkacsoportokat hoz létre.

(2) A munkacsoportok vezetőit és tagjait a Bizottság elnöke jelöli ki.

(3) A Bizottság, illetve a munkacsoportok működési rendjét a Bizottság ügyrendje határozza meg.

(4) A munkacsoportok szakmai és civil szervezeti szakértők közreműködésével működnek.

6. § (1) A Bizottság a feladatait a miniszter által jóváhagyott öt éves stratégia és éves munkaterv alapján végzi. A Bizottság a stratégiát legkésőbb az ötéves időszak lejártát követő 3 hónapon belül, az éves munkatervét minden év március 1-jéig nyújtja be a miniszter részére jóváhagyás céljából.

(2) A Bizottság feladatainak elvégzéséről szóló beszámolót a Bizottság elnöke a tárgyévet követő március 1-jéig jóváhagyás céljából megküldi a miniszter részére.

(3) A Bizottság ügyrendjét maga állapítja meg, és azt az elfogadásától számított 15 napon belül jóváhagyás céljából a Bizottság elnöke megküldi a miniszternek.

7. § (1) Az OGYÉI biztosítja a Bizottság adminisztratív és titkársági feladatainak ellátását.

(2) A Bizottság működési körében felmerülő beszerzési igények teljesítése érdekében – a Bizottság elnökének javaslata alapján – az OGYÉI jár el. Mindazon személyek feletti szakmai felügyeletet, akik a Bizottság munkájában közreműködnek, a Bizottság elnöke látja el, és a Bizottság működési körében megkötött szerződések tekintetében az OGYÉI csak a Bizottság elnökének előzetes egyetértésével állíthat ki teljesítésigazolást.

(3) A Bizottság működéséhez az OGYÉI költségvetésében biztosított forrás kizárólag a Bizottság e rendelet szerinti feladatainak ellátására használható fel.

8. § A Bizottság szükség szerint, de évente legalább két alkalommal ülést tart. A Bizottság ülését az elnök hívja össze.

9. § Ez a rendelet a kihirdetését követő ötödik napon lép hatályba.

10. § (1) A Bizottság 4. § (1) és (3) bekezdése szerinti tagjainak felkérésére, illetve delegálására első alkalommal e rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül kerül sor. A Bizottság alakuló ülését a tagság felállásától számított egy hónapon belül kell megtartani.

(2) A 6. § szerinti stratégiát első alkalommal a Bizottság első ülésétől számított hat hónapon belül kell jóváhagyás céljából megküldeni a miniszternek.

Dr. Kásler Miklós s. k.,
emberi erőforrások minisztere

VII. Az Alkotmánybíróság döntései

Az Alkotmánybíróság 32/2019. (XI. 15.) AB határozata az Állami Számvevőszék megállapításai alapján indult végrehajtási jellegű közigazgatási cselekmények jogszerűségének bíróságok általi felülvizsgálatára vonatkozó alkotmányos követelmény megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon* és *dr. Szívós Mária* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Pokol Béla, dr. Schanda Balázs* és *dr. Szalay Péter* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t :

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy az Állami Számvevőszék megállapításai alapján indult végrehajtási jellegű közigazgatási cselekmények jogszerűségét erre irányuló kereset alapján a bíróság érdemben, a cselekmény jogalapja körében a párt támogatása visszafizetésének, illetve csökkentésének összegszerűségére is kiterjedően felülvizsgálja.
2. Az Alkotmánybíróság az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 1. § (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.31.401/2018/2. számú és a Fővárosi Törvényszék 2.Kpkf.670.489/2018/3. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

[1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bánka Arnold ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján 2018. október 29-én alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Törvényszék 2.Kpkf.670.489/2018/3. számú végzésével összefüggésben az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 1. § (6) bekezdése (a továbbiakban: ÁSZ tv.) ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok alaptörvény-ellenesen alkalmazták az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdését, valamint alaptörvény-ellenes módon nem alkalmazták a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 39. § (1) bekezdését, ezáltal előidézték az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joga sérelmét. Az indítványozó kérte tovább a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.31.401/2018/2. számú és a Fővárosi Törvényszék 2.Kpkf.670.489/2018/3. számú végzéseinek megsemmisítését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását.

[2] Az indítványozó alkotmányjogi panasza alapjául szolgáló ügyben az Állami Számvevőszék (a továbbiakban: ÁSZ vagy Állami Számvevőszék) a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Párttv.) 10. § (1) és (3) bekezdései alapján a 2015–2016. évre vonatkozóan ellenőrzést folytatott az indítványozónál, amely vizsgálatát utóbb a 2017. évre is kiterjesztette. Ezen ellenőrzés alapján az ÁSZ 2018. január 8-án közzétette a 108012. számon hozott „A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Jobbik Magyarországért Mozgalomnál" című EL-0277-069/2018. számú jelentését (a továbbiakban: jelentés). Az ÁSZ a jelentést, a tájékoztatást, az ezek alapján kiadott intézkedési felhívását, valamint 331 660 000 Ft a központi költségvetés részére történő befizetésére vonatkozó fizetési felszólítását 2018. január 9-én kézbesítette az indítványozó részére. Az indítványozó keresetlevelében elsődlegesen az ÁSZ jelentés, a tájékoztatás, a felhívás és a felszólítás megsemmisítését, másodlagosan a jogsértés tényének megállapítását kérte, illetve azonnali jogvédelem iránti kérelmet is előterjesztett.

[3] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 101.K.31.401/2018/2. számú végzésével az indítványozó keresetlevelét visszautasította. Indokolásában a Kp. 1. § (1) bekezdésében, a 4. § (1) és (3) bekezdésében, a (6) és (7) bekezdésében, az ÁSZ tv. 5. § (11) bekezdés a) pontjában, a Párttv. 10. § (1) és (2) bekezdéseiben, valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 9. §-ában foglaltak alapján megállapította, hogy a pártok pénzügyi, gazdasági helyzete hatósági eljárás keretében nem ellenőrizhető, ezért az eljárásra az Ákr. rendelkezései nem alkalmazhatók. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az ÁSZ nem államigazgatási szerv, mivel jogszabály hatósági jogkör gyakorlására nem jogosítja fel, jogállását az Alaptörvény 43. cikke, hatáskörét és feladatait az ÁSZ tv. 1–6. §-ai, valamint a Párttv. határozza meg. Az elsőfokú bíróság arra is hivatkozott, hogy az ÁSZ az Országgyűlés pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve, valamint nem rendelkezik az ellenőrzési megállapításokkal összefüggésben közvetlen szankcionálási lehetőséggel, csupán kezdeményezheti a jogkövetkezmények érvényesítésére vonatkozó eljárást az erre jogosult közigazgatási hatóságnál. Mindezek alapján az ÁSZ a Párttv. 4. § (4) bekezdése szerinti jelentése és az ennek alapján kiadott felszólítás, felhívás és tájékoztatás nem tekinthető a Kp. 4. § (1) bekezdése szerinti közigazgatási tevékenységnek. Az elsőfokú bíróság szerint a jogvita elbírálására nincs hatásköre, ezért a Kp. 48. § (1) bekezdés b) pontja alapján a keresetet visszautasította.

[4] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) 2.Kpkf.670.489/2018/3. számú végzésével (a továbbiakban: Végzés) az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A másodfokú bíróság Végzése indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatoknak egyenként és a maguk összességében való értékelésével és meggyőződése szerinti elbírálásával helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó keresete a közigazgatási bíróság által nem felülvizsgálható, ezért a keresetlevél visszautasításának van helye. A másodfokú bíróság indokolásában rögzítette, hogy arra tekintettel találta alaptalannak az indítványozó ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdésének alaptörvény-ellenessége megállapítása érdekében az Alkotmánybíróság előtti eljárás kezdeményezésére irányuló indítványát, hogy álláspontja szerint az Alaptörvény rendelkezései nem a korlátlan jogorvoslathoz való jog biztosítását célozzák, ezért a jogorvoslathoz való jog nem parttalan és automatikus bármely hatóság által kibocsátott bármely intézkedés vonatkozásában. Figyelemmel arra, hogy az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése a bíróság által felülvizsgálható döntések sorából, illetve a Kp. tárgyi hatályából az ÁSZ jelentéseit eleve kizárja, ezért az ÁSZ által meghozott aktus bírósági felülvizsgálatára nincs lehetőség, mert az az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében foglalt hatalommegosztás sérelmével járna.

[5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése alaptörvény-ellenes, mert ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével.

[6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy álláspontja szerint az ÁSZ jelentés bírósági felülvizsgálatát kizáró jogszabályhely különösen arra tekintettel alaptörvény-ellenes, hogy az ÁSZ jogsértések elkövetését és ennek jogkövetkezményeként fizetési kötelezettséget állapított meg az indítványozó vonatkozásában. Ezen túlmenően véleménye szerint az ÁSZ által kibocsátott fizetési felszólítás, valamint az ÁSZ intézkedési felhívása nem tartozik az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése szerinti „jelentés", „megállapítás" és „következtetés" körébe, ily módon ezen döntések bírósági felülvizsgálata a hatályos jogszabályok alapján nem kizárt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése és a Kp. 39. § (1) bekezdésének értelmezése alapján.

[7] Az indítványozó előadta, hogy az ÁSZ a Párttv. 10. § (3) bekezdése szerinti, kétévenkénti rendszeres szabályszerűségi ellenőrzést folytatott az indítványozónál a 2015. és 2016. évekre vonatkozó pénzügyi kimutatás elkészítésére, közzétételére, a párt könyvvezetésére, gazdálkodására, ennek keretében a számviteli szabályozás kialakítására, a bizonylati rend, bizonylati fegyelem betartására, egyéb gazdálkodási, ellenőrzési és pénzügyi-számviteli, informatikai feladatok ellátására irányuló tevékenységekre, valamint a vagyon jogszabályi előírásoknak megfelelő hasznosítására. Az indítványozó szerint az ellenőrzést az ÁSZ szabálytalanul, minden jogalap nélkül kiterjesztette a 2017. év első félévére vonatkozó nem pénzbeli hozzájárulások szabályosságának ellenőrzésére is. Az indítványozó szerint az ÁSZ-szal folyamatosan és jóhiszeműen együttműködött az ellenőrzés során, 2017. augusztus 14. és október 15. között mintegy 20 levélváltás és személyes találkozó történt, amely során átadásra kerültek az ÁSZ által kért dokumentumok.

[8] Az indítványozó kifejtette, hogy 2017. december 6-án az ÁSZ főtitkára egy beazonosíthatatlan számú oldalból álló jelentéstervezetet küldött meg az indítványozó számára, amelytől a később elfogadott jelentés csak minimálisan különbözik, amellyel összefüggésben 2017. december 21-én részletes észrevételeket tett. Az indítványozó kifogásolta, hogy az ÁSZ jelentése semmiféle számítást, levezetést nem közöl a tiltott vagyoni hozzájárulás mértékével (331 660 000 Ft) kapcsolatban. Az indítványozó véleménye szerint az ÁSZ az ellenőrzése során megsértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, amikor azt nem tisztességesen és nem észszerű határidőn

belül végezte, mivel az adatszolgáltatásra nem biztosított az indítványozó számára megfelelő határidőt és az adatszolgáltatás elmulasztásának terhét és jogkövetkezményeit az indítványozóra hárította. Az indítványozó a bírósági eljárással összefüggésben is kifogásolta az észszerű határidőn belüli eljárás megsértését, mert az elsőfokú bíróság a keresetlevél visszautasításáról nem a Kp. 45. § (1) bekezdés c) pontja szerinti 8 napon belül, hanem 3 hónap elteltével döntött, majd a másodfokú bíróság is 2 hónap alatt bírálta el az indítványozó fellebbezését.

[9] Az indítványozó szerint az ÁSZ a jelentésében foglalt megállapításait érdemben nem indokolta, abból a döntése megalapozottsága, jogszerűsége nem állapítható meg. Az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a keresetlevelében foglalt alapjogi érvelését, amely eljárás ellentétes az Alaptörvény 28. cikke szerinti követelményekkel. Az indítványozó az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 13. cikke, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 14. cikk (1) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikke a megsértésére is hivatkozott.

[10] 3. Az ügyben az igazságügyi miniszter és az Állami Számvevőszék észrevételeket terjesztett elő.

II.

[11] 1. Magyarország Alaptörvényének az alkotmányjogi panaszban felhívott rendelkezései:

„XXIV. cikk Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni."

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti."

„25. cikk (3) A közigazgatási bíróságok döntenek közigazgatási jogvitákban és törvényben meghatározott egyéb ügyben."

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak."

„43. cikk (1) Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve. Az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott feladatkörében ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását, az államháztartás gazdálkodását, az államháztartásból származó források felhasználását és a nemzeti vagyon kezelését. Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseit törvényességi, célszerűségi és eredményességi szempontok szerint végzi.

(2) Az Állami Számvevőszék elnökét az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával tizenkét évre választja meg.

(3) Az Állami Számvevőszék elnöke az Állami Számvevőszék tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.

(4) Az Állami Számvevőszék szervezetének és működésének részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg."

[12] 2. Az ÁSZ tv. érintett rendelkezései:

„1. § (1) Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés legfőbb pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve, amely az Országgyűlésnek alárendelve látja el feladatát. Az Állami Számvevőszék jogállását és hatáskörét az Alaptörvény és e törvény határozza meg.

(2) Az Állami Számvevőszék ellenőrzési tevékenysége során minden más szervezettől független.

(3) Az Állami Számvevőszék általános hatáskörrel végzi a közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás ellenőrzését.

(4) Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tapasztalatain alapuló megállapításaival, javaslataival, tanácsaival segíti az Országgyűlést, annak bizottságait, és az ellenőrzött szervezetek munkáját, amellyel elősegíti a jól irányított állam működését.

(5) Az Állami Számvevőszék megállapításai alapján az ellenőrzött szervezetekkel és a felelős személyekkel szemben az illetékes szervezetnél eljárást kezdeményezhet.

(6) Az Állami Számvevőszék jelentései, az abban foglalt megállapításai, következtetései bíróság vagy más hatóság előtt nem támadhatók meg."

„5. § (11) Az Állami Számvevőszék – törvény rendelkezéseinek megfelelően – törvényességi szempontok szerint ellenőrzi

a) a pártok gazdálkodását”

„28. § (1) Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseinek lefolytatása, illetve az ellenőrzések megtervezése érdekében az ellenőrzött, illetve törvény alapján ellenőrizhető szervezet […] és annak munkavállalója közreműködésre köteles. Az ellenőrzött szervezet és annak munkavállalója közreműködési kötelezettsége a (2) és (3) bekezdés, valamint a 33. § (1) és (6) bekezdése szerinti kötelezettségeket foglalja magában.

(2) A közreműködésre felhívott szervezet az Állami Számvevőszék részére – annak kérésére soron kívül, de legkésőbb öt munkanapon belül – az ellenőrzés tervezhetősége, meghatározása, illetve lefolytatása érdekében szükséges adatokat és dokumentumokat rendelkezésre bocsátja, illetve a kapcsolódó tájékoztatást köteles megadni.”

„29. § (1) Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési megállapításait megküldi az ellenőrzött szervezet vezetőjének vagy az általa megbízott személynek, és annak, akinek személyes felelősségét állapította meg.

(2) Az ellenőrzött szervezet vezetője és a felelősként megjelölt személy az ellenőrzés megállapításaira tizenöt napon belül írásban észrevételt tehet.

(3) Az Állami Számvevőszék az észrevételre a beérkezésétől számított harminc napon belül írásban válaszol. A figyelembe nem vett észrevételeket köteles a jelentésben feltüntetni, és megindokolni, hogy azokat miért nem fogadta el.”

„32. § (1) Az Állami Számvevőszék az általa végzett ellenőrzésekről jelentést készít. A jelentés tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat, következtetéseket.”

„33. § (1) Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési megállapításait tartalmazó jelentését megküldi az ellenőrzött szervezet vezetőjének. Az ellenőrzött szervezet vezetője köteles a jelentésben foglalt megállapításokhoz kapcsolódó intézkedési tervet összeállítani, és azt a jelentés kézhezvételétől számított harminc napon belül az Állami Számvevőszék részére megküldeni.

(2) Amennyiben az intézkedési tervben foglalt intézkedések hiányosak vagy más okból nem elfogadhatók, az Állami Számvevőszék az intézkedési tervet indokolással és tizenöt munkanap – testületi döntéshozatal szükségessége esetén a következő testületi ülést követő öt munkanap – póthatáridő tűzésével visszaküldi kijavításra, kiegészítésre az ellenőrzött szervezet vezetőjének, és erről egyidejűleg értesíti a belső ellenőrzést végző személyt, illetve szervezetet.

(3) Amennyiben az ellenőrzött szervezet vezetője nem küldi meg határidőben az intézkedési tervet vagy továbbra sem elfogadható intézkedési tervet küld, az Állami Számvevőszék elnöke

a) az ellenőrzött szervezet vezetőjével szemben büntető- vagy fegyelmi eljárás megindítását kezdeményezheti;

b) kezdeményezheti az illetékes hatóságnál, illetve szervezetnél az ellenőrzött szervezetet megillető, az államháztartás valamelyik alrendszeréből származó támogatások vagy egyéb juttatások folyósításának, illetve a személyi jövedelemadó 1%-ából történő felajánlásokból való részesedés lehetőségének felfüggesztését.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott esetekben a megkeresett illetékes személy vagy szervezet köteles intézkedni, és erről az Állami Számvevőszék elnökét harminc napon belül írásban értesíteni.

(5) Ha az ellenőrzött szervezet vezetője intézkedési kötelezettségét utóbb teljesítette, az Állami Számvevőszék a (3) bekezdése b) pontja szerinti hatóságot értesíti, és kezdeményezi a támogatás, juttatás, részesedés felfüggesztésének megszüntetését.

(6) Az Állami Számvevőszék elnöke az ellenőrzés során feltárt jogszabálysértő gyakorlat, illetve a vagyon rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználásának megszüntetése érdekében – ha jogszabály súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazását nem írja elő – figyelemfelhívó levéllel fordulhat az ellenőrzött szerv vezetőjéhez. A szerv vezetője a figyelemfelhívó levélben foglaltakat tizenöt napon belül – testületi szerv a soron következő ülésén – köteles elbírálni, a megfelelő intézkedést megtenni és erről az Állami Számvevőszék elnökét értesíteni.

(7) Az intézkedési tervben foglaltak megvalósítását az Állami Számvevőszék utóellenőrzés keretében ellenőrizheti.

(8) Ha a (3) bekezdésben felsorolt intézkedések nem vezetnek eredményre, ilyen intézkedések megtétele nem lehetséges, vagy az adott ügy jellege, illetve súlya egyébként indokolja, az Állami Számvevőszék elnöke kezdeményezheti, hogy az Országgyűlés illetékes bizottsága tárgyalja meg a jelentést és annak megállapításait, valamint hallgassa meg az ellenőrzött szervezet vezetőjét.”

[13] 3. A Párttv. érintett rendelkezései:

„10. § (1) A párt gazdálkodása törvényességének ellenőrzésére az Állami Számvevőszék jogosult.

(2) Államigazgatási szerv a párt gazdasági-pénzügyi ellenőrzésére nem jogosult.

(3) Az Állami Számvevőszék kétévenként ellenőrzi azoknak a pártoknak a gazdálkodását, amelyek a központi költségvetésből rendszeres támogatásban részesültek.

(4) Ha az Állami Számvevőszék azt észleli, hogy a párt gazdálkodása körében jogellenesen járt el, felhívja a törvényes állapot helyreállítására. Súlyosabb törvénysértés esetén, vagy ha a párt nem tesz eleget a felhívásnak, az Állami Számvevőszék elnöke az ügyész Ectv. 11. § (3) bekezdésének megfelelő eljárását indítványozza."

III.

[14] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.

[15] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[16] Az indítványozó jogi képviselője a támadott Végzést 2018. augusztus 30-án vette kézhez, alkotmányjogi panaszát 2018. október 29-én személyesen nyújtotta be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, így a panasz határidőben előterjesztettnek minősül. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban felperesként szerepelt, így érintettsége fennáll.

[17] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (7) bekezdését és a 28. cikket.

[18] Az indítványozó az EJEE 13. cikke, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 14. cikk (1) bekezdése valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikke megsértésére is hivatkozott. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára az Abtv. 32. § (2) bekezdésben meghatározott indítványozói kör kezdeményezése esetén jogosult, azonban nincs hatásköre az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és a 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára.

[19] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.

[20] Az alkotmányjogi panasz megfelel a határozott kérelem követelményének, mert tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét és indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályhely bírói döntésben történő alkalmazása az indítványozó szerint miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, továbbá kifejezett kérelmet fogalmazott meg a támadott jogszabályhely alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b), e) és f) pont].

[21] Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

[22] Az indítványozó alkotmányjogi panasza alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy megfelel-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének, hogy a pártok gazdálkodásának törvényességi ellenőrzése során hozott ÁSZ jelentés, fizetési felszólítás és tájékoztatás vonatkozásában jogorvoslati jog közvetlenül nem illeti meg az ellenőrzött pártot, illetve vonatkozik-e az ÁSZ ellenőrzési eljárására az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése.

[23] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése lehetővé teszi, hogy az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjesszen a testület elé.

IV.

[24] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[25] 1. Az indítványozó az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése alkotmányossági vizsgálatára irányuló panaszában azt kifogásolja, hogy az Alaptörvény a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot nem biztosít számára a szabályozás az ÁSZ ellenőrzése során elfogadott jelentés, tájékoztatás és fizetési felszólítás vonatkozásában, továbbá álláspontja szerint az ÁSZ ellenőrzési eljárása nem felel meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének.

[26] Az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése azon okból nem teszi lehetővé az ÁSZ ellenőrzése során elfogadott jelentés, tájékoztatás és fizetési felszólítás vonatkozásában az ellenőrzött szervezet részéről a jogorvoslati jog gyakorlását, mivel az ÁSZ ellenőrzése során kibocsátott dokumentumok nem minősülnek hatósági jogkörben hozott döntésnek, ekként nem vonatkozik rájuk az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslati jog, illetve az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sem.

[27] Az Alkotmánybíróság az indítvány Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti vizsgálata során a jelen ügyben is a következőket vizsgálta: az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog keretében alkotmányjogi értelemben hatósági döntésnek minősül-e az ÁSZ ellenőrzése során elfogadott jelentés, tájékoztatás és fizetési felszólítás, illetve az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése alapján annak vizsgálata is szükséges, hogy az ÁSZ által folytatott ellenőrzési eljárás vonatkozásában érvényesülnek-e az ezen cikkben foglalt követelmények.

[28] 2. Az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálata során mindenekelőtt az Állami Számvevőszékre vonatkozó alkotmányos hagyományokat vette alapul, mivel az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak alkotmányos kötelezettsége az Alaptörvény rendelkezéseit, így az Állami Számvevőszékről rendelkező 43. cikket is a Nemzeti hitvallással és Magyarország történeti alkotmányának vívmányaival összhangban értelmezni.

[29] Az Állami Számvevőszéket az állami számvevőszék felállításáról s hatásköréről szóló 1870. évi XVIII. törvénycikkel állította fel az Országgyűlés, amely 1914-ben a Magyar Királyi Legfőbb Állami Számvevőszék elnevezést vette fel és egészen 1949-ig működött, amikoris kormányzati hatáskörbe került az állami ellenőrzés irányítása és szervezete. Az Állami Számvevőszék visszaállítására az 1989. október 28-án elfogadott 1989. évi XXXVIII. törvénnyel került sor.

[30] Az Állami Számvevőszék 1870. évi felállítása előtt az állami szerveket érintő elszámoltatásra és számvitelre utaló törekvések a királyi kamarák irataiban lelhetők fel, a legkorábbi 1528-ból származik. Az Országgyűlést a költségvetés elfogadásával összefüggésben megillető jogait elsőként a független magyar felelős ministerium alakításáról szóló 1848. évi III. törvénycikk 37. §-a tartalmazta a következőképpen: „A ministerium az ország jövedelmeinek és szükségeinek kimutatását – s a multra nézve az általa kezelt jövedelmekről számadását országgyülési megvizsgálás, s illetőleg jóváhagyás végett – évenként az alsó táblánál bemutatni köteles." Ezt követően ezen törvényhely végrehajtására 1849 márciusában létrehozták az Országos Számadásvizsgáló Bizottmányt, amelynek feladatát képezte a zárszámadás felülvizsgálata, a kormány pénzügyi ellenőrzése, illetve az állami pénzügyek vizsgálata. A neoabszolutizmus idején Ausztria és Magyarország állami pénzügyi ellenőrzési rendszere azonos volt, 1867. január 1-jéig az Oberste Rechnungscontroll-behörde végezte Magyarország tekintetében is a zárszámadást, majd 1867. december 3-án a Pénzügyminisztérium berkein belül felállították az „Állam-főkönyvelési osztályt", amely a kormánynak alárendelten elkészítette az 1868. és az 1869. évi zárszámadást. 1869. november 16-án Lónyay Menyhért pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő „országos főszámvevőszék" felállítása érdekében, mivel az Országgyűlés felépítésénél és funkciójánál fogva nem volt képes a kormány feletti ellenőrzést teljes mértében önállóan elvégezni. Ezt követően az állami számvevőszék felállításáról s hatásköréről szóló 1870. évi XVIII. törvénycikk elfogadásával megkezdte működését a kormánytól szervezetileg független, önálló hatáskörrel rendelkező Állami Számvevőszék, az 1870-es év zárszámadását már ezen új intézmény készítette el. Az 1870. évi XVIII. törvénycikkel felállított Állami Számvevőszék azonban jelentéseit, illetve észrevételeit – a 16. § és a 21. § értelmében – a kormány illetőleg az Állami Számvevőszék elnöke útján juttatta el az Országgyűléshez, önálló hatósági döntési jogkörrel nem rendelkezett, azonban a 17. § értelmében jogosult volt az általa végzett ellenőrzés során minden okirat és kimutatás megtekintésére.

[31] Az 1870. évi XVIII. törvénycikk, bár szervezetileg elkülönítette az Állami Számvevőszéket a kormánytól, azonban a „számtanácsosok", mai elnevezéssel számvevők kinevezését a miniszterelnök ellenjegyzéséhez kötötte. Az m. kir. állami számvevőszék szervezetének módositásáról szóló 1914. évi IV. törvénycikk az Állami Számvevőszék elnevezését m. kir. Legfőbb Állami Számvevőszékre változtatta, amely intézményt formálisan az 1949. évi 17. törvényerejű rendelet megszüntette, feladatkörét a kormánytól nem függetlenített Állami Ellenőrző Központ, Állami Ellenőrzési Minisztérium, majd a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság vette át. A rendszerváltáskor

az Alkotmány 32/C. §-a már akként rendelkezett, hogy: „Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve.", illetőleg „az általa végzett ellenőrzésekről jelentésben tájékoztatja az Országgyűlést". Az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: régi ÁSZ tv.) 1. § (1) bekezdése értelmében: „Az Országgyűlés pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerveként Állami Számvevőszék jön létre, amely csak az Országgyűlésnek és a törvényeknek van alárendelve." A régi ÁSZ tv. 16. § (2) bekezdése és a 17. § (2) bekezdése értelmében az ÁSZ felhatalmazást kapott a pártok gazdálkodásának törvényességi szempontú ellenőrzésére, amelyről a 18. § (1) bekezdése alapján jelentést készít, amelyet a 25. § (1) bekezdése értelmében észrevételezésre megküld az ellenőrzött szerv vezetőjének. A régi ÁSZ tv. alapján az ÁSZ-t nem illette meg hatósági jogkör és az ellenőrzése során tapasztaltakat jelentésben összegezte az ellenőrzött szerv észrevételeinek megismerését követően, amelyet további intézkedés érdekében megküldött az Országgyűlésnek, illetve bűncselekmény vagy jogsértés észlelése esetén a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnak. A hatályos ÁSZ tv. a korábbi modellt fenntartva az 1. § (1) bekezdésében deklarálja, hogy: „Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés legfőbb pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve, amely az Országgyűlésnek alárendelve látja el feladatát.", valamint az 5. § (11) bekezdés a) pontja értelmében törvényességi szempontból ellenőrzi a pártok gazdálkodását, amely ellenőrzés során tapasztaltakat a 32. § alapján jelentésben összegzi, amelyet a 29. § értelmében köteles az ellenőrzött szervnek észrevételezésre megküldeni, azonban a 33. § alapján közvetlen hatósági jogkörrel nem rendelkezik, hiszen a jelentés alapján az ÁSZ maga nem jogosult intézkedések tételére, hanem bűncselekmény és egyéb jogsértés gyanújának észlelése esetén az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz fordulhat.

[32] Az Alkotmánybíróság áttekintette az Európai Unió tagállamainak állami számvevőszékeire irányadó alkotmányos szabályozásokat is. Ennek alapján megállapítható, hogy az Európai Unió tagállamainak alkotmányai nem egységesek a számvevőszéki ellenőrzés modellje terén, némely tagállami alkotmány részletes számvevőszéki szabályozást tartalmaz (például Ausztria és Málta alkotmánya), azonban a tagállami alkotmányok alapvetően szűkszavúak, lényegében csak a számvevőszék jogállását és hatáskörét rögzítik, a részletszabályokat külön törvényi szabályozásra utalják. Több tagállam (Ausztria, Lengyelország, Málta, Spanyolország) azt a megoldást követi, hogy az alkotmány deklarálja, hogy a számvevőszék a parlamentnek alárendelt, kormánytól független szerv, amely jelentéseit a parlamentnek nyújtja be. A tagállamok többségének alkotmánya (Ciprus, Dánia, Franciaország, Horvátország, Írország, Olaszország, Szlovákia) a számvevőszék parlamentnek való alárendeltségét nem deklarálja, ugyanakkor az általa végzett ellenőrzésekről készített jelentések parlament elé terjesztését írja elő.

[33] A számvevőszéki ellenőrzés eredményének bírósági úton történő jogorvoslatáról csak két tagállami alkotmány rendelkezik: a román alkotmány 140. cikke tartalmazza, hogy a Számvevőszék tevékenységéből származó jogvitákat szakosodott bírói hatóságok oldják meg, ezzel szemben a görög alkotmány 98. cikke kifejezetten azt tartalmazza, hogy a Számvevőszék hatáskörébe tartozó ügyekben hozott döntéseit a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság nem vizsgálhatja felül. Következésképpen a tagállamok alkotmányai a román és a görög alkotmány kivételével egyáltalán nem tartalmaznak arra vonatkozó rendelkezést, miszerint a számvevőszéki ellenőrzés csak bírósági, vagy csak hatósági jellegű modellben végezhető. A svéd alkotmány, illetve az Egyesült Királyság történeti alkotmánya példának okáért nem tesz említést a számvevőszéki ellenőrzésről. A tagállamok alkotmányai közül egyedül a finn, a dán és a máltai alkotmány rögzíti, hogy a számvevőszéki ellenőrzés során az ellenőrzést végzőknek hozzáférési joga van az ellenőrzött szervezet irataihoz. A pártok gazdálkodásának ellenőrzéséről a tagállamok alkotmányai kifejezett rendelkezést nem tartalmaznak. A Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezetének (International Organisation of Supreme Audit Institutions, röviden INTOSAI) égisze alatt elfogadott Limai Nyilatkozat alapján a legfőbb ellenőrző intézmény alapítását a tagországoknak az alkotmány szintjén kell rögzíteniük, a Limai és a Mexikói Nyilatkozat is kiemelten kezeli a függetlenség kérdését, valamint egyéb alapelveket tartalmaz a számvevőszéki ellenőrzés vonatkozásában. A Limai Nyilatkozatot 1977-ben fogadták el az INTOSAI IX. Kongresszusának küldöttei, amely dokumentumot 1998-ban újra kiadták.

[34] A fentebb kifejtettek alapján megállapítható, hogy Magyarországon alkotmányos hagyományai vannak annak, hogy a mindenkori Állami Számvevőszék hatósági jogkör nélküli hivatali típusú intézményként működik.

[35] Az Alkotmánybíróság az 1870. évi XVIII. törvénycikk alapján megállapítja, hogy a mindenkori kormánytól függetlenített Állami Számvevőszék, amely az Országgyűlés felé jelentéstételi kötelezettséggel tartozik, valamint az ellenőrzött szervezetek azon kötelezettsége, hogy az Állami Számvevőszék pénzügyi-gazdasági ellenőrzései során a jelentéstételi kötelezettség teljesítése érdekében együttműködni és az ellenőrzéshez a törvény alapján szükséges dokumentumokat a rendelkezésére bocsátani kötelesek, az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján a történeti alkotmány vívmánya.

[36] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti panaszelemet vizsgálta meg.

[37] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek jogában áll jogorvoslattal élni az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntéssel szemben, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság gyakorlata meghatározta a jogorvoslati rendszerrel szemben támasztott követelményeket.

[38] Az Alkotmánybíróság a 14/2018. (IX. 27.) AB határozatban átfogóan áttekintette a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, amely során utalt arra, hogy a jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket, azok igénybevételének módját, az Alaptörvény azonban nem tartalmaz előírást azzal kapcsolatban, hogy hogyan épüljön fel a jogorvoslat rendszere. Ezen túlmenően az Alaptörvény azzal kapcsolatban sem tartalmaz követelményt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon érvényesüljön, ily módon adott esetben a jogorvoslati fórumrendszer egyfokúsága is megfelel az Alaptörvény követelményeinek {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}.

[39] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében követelmény a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítása {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. Közigazgatási hatósági döntések vonatkozásában a fentiek szerint csak az érdemi határozatok vonatkozásában volt követelmény az Alaptörvény hetedik módosítása előtt hatályos 25. cikk (2) bekezdése értelmében a bírósági felülvizsgálat lehetőségének biztosítása. Az Alaptörvény hetedik módosítása folytán hatályos 25. cikk (3) bekezdése értelmében a közigazgatási bíróságok döntenek közigazgatási jogvitákban és törvényben meghatározott egyéb ügyben. A jogorvoslathoz való jog szempontjából „valamely döntés érdemi, ügydöntő volta a tételes jogok által ilyennek tartott döntésekhez képest viszonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott. […] Így alkotmányjogi értelemben, a jogorvoslathoz való jog alapjog gyakorlásakor érdemi határozatnak minősülhetnek kivételesen nem ügydöntő határozatok is." {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}

[40] További követelményként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslat ténylegességét, vagyis azt, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, amelynek értelmében egyrészt követelmény, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét ne gátolják jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}. „Nem következik mindebből, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. A jogorvoslati út igénybevételének nem előfeltétele továbbá valamely jog – esetleg alapjog – tényleges sérelmének a bekövetkezése, elegendő, ha az érintett megítélése szerint jogát (jogos érdekét) sérti a támadott döntés. A jogorvoslathoz való jog, mint alapjog sérelme tehát akként is megvalósulhat, hogy más (alap)jogi sérelem esetleg nem állapítható meg az ügyben." {9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [21]} Végül pedig a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételét foglalja magában {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]; 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]}. A hatósági döntések kapcsán az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy azt, hogy valamely állami vagy nem állami szerv döntése hatóságinak minősül-e a jogorvoslathoz való jog szempontjából, csak a konkrét szabályozási környezetre tekintettel lehet eldönteni {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]}. A jogorvoslati jog tényleges gyakorlásának további feltétele az, hogy az érintett tudomást szerezzen a döntés meghozataláról {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [85]}.

[41] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta az ÁSZ által folytatott ellenőrzések intézményi kereteit, szabályozását és gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság ennek során áttekintette az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott határozatait. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány alapján a 1251/E/1995. AB határozatában (a továbbiakban: Abh1.) már állást foglalt azon kérdésben, hogy az ÁSZ hatóságnak tekinthető-e, illetve az ÁSZ által tett ellenőrzési megállapítások döntésnek minősülnek-e, amely során arra a következtetésre jutott, hogy: „Az ÁSz. – bár nyilvánvalóan állami szerv – nem jár el hatóságként, nem hoz a vizsgált szervre – a vizsgálat tartama alatti kármegelőzés céljából anyagi és pénzeszközök zárolása és a pénzeszközök felhasználásának ideiglenes felfüggesztése kivételével – kötelező határozatot, vagy más elnevezésű, de határozatnak tekintendő döntést. Az ÁSztv. 25. § (1) bekezdésében foglalt »ellenőrzési megállapítás« fogalma ezért nem vonható az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében meghatározott egyik – az érintettekre kötelezően kiható »bírói, államigazgatási vagy más hatósági« – döntéstípus fogalomköre alá sem. Az ellenőrzési megállapítás nem tartalmaz mást, mint a vizsgált szerv gazdálkodásáról kialakított számvevőszéki véleményt. Ha pedig a véleményt kifejezésre juttató megállapítás nem hatósági aktus, nem is lehet, nem is lenne értelme ellene jogorvoslatot biztosítani. Természetesen az ellenőrzést végző személy megállapításai is lehetnek tévesek. Ezért engedi meg a törvény, hogy a vizsgált szerv vezetője az ellenőrzési megállapításokra észrevételeket

tehessen. Az észrevételezés jogának biztosítása ugyan nem azonos a jogorvoslat jogintézményével, de az ÁSz.-nak a törvény előírása szerint az észrevételekre reagálnia kell.

[42] A fentiekből következően az ÁSztv. nem hatósági döntési jogkört szabályoz, ezért az Alkotmány egyik rendelkezését sem sérti az »ellenőrzési megállapítások« és az azokra tehető »észrevételek« fogalmának törvényi használata. Mivelhogy a »megállapítások« nem tekinthetők hatósági döntéseknek, az »észrevételek« benyújthatásának joga pedig nem azonos a jogorvoslat lehetőségével, az ÁSztv. 25. § (1) bekezdése tehát nincs összefüggésben, ezért nem is ellentétes az Alkotmány 57. § (5) bekezdésével. Az ÁSz. nem államigazgatási szerv, ezért a határozatnak egyébként sem minősíthető megállapításait az Áe. [az államigazgatási eljárásról szóló 1957. évi IV. törvény] 72. §-a szerint sem lehet bírósági felülvizsgálati eljárás alá vonni. A Pp. [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény] 123. §-ára alapozott megállapítási kereset jogcímén sem bírálhatja el bíróság az ÁSz. ellenőrzési megállapításait, mert a megállapítások nem hatósági döntések, hanem olyan számvevőszéki véleményt tartalmazó javaslatok, melyekben az Országgyűlés hivatott határozni." (ABH 1996, 572.) Az Alkotmánybíróság a 766/B/2004. AB határozatában (a továbbiakban: Abh2.) rögzítette, hogy: „A számvevőszék a parlament gazdasági-pénzügyi ellenőrző szerve. Alapvető feladata hagyományosan az, hogy a törvényhozó hatalom megbízásából ellenőrizze a végrehajtó hatalom gazdálkodását. A hatalommegosztásnak ez a rendje a számvevőszéki rendszer olyan kialakítását kívánja meg, hogy az a Kormány parlament előtti felelősségét ne csökkentse, a Kormány felelőssége ne legyen áthárítható a számvevőszékre. […] A számvevőszék alkotmányos jogállására tekintettel az Országgyűlés nagy döntési szabadsággal rendelkezik annak szabályozása során, hogy milyen konkrét feladat- és hatáskörrel ruházza fel a számvevőszéket gazdasági-pénzügyi ellenőrzési feladatainak teljesítéséhez." (ABH 2006, 1631.)

[43] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény negyedik módosítása (2013. március 25.) kapcsán, a 22/2012. (V. 11.) AB határozatban és a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatban, a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontok – {22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]; 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [27]–[34]} – alapján az Abh1. és az Abh2. fent idézett megállapításait megerősíti.

[44] Az Alkotmánybíróság elöljáróban rögzíti, hogy az Alaptörvény 43. cikk (1) bekezdése lényegében változatlanul azon modellt tartja fenn, amelyet az Alkotmány 32/C. §-a is tartalmazott, amely szerint az ÁSZ az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve, amely más szervektől, így a kormánytól is elkülönítetten végzi tevékenységét. Az ÁSZ feladatát az Alaptörvény 43. cikke akként határozza meg, hogy törvényben meghatározott feladatkörében ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását, az államháztartás gazdálkodását, az államháztartásból származó források felhasználását és a nemzeti vagyon kezelését. Az ÁSZ tv. 5. § (11) bekezdés a) pontja és a Párttv. 10. §-a az ÁSZ hatáskörébe utalja a pártok gazdálkodásának törvényességi szempontú ellenőrzését.

[45] Az Alaptörvény 43. cikke nem tartalmaz arra vonatkozó speciális előírást, hogy az ÁSZ ellenőrzéseit hivatali, hatósági vagy bírósági típusú intézményi modellben végezze, azonban az Alaptörvény egyéb rendelkezései, mint a 25. cikk, a XXIV. cikk, illetve a XXVIII. cikk meghatározzák a hatósági illetve a bírósági modell kereteit, ekként amennyiben az ÁSZ ellenőrzései ezen cikkeknek megfeleltethetők, akkor ez maga után vonná, hogy az ezen cikkekben foglalt követelményeknek is teljesülniük kell.

[46] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a közpénzügyek ellenőrzésének rendszere alapvetően három pilléren nyugszik: (i) kormányzati ellenőrzés, (ii) az egyes szervek belső ellenőrzése és (iii) a külső ellenőrzés, amely utóbbi kategóriába sorolható az ÁSZ által folytatott ellenőrzés. Az ÁSZ olyan alkotmányos intézmény, amely az Országgyűlés kivételével minden más szervtől függetlenül végzi tevékenységét, függetlensége az Alaptörvény 43. cikkében és az ÁSZ tv.-ben rögzített személyi, pénzügyi, jogi és szervezeti garanciákban nyilvánul meg. Az ÁSZ tv. a régi ÁSZ tv.-hez hasonlóan hatósági jogkör nélküli hivatali típusú intézményként határozza meg az ÁSZ-t. Az ÁSZ szervezeti és személyi függetlenségét jelentős mértékben garantáló előírása az Alaptörvény 43. cikk (2) bekezdésének, hogy az Állami Számvevőszék elnökét az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával tizenkét évre választja meg. Az ÁSZ-t megillető szervezeti és személyi függetlenséget az ÁSZ tv. 1. § (2) bekezdése akként deklarálja, hogy az ÁSZ ellenőrzési tevékenysége során minden más szervezettől független. E szervezeti és személyi függetlenséget erősíti az ÁSZ tv. 2. §-ában biztosított pénzügyi függetlenség, amelynek értelmében az ÁSZ a központi költségvetés rendjében önálló fejezetet alkot, valamint az ÁSZ által készített költségvetési javaslatot a Kormány változtatás nélkül köteles az Országgyűlés elé terjeszteni, továbbá az Országgyűlésnek oly módon kell az ÁSZ költségvetését megállapítani, hogy az ne legyen kevesebb az előző évi központi költségvetésben megállapított összegnél. Az ÁSZ pártatlan és befolyástól mentes működését mindazonáltal az elnökre, az alelnökökre és a számvevőkre vonatkozó szigorú összeférhetetlenségi szabályok is biztosítják, amelyeket az ÁSZ tv. tartalmaz.

[47] Az ÁSZ tv. értelmében az ÁSZ ellenőrzései során, minthogy hatósági jogkör nélküli hivatalnak minősül, nem tekinthető hatóságnak és bíróságnak, az ellenőrzései eredményeként elfogadott jelentések nem kötelező érvényű hatósági döntések, illetve nem ítéletek, továbbá az ÁSZ közvetlen szankcionálási joggal sem rendelkezik. Az ÁSZ az általa folytatott ellenőrzésekről az ÁSZ tv. 32. §-a alapján jelentést készít, amely a feltárt tényeket és az ezeken alapuló megállapításokat, következtetéseket tartalmazza. Következésképpen az ÁSZ által készített jelentéseknek az ÁSZ tv. értelmében csak a feltárt tényállás és az ellenőrzési megállapítások képezik részét, az ellenőrzött szervezettel szembeni jogkövetkezmények alkalmazására, ekként szankciók alkalmazása az ÁSZ az ÁSZ tv. értelmében, és a pártok gazdálkodásának ellenőrzése tekintetében a Párttv. értelmében nem rendelkezik hatáskörrel. Az ÁSZ jelentései az ÁSZ tv. 32. § (3) bekezdése értelmében nyilvánosak.

[48] Az ÁSZ tv. 29. §-a biztosítja az észrevételezési jogot az ellenőrzött szervezet vezetője vagy az általa megbízott személy, illetve azon személy számára, akinek személyes felelőssége megállapításra került a jelentésben. Az észrevételezési jog 15 napos határidővel írásban illeti meg az ellenőrzött szerv vezetőjét, illetve a felelősként megjelölt személyt, amelyre az ÁSZ 30 napon belül írásban válaszol, illetőleg a jelentésben köteles feltüntetni, illetve megindokolni a figyelembe nem vett észrevételeket. Az ÁSZ tv. 33. §-a alapján az ÁSZ köteles az ellenőrzési megállapításait tartalmazó jelentést megküldeni az ellenőrzött szerv vezetőjének, aki a jelentés alapján köteles intézkedési tervet összeállítani, és a jelentés kézhezvételétől számított 30 napon belül az ÁSZ részére megküldeni. Amennyiben az ÁSZ az ellenőrzés során bűncselekmény gyanúját állapítja meg, köteles azt az illetékes hatósággal közölni, egyéb jogellenes cselekmény esetén az ÁSZ tv. 30. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy az ÁSZ a felelősség tisztázását, érvényesítését kezdeményezze. Az ÁSZ tv. 31. §-a vagyonmegóvási intézkedések megtételére hatalmazza fel az ÁSZ-t, amelynek keretében az illetékes hatósághoz, szervezethez fordulhat.

[49] Az Alaptörvény 25. cikkének a hetedik Alaptörvény-módosítás előtt hatályos (2) bekezdésének szövege a közigazgatási ügyekben hozott érdemi határozatok esetében írta elő a bírósági felülvizsgálat biztosításának szükségességét, az Alaptörvény hetedik módosítása folytán a 25. cikk (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a közigazgatási bíróságok döntenek közigazgatási jogvitákban és törvényben meghatározott egyéb ügyben. A Kp. 4. §-a szabályozza a közigazgatási jogvita fogalmát.

[50] A 2017. december 31-ig hatályos közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályiról szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 12. § (2) bekezdése értelmében közigazgatási hatósági ügy minden olyan ügy, amelyben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő jogot vagy kötelességet állapít meg, adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, hatósági nyilvántartást vezet, vagy hatósági ellenőrzést végez, hatósági ügy a tevékenység gyakorlásához szükséges nyilvántartásba vétel és a nyilvántartásból való törlés – a fegyelmi és etikai ügyek kivételével –, továbbá ha törvény valamely tevékenység végzését vagy valamely foglalkozás gyakorlását köztestületi vagy más szervezeti tagsághoz köti. A 2018. január 1-jétől hatályos Ákr. 7. § (2) bekezdése értelmében hatósági ügynek az minősül, amelynek intézése során a hatóság döntésével az ügyfél jogát vagy kötelezettségét megállapítja, jogvitáját eldönti, jogsértését megállapítja, tényt, állapotot, adatot (a továbbiakban együtt: adat) igazol vagy nyilvántartást vezet, illetve az ezeket érintő döntését érvényesíti. Az Ákr. 9. §-a alapján hatóság az a szerv, szervezet vagy személy, amelyet (akit) törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben önkormányzati rendelet hatósági hatáskör gyakorlására jogosít fel, vagy jogszabály hatósági hatáskör gyakorlására jelöl ki.

[51] Az ÁSZ tv. az Ákr. 9. §-a szerinti értelemben nem jogosítja fel az ÁSZ-t hatósági hatáskör gyakorlására, ekként az ÁSZ nem tekinthető hatóságnak az Ákr., illetve a Ket. fogalomrendszerében. Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben ugyanezen következtetésre jutott az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény rendelkezéseinek értelmezésével. Az ÁSZ tv. fent idézett rendelkezései alapján megállapítható, hogy az ÁSZ által folytatott ellenőrzések nem minősülnek közigazgatási hatósági eljárásnak vagy bírósági eljárásnak. Az indítványozó által kifogásolt ÁSZ jelentés, tájékoztatás és fizetési felszólítás vonatkozásában azok döntés jellege az ÁSZ tv. valamint a 2017. december 31-ig hatályos Ket. 12. § (2) bekezdése és 71. § (1) bekezdése értelmében, valamint a 2018. január 1-jétől hatályos Ákr. 7. § (2) bekezdése, 9. §-a és 80. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg.

[52] Az ÁSZ által az ellenőrzések eredményeként elfogadott jelentések, fizetési felszólítások, tájékoztatások hatósági döntésnek, közigazgatási cselekménynek, közigazgatási tevékenységnek sem tekinthetők, ekként a Kp. 4. §-a értelmében közigazgatási jogvita tárgyát sem képezhetik, ily módon esetükben nem volt alkalmazható a Kp. 39. § (1) bekezdése sem. Tekintettel arra, hogy az ÁSZ ellenőrzései minden esetben jelentés elfogadásával zárulnak, amely jelentés közvetlenül nem eredményezi az ellenőrzött szerv szankcionálását, mivel az ÁSZ közvetlenül nem jogosult jogkövetkezmények alkalmazására, hiszen a jelentéseiben szereplő ellenőrzési megállapításai vonatkozásában kizárólag arra jogosult, hogy bűncselekmény, vagy egyéb jogsértés gyanújára utaló megállapításait az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósággal közölje, ezért az ÁSZ jelentései nem tekinthetők hatósági jogkörben elfogadott döntésnek vagy bírósági eljárásban hozott határozatnak.

[53] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

[54] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ÁSZ ellenőrzése során elfogadott jelentés, tájékoztatás és fizetési felszólítás nem minősül az indítványozó ügyében hozott hatósági jogkörben hozott döntésnek vagy bírósági eljárásban hozott határozatnak, ekként ezen dokumentumokkal szemben az Alaptörvény hetedik módosítása előtt hatályos 25. cikk (2) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján nem kellett a bírósági felülvizsgálat lehetőségét biztosítania a jogalkotónak. Mindazonáltal az Alaptörvény hetedik módosítása folytán hatályos 25. cikk (3) bekezdése alapján az ÁSZ ellenőrzése során elfogadott jelentés, tájékoztatás és fizetési felszólítás esetében nem értelmezhető azok közigazgatási jogvita jellege, ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével együtt értelmezve továbbra sem követelmény a bírósági felülvizsgálat lehetőségének biztosítása ezen ÁSZ által kibocsátott dokumentumok vonatkozásában.

[55] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a pártok gazdálkodásának ellenőrzése során elfogadott jelentés arra figyelemmel sem minősíthető hatósági döntésnek, hogy a Párttv. 10. § (4) bekezdése értelmében, amennyiben az ÁSZ azt észleli, hogy a párt gazdálkodása során jogellenesen járt el, és az ÁSZ felhívása ellenére sem állítja helyre a törvénysértő állapotot, az ÁSZ közvetlenül nem jogosult jogkövetkezmények alkalmazására, hiszen a törvény rendelkezése alapján kizárólag az ügyész irányában élhet kezdeményezéssel.

[56] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az ÁSZ ellenőrzése során elfogadott jelentés, tájékoztatás és fizetési felszólítás vonatkozásában az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában elutasítja.

[57] 4. Az indítványozó az ügyében folytatott ÁSZ ellenőrzés vonatkozásában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének megsértését azon okból kifogásolta, hogy az ÁSZ az adatszolgáltatásra nem biztosított az indítványozó számára megfelelő határidőt, és az adatszolgáltatás elmulasztásának terhét és jogkövetkezményeit az indítványozóra hárította, továbbá az ÁSZ a jelentésében foglalt megállapításait érdemben nem indokolta, valamint az észszerű idő követelményét is megsértette. Az indítványozó a bírósági eljárással összefüggésben is kifogásolta az észszerű határidőn belüli eljárás megsértését.

[58] Az Alkotmánybíróság elöljáróban rögzíti, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatóságok részrehajlás nélküli, tisztességes és észszerű határidőn belüli ügyintézése, valamint az indokolt hatósági döntések vonatkozásában biztosítanak alapjogot a hatósági eljárás alanyai számára.

[59] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálya alatt is alapelvként kezelte a közigazgatás jognak alárendelt tevékenységére vonatkozó jogállami parancsot {5/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [37]; 24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [20]; 30/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [85]}. A tisztességes hatósági eljárás követelménye egyetlen hatósági eljárásban sem sérülhet, az Alaptörvényből levezethető követelményeknek tehát figyelemmel kell lenniük az egyes szakigazgatási eljárások speciális vonásaira {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [31]–[34]}. Az Alkotmánybíróság az ügyfél részvételi jogait a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jog részeként azonosította. „Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti alapjog alanya […] az ügyfél […]. E jog kötelezettje a közigazgatási hatóság […]. Az alapjog rendeltetése, hogy ügyfélközpontú megközelítésben biztosítsa a közérdek és a szubjektív jogvédelem közötti egyensúlyt, az anyagi jog érvényesülését, végső fokon a hatóság jogszerű működését. Tartalmát tekintve a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog magában foglalja azokat a részjogosítványokat, amelyek az ügyfél részvételi jogainak biztosítása megkövetel. Összetevői közé tartozik ezért egyebek mellett a nyilatkozattétel és a szankció-megállapítással végződő közigazgatási eljárásokban a hatékony védekezéshez való jog." {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [57]; 7/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [33]}

[60] Az ÁSZ a Párttv. 10. §-a és az ÁSZ tv. 5. § (11) bekezdése alapján a pártok gazdálkodását törvényességi szempontból ellenőrzi, amely ellenőrzési jogkört az Alaptörvény 43. cikke nem nevesíti, annak szabályozását külön törvényre utalja. A határozat indokolásának IV/2. pontjában (Indokolás [28] és köv.] ismertetett nemzetközi kitekintésre visszautalva megállapítható, hogy a tekintetben Magyarország Alaptörvénye nem különbözik az Európai Unió tagállamainak alkotmányaitól, hogy az Alaptörvény sem tartalmaz kifejezett rendelkezést a pártok gazdálkodásának számvevőszéki ellenőrzéséről. Mindazonáltal a magyar szabályozás európai viszonylatban is szigorú rendelkezéseket tartalmaz, hiszen 15 tagállamban csak formálisan ellenőrzik a pártok közpénz felhasználását. Az Európai Unió tagállamai közül csak Magyarország, Ciprus, Horvátország és Lengyelország esetében végzi számvevőszék a pártok gazdálkodásának ellenőrzését, Németországban ezen jogkör a parlament, Franciaországban a Kampányszámlák

és Politikai Finanszírozás Nemzeti Bizottsága, míg Portugáliában az Alkotmánybíróság végzi, ugyanakkor Ausztria, Hollandia és Írország csak a külső könyvvizsgálói ellenőrzést követeli meg.

[61] Az ÁSZ 1990 óta kétévente ellenőrzi a központi költségvetésből rendszeres támogatásban részesülő pártok és alapítványaik gazdálkodását. Az Európa Tanács Korrupcióellenes Munkacsoportja (GRECO), melyhez Magyarország 1999-ben csatlakozott, 2010. június 7–11-i ülésén elfogadott Harmadik körös értékelésében többek között azon ajánlásokat tette Magyarország számára, hogy: a politikai pártok kötelesek legyenek közzétenni az adományozók személyét; állapítson meg pontos szabályokat a nem pénzbeli adományok értékelésére; írja elő, hogy a pártok főszabályként független könyvvizsgálatra kötelezettek legyenek; vizsgálja felül a politikai finanszírozási szabályok megsértésének szankcióit, és biztosítsa, hogy a politikai pártok és választási kampányok finanszírozására vonatkozó szabályokhoz hatékony, arányos és visszatartó hatású szankciók kapcsolódjanak.

[62] Az Alaptörvény, ellentétben a finn, a dán és a máltai alkotmánnyal, kifejezetten nem rögzíti, hogy a számvevőszéki ellenőrzés során az ellenőrzést végzőknek hozzáférési joga lenne az ellenőrzött szervezet irataihoz, ugyanakkor a határozat indokolásának IV/2. pontjában (Indokolás [28] és köv.] kifejtettekre visszautalva az Alkotmánybíróság a történeti alkotmány vívmányaként azonosította a számvevőszéki ellenőrzés során – beleértve a pártok gazdálkodásának ellenőrzését is – az ellenőrzött szervezetek közreműködési kötelezettségét a szükséges dokumentumok rendelkezésre bocsátásával összefüggésben. Alkotmányos jelentősége van ugyanis annak, hogy a számvevőszéki ellenőrzés során az ÁSZ valamennyi szükséges információ és dokumentum birtokában legyen annak érdekében, hogy jelentésében, amely a nyilvánosság számára is hozzáférhető, hiteles és pontos tények alapján tegyen megállapításokat, amelyek alapján az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok előtt eljárás indulhat a jogsértések kiküszöbölése érdekében.

[63] Az ÁSZ tv. alapján az ellenőrzött szerv közreműködési kötelezettségének megsértése esetén a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 363. §-a alapján az ÁSZ elnöke feljelentést tehet vagy fegyelmi eljárást kezdeményezhet, valamint az ÁSZ kezdeményezésére felfüggeszthető az ellenőrzött szervezetet az államháztartás alrendszeréből megillető támogatás vagy juttatások folyósítása. Az ÁSZ tv. alapján az ÁSZ-t megillető szigorúbb jogosítványok azonban továbbra sem eredményeznek az ÁSZ számára közvetlen szankcionálási jogkört, hiszen az ÁSZ jogsértés gyanúja esetén a régi ÁSZ. tv.-hez képest ugyan szélesebb körben, azonban továbbra is csak kezdeményezni jogosult a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság eljárását.

[64] Az Alkotmánybíróság visszautal a határozat indokolásának IV/3. pontjában (Indokolás [36] és köv.) tett megállapításaira és okfejtésére, amelynek következtében az ÁSZ ellenőrzési eljárása során elfogadott jelentés, fizetési felszólítás és tájékoztatás vonatkozásában nem állapítható meg azok hatósági döntés, közigazgatási cselekmény, közigazgatási tevékenység jellege, ekként a Kp. 4. §-a értelmében közigazgatási jogvita tárgyát sem képezhetik. Tekintettel arra, hogy az ÁSZ nem minősül hatóságnak, az ellenőrzése eredményeit rögzítő jelentés, fizetési felszólítás és tájékoztatás pedig nem minősül hatósági jogkörben hozott döntésnek, az ÁSZ eljárására nem vonatkozik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése. Mindazonáltal az ÁSZ ellenőrzési eljárása vonatkozásában az ellenőrzött szervezet részére az ÁSZ tv. 29. §-a észrevételezési jogot biztosít, amelynek határidejét és formáját, illetve az észrevételek számvevőszéki kezelését is részletesen meghatározza az ÁSZ tv.

[65] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az ÁSZ tv. megalkotása során a jogalkotó az INTOSAI által elfogadott Limai és Mexikói Nyilatkozatban foglalt ajánlásokat tartotta szem előtt. A Limai Nyilatkozat 10. § 3. pontja értelmében törvénynek vagy a számvevőszéknek kell meghatároznia azt a határidőt, ameddig az ellenőrzéshez szükséges dokumentumokat a számvevőszéknek át kell adni, illetve a 11. § rögzíti, hogy az ellenőrzött szervezet részére a számvevőszék megállapításaival kapcsolatban biztosított észrevételezésre a határidőt törvény vagy a számvevőszék írhatja elő. A 11. § (2) bekezdése értelmében nem követelmény, hogy a számvevőszék megállapításait jogerős és végrehajtható ítéletek formájában tegye meg, ez esetben azonban fel kell hatalmazni a legfőbb ellenőrző intézményt, hogy azon szervhez fordulhasson, amely felelős a szükséges intézkedések meghozataláért. A 17. § az észrevételezési jog kapcsán előírja, hogy a számvevőszéknek mérlegelnie kell az ellenőrzött szerv megállapításokkal kapcsolatos véleményét. A Mexikói Nyilatkozat 7. elve kifejezetten azt tartalmazza, hogy a legfőbb ellenőrző intézmény ellenőrzési jelentéseit – a szabályozástól függően – az Országgyűlésnek, valamely bizottságának vagy az ellenőrző szervezet irányító testületének nyújtja be, hogy az tekintse át és kövesse nyomon a hiányosságok felszámolására tett javaslatok megvalósulását.

[66] Az ÁSZ tv. az INTOSAI által elfogadott Limai és Mexikói Nyilatkozatokkal összhangban szabályozza az ÁSZ szervezeti kereteit, az ellenőrzéseket és az ellenőrzött szervek észrevételezési jogát. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az INTOSAI által kiadott, a legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi standardjai (röviden ISSAI) alapján készítette el az ÁSZ 2016 decemberében „A Pártok gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséhez" című módszertani útmutatót, amelynek alapulvételével végezte el az indítványozó által kifogásolt ellenőrzést is.

[67] Az Alkotmánybíróság utal a Párttv. 10. § (2) bekezdésének azon szabályozására is, amely kizárja, hogy államigazgatási szerv végezze a párt gazdasági-pénzügyi ellenőrzését. Következésképpen az ÁSZ hatósági jogkör nélküli, az Országgyűlés kivételével más szervektől független hivatali státusza biztosítja, hogy a pártok gazdasági pénzügyi ellenőrzése az Alaptörvénynek, a magyar alkotmányos hagyományoknak és a nemzetközi szakmai szervezetek ajánlásainak megfelelő szervezeti keretek között és eljárásrendben történjen.

[68] Az Alkotmánybíróság legutóbb a 3001/2019. (I. 7.) AB határozatban érintette a jelen ügyben indítványi kérelemmel közvetlenül nem támadott Párttv. 4. §-ában szereplő szabályozást. Az Alkotmánybíróság ezen határozatában a követőket rögzítette: „A pártoknak más társadalmi szervezetekhez képest különleges a viszonya a közhatalomhoz, mivel közreműködnek a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításában, ezért a pártok vagyonáról és gazdálkodásáról sarkalatos törvény, a Párttv. rendelkezik. A politikai élet tisztasága érdekében a Párttv. megállapítja a pártok vagyonára és gazdálkodására vonatkozó szabályokat. A Párttv. 4. § (1) bekezdése tételesen felsorolja a párt vagyonát alkotó forrásokat: a tagok által fizetett díjak, a központi költségvetésből juttatott támogatás, az állam által ingyenesen átadott ingatlanok, a magyar állampolgár természetes személyek vagyoni hozzájárulásai, végintézkedés alapján természetes személyek hagyatéka, a párt gazdasági-vállalkozási tevékenysége, illetve a párt által alapított egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság adózott nyeresége.

A Párttv. 4. § (2) bekezdése kifejezetten megtiltja, hogy a párt részére – az (1) bekezdésben foglalt kivételtől eltekintve – jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagyoni hozzájárulást adjon, a párt jogi személytől, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől vagyoni hozzájárulást fogadjon el.

A Párttv. 4. § (4) bekezdése szankcionálja a tiltott támogatások elfogadását, egyrészt az ilyen vagyoni hozzájárulás értékét köteles – az Állami Számvevőszék felhívására – tizenöt napon belül a központi költségvetésbe befizetni, másrészt ezzel az összeggel csökkenteni kell a központi költségvetésből juttatott támogatást." (Indokolás [68]–[70])

[69] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem kifogásolta a Párttv. rendelkezéseit, amellyel kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy időszerűnek tartaná, hogy az időközben bekövetkezett jogszabályi változásokra is tekintettel a jogalkotó átfogó revíziónak vesse alá a Párttv.-t. A jelen ügyben az indítványozó alkotmányossági kérelme mindazonáltal kifejezetten az ÁSZ jelentés, fizetési felhívás és tájékoztatás „közvetlen" bíróság előtti megtámadhatóságára vonatkozott, ugyanakkor az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben – az indítványozó ilyen tartalmú kérelme hiányában is – szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az ÁSZ által kibocsátott fizetési felhívás „közvetlen", önálló közigazgatási perben történő vitathatóságának hiánya nem jelenti azt, hogy az ÁSZ által kibocsátott ezen fizetési felhívás ne lenne utóbb, „közvetetten" bíróság előtt vitatható.

[70] Ennek oka, hogy az ÁSZ ezen fizetési felhívása nem minősül az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 29. § (1) bekezdés h) pontja értelmében végrehajtható okiratnak, hiszen az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 75. §-a valamint a jelen ügyben releváns nemzetgazdasági miniszter irányítása alá tartozó központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 49/2017. (XII. 29.) NGM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) – amely időközben hatályon kívül helyezésre került, azonban azonos tartalommal jelenleg a 16/2018. (XII. 19.) PM rendeletben szabályozott – 3. §-a értelmében a Magyar Államkincstár intézkedési kötelezettségét írja elő a központi költségvetésből juttatott támogatás jogszabálysértés esetén történő csökkentése, valamint ugyanezen jogszabálysértés miatt ennek megfelelő mértékű összeg központi költségvetésbe történő befizetése esetén. A Magyar Államkincstár közigazgatási hatósági ügyekre vonatkozó eljárásrendjére az Ákr.-en kívül a Magyar Államkincstárról szóló 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: MÁK r.) és a jelenleg hatályos a Magyar Államkincstár Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 28/2017. (X. 31.) NGM utasítás is irányadó.

[71] A Magyar Államkincstár a központi költségvetésből származó támogatások visszafizetésével összefüggésben az Ákr. alapján határozatot hoz a Rendelet 3. § a) pontja alapján a törvényben vagy kormányrendeletben előírt módon csökkentett összegű központi költségvetési támogatás folyósításáról, valamint a Rendelet 3. § b) pontja alapján a törvényben vagy kormányrendeletben előírt fizetési határidő megszegése esetén. Az adók módjára történő behajtás érdekében megkeresi az állami adóhatóságot. Következésképpen az ÁSZ fizetési felhívását követően az Áht. 75. §-a és a Rendelet 3. §-a értelmében a Magyar Államkincstár köteles döntést hozni a Párttv. 4. §

(2) és (4) bekezdése szerinti esetben a pártnak a központi költségvetésből járó támogatás csökkentéséről, illetve, amennyiben a párt határidőben nem fizet, úgy a Magyar Államkincstár az adóhatóságot megkeresi. A Magyar Államkincstár döntése ellen az Ákr. és a Kp. szabályai szerint van helye jogorvoslatnak. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy közigazgatási perben a Kp. 6. §-a és a 78. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 263. §-a és a 264. §-a, amelyek értelmében közigazgatási perben a szabad bizonyítás érvényesül és a közigazgatási bíróságot más hatóság döntése nem köti, e tekintetben csak a büntető bíróság bűncselekményt megállapító ítélete, illetve másik közigazgatási ügyben eljáró bíróság közigazgatási tevékenység jogszerűségének kérdésében hozott jogerős döntése rendelkezik jogi kötőerővel. Ezzel összefüggésben utal arra az Alkotmánybíróság, hogy egyetlen jogszabályi rendelkezés sem tartalmazza, hogy az ÁSZ megállapításai közigazgatási perben önmagában megdönthetetlen kötőerővel rendelkeznének a tényállás megállapítása során a bíróságok számára. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[t]örténeti alkotmányunk vívmányaira és a hivatkozott döntésre alapozva az Alkotmánybíróság megerősítette, hogy a közigazgatási határozatok törvényességének bírói felülvizsgálata alkotmányosan nem korlátozódhat a jogszerűség pusztán formális szempontok szerinti, az eljárási szabályok betartására korlátozódó vizsgálatára. A közigazgatási ügyben eljáró bíróság nincs kötve a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz, és a jogszerűség szempontjából felülbírálhatja – sőt, felül kell bírálnia – a közigazgatási szerv mérlegelését is. Döntése során figyelemmel kell lennie az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis azt kell feltételeznie, hogy a jogszabályok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak." {14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [20]; 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [86]–[88]}

[72] Következésképpen a fentebb hivatkozott jogszabályok – így különösen a jelen ügyben érdemben vizsgált ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése, valamint a jelen ügyben erre vonatkozó alkotmányossági kérelem hiányában, érdemben nem vizsgált Párttv. 4. §-a és 10. § (2) bekezdése – nem értelmezhetők akként, hogy az ÁSZ megállapításai alapján indult végrehajtási jellegű közigazgatási cselekmények – amilyen például a Magyar Államkincstár pártnak járó támogatás csökkentése illetve visszafizetésének előírása tárgyában hozott határozata – jogszerűségét erre irányuló kereset alapján a bíróság érdemben, a cselekmény jogalapja körében nem vizsgálhatná felül. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a bíróságnak ezen érdemi felülvizsgálata során a párt támogatása visszafizetésének, illetve csökkentésének jogalapja körében az összegszerűségre is kiterjedő felülvizsgálatot kell végeznie.

[73] Az Alkotmánybíróság a fentieket az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján, hivatalból eljárva, alkotmányos követelményként is megállapította. Mivel az indítványozó nem a végrehajtási eljárást folytató Magyar Államkincstár ellen, hanem az Állami Számvevőszék ellen indított közigazgatási jogvitát, az alkotmányos követelmény pedig az Állami Számvevőszék elleni perben nem alkalmazható, az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.31.401/2018/2. számú és a Fővárosi Törvényszék 2.Kpkf.670.489/2018/3. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

[74] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Magyar Államkincstár döntésének jogerőssé válását követően a Rendelet 3. § b) pontja alapján kezdeményezett adóhatósági behajtási eljárásban, amely során a Magyar Államkincstár – nem pedig az ÁSZ – minősül behajtást kérőnek, további jogorvoslat áll a párt rendelkezésére, hiszen az Avt. 24. §-a értelmében végrehajtási kifogással élhet. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy a jelen ügyben hozott határozata nem képezi akadályát annak, hogy a jelen ügyben érdemben nem vizsgált Párttv. rendelkezéseinek alkalmazását érintő, illetve a Magyar Államkincstár vagy az adóhatóság konkrét ügyekben hozott határozatainak bírósági felülvizsgálata során született bírósági határozatokat az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve a 27. §-a alapján kezdeményezett alkotmányjogi panaszeljárásokban megvizsgálja.

[75] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az ÁSZ ellenőrzése során elfogadott jelentés, tájékoztatás és fizetési felszólítás vonatkozásában az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény a XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában is elutasítja.

V.

[76] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendelte el határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
Dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[77] Egyetértek a határozattal, azonban az annak 1. pontjában foglalt alkotmányos követelménnyel összefüggésben az indokolást az alábbiakkal tartom szükségesnek kiegészíteni.

[78] Az alkotmányos követelmény a testület szándéka és megfogalmazása szerint a jövőbeni jogalkalmazás számára kíván az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezési segítséget biztosítani azon álláspontja megerősítése céljából, hogy a pártok gazdálkodása jogszerűségének vizsgálata a hatályos jogszabályok alapján is bírósági eljárás tárgya lehet.

[79] Számomra azonban ahhoz, hogy ez a követelmény egyértelműen jogalkalmazási követelményként érvényesülhessen a bíróságok előtti jogvitákban, elengedhetetlennek tűnik a jogalkotó mielőbbi közreműködése. Ez az álláspontom összhangban van a határozatnak azzal a megjegyzésével, amely a Párttv. felülvizsgálatát időszerűnek tekinti {a határozat indokolásának IV/4. pontja (Indokolás [57] és köv.)}. Célszerű lenne ennek során vitathatatlanná tenni, hogy a hatályos jog kiterjed azokra a közigazgatási cselekményekre is, amelyeket a határozat 1. pontja „végrehajtási jellegű" cselekményeknek tekint.

[80] Természetesen az Országgyűlésre tartozik az, hogy az ehhez szükséges jogalkotási intézkedést a Párttv. keretében vagy más törvényi aktus útján valósítja meg.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[81] Egyetértek a határozat rendelkező részével és az indokolás túlnyomó részével is, ugyanakkor az alábbiakban kifejtettek alapján az Abtv. 66. §. (3) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a következő párhuzamos indokolás csatolását tartom szükségesnek.

[82] A határozat indokolása – bár maga is megjegyzi, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem kifogásolta a Párttv. rendelkezéseit – rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság „időszerűnek tartaná, hogy az időközben bekövetkezett jogszabályi változásokra is tekintettel a jogalkotó átfogó revíziónak vesse alá a Párttv.-t."

[83] A határozat indokolásának ezzel a részével egyetérteni nem tudok, ugyanis egyfelől az Alkotmánybíróság egy jogszabályt csak abban az esetben vizsgálhat, ha erre vonatkozóan az indítványozó határozott kérelmet terjesztett elő, vagy – meghatározott feltételek fennállása esetén – az Alkotmánybíróság hivatalból vonja vizsgálat alá a szóban forgó rendelkezést. A konkrét ügyben a Párttv. tekintetében határozott kérelem nem volt, és az Alkotmánybíróság hivatalból sem élt az alkotmányos felülvizsgálati jogosultságával.

[84] Másfelől az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a jogszabályok Alaptörvénybe ütközéséről vagy az azzal való összhangjáról szóló döntés tartozik, más szempontú – így például célszerűségi – állásfoglalás nem, hiszen az Alkotmánybíróság nem az Országgyűlés tanácsadó testülete.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes különvéleménye

[85] Nem értek egyet a rendelkező részben foglalt döntéssel, mert az alábbiakban kifejtett indokok miatt, álláspontom szerint, az Alkotmánybíróságnak jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását kellett volna megállapítania.

[86] 1. Véleményem szerint a jelen ügyben felmerült alkotmányossági probléma vizsgálata során elsősorban az Állami Számvevőszék jogállását szükséges megvizsgálni. Erre tekintettel fontosnak tartom kiemelni az alábbiakat.

[87] 1.1. Az Alaptörvény 43. cikk (1) bekezdése értelmében az ÁSZ az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve. Az ÁSZ nem része a végrehajtó hatalomnak, kizárólag az Országgyűlésnek és a törvényeknek van alárendelve.

[88] A hatályos ÁSZ tv. megalkotása során a jogalkotó hangsúlyozta, hogy az ÁSZ „a közpénzügyekre legszélesebb rátekintéssel rendelkező szervezet, tevékenysége egyaránt szolgálja a központi és az önkormányzati szintet, így hozzájárul a közpénzekkel való gazdálkodás jó minőségéhez és a jól működő állam fenntarthatóságához." Az ÁSZ küldetése ezáltal, hogy „szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és ezzel járuljon hozzá a »jó kormányzáshoz« (good governance)".

[89] A jogalkotó – utalva az ÁSZ szabályozásának hazai közjogi hagyományaira – kiemelte, hogy a törvény a bírósági, hatósági és hivatali típusú számvevőszéki modellek közül az utóbbi mellett foglal állást. Az ÁSZ tehát „nem bíróság és nem is hatóság, az ellenőrzöttekkel szemben nincsenek közvetlen szankcionálási jogosítványai. Megállapításai és javaslatai mindhárom klasszikus hatalmi ág tevékenységén keresztül hasznosulnak."

[90] Fontosnak tartom ezért hangsúlyozni, hogy az ÁSZ-nak a törvény által garantált széleskörű ellenőrzési jogosítványain kívül nincsenek hatósági eszközei, és ebből következően nem hozhat kötelező erejű határozatot. Az ÁSZ tevékenységének nem a hátrányos jogkövetkezmények alkalmazása a célja, hanem „a megelőzés és a jó gyakorlat átadása" (lásd az ÁSZ tv. normaszöveg-javaslatának indokolását).

[91] 1.2. Az ÁSZ – mint pénzügyi, gazdasági ellenőrző szerv – tevékenysége minden olyan szervre, szervezetre kiterjed, amelynek gazdálkodása részben vagy egészben költségvetési forrásokon alapul. Ebből következően – a Párttv. 10. § (1) bekezdése alapján – törvényességi szempontból ellenőrzi a pártok gazdálkodását is.

[92] A Párttv. 10. §-a egyértelmű jogalkotói szándékot tükröz: a pártok gazdálkodását a politikai élet tisztasága érdekében rendszeresen indokolt ellenőrizni. Ugyanakkor, mivel a pártok különleges helyet foglalnak el a demokratikus államszervezet működésében, erre a végrehajtó hatalomtól független ÁSZ jogosult. A jogalkotó egyértelművé tette a Párttv. megalkotása során: az ÁSZ „nem hatóság, ezért nem kötelezheti a pártokat" (lásd a Párttv. normaszöveg-javaslatának indokolását). A Párttv.-nek ezek a szabályozási szempontjai az Alaptörvény hatályba lépését követően sem változtak, mint ahogy az ÁSZ jogállása sem.

[93] A fentiekből következően az ÁSZ a Párttv. eredeti szabályozási koncepciójában nem, és a hatályos rendelkezések alapján sem kötelezheti a pártokat. Ha az ÁSZ azt észleli, hogy a párt gazdálkodása körében jogellenesen járt el, felhívja a törvényes állapot helyreállítására. Súlyosabb törvénysértés esetén, vagy ha a párt nem tesz eleget a felhívásnak, az ÁSZ elnöke az ügyész megfelelő eljárását indítványozza [Párttv. 10. § (4) bekezdés].

[94] 2. A jelen ügyben az indítványozó a Fővárosi Törvényszék 2.Kpkf.670.489/2018/3. számú végzését, és ezzel összefüggésben a bíróság által alkalmazott jogszabályokat támadta. Ebben a döntésében a másodfokú bíróság – helybenhagyva az elsőfokú bíróság döntését – megállapította, hogy a jogalkotó az ÁSZ által készített jelentést az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdésében kifejezetten kizárta a közigazgatási jogviták köréből. A bíróság álláspontja szerint ez a rendelkezés nem áll ellentétben a Párttv. 10. § (1)–(2) bekezdésével. Ebből következően az ÁSZ által készített jelentés nem minősül a Kp. 4. §-a értelmében olyan közigazgatási tevékenységnek, amely a közigazgatási jogvita tárgya lehet.

[95] A fentiekből következően az ügyben eljárt bíróságok döntésüket az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése, a Párttv. 10. §-a és a Kp. 4. §-ára tekintettel hozták meg. Következésképpen a vizsgált alkotmányossági probléma is ezen eljárással összefüggésben, és a bíróságok által alkalmazott jogszabályokra tekintettel merülhet fel. Álláspontom szerint ezért nem egyértelmű, hogy az Alkotmánybíróság által megfogalmazott alkotmányos követelmény milyen módon illeszkedik az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelem keretei közé. Az alkotmányos követelményt ezért már abból az indokból sem tudtam támogatni, hogy nem teszi egyértelművé a jogalkalmazás számára a jogértelmezés alkotmányos kereteit, vagyis azt, hogy a jogértelmezés mely jogszabály milyen rendelkezéséhez fűződik, és azt pontosan melyik bírósági eljárásban kell alkalmazni.

[96] 3. Álláspontom szerint az adott ügyben az Alkotmánybíróságnak a következő szempontokat kellett volna mérlegelnie.

[97] Az ÁSZ. tv. 1. § (6) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz: „Az Állami Számvevőszék jelentései, az abban foglalt megállapításai, következtetései bíróság vagy más hatóság előtt nem támadhatók meg." Ez a szabály pedig szükségképpen következik az ÁSZ alkotmányos jogállásából, amint erre a jogalkotó is rámutatott (lásd az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdéséhez fűzött indokolást).

[98] Álláspontom szerint az Alkotmánybíróság által a jelen határozat rendelkező részében megfogalmazott alkotmányos követelmény szükségképpen érinti az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdését, és egyúttal megtöri a pártok gazdálkodásának ellenőrzésére vonatkozó szabályozás jelenlegi rendszerét. Az alkotmányos követelmény tartalmából ugyanis az következik, hogy az ÁSZ jelentései, és az abban foglalt megállapítások és következtetések bírósági eljárásban mégis vitathatóvá válnak.

[99] Véleményem szerint ilyen, a pártok gazdálkodására vonatkozó – egyúttal az ÁSZ jogállását is érintő – szabályozás lényeges elemét érintő „új" szabály megalkotására az Abtv. 46. § (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmény nem alkalmas. Úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján meg kellett volna állapítania, hogy jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség áll fenn, és a jogalkotót kellett volna felhívnia, hogy a szabályozás rendszerét újragondolva tegye lehetővé az ÁSZ jelentéseinek az érintettek általi – akár közvetett, akár közvetlen – vitatathatóságát.

[100] 4. Végül, úgy gondolom, hogy az ügyben felmerült alkotmányossági probléma nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése, hanem a XXVIII. cikk (1) bekezdése, vagyis a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében merült fel.

[101] Az Alkotmánybíróság határozatának indokolásában megállapította, hogy a konkrét esetben az Áht. 75. §-a és a 49/2017. (XII. 29.) NGM rendelet alapján a Magyar Államkincstárnak intézkedési kötelezettsége van, és e döntés kétség kívül jogorvoslattal támadható. Következésképpen, úgy gondolom, hogy az ügyben nem az a kérdés, hogy van-e helye jogorvoslatnak, hanem az, hogy a bíróság érdemben mit vizsgálhat.

[102] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.

[103] A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül [8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 80–81.]. Az Alkotmánybíróság ezt a követelményt első ízben a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatában, a közigazgatási határozatok törvényességének ellenőrzésével összefüggésben úgy fogalmazta meg, hogy „[a] közigazgatási határozatok törvényessége bírósági ellenőrzésének szabályozásánál alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket az Alkotmány 57. § (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelően érdemben elbírálhassa. A közigazgatási döntési jogkört meghatározó szabálynak megfelelő szempontot vagy mércét kell tartalmaznia, amely alapján a döntés jogszerűségét a bíróság felülvizsgálhatja.

[104] A közigazgatási határozatok törvényességének bírói ellenőrzése tehát alkotmányosan nem korlátozódhat a formális jogszerűség vizsgálatára. Azok a jogszabályok, amelyek kizárják vagy korlátozzák azt, hogy a bíróság a közigazgatási határozatot felülvizsgálva a fentiek szerint érdemben elbírálja a jogvitát, ellentétesek a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Ebből az okból nem csupán az a jogszabály lehet alkotmányellenes, amely kifejezetten kizárja a jogkérdésen túlmenő bírói felülvizsgálatot, vagy annak a közigazgatási mérlegeléssel szemben olyan kevés teret hagy, hogy az ügy megfelelő alkotmányos garanciák közötti érdemi »elbírálásáról« nem beszélhetünk, hanem az olyan jogszabály is, amely az igazgatásnak korlátlan mérlegelési jogot adván semmilyen jogszerűségi mércét nem tartalmaz a bírói döntés számára sem." [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 272.]

[105] 5. A fentiekben kifejtettek alapján, úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet kellett volna megállapítania, és alkotmányos követelmény megfogalmazása helyett a jogalkotót kellett volna felhívnia a szabályozás kiegészítésére.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó különvéleménye

[106] Előjáróban hangsúlyozni kívánom azt, hogy a testület kiindulópontja egységes volt az indítvány által felvetett központi kérdések elbírálásakor: 1) az Alaptörvény a plurális demokrácia alapintézményeiként tekint a politikai pártokra; 2) a politikai pártok gazdálkodásának törvényességével kapcsolatos jogi felelősség tisztázása (a felelősség jogalapja és összegszerűsége) során érvényesülnie kell a fair, méltányos, kiegyensúlyozott eljáráshoz való jog és a hatékony jogorvoslathoz való jog követelményeinek.

[107] Mindazonáltal a megoldás tekintetében nem tudtam követni a határozat rendelkező részének 1. pontjában foglaltakat. Véleményem szerint az Alkotmánybíróságnak – az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján eljárva, a szoros tartalmi összefüggés okán lefolytatott vizsgálat eredményeképpen – meg kellett volna semmisítenie a Párttv. 4. § (4) bekezdés utolsó két mondatát. Az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdésével és a sérelmezett bírói döntésekkel szembeni alkotmányjogi panaszok elutasításával egyetértek. Álláspontomat az alábbi érvekkel látom alátámaszthatónak.

[108] 1. A rendelkező rész 1. pontjában megfogalmazott alkotmányos követelmény célja a fentiek szerinti jogállami alapokkal egybevág, ugyanakkor kétséges alkalmassága e cél betöltésére és aggályos alkotmányossága is.

[109] A többségi határozat rendelkező részének 1. pontja a fizetési felhívás technikai végrehajtására nézve fogalmaz meg alkotmányos követelményt. Az alkotmányos követelmény a kötelezettség megállapítását az ÁSZ-ról – anélkül, hogy ezt kifejezetten kimondaná – a Magyar Államkincstárra transzformálja és – feltételezésem szerint – a Rendeleten

alapuló eljárásával szemben kívánja érvényesíttetni az indítványban sérelmezett alapjogokat. Véleményem szerint az Alaptörvény nem teszi lehetővé, hogy a miniszter irányítása alá tartozó Magyar Államkincstár mint államigazgatási szerv, ellenőrizze, illetve kötelezze a pártokat a vagyoni hozzájárulások elfogadása körében. A kötelezés jogalapját és összegszerűségét csak olyan államigazgatási szervvel szemben lehet hatékonyan vitatni közigazgatási vagy bírósági eljárásban, amely hatáskörrel rendelkezik azokról dönteni. Ezt a feltételt nem teljesíti a Magyar Államkincstárra vonatkozó szabályozás (Áht., MÁK r., Rendelet). Ha pedig teljesítené, úgy álláspontom szerint az Alaptörvény sérelme [B) cikk (1) bekezdés, VIII. cikk (3) bekezdés, Párttv. sarkalatos 10. § (2) bekezdés] lenne megállapítható.

[110] Másrészt viszont a rendelkező rész 1. pontjában foglalt alkotmányos követelmény mint a jogszabály (jogszabályi rendelkezés) Alaptörvénynek megfelelő értelmezési előírása jelenleg nem kapcsolódik egyetlen hatályos jogszabályi rendelkezéshez sem [vö. Abtv. 46. § (3) bekezdés]. Így annak alkalmazási köre kétséges. Az alkotmányos követelményt nincs mihez fűzni, hiszen véleményem szerint jelenleg nincs releváns hatásköri szabály, ahogyan arra az előbbiekben kitértem.

[111] Az indítványozó alapjogainak érvényesülését jogállami módon az szolgálja, ha a gazdálkodásával kapcsolatos esetleges kötelezés tárgyában – garanciákkal biztosított eljárási keretek között – független, pártatlan bíróság dönt. Ehhez az eredményhez akkor lehetett volna eljutni, ha a döntés során az alapjogi megközelítés mellett államszervezeti (hatalommegosztási) szempontokat is figyelembe vett volna a testület az ügyben.

[112] 2. Egyetértek a többségi indokolás azon érvelésével, amely szerint Magyarországon a történeti alkotmány vívmányaként értékelendő az, hogy „a mindenkori Állami Számvevőszék hatósági jogkör nélküli hivatali típusú intézményként működik" {a határozat indokolásának IV/2. pontja (Indokolás [28] és köv.)}. Az Alaptörvény 43. cikk (1) bekezdése éppen ezt a hivatali típusú, jogállású szervet intézményesíti.

[113] 2.1. A „hivatali típusú" számvevőszékek – szakirodalmi megállapítások szerint – a westminsteri modellbe illeszkednek. A modell jellemzője az, hogy a külső pénzügyi kontrollt az alkotmányos szerv nem közigazgatási cselekményként végzi. Eszköze a nyilvánosságra hozatal és a különböző eljárások kezdeményezése. Hangsúlyozandó, hogy az Alaptörvény az ÁSZ-t nem egy szervtípusként, hanem szervként hozza létre, ugyanúgy, ahogy például a Magyar Nemzeti Bankot (Alaptörvény 41. cikk). Ebből az következik, hogy maga az Alaptörvény jelöli ki az ÁSZ jogállását a hatalom megosztásának elvére épülő államszervezetben [Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés], méghozzá azzal a vívmányként értékelt tartalommal, hogy a magyar számvevőszék hivatalként a törvényhozó hatalmi ág szerve. Ez a tartalom pedig esetében kizárja a végrehajtó hatalom eszközrendszerének alkalmazását.

[114] A számvevőszék intézményesítésének egy másik nemzetközileg ismert modellje a napóleoni (francia), amelyben a számvevőszék – a rászabott szervezeti és eljárási rendben – kvázi bíróságként működik. Jelenleg az Alaptörvény egyetlen szabálya sem ad felhatalmazást a törvényhozásnak arra, hogy a napóleoni modellbe illeszkedő megoldásokkal vegyítse a hivatalként (nem bíróságként vagy hatóságként) tételezett számvevőszéki jogállást.

[115] 2.2. Az alkotmánybírósági eljárás alapját képező ügyben az ÁSZ a Párttv. 4. § (4) bekezdése szerint járt el. Ez a szabály úgy rendelkezik, hogy az a párt, amely tiltott vagyoni hozzájárulást fogadott el, „köteles annak értékét – az Állami Számvevőszék felhívására – tizenöt napon belül a központi költségvetésnek befizetni. Késedelem esetén a tartozást adók módjára kell behajtani. A párt központi költségvetésből juttatott támogatását az elfogadott vagyoni hozzájárulás értékét kitevő összeggel csökkenteni kell." A címzett kötelezettsége tehát kettős. Egyrészt a tiltott hozzájárulással megegyező összeget be kell fizetnie a központi költségvetésbe. Ha ezt elmulasztja, a tartozás – jelenleg további vizsgálódás nélkül – a NAV által adók módjára hajtandó be. Másrészt a tiltott hozzájárulásnak megfelelő összeget – jelenleg a Magyar Államkincstár további vizsgálódás nélkül – vonja le a pártnak járó költségvetési támogatásból. Rögzíteni szükséges, hogy ezeket a hátrányos jogkövetkezményeket a Párttv. 4. § (4) bekezdés utolsó két mondata tartalmazza.

[116] A Párttv. hivatkozott rendelkezései értelmében az ÁSZ jogkövetkezményeket kiváltó fizetési felhívása jogalakító jellegű, ami a hatósági határozatokat jellemzi. A befizetési kötelezettségen felüli visszatartás Párttv. általi előírása pedig kvázi közigazgatási szankció, amellyel szemben jelenleg nem érvényesülnek a 17/2019. (V. 30.) AB határozat (Indokolás [65]–[66] és [88]–[90]) szerinti követelmények.

[117] 2.3. Az eddigiekből következőleg – figyelemmel az Alaptörvény 43. cikk (1) bekezdésére, valamint a C) cikk (1) bekezdésére is – az ÁSZ Párttv.-en alapuló, hatósági határozatokra jellemző joghatás kiváltására alkalmas kötelező felhívása további alkotmányozói beavatkozás nélkül alaptörvény-ellenes. Megjegyzendő, hogy a Magyar Nemzeti Bank esetében is az Alaptörvény módosításával vált lehetővé a pénzügyi közvetítőrendszer szervei feletti felügyeleti hatáskör és a monetáris politika alakításának együttes gyakorlása [lásd az Alaptörvény 41. cikk (2) bekezdésének az Alaptörvény ötödik módosítása (2013. szeptember 26.) 5. cikk (1) bekezdésével megállapított szövegét].

[118] Az ÁSZ Alaptörvényben rögzített westminsteri jogállását tehát az Alaptörvény sérelme nélkül nem lehet típusidegen jellemzőkkel kiegészíteni. Vagyis akkor lehet a pártok gazdálkodásának az ellenőrzésére irányuló hatósági hatáskört az ÁSZ-ra ruházni sarkalatos törvényben, ha azt az Alaptörvény teszi lehetővé. Ilyen jellegű alkotmányozói beavatkozás nélkül, pusztán a Párttv. 4. § (4) bekezdése utolsó két mondata nem ruházhat fizetési kötelezettség és szankció-alkalmazási jogkört az ÁSZ-ra. Ezért véleményem szerint a Párttv. utolsó két mondatát meg kellett volna semmisítenie az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény és az indítványozó politikai párt védelmében.

[119] 3. A többségi indokolás idézte a 3001/2019. (I. 7.) AB határozatot, amelyben írtak szerint „[a] pártoknak más társadalmi szervezetekhez képest különleges a viszonya a közhatalomhoz, mivel közreműködnek a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításában" {3001/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás, [68]; a határozat indokolásának IV/4. pontja (Indokolás [57] és köv.)}.

[120] 3.1. A pártoknak tehát a demokratikus jogállamokban – így Magyarországon is – kitüntetett szerepük van. Ahhoz, hogy be tudják tölteni alkotmányos funkciójukat, e körben szabadságot kell számukra biztosítani a végrehajtó hatalom kontrollja alól. Az Alaptörvény a B) cikk (1) bekezdésében és a VIII. cikk (3) bekezdésében éppen ezt garantálja.

[121] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és VIII. cikk (3) bekezdése együttesen tehát azt is magában foglalja, hogy a pártok gazdálkodásának ellenőrzésére (feladat) és a pártok kötelezésére (hatáskör) nem terjedhet ki a végrehajtó hatalom szerveinek feladat- és hatásköre azokon a területeken, amelyeken a pártok alkotmányos funkciójukat teljesítik, azaz a népakaratot becsatornázzák a közhatalomba. A pártok vagyona és forrásgyűjtő tevékenysége (különösen a hozzájárulások elfogadása) feltétlenül ezek közé tartozik, mert a szükséges anyagi erőforrások nélkül a funkció megvalósítása erősen kétséges. A Párttv. 10. § (2) bekezdésében lefektetett tilalom – legalábbis az előbbi részében – tehát több mint egy sarkalatos törvényi szabály, annak tartalma közvetlenül az Alaptörvényből fakad. Megjegyzem, a tűzvédelmi szabályok betartása vagy az adókötelezettségek teljesítése nem tartozik a pártok alkotmányos funkcióinak kiteljesítése körébe, ezért ilyen esetekben nincs akadálya az államigazgatási szervek hatáskör-gyakorlásának a pártok tevékenysége felett.

[122] 3.2. A fentiek alapján a többségi indokolásban rögzített tényállás kereteihez igazodva azt szükséges rögzíteni a jelen ügyben, hogy a Kormány irányítása vagy felügyelete alá tartozó államigazgatási szerv a pártnak nyújtott vagyoni hozzájárulások ellenőrzésére nem kaphat jogosítványt.

[123] Az ÁSZ azért ruházható fel azzal a feladattal, hogy ellenőrizze a pártok gazdálkodásának törvényességét, mert független a végrehajtó hatalomtól [a felhatalmazó szabályokat lásd ÁSZ tv. 5. § (11) bekezdés a) pont; Párttv. 10. § (1) bekezdés] és az államháztartással pénzügyi kapcsolatban álló szervek ellenőrzésének a feladata a westminsteri státusba teljes mértékben beleillik. Alkotmányos jogállásával összhangban csupán azt teheti meg, ami az Párttv. 10. § (4) bekezdésében áll. „Ha az Állami Számvevőszék azt észleli, hogy a párt gazdálkodása körében jogellenesen járt el, felhívja a törvényes állapot helyreállítására. Súlyosabb törvénysértés esetén, vagy ha a párt nem tesz eleget a felhívásnak, az Állami Számvevőszék elnöke az ügyész Ectv. [az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény] 11. § (3) bekezdésének megfelelő eljárását indítványozza." Ez a rendelkezés az ügyész közreműködésén (keresetindításán) keresztül a bírósághoz csatornázza be a pártok gazdálkodása jogszerűsége körében kialakult jogvitát, függetlenül a Párttv. 4. § (4) bekezdésétől. A bíróság a kereset alaposságát megvizsgálja, amihez szükségképpen hozzátartozik, hogy döntsön a pártot terhelő fizetési kötelezettség jogalapjának és összegszerűségének a kérdésében is.

[124] Az Ectv. 11. § (3) bekezdését hatályon kívül helyezte a törvényalkotó, mire az ÁSZ befejezte az indítványozó ellenőrzését. Az ügyész számára azonban meghagyta az ágazati törvényben (Párttv.) a fellépés lehetőségét.

[125] A bírósági eljárás minőségét védi az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése; a döntéssel szemben érvényesül a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés]; a bíróság független és pártatlan, nem a végrehajtó hatalom része; végül az igazságszolgáltatási tevékenység keretében a bíróságok döntenek „törvényben meghatározott egyéb ügyben" [vö. Alaptörvény 25. cikk (1)–(3) bekezdés], azaz a hatásköri felhatalmazás alkotmányos alapja sem vonható kétségbe.

[126] 4. Összességében tehát az ÁSZ által kibocsátott fizetési felhívás mögé nem elegendő odailleszteni a tisztességes hatósági eljárás szabályrendjét, arra – a Magyar Nemzeti Bank esetében követett eljáráshoz hasonlóan – csak a vonatkozó alaptörvénybeli rendelkezések módosítása után kerülhet sor. Megjegyzem azt is, hogy a rendelkező rész 1. pontjába foglalt alkotmányos követelmény nehéz értelmezési helyzetbe hozza majd a közigazgatási bírót, amikor esetlegesen a Magyar Államkincstár „végrehajtási jellegű" közigazgatási cselekményeit méri össze az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének kritériumaival, de nem jelent megnyugtatóan megoldást a pártok törvényes gazdálkodásának – alkotmányos – kontrollálhatósága tekintetében sem. Az indítványozó által sérelmezett helyzet megoldását az ügyész perindítási jogkörének gyakorlásában és a bírói igazságszolgáltatás garanciákkal körülbástyázott eljárásában, valamint pártatlan ítélkezésében látom.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

[127] Nem támogatom a többségi határozat elutasító rendelkező részét, csak az indítványnak helyt adó megsemmisítést tudtam volna támogatni. Hibásnak találom, hogy a határozat – elfogadva egy 25 évvel ezelőtt hozott, korai határozati érvet (1251/E/1995. AB határozat) – az Állami Számvevőszéket teljes tevékenységét illetően kirekeszti a hatóságok köréből. Ez valóban így van a Számvevőszéknek az Országgyűlés és bizottságai felé végzett tanácsadó szerepében, ám a közpénzekkel gazdálkodó szervezetek ellenőrzése körében félrevezető. Ugyanis, ha az Államkincstár a Számvevőszék megállapítására hivatkozva szabja ki a bírságot, és az ezt vitató bírósági eljárásban erre hivatkozik, akkor az indítvánnyal támadott ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése alapján a bíróság köteles elutasítani a bírság kiszabásának megtámadását, mert az ÁSZ megállapítása eszerint bíróság és hatóság előtt nem támadható. A helyes álláspont megítélésem szerint, ha elismerjük az ÁSZ hatóság jellegét a közpénzzel gazdálkodók ellenőrzése körében, míg a tevékenysége többi részében ez a hatósági jelleg nem állapítható meg. Ebből következik, hogy az ÁSZ tv. 1. § (6) bekezdése beleütközik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe, és így alaptörvény-ellenesség miatt meg kell semmisítenünk. Ez a törvényi rendelkezés az egész demokratikus többpártrendszer alapjait rengeti meg, így ezt nem tekintheti az Alkotmánybíróság a demokratikus jogállamot lefektető Alaptörvénnyel összhangban állónak.

[128] További kifogásom a határozat indokolásával szemben, hogy a határozat indokolásának IV/2. pontjába (Indokolás [28] és köv.) felvett jogtörténeti fejtegetéseket minden relevancia nélkül szerepelteti, és ez ismét felveti a testületben már régen hangot kapott félelmeket a történeti alkotmány vívmányainak felhígított felhasználásáról, mely csak ronthatja ennek tekintélyét a szellemi közéletben.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

[129] Egyetértek a tervezet azon kiindulópontjával, mely szerint az Állami Számvevőszék hatósági jogkör nélkül működő szerv, jogállása, államszervezetben betöltött szerepe nem indokolja azt, hogy megállapításaival szemben jogorvoslattal lehessen élni. Abból, hogy az Alaptörvény C) cikke rögzíti a hatalommegosztás elvét, önmagában még nem következik, hogy valamelyik hatalmi ághoz tartozó funkciót csak egyetlen szerv gyakorolhatná, sőt még az sem, hogy valamely szervezet csak egyféle (törvényhozó, végrehajtó vagy bíráskodó) hatalmi ághoz tartozó feladatokat láthatna el. Az viszont következik a hatalommegosztás elvéből, hogy a végrehajtó hatalmi jogosítványok gyakorlása esetén (így fizetési felszólítás kibocsátása esetén) a szabályozás biztosítsa a hatósági eljárásokkal és döntésekkel szemben támasztott garanciákat. Ez a jelen ügyre vetítve azt jelenti, hogy ha a Számvevőszék hatósági jellegű, hatású döntést hoz, akkor a tényállás tisztázására, a döntés indokolására és a jogorvoslat

érvényesíthetőségére ugyanazokat a garanciákat kell alkalmazni, mint a közigazgatási döntésekkel szemben. Vagy az ilyen döntés lehetősége, vagy az érdemi jogorvoslat hiánya alkotmányellenes.

[130] Azt a kérdést, hogy az Állami Számvevőszék megállapítást tesz, vagy hatósági jogkört gyakorol, nem elnevezése alapján, hanem tartalmi vizsgálat alapján lehet eldönteni. Jelen esetben a Számvevőszék megállapításaihoz a Párttörvény közvetlen joghatást kapcsol, azaz a kibocsátott aktus hatását tekintve hatósági határozat.

[131] A fentiekből az következik, hogy vagy a Párttörvény – indítvánnyal egyébként nem támadott – 4. § (4) bekezdése sérti az Alaptörvény C) cikkét, vagy – ha a Számvevőszék felruházható hatósági jellegű jogkörökkel – az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkeinek érvényesülését biztosítandó az Ásztv. azon rendelkezése alkotmányellenes, amely kizárja a jogorvoslathoz való jogot.

[132] A határozat a felvázolt lehetőségekhez képest egy harmadik utat választ, tágító értelmezéssel a párt állami támogatását visszatartó államkincstári döntés ellen nyit jogorvoslati lehetőséget. Az alkotmányos követelmény megállapításával az Alkotmánybíróság a lehetséges értelmezési tartományok közül jelöli ki azt, ami az Alaptörvénynek megfelel, azonban új normatív tartalmat nem állapíthat meg. Adott ügyben a rendelkező részben megfogalmazott norma álláspontom szerint a jogalkotó részéről akár megoldást nyújthatna hiányzó jogorvoslati jog pótlására, alkotmányértelmezés eredményeként azonban ilyen jogorvoslati út nem teremthető.

[133] A fentiekre tekintettel nem értek egyet a többségi döntés rendelkező részével és indokolásával.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

[134] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1655/2018.

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.
A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.
A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a http://www.magyarkozlony.hu honlapon érhető el.
A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft.
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető.